

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Zemědělství 2015

Ministerstvo zemědělství

ZEMĚDĚLSTVÍ 2015

Praha 2016

Připravili:

Ing. Anna Mládková a kol.

MZe

- Sekce ekonomiky a informačních technologií
- Sekce pro společnou zemědělskou a rybářskou politiku
- Sekce lesního hospodářství
- Sekce komodit, výzkumu a poradenství
- Sekce zahraničních vztahů
- Sekce přímých plateb a rozvoje venkova
- Sekce vnějších vztahů
- Odbor legislativní a právní
- Odbor rozpočtu, financování a ekonomických rozborů
- Odbor státní správy lesů, myslivosti a rybářství
- Odbor živočišných komodit
- Odbor rostlinných komodit
- Odbor environmentální a ekologického zemědělství

PGRLF

SZIF

ÚZEI

Fotografie na obálce:

ysuel 3/Shutterstock.com

Obsah

Úvodní slovo ministra zemědělství	5
Použité zkratky	6
OBEČNÝ RÁMEC VÝVOJE ZEMĚDĚLSTVÍ	8
Národohospodářský rámec	8
Vývoj sektoru zemědělství	12
Souhrnný zemědělský účet ČSÚ	16
Vývoj na vnitřním agrárním trhu	18
Agrární zahraniční obchod	21
Podpůrná dotační politika MZe	23
Státní zemědělský intervenční fond	26
Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond	61
Změny národní a evropské legislativy v roce 2015	67
ZEMĚDĚLSKÁ VÝROBA	71
ROSTLINNÁ VÝROBA	71
Výrobní faktory rostlinné výroby	71
Počasí	71
Výživa rostlin	73
Ochrana rostlin	74
Osivo a sadba	80
Rostlinné komodity	81
Obiloviny	81
Cukrová řepa, cukr	85
Brambory	86
Bramborový a pšeničný škrob	87
Olejniny	88
Luskoviny	89
Len a konopí seté	90
Zelenina	91
Ovoce	93
Chmel	95
Réva, víno	96
Léčivé, aromatické a kořeninové rostliny	99
Květiny a školkařské výpěstky	101
ŽIVOČIŠNÁ VÝROBA	103
Výrobní faktory živočišné výroby	103
Plemenářská práce a evidence zvířat	103
Krmiva	104
Ochrana zvířat	107
Živočišné komodity	107
Mléko, mléčné výrobky	107
Skot, hovězí maso	113
Prasata, vepřové maso	124
Drůbež, drůbeží maso a vejce	127
Ostatní živočišné komodity (Ovce a kozy, Králíci, Ryby, Včely, Koně)	130
EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ	139
BIOPALIVA	143
GENETICKY MODIFIKOVANÉ ORGANISMY	150

Úvodní slovo ministra zemědělství

Vážení čtenáři,

již tradičně se vám dostává do rukou publikace, která přináší řadu informací o stavu a výsledcích zemědělství. Díky ní se můžete podrobněji seznámit se stavem a výsledky českého zemědělství za rok 2015.

Publikace Zemědělství představuje komplexní hodnocení vývoje českého zemědělství a potravinářství s důrazem na meziroční srovnání tohoto vývoje. Ten byl ovlivněn průběhem počasí, vývojem tržních podmínek a podporami agrárnímu sektoru.

Celková výše těchto podpor (po rozšíření podpor tzv. obecných služeb podle metodologie OECD) se meziročně zvýšila o 5,7 % na 58,8 mld. Kč. Samotné podpory přímo zemědělským podnikům vzrostly o 5,6 % na 43,8 mld. Kč, což představuje přes 12 tis. Kč na ha zemědělské půdy, resp. přes 400 tis. Kč na (přepočítaného) pracovníka v odvětví.

V porovnání s průměrem let 2011–2014 produkce zemědělského odvětví dosáhla podle odhadu souhrnného zemědělského účtu za rok 2015 hodnoty 127 mld. Kč (+0,4 %). Rostlinná produkce ve výši 75,1 mld. Kč vzrostla o 0,9 % a živočišná produkce s hodnotou 46 mld. Kč klesla o 1,2 procenta.

Rostlinná produkce se v roce 2015 na produkci zemědělského odvětví v běžných cenách podílela 59,2 %, přičemž nejvýznamnější zastoupení na rostlinné produkci měly obiloviny (44,1 %), technické plodiny (27 %) a píce (13,7 %). Živočišná produkce byla na produkci zemědělského odvětví v běžných cenách zastoupena 36,2 %, nejvýznamnější podíl na živočišné produkci představovala produkce mléka (48,5 %) a chov jatečných prasat (18,0 %).

V roce 2015, stejně jako v letech předchozích, byl uplatňován systém podpor dle „Zásad Ministerstva zemědělství, kterými se stanoví podmínky pro poskytování dotací“. Podpory jsou poskytovány za účelem udržování výrobního potenciálu zemědělství a jeho podílu na rozvoji venkovského prostoru a zajištění konkurenceschopnosti českého zemědělství na evropském i světovém trhu. Na těchto podporách bylo vyplaceno v průběhu roku 2015 celkem 2 245 310 tis. Kč.

Odvětví zemědělství se podílelo podle statistiky národních účtů v roce 2015 na celkové tvorbě hrubé přidané hodnoty v základních běžných cenách 1,68 %, což představuje meziroční pokles o 0,23 procenta. V případě potravinářského průmyslu se naproti tomu podíl na celkové tvorbě hrubé přidané hodnoty snížil o 0,01 % na 2,54 procenta. Při vyjádření hrubé přidané hodnoty ve srovnatelných cenách roku 2010 se uvedený podíl v případě odvětví zemědělství snížil o 0,01 % a u potravinářského průmyslu došlo k nárůstu o 0,11 procenta.

Průběh počasí v roce 2015 byl přes sucho vrcholící v první polovině srpna pro značnou část rostlinné výroby relativně příznivý a umožnil u řady plodin dosažení nadprůměrných výnosů. Letní sucho a vysoké teploty však negativně ovlivnily sklizeň některých později sklizených plodin.

Při meziročním úbytku o 1,2 % počet pracovníků v zemědělských podnicích těsně překračuje stotisícovou hranici (100,9 tis.). Rozdílnost mezd v zemědělství vůči národnímu hospodářství se meziročně mírně prohloubila na 81,2 procenta.

Souhrnný ekonomický výsledek odvětví v roce 2015 proti roku 2014 v důsledku snížení celkové hodnoty produkce poklesl z 23,3 mld. Kč na 16,9 mld. Kč.

Ekologické zemědělství v ČR má již dlouholetou tradici. Pravidla ekologického zemědělství a výroby biopotravin jsou upravena národními i evropskými předpisy. Prvním lednovým dnem roku 2012 nabyla účinnosti novela zákona o ekologickém zemědělství. Změny v tomto právním předpisu směřují především ke zjednodušení administrativního řízení tohoto odvětví.

Ke konci roku 2015 hospodařilo v ČR 4 096 ekologických zemědělců, jde o mírný nárůst oproti předchozímu roku. Stejně tak vzrostl počet výrobců biopotravin, kterých bylo k 31. 12. 2015 evidováno 542.

I v dalších letech bude důležité pracovat na proměně našeho zemědělství a nadále podporovat živočišnou výrobu, výrobu místních potravin, zlepšovat podmínky pro hospodaření našich zemědělců a pro fungování našeho potravinářského průmyslu. Vhodnou legislativou, finančními podporami, poradenskou činností a aktivním přístupem je třeba se snažit o rozvoj zemědělství a potravinářství. Za účelem tohoto zlepšení a udržení zdraví občanů je nutné prosazovat zdravé ekologické zemědělství a usilovat o čistou přírodu.

Věřím, že se podaří těmto cílům dosáhnout a tím přispět ke spokojenosti nás všech.

Marian Jurečka
ministr zemědělství

Použité zkratky

a. s.	akciová společnost
AEO	agroenvironmentální opatření
AZO	agrární zahraniční obchod
b. c.	běžné ceny
BSE	bovinní spongiformní encefalopatie (nemoc šílených krav)
CPV	ceny průmyslových výrobců
CZV	ceny zemědělských výrobců
ČSÚ	Český statistický úřad
ČÚZK	Český úřad zeměměřický a katastrální
DPH	daň z přidané hodnoty
EAFRD	European Agricultural Fund for Rural Development (Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova)
EHS	Evropské hospodářské společenství
EK	Evropská komise
ES	Evropské společenství
EU 15	Evropská unie po roce 1994 (Belgie, Dánsko, Německo, Španělsko, Francie, Velká Británie, Řecko, Irsko, Itálie, Lucembursko, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Finsko, Švédsko)
EU 28	Evropská unie od 1. 7. 2013 (vč. Chorvatska)
€	euro = společná měna Evropské měnové unie (platnost od 1. 1. 1999)
Eurostat	Evropské statistické centrum
EZ	ekologické zemědělství
FADN	Farm Accountancy Data Network (Sít testovacích podniků)
FAME	Fat Acid Methyl ester (skupina esterů mastných kyselin)
GMO	geneticky modifikované organismy
HDP	hrubý domácí produkt
HPH	hrubá přidaná hodnota
HRDP	Horizontal Rural Development Plan (Horizontální plán rozvoje venkova)
CHKO	chráněná krajinná oblast
j. hm.	jatečná hmotnost
KVS	Krajská veterinární správa
LFA	Less Favoured Areas (méně příznivé oblasti)
MEŘO	metylester řepkového oleje; nyní užíváno FAME
MJ	měrná jednotka
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MZe	Ministerstvo zemědělství

Natura 2000	Evropská ekologická síť chráněných území
NM	normalizovaný moštoměr (množství cukru v kg/100 l moštu)
NP	národní park
NV	nařízení vlády
OP	Operační program
OZE	obnovitelné zdroje energie
p. b.	procentní bod
PF ČR	Pozemkový fond ČR
PGRLF	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond
PRV	Program rozvoje venkova ČR pro období 2007-2013
s. c.	stálá cena
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
SAPS	Single Area Payment Scheme (zjednodušená přímá platba na plochu)
Sb.	sbírka zákonů
SEUROP	Klasifikace jatečně upravených těl prasat a skotu (třídy S, E, U, R, O, P)
SRS	Státní rostlinolékařská správa
SVB	Sdružení pro výrobu bionafty
SVS ČR	Státní veterinární správa ČR
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP	Společná zemědělská politika
SZPI	Státní zemědělská a potravinářská inspekce
SZÚ	Souhrnný zemědělský účet
ÚKOZ	Ústřední komise pro ochranu zvířat
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
USD	americký dolar
ÚZEI	Ústav zemědělské ekonomiky a informací
VDJ	velká dobytčí jednotka
VFU	Veterinární a farmaceutická univerzita v Brně
VÚRV	Výzkumný ústav rostlinné výroby
VÚZT	Výzkumný ústav zemědělské techniky
WTO	World Trade Organization (Světová obchodní organizace)
z. p.	zemědělská půda
ž. hm.	živá hmotnost

Obecný rámec vývoje zemědělství

Národohospodářský rámec

Vybrané makroekonomické údaje o ČR v letech 2002, 2014 a 2015

Ukazatel	Rok		
	2002	2014	2015
Počet obyvatel (střední stav v milionech)	10,2	10,53	10,55
HDP celkem (v mld. Kč, běžné ceny)	2 675	4 266	4 472
HDP běžné ceny – meziroční přírůstek (v %)	1,6	2	4,2
HDP běžné ceny – vývoj (v %, 2002 = 100)	100	159,5	167,2
HDP běžné ceny na 1 obyvatele (v Kč)	262 199	404 843	424 201
Směnný kurz – průměr roku (Kč/USD)	32,7	20,7	24,6
Směnný kurz – průměr roku (Kč/EUR)	30,8	27,5	27,3
Saldo celkového zahraničního obchodu (v mld. Kč)	-70,8	441,9	149,1
Výdaje na konečnou spotřebu domácností (meziroční index v %)	102,9	101,5	102,8
Výdaje na tvorbu hrubého fixního kapitálu (meziroční index v %)	102,2	102	107,3
Tržby: v průmyslu (meziroční index v %)	99,7	108,9	102,5
ve stavebnictví (meziroční index v %)	103	104,3	107,1
ve službách (meziroční index v %)	-	100	102,6
v zemědělství (meziroční index v %)	102,5	111	107,6
Produkce zemědělských výrobků dle SZÚ ČSÚ (mld. Kč, s. c. roku 2000)	-	109,6	101,9
z toho: Produkce rostlinných výrobků (mld. Kč, s. c. roku 2000)	-	64,8	56,3
Produkce živočišných výrobků a zvířat (mld. Kč, s. c. roku 2000)	-	44,8	45,6
Zaměstnaní celkem (průměrně v tisících)	4764,9	4974,3	5 042,2
Nezaměstnaní celkem (průměrně v tisících)	374,1	323,6	268,3
Míra obecné nezaměstnanosti (průměr v %)	7,3	6,1	5,1
Průměrná hrubá měsíční mzda (v Kč)	15 524	25 597	26 467
Průměrné hrubé nominální mzdy (meziroční index v %)	108	102,3	103,4
Průměrné reálné mzdy (meziroční index v %)	106,1	102	103,1
Hrubé národní úspory (v mld. Kč, běžné ceny)	681,7	991,5	1 102,3
Průměrný starobní důchod / průměrná mzda (v %)	43,5	42	41,7
Průměrná míra inflace (meziroční index v %)	101,8	100,4	100,3
Vládní deficit (přebytek) / HDP (v %)	-6,3	-2	-0,4
Saldo státního rozpočtu (SR) (v mld. Kč)	-45,7	-77,8	-62,8
Saldo SR / HDP (v %)	-1,7	-1,8	-1,4
Vládní dluh (v mld. Kč)	693,4	1 663,7	1 673,0
Vládní dluh / HDP (v %)	25,9	39	37,4

Pramen: ČSÚ

- Nízká cena ropy a zrychlené čerpání peněz z fondů EU ve spojení s uvolněnou měnovou a fiskální politikou napomohly růstu HDP¹ v roce 2015 o 4,3 %, když v roce předchozím stoupl o 2 %. Ekonomice se dařilo nejvíce za posledních osm let, i v porovnání s Evropou byl vývoj českého hospodářství výjimečný. Proti EU (+1,8 %) stoupl výkon ekonomiky více než dvojnásobným tempem, v porovnání s eurozónou (+1,5 %) byl její růst téměř trojnásobný. V dynamice HDP předčila ČR ze zemí EU podle dosud známých údajů pouze Malta. K růstu ekonomiky přispěla především domácí poptávka a z ní hlavně investice (tvorba hrubého fixního kapitálu), z pohledu strany nabídky na něm rovnoměrně participovaly zpracovatelský průmysl a služby. Růst byl neinflační, podpořen vyšší dynamikou úvěrů domácnostem a podnikům a doprovázelo ho zlepšení vnějších ekonomických vztahů i hospodaření státu.
- Navzdory silnému růstu HDP za celý rok 2015 a vysoké meziroční dynamice ve čtvrtletích, která byla v každém z nich alespoň 4%, došlo v závěru roku ke zpomalení ekonomiky ČR. HDP v mezičtvrtletním srovnání stagnoval (byl však negativně ovlivněn sezónním očištěním), hrubá přidaná hodnota narostla pouze o 0,5 % (nejméně od posledního čtvrtletí 2013). Investice zřejmě dosáhly vrcholu ve 3. kvartále, po devět čtvrtletí trvajícím mezičtvrtletním růstu, neboť v posledním čtvrtletí již o 0,9 % klesly. Mimořádné faktory působící na růst české ekonomiky začaly vyprchávat a ekonomika v dynamice ztrácet.
- Investice stouply v loňském roce o 7,5 % a podílely se na růstu HDP +1,9 p.b.² Zvyšovaly je nefinanční podniky, vládní instituce dočerpávající peníze z EU i domácnosti posilující investice do nemovitostí. Výdaje na konečnou spotřebu domácností vzrostly o 2,9 % (+1,4 p.b.), přírůstek výdajů na konečnou spotřebu vládních institucí byl dokonce nejvyšší od roku 2003 (+3,4 %, +0,7 p.b.). Změna zásob ovlivňovala ekonomiku taktéž pozitivně (+0,6 p.b.), zhoršila se jen bilance zahraničního obchodu (−0,2 p.b.).
- Souhrnná výkonnost odvětví podle hrubé přidané hodnoty se v roce 2015 zvýšila o 3,8 %. Dynamicky rostoucí zpracovatelský průmysl (+7,3 %) přispěl +1,9 p.b., služby +1,8 p.b. Stavebnictví přidalo +0,2 p.b., stejně jako o rok dříve, nikoliv však zemědělství, lesnictví a rybářství, jejichž celkový příspěvek byl nulový. Těžba a dobývání, energetika a zásobování vodou působily mírně proti růstu české ekonomiky (v úhrnu −0,1 p.b.).
- Běžný účet platební bilance ukázal na další zlepšení vnějších ekonomických vztahů, i přes zhoršení obchodní bilance. Skončil v přebytku 41,4 mld. korun (0,9 % HDP) a byl rekordní. Příliv přímých investic do ČR klesl na 60,7 mld. a byl nejslabší od roku 2003. Jim však kontrastoval mohutný příliv investic portfoliových. Samotných vládních dluhopisů nakoupili zahraniční investoři v loňském roce za 117,7 mld.
- Inflace měřená vývojem indexu spotřebitelských cen činila +0,3 % a byla nejnižší od roku 2003. Propad ceny ropy na světovém trhu a deflace ve zpracovatelském průmyslu v eurozóně se prolínaly do ČR prostřednictvím cen dovozu zboží (−1,9 %) a působily na ceny průmyslových výrobců, které se snížily nejvýrazněji v historii (−3,2 %). Ceny zemědělských výrobců klesly o 6 %, ceny tržních služeb stagnovaly. Narostly pouze ceny stavebních prací (+1,2 %).
- Růst ekonomiky zlepšoval situaci na trhu práce. Zaměstnanost v pojetí národních účtů byla meziročně vyšší o 1,2 %, v absolutní výši dosáhla společně s rokem 2008 nejvyšší úrovně v historii samostatné ČR. Počty volných pracovních míst vystoupaly v průběhu léta již nad 100 tisíc. Obecná míra nezaměstnanosti se snižovala po celý rok a v prosinci 2015 skončila na nejnižší úrovni (4,6 %) od listopadu 2008. Strukturální nerovnováha mezi poptávkou po zaměstnancích a nabídkou práce ze strany uchazečů se přenášela do nedostatku kvalifikovaných pracovníků a ústila ve zrychlující růst průměrné mzdy. Ta ve 4. čtvrtletí stoupla již o 3,9 % meziročně. V reálném vyjádření, díky nízké míře inflace, narostla průměrná mzda o 3,8 %, jednalo se o nejvyšší růst od konce roku 2009.
- Objem peněz v ekonomice se zvýšil v závěru roku 2015 o 6,9 % meziročně a šlo pouze o nárůst likvidních prostředků. Tempa růstu dlouhodobých úvěrů nefinančním podnikům, tj. především úvěrů na investice, byla alespoň 10% v celém 2. pololetí, dynamika úvěrů domácnostem na bydlení v prosinci (+8 %) byla nejsilnější od léta 2010. Vyšší poptávka domácností po těchto typech úvěrů vyplývá z nízkých úrokových sazeb a promítá se do výrazného růstu cen nemovitostí.
- Silící růst ekonomiky podpořený rekordním čerpáním prostředků z evropských fondů pomohl státnímu rozpočtu k nejnižšímu deficitu po roce 2008. Ten ve vztahu k HDP činil 1,4 % a meziročně se zlepšil o 0,4 p.b. Podíl investic na celkových výdajích státního rozpočtu dosáhl rekordních 13,6 %.
- Souhrnně vyjádřeno, České ekonomice se v roce 2015 dařilo a její výkon narostl nejrychleji za posledních osm let, tj. od vrcholu konjunktury v roce 2007.³ HDP se v prvních třech čtvrtletích loňského roku zvyšoval v mezičtvrtletním srovnání postupně o 2,4 %, 1 % a 0,7 % a ekonomika tedy zpomalovala. V posledním čtvrtletí přešla dokonce do stagnace, neboť HDP se proti 3. čtvrtletí nezměnil. Přestože byl tento vývoj zčásti způsoben sezónním očištěním,⁴ bylo z něho patrné, že hospodářství již zvolňuje. Tento závěr potvrzoval i vývoj hrubé přidané hodnoty. V 1. až 3. čtvrtletí byly její mezičtvrtletní přírůstky stabilní, v rozmezí od +1 % do +1,2 %. V posledním čtvrtletí hrubá přidaná hodnota vzrostla ale už jen o 0,5 %, nejméně od konce roku 2013.

¹ Data o HDP, hrubé přidané hodnotě a jejich složkách jsou vyjádřena reálně a v očištění o sezónní a kalendářní vlivy

² Příspěvky ke změně HDP bez vyloučení dovozu pro konečné užití.

³ Pokud není uvedeno jinak, jsou data o HDP a jeho složkách vyjádřena reálně a v očištění o sezónní a kalendářní vlivy. Stejně platí pro hrubou přidanou hodnotu.

⁴ Sezónní očištění ovlivnilo mezičtvrtletní tempa růstu salda daní z produktů a dotací na produkty na počátku a konci roku. V 1. čtvrtletí 2015 byla mezičtvrtletní dynamika ovlivněna pozitivně, ve 4. čtvrtletí naopak negativně. To se promítlo v dynamice HDP, do kterého je toto saldo započteno. Dynamika hrubé přidané hodnoty zůstala nedotčena.

- Česká republika patřila v loňském roce k nejrychleji rostoucím zemím EU. Vyšší přírůstek HDP si podle dostupných údajů připsala pouze Malta (+6,3 %).⁵ HDP stoupl v ČR v roce 2015 v porovnání s EU (+1,8 %) více než dvakrát rychle, proti eurozóně (+1,5 %) byl tuzemský růst téměř trojnásobný. K růstu hospodářství v roce 2015 přispěly pozitivně všechny složky poptávky, výjimkou byla jen bilance zahraničního obchodu.⁶ Ta se vlivem silnějšího tempa růstu dovozu (+8,1 %) oproti vývozu (+7,2 %) zhoršila a působila ve směru poklesu výkonnosti ekonomiky ČR (−0,2 p.b.). Hlavním zdrojem růstu byly investice (tvorba hrubého fixního kapitálu), které přispěly +1,9 p.b., a výdaje na konečnou spotřebu domácností (+1,4 p.b.). Investice působily ve směru růstu ekonomiky už devět čtvrtletí v řadě, spotřeba domácností jedenáct. Příspěvek výdajů na konečnou spotřebu vládních institucí byl v porovnání s investicemi a spotřebou domácností slabší (+0,7 p.b.), to ovšem vyplývalo z menší váhy této složky poptávky.
- Výdaje na konečnou spotřebu domácností stouply v roce 2015 o 2,9 % při rovnoměrné meziroční dynamice v jednotlivých čtvrtletích (+2,7 %, +2,9 %, +3 %, +2,9 %) a rychlém mezičtvrtletním růstu na počátku a konci roku (+1,1 %, +0,5 %, +0,4 %, +0,9 %). Byly odrazem zvyšujících se nominálních příjmů domácností v nízkoinflačním prostředí, pozitivně je ovlivňovala i vysoká spotřebitelská důvěra.
- Hlavním zdrojem růstu české ekonomiky byly v loňském roce investice. Jejich dynamika se zvyšovala až do 3. čtvrtletí, kdy dosáhla +9,6 % meziročně a byla nejvyšší od konce roku 2007. V úhrnu za celý rok se investice zvýšily o 7,5 % a souvisely s vyšší investiční aktivitou nefinančních podniků, vládních institucí i domácností. V posledním čtvrtletí meziroční dynamika již mírně oslabila (na +7,9 %), mezikvartálně se investice dokonce snížily (−0,9 %).
- Přebytek zahraničního obchodu se zbožím a službami dosáhl v pojetí národních účtů 288,6 mld. korun nominálně. V porovnání s rokem 2014 se přebytek zvětšil pouze o 2,1 mld. korun, nejpomaleji za posledních pět let. Na jeho růstu se podílel poněkud překvapivě jenom obchod se službami (+21,3 mld. korun), přebytek obchodu se zbožím byl nižší o 19,2 mld.
- Reálný hrubý domácí důchod,⁸ který na rozdíl od HDP zohledňuje dodatečné zisky nebo ztráty z vývoje cen v zahraničním obchodě, resp. zisky nebo ztráty ze směnných relací, vzrostl v loňském roce o 4,5 %. Zvýšil se tedy o 0,3 p.b. rychleji než HDP. Proti rokům 2013 a 2014 došlo k výrazné změně, protože tehdy byla dynamika reálného hrubého domácího důchodu v porovnání s HDP vyšší o 0,9 p.b. a 1,2 p.b. Zatímco v letech 2013 a 2014 směnné relace činily 101,2 % a 101,5 %, loni už jen 100,4 %.
- Růst ekonomiky byl z hlediska strany nabídky rovnoměrně rozložen mezi zpracovatelský průmysl a sektor služeb. Hrubá přidaná hodnota průmyslu jako celku vzrostla v loňském roce o 5,6 % a podílela se na růstu ekonomiky +1,8 p.b., samotný zpracovatelský průmysl si připsal +7,3 % a přidal +1,9 p.b. Ostatní průmyslová odvětví – těžba a dobývání, energetika, zásobování vodou – byla v poklesu (−0,1 p.b.). Služby stouply o 3 % a přispěly k růstu +1,8 p.b., důležité přitom bylo, že se dařilo širšímu spektru odvětví než v roce 2014. Obchod, doprava, ubytování a pohostinství přidaly celkově +0,4 p.b., totožným dílem se na růstu ekonomiky podílela i odvětví s převahou veřejného sektoru (CZ-NACE O až Q). Rychle rostoucí informační a komunikační služby (+7 %) přispěly +0,3 p.b., stejně jako váhově významnější profesní, vědecké, technické a administrativní činnosti.
- Přísun peněz do stavebnictví z fondů EU zajistil, že toto odvětví rostlo solidním tempem i loni. Jeho příspěvek k celkovému růstu se nezměnil a zůstal stejný jako v roce 2014 (+0,2 p.b.). Zemědělství, lesnictví a rybářství vlivem vysoké základny související s velmi dobrou sklizní ovšem zpomalilo a na růstu se nepodílelo. Tržby ve vybraných službách⁷ se v roce 2015 zvýšily podruhé v řadě, když meziročně zrychlily na 2,6 %. Ve shodě s trendy ve službách i v samotném maloobchodu meziroční růst tržeb⁸ v roce 2015 akceleroval až na 5,9 % a přiblížil se tak hodnotám z období vrcholných konjunkturálních let 2005–2007. V průběhu roku 2015 nedoznala dynamika tržeb významných změn, podobně jako příznivé nálady spotřebitelů. Celé odvětví tradičně táhl prodej nepotravinářského zboží (+6,8 %). Dařilo se však i prodeji potravin (3,9 %), a to i ve specializovaných prodejnách (+3 %), které tak zastavily devět let trvající pokles reálných tržeb.
- Běžný účet platební bilance skončil v přebytku druhý rok za sebou. Převaha příjmů nad výdaji na tomto účtu se proti roku 2014 nadto více než zptinásobila a byla rekordní. V roce 2014 činil přebytek běžného účtu 7,5 mld. korun (0,2 % HDP), loni 41,4 mld. (0,9 % HDP). Historicky nejvyšší byl i přebytek kapitálového účtu, díky dočerpávání peněz z fondů EU poprvé přesáhl 100 mld. hranici (106,1 mld. korun).
- Transakce se zahraničím vykazované na finančním účtu vedly k deficitu, stejně jako v letech 2012–2014. Velikost tohoto schodku ale byla zcela mimořádná, dosáhla totiž 193,8 mld. korun. České společnosti posílily v loňském roce své přímé investice v zahraničí o 87,3 mld., investice v ČR však byly méně atraktivní, neboť přímí zahraniční investoři proinvestovali v Česku jen 60,7 mld. Přírůstek kapitálu zahraničních investorů v ČR byl nejmenší od roku 2003.
- Snaha tuzemských bank optimalizovat strukturu bilancí na konci roku se promítla v investicích zahraničních investorů do jejich dluhopisů za 148,7 mld. korun, za-

⁵ Celoroční údaj není nedostupný za Irsko a Lucembursko, podle dat za první tři čtvrtletí 2015 však i tyto dvě země rostly rychleji než ČR. Dynamika HDP za Irsko a Slovensko není očištěna o kalendářní vlivy.

⁶ Příspěvky ke změně HDP bez vyloučení dovozu pro konečné užití.

⁷ Nezahrnují odvětví obchodu, peněžnictví a pojišťovnictví, vědy a výzkumu a také veřejných služeb.

⁸ Maloobchod bez motoristického segmentu, údaj očištěný o počet pracovních dnů.

hraniční investoři nakupovali v masivním rozsahu ale i vládní dluhopisy (za 117,7 mld.). Preferovali nízké riziko, spekulovali zřejmě i na budoucí posilování české koruny, které by jim mohlo přinést dodatečné výnosy.

- Vývoz zboží se podle údajů národního pojetí⁹ v roce 2015 zvýšil o 5,9 % a dosáhl hodnoty 3 336 mld. korun.
- Ceny ropy a zemního plynu na světovém trhu v roce 2015 poklesly a promítly se významně do hodnoty dovozu tohoto zboží do České republiky (–20,3 %). I tak ale celkový dovoz zboží do Česka stoupl o 6,5 %. Zvýšil se rychleji než vývoz.
- Orientace ekonomiky ČR na EU se v roce 2015 posílila. Zatímco v roce 2014 skončilo v zemích Unie 83 % celkového vývozu zboží z ČR, loni už 84 %. Váha dovozu zboží z EU na celkových zbožových dovozech narostla z 68,1 % na 68,9 %. Přebytek zahraničního obchodu se zbožím v národním pojetí, tj. rozdíl mezi vývozem v cenách FOB a dovozem v cenách CIF, činil v loňském roce 138,7 mld. korun. Převaha vývozu nad dovozem se zmenšila o 7,3 mld. korun a trend kontinuálního nárůstu přebytku z let 2011–2014 se zastavil.
- Celková cenová hladina vzrostla v roce 2015 podle implikativního deflátoru¹⁰ HDP jen o 0,7 %. Zřetelně zpomalila, neboť v roce 2014 stoupla o 2,5 %. Snížila se dynamika všech složek domácí poptávky a nižší byly i směnné relace. Spotřeba byla z pohledu domácností dražší pouze o 0,1 %, zboží a služby placené vládními institucemi o 1,2 %. Přitom ještě v roce 2014 rostly ceny těchto statků o 0,5 % a 1,5 %. Přírůstek cen investic se zmenšil o 1 p.b. na +0,9 %. Směnné relace v zahraničním obchodě se zbožím a službami setrvaly pozitivní, již třetí rok v řadě, jejich hodnota se však zmenšila na 100,4 %. Byly pozitivní u zboží, v případě služeb nedosáhly hodnoty 100 % již čtyři roky.
- Míra inflace vyjádřená meziroční změnou indexu spotřebitelských cen klesla v roce 2015 na pouhý +0,3 % a byla nejnižší od roku 2003 (+0,1 %).
- Utlučený cenový vývoj v roce 2015 byl způsoben zejména nabídkovými faktory. Tím klíčovým byl pokles ceny ropy na světovém komoditním trhu, kdy se průměrná cena barelu ropy Brent snížila z 99 USD v roce 2014 na 52,3 USD v roce 2015. K dezinflaci přispívaly nicméně i snižující se ceny ve zpracovatelském průmyslu v eurozóně ovlivňující ceny dovozu do ČR a také klesající ceny živočišné výroby dopadající do cen potravin.
- V české ekonomice dochází k rychlému růstu cen nemovitostí. Ceny průmyslových výrobců klesly v roce 2015 o 3,2 %, nejrychleji v historii České republiky.
- Ceny zemědělských výrobců (vč. ryb) v loňském roce poklesly o 6 % a navázaly tak na vývoj v roce 2014, kdy se snížily o 3,7 %. Změnily se však příčiny tohoto vývoje.

V roce 2014 spadly ceny rostlinné výroby – díky velmi dobré sklizni – o 10,3 %. Živočišná produkce naproti tomu mírně podražila (+4,9 %). Také v roce 2015 byla sklizeň zemědělských plodin dobrá (hlavně u obilovin), ceny rostlinné výroby se ale snížily už jen o 2,2 %. Výkupní ceny živočišné výroby se však propadly o 10,5 %. Souviselo to jednak se zákazem dovozu zemědělských produktů a potravin do Ruské federace, jednak se zrušením mléčných kvót, které nabylo platnosti na začátku dubna. Ceny jatečných prasat poklesly v meziročním srovnání o 12 %, mléko se od zemědělců vykupovalo o 17,2 % levněji než před rokem.

- Dovoz zboží zlevnil v roce 2015 o 1,9 %, kurzovému vývoji české koruny navzdory. K euru koruna sice mírně posílila (o 0,9 %), což působilo ve směru poklesu cen, k americkému dolaru však oslabila o ojedinělých 18,5 %. Pokles cen dovozu byl výsledkem nižší ceny ropy a klesajících cen ve zpracovatelském průmyslu v eurozóně.
- Ceny vývozu zboží klesly v loňském roce o 1,7 %.
- Ceny strojů a dopravních prostředků se snížily o 0,4 %, polotovary byly levnější o 1,6 % a průmyslové spotřební zboží o 0,3 %. Pokles cen minerálních paliv byl hluboký (–12,6 %), nikoliv ale tak, jako na straně dovozu.
- Svižný růst ekonomiky se promítal do silících temp celkové zaměstnanosti.¹¹ Ta se v roce 2015 nacházela o 1,2 % nad úroveň předchozího roku. Vysoké meziroční přírůstky zaměstnanosti se udržely ve všech čtvrtletích. V pozici zaměstnaných bylo na konci roku 5,2 mil. osob, což bylo společně s rokem 2008 nejvíce v historii samostatné ČR.
- Dalším z příznivých rysů vývoje trhu práce byl v posledních dvou letech růst produktivity práce. Ta stoupla v roce 2015 o téměř 2 %, když reálný růst hrubé přidané hodnoty 3,8 % byl realizován při současném 1,8% meziročním růstu odpracovaných hodin.
- Intenzita tvorby nových pracovních míst zrychlila. Zatímco na sklonku roku 2014 nabízely úřady práce 59 tis. volných pozic (o rok dříve pouhých 35 tis.), o dvanáct měsíců později šlo již 103 tis. míst.
- Obecná míra nezaměstnanosti¹² se snižovala v průběhu celého roku. Během léta pokořila 5% hranici a v prosinci 2015 skončila na nejnižší úrovni (4,6 %) od listopadu 2008.
- Stoupající poptávka po pracovních silách se postupně projevila i v oblasti výdělků. Tempo růstu mezd bylo v roce 2015 nejvyšší za posledních osm let a v průběhu roku zrychlovalo (z 2,3 % v 1. čtvrtletí na téměř 4 % na konci roku).
- Nízká míra inflace a zrychlující růst průměrné mzdy se příznivě odrazily ve vývoji kupní síly zaměstnanců. Zatímco v 1. čtvrtletí 2015 stoupla průměrná mzda v reál-

⁹ Údaje v národním pojetí jsou v nominálním vyjádření. Hodnota vývozu je zachycena v cenách FOB, tj. včetně nákladů souvisejících s dopravou na hranice ČR. Dovoz je v cenách CIF, tj. včetně nákladů souvisejících s dopravou v zahraničí, a to až na hranici ČR.

¹⁰ Bez očištění o sezónní a kalendářní vlivy.

¹¹ Pokud není uvedeno jinak, jedná se o údaje národních účtů v očištění o sezónní vlivy.

ném vyjádření meziročně o 2,2 %, na konci roku to bylo již 3,8 %. Jednalo se o nejvyšší růst od konce roku 2009.

- Zásoba peněz činila koncem loňského roku 3 668 mld. korun v pojetí měnového agregátu M2.
- Velmi nízké úrokové sazby z úvěrů na bydlení – v prostředí rostoucích příjmů domácností a při nízké míře nezaměstnanosti – motivovaly domácnosti k tomu, aby si pořizovali vlastní bydlení resp. si koupili nemovitosti a jejím pronájmem zajišťovaly budoucí přísun peněz. Objem úvěrů poskytnutých domácnostem na nákup bytu nebo domu stoupl na konci roku 2015 o 8 % meziročně, nejrychleji od července 2010.
- Silící ekonomický růst doprovázený intenzivním dočerpáním prostředků z rozpočtu EU pomohl v roce 2015 udržet trend snižování schodků státního rozpočtu (SR). Ten skončil (dle pokladního plnění) deficitem 62,8 mld. korun, šlo přitom o čtvrtý nejlepší výsledek po roce 2000.
- Dluh celého sektoru vládních institucí (zohledňující mj. i hospodaření územně správních celků či fondů sociálního zabezpečení) dosáhl dle aktuálních dat ČSÚ na konci 3. čtvrtletí 2015¹³ výše 1831,3 mld. korun a ve vztahu k HDP činil 41,4 % (na konci roku 2014 pak 42,7 %). Pokles relativní úrovně dluhu vládních institucí je výsledkem jak růstu nominálního HDP, tak stabilizace nominální úrovně státního dluhu, jenž tvoří dominantní část celkového dluhu vládních institucí.

Vývoj sektoru zemědělství

Sklizeň některých zemědělských plodin v letech 2014 a 2015

Plodina	Sklizňová plocha (ha)		Výnos (t/ha)		Sklizeň (t)	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Pšenice ozimá	790 692	778 200	6,61	6,50	5 222 695	5 054 568
Pšenice jarní	45 251	51 620	4,85	4,26	219 653	219 704
Žito	25 137	21 980	5,13	4,91	129 059	107 874
Ječmen ozimý	102 927	104 540	5,74	5,46	590 689	570 973
Ječmen jarní	247 590	261 406	5,56	5,43	1 376 360	1 420 443
Oves	42 289	42 395	3,60	3,65	152 232	154 576
Kukuřice na zrno	98 749	79 972	8,43	5,54	832 235	442 709
ostatní obiloviny	56 975	49 712	4,50	6,21	256 376	308 572
OBILOVINY CELKEM	1 409 610	1 389 827	6,23	5,96	8 779 299	8 279 419
Hrách setý	14 449	23 876	2,96	3,27	42 748	78 161
Brambory – rané	1 196	946	21,03	19,71	25 153	18 649
Brambory– ostatní (bez sadbových)	19 548	18 911	30,82	23,02	602 460	435 344
Cukrovka technická	62 959	57 612	70,28	59,38	4 424 619	3 421 035
Řepka na semeno	389 298	366 180	3,95	3,43	1 537 320	1 256 212
Mák	27 020	32 650	0,91	0,82	24 665	26 743
Ostatní olejniny	47 956	47 618	1,71	1,51	82 073	72 046
Len – stonky	–	–	–	–	–	–
Kukuřice na zeleno a siláž	237 235	244 956	40,37	29,13	9 577 873	7 134 351
Víceleté pícniny na o.p. celkem	168 824	177 373	7,74	6,16	1 306 783	1 092 994
Chmel (chmelnice plodící)	4 460	4 622	1,39	1,05	6 202	4 843

Pramen: ČS

¹² Ve věku 15–64 let, očištěná od sezónních vlivů.

¹³ Údaj o dluhu a deficitu sektoru vládních institucí za 4. čtvrtletí 2015 zveřejní ČSÚ 1. dubna 2016. Společně s tím budou revidovány také předchozí údaje.

Celková produkce jednotlivých plodin vychází z osevních ploch zjišťovaných ČSÚ k 31. 5. 2015 a z vývoje vegetačních podmínek.

Sklizňová plocha obilovin (zejména díky kukuřici a pšenici ozimé) se meziročně snížila o 19,8 tis. ha tj. o 1,4 % z celkové plochy obilovin 1 389,8 tis. ha. Celková sklizeň r. 2015 ve výši 21 819,8 tis. tun byla proti roku 2014 nižší o 4 589,4 tis. tun, tj. o 1,4 %.

Obilovin celkem bylo sklizeno v roce 2015 8 279,4 tis. t., což je o 499,9 tis. t. méně než v roce minulém (meziroční pokles 5,7 %). Z toho pšenice ozimé bylo sklizeno 5 054,6 tis. t, tj. o 168,1 tis. méně než v roce 2014 (meziroční pokles 3,2 %), pšenice jarní 219,7 tis. t., stejně jako v r. 2014, ječmene ozimého 571 tis. t, tj. o 19,7 tis. t. méně než v roce 2014 (meziroční pokles 3,3 %), ječmene jarního 1 420,4 tis. t., tj. o 44,1 tis. t. více než v r. 2014 (meziroční nárůst 3,2 %), ovsa 154,6 tis. t., tj. o 2,3 tis. t. více než v r. 2014 (meziroční nárůst 1,5 %), kukuřice na zrno 442,7 tis. t., tj. o 389,5 tis. t. méně než v r. 2014 (meziroční pokles 46,8 %) a ostatních obilovin 308,6 tis. t, tj. o 52,2 tis. t. více než v roce 2014 (meziroční nárůst 20,4 %). U ostatních plodin klesla zejména sklizeň kukuřice na zeleno, a to o 2 443,5 tis. t., kde je meziroční pokles 25,5 %, dále pak sklizeň cukrovky technické, kde činí meziroční pokles 22,7 %.

Hektarový **výnos obilovin** 5,96 t je ve srovnání s předchozím rokem nižší o 0,27 t (tj. o 4,4 %), z toho u pšenice ozimé byl dosažen hektarový výnos 6,51 t (6,6 t v roce 2014), pšenice jarní 4,26 t (4,85 t), žita 4,91 t (5,13 t), ječmene ozimého 5,46 t (5,74 t), ječmene jarního 5,43 t (5,56 t), ovsa 3,65 t (3,60 t), kukuřice na zrno 5,54 (8,43 t) a ostatních obilovin 6,21 t (4,5 t).

Produkce **luskovin** byla vyšší než v roce předešlém. Celkem bylo sklizeno 95,9 tis. tun luskovin. Z toho hrachu setého

78,1 tis. tun, tj. v porovnání s rokem 2014 více o 35 tis. t. Celková produkce zrnin (obiloviny a luskoviny) 8 279,2 tis. tun je proti předchozímu roku nižší o 553,7 tis. tun (tj. o 6,7 %).

Celková sklizeň **brambor** ve výši 504,9 tis. tun představuje proti roku 2014 snížení o 192,5 tis. tun (o 38,12 %). Hektarový výnos ve výši 22,26 t je v porovnání s rokem 2014 vyšší o 5,42 t/ha. Raných brambor bylo sklizeno 18,6 tis. tun. **Cukrovky** technické bylo sklizeno při výnosu 59,3 t z jednoho hektaru 3 421 tis. tun bulev (4 424,6 tis. tun v roce 2014) tzn. snížení o 22,7 %.

V roce 2015 došlo ke snížení osevních ploch **olejnin** celkem o 18,2 tis. ha (o 4,1 %) na výměru 446 tis. ha. Dosažená produkce z této plochy 1 355 tis. tun je o 289,05 tis. tun nižší než v roce minulém. Řepky bylo sklizeno 1 256,2 tis. tun, v roce předchozím 1 537,3 tis. tun, tzn. snížení o 281,1 tis. tun. Výnos řepkového semene z jednoho hektaru 3,43 t je o 0,5 t nižší. Vyšší byla produkce máku, kdy se z plochy 32,6 tis. ha při průměrném hektarovém výnosu 0,82 t sklídilo 26,7 tis. tun (24,7 tun při hektarovém výnosu 0,91 t v roce 2014) makového semene.

Produkce **zeleniny** byla proti předchozímu roku nižší (o 17,1 %). Ve sledovaném roce bylo sklizeno 183,6 tis. tun zeleniny (221,5 tis. tun v roce 2014). Produkce ovoce 391,4 tis. tun byla proti loňskému roku vyšší (o 66,4 tis. tun).

Výnosová plocha vinic v roce 2015 byla 15,8 tis. ha. Hektarový výnos byl 5,73 t (3,83 t v roce 2012, 4,03 t v roce 2014). Sklizeno bylo 90,6 tis. tun hroznů, tj. o 27,1 tis. tun více než v roce 2014. Produkce **chmele** ve výši 4 843 tun se proti roku 2014 snížila o 1 359 tun (tj. o 28,1 %). Výnos chmele z jednoho hektaru 1,05 t je také nižší, a to o 0,34 t než v roce minulém.

Některé ukazatele živočišné produkce v letech 2013 až 2015

Ukazatel	2013	2014	2015	Index 2015/2014
Stavy skotu celkem – Soupis k 1.4. (tis. ks)	1 353	1 374	1 407	102,4
z toho: Býci ost. vč. volů (nad 8 měs. a do 1 roku) – Soupis k 1.4. (tis. ks)	146	146	150	102,7
Býci ost. vč. volů (nad 1 rok a do 2 let) – Soupis k 1.4. (tis. ks)	111	307	315	102,5
Býci ost. vč. volů (nad 2 roky) – Soupis k 1.4. (tis. ks)	16	19	18	94,7
Jalovice od 1 do 2 let – Soupis k 1.4. (tis. ks)	194	193	196	101,6
Jalovice nad 2 roky – Soupis k 1.4. (tis. ks)	72	71	68	96,8
Krávy celkem – Soupis k 1.4. (tis. ks)	552	564	580	102,8
v tom: Krávy dojně – Soupis k 1.4. (tis. ks)	367	373	376	100,9
Krávy bez TPM ¹⁾ – Soupis k 1.4. (tis. ks)	185	191	204	106,6
Průměrné stavy dojnic (tis. ks)	372,7	370,7	368,2	99,3
Užitkovost dojených krav – průměr (l/ks/rok)	7 443,4	7 704,8	8 001,3	103,8
Produkce mléka celkem (mil. l)	2 774,5	2 856,3	2 946,3	103,2
Celkový prodej mléka (mil. l)	2 665,5	2 753,2	2 843,6	103,3

Ukazatel	2013	2014	2015	Index 2015/2014
z toho: Dodávky mléka do mlékáren (mil. l)	2 319,5	2 350,7	2 433,0	103,5
Domácí spotřeba mléka (mil.l)	2 156,0	2 179,0	2 198,4	100,9
Vývoz mléka (mil. l)	1 041,7	1 069,7	1 090,0	101,9
Dovoz mléka (mil. l)	879,5	935,5	930,0	99,4
CZV za mléko – I. a vyšší třídy (Kč/1000 l)	8 500	9 370	7 660	81,8
Soběstačnost ČR – mléko (%)	128,7	131,1	133,5	101,8
Stavy prasat celkem – Soupis k 31.12.2013 (tis. ks)	1 548	1 607	1 560	97,1
z toho: Prasnice celkem – Soupis k 31.12.2013. (tis. ks)	102	98	96	98,0
Prasničky celkem – Soupis k 31.12.2013. (tis. ks)	49	45	42	93,3
Selata – Soupis k 31.12.2013. (tis. ks)	452	440	416	94,5
Prasata na výkrm (vč. vyřaz. kanců a prasníc) – Soupis k 31.12.2013. (tis. ks)	596	641	619	96,6
Opraseno prasníc a prasniček (tis. ks)	265	277	218	75,1
Narozeno selat (tis. ks)	3 026	3 182	3 080	96,8
Počet odchovaných selat (tis. ks)	2 706	2 852	2 768	97,1
Počet odchovaných selat na prasnici	25,0	25,0	25,7	102,8
Produkce vepřového masa (tis. t ž. hm.)	311,6	312,5	309,8	99,1
Porážky jatečných prasat bez prasníc a kanců – (tis. ks)	2 591	2 574	2 442	94,9
Průměr. porážková hmotnost prasat bez prasníc a kanců (kg ž. hm.)	110,5	112,5	115,1	102,3
Domácí spotřeba vepřového masa (tis. t ž. hm.)	542,6	581,1	549,9	94,6
Vývoz vepřového masa (tis. t ž. hm.)	86,2	92,9	86,0	92,6
Dovoz vepřového masa (tis. t ž. hm.)	321,1	325,0	325,9	100,3
Soběstačnost ČR – vepřové maso (%)	59,9	57,2	55,0	96,2
Stavy drůbeže celkem (bez hobby aktivit) – Soupis k 1.4. (tis. ks)	23 265	21 464	22 508	104,9
z toho: Hrabavá drůbež celkem – Soupis k 1.4. (tis. ks)	22 533	20 656	21 483	104,0
Slepice – Soupis k 1.4. (tis. ks)	7 243	6 756	6 297	93,2
Kuřata na výkrm – Soupis k 1.4. (tis. ks)	11 693	11 508	12 121	105,3
Produkce drůbežího masa celkem (tis. tun ž. hm.)	235,0	236,8	239,0	100,9
Domácí spotřeba drůbežího masa (tis. tun ž. hm.)	331,9	341,2	371,1	108,8
Vývoz drůbežího masa (tis. tun ž. hm.)	43,5	44,2	47,3	107,0
Dovoz drůbežího masa (tis. tun ž. hm.)	139,4	147,7	179,1	121,3
Soběstačnost ČR – drůbeží maso (%)	70,8	69,4	64,4	92,8
Stavy slepic – po dopočtu domácích hospodářství (tis. ks)	8 752,2	9 160,0	8 899,2	97,2
Produkce vajec – včetně samozásobení (mil. ks)	2 160	2 237	2 174	97,2
Průměrná roční snáška vajec (ks/slepice)	308	299	301	100,7
Domácí spotřeba vajec (mil. ks)	2 519	2 699	2 773	102,7
Vývoz vajec (mil. ks)	255,2	214,4	199,7	93,1

Ukazatel	2013	2014	2015	Index 2015/2014
Dovoz vajec (mil. ks)	614,4	679,0	799,0	117,7
Soběstačnost ČR – vejce (%)	85,7	82,9	78,3	94,5
Stavy ovcí a beranů celkem – Soupis k 1.4. (tis. ks)	221	225	232	102,8
Stavy koz a kozlů celkem – Soupis k 1.4. (tis. ks)	24,0	24,3	26,8	109,9
Produkce skopového a koziho masa (t ž. hm.)	6 522	7 217	7 261	100,6
Domácí spotřeba skopového a koziho masa (t ž. hm.)	7 848	7 935	7 804	98,3
Vývoz skopového a koziho masa (t ž. hm.)	21,7	39,1	43,5	111,3
Dovoz skopového a koziho masa (t ž. hm.)	848	793	100	126,1
Soběstačnost ČR – skopové a kozí maso (%)	92,0	95,6	93,0	97,2

Pramen: ČSÚ – soupis hospodářských zvířat k 1.4.2013, prasata k 31.12.2013; výsledky statistického zjišťování MZe, Situační a výhledové komoditní zprávy MZe

Poznámka: 1) TPM = Tržní produkce mléka

V období od 1. dubna 2014 do 1. dubna 2015 došlo oproti stejnému sledovanému předchozímu období ke zvýšení celkových početních stavů skotu, a to o 33 572 kusů na konečný počet 1 407 132 kusů skotu (meziroční nárůst o 2,4 %). I přes toto zvýšení se jedná stále o nejnižší početní stavy skotu v České republice od roku 1990, kdy byl stav skotu v historii České republiky nejvyšší. K 1. 1. 1990 bylo v ČR chováno 3 506 222 kusů skotu.

V kategorii krav chovaných v systému s tržní produkcí mléka dochází v roce 2015, na rozdíl od trendu v uplynulých 25 letech, podruhé k vzrůstu jejich početního stavu. Došlo ke zvýšení o 3 512 kusů na 376 144 kusů (nárůst o 0,9 %). V kategorii krav chovaných v systému bez tržní produkce mléka došlo, tak jako i v předchozích 5 letech k početnímu zvýšení, a to o 12 627 kusů na 203 958 kusů (vzestup o 6,6 %), což představuje nejvyšší dosažený počet v této kategorii od počátku jejího sledování. V rámci sledování krav celkem jako národního základního stáda skotu došlo po čtyřleté stagnaci k druhému navýšení jejich početních stavů. V roce 2015 byl zaznamenán nárůst počtu o 16 139 kusů na 580 102 (vzestup o 2,9 %).

V rámci celé České republiky bylo v uplynulém kontrolním roce 2015/2014 dosaženo mléčné užitkovosti 8 537 kg mléka za normovanou laktaci, což představuje navýšení o 167 kg mléka oproti minulému kontrolnímu období. V rámci početně nejvíce zastoupených plemen chovaných v České republice se jednalo u plemene holštýnského skotu o užitkovost 9 582 kg mléka (nárůst o 177 kg) a u plemene českého strakatého skotu byla dosažena užitkovost 7 130 kg mléka (nárůst o 114 kg).

Ohledně bilance výroby hovězího masa lze konstatovat, že v roce 2015 výroba hovězího masa včetně telecího činila 174,7 tis. tun živé hmotnosti. Oproti sledovanému roku 2014 byla výroba hovězího masa vyšší o 5,1 tis. tun. Dovoz hovězího masa se zvýšil o 2,4 tis. tun na 47,2 tis. tun živé hmotnosti (meziročně nárůst o 5,4 %). Vývoz se v roce 2014 také zvýšil, a to o 10,7 tis. tun, tedy na úroveň 105,3 tis. tun živé hmotnosti (meziročně nárůst o 11,3 %). Domácí spotřeba hovězího

masa zaznamenala v letošním roce oproti předchozím šesti letům pokles o 3,2 tis. tun živé hmotnosti na 117,9 tis. tun. Soběstačnost v produkci tohoto druhu masa se v důsledku snížené spotřeby v roce 2015 zvýšila o 5,6 %.

V roce 2015 došlo ke snížení stavů prasat. Celkový stav prasat v České republice k 1. dubnu 2015 dosáhl 1560 tis. kusů (podle Soupisu hospodářských zvířat vydávaného každoročně k tomuto datu ČSÚ).. Meziročně došlo k poklesu celkových stavů prasat o 2,9 %. Stav prasnic k 1. dubnu 2015 činil 96 tis. kusů a k 31. 12. 2014 98 tis. kusů, tj. meziroční pokles o 2 %.

Vepřové maso tvoří v České republice více než polovinu z celkové spotřeby masa. Ta činila v roce 2015, 549,9 tis. t ž. hm. Spotřeba vepřového masa na 1 obyvatele České republiky vykazovala v dřívějších letech klesající tendenci, která se v roce 2014 zastavila. Spotřebu masa na osobu za rok 2015 zveřejní ČSÚ až na konci roku 2016.

Stavy drůbeže v roce 2015 se zvýšily k 1. 4. proti roku 2014 o 1 044 tis. ks, tj. 4,9 % (Soupis hospodářských zvířat). K zásadnímu propadu došlo v kategorii slepic, kde pokles v porovnání s r. 2014 dosáhl hodnoty 6,8 %. Naopak stav kuřat na výkrm stoupl o 613 tis. kusů, tj. 5,3 %.

Průměrný stav nosnic v roce 2015 byl 8,9 mil. ks, tzn. meziroční pokles 2,1 %. Spotřeba vajec v ČR je jedna z nejvyšších ve vyspělých státech Evropy a v roce 2015 byla 2 773 mil. ks. To je o 2,7 % více než v roce 2014. Rozdíl mezi spotřebou a výrobou je řešen dovozem, který v současné době tvoří více než jednu třetinu výroby.

Početní stavy ovcí a koz pokračují v trendu dlouhodobého růstu. Stavy ovcí se od roku 2000, kdy se chovalo pouze 84 108 kusů, zvýšily na 231 694 kusů, což představuje nárůst o 147 586 kusů, tj. 175,5 % V meziročním srovnání je to nárůst ovcí a koz o 6 297 kusů, tj. 2,8 %. Stavy bahnic překročily v roce 2015 hranici 134 tisíc kusů (134 491 ks) a společně s 26 428 ks jehnic je to základ pro další rozvoj chovu ovcí u nás.

V roce 2015 se chovalo celkem 26 765 kusů koza došlo k dalšímu zvýšení početních stavů koz o 1 359 ks, tj. o 18,9 %.

Spotřeba skopového a kozího masa (dle statistiky včetně koňského masa) je v České republice velmi nízká a pohybuje se na úrovni 0,4 kg na obyvatele za rok. Na jatečných porážkách je poráženo pouze kolem 10 % ovcí, jehňat, koz

a kůzlat, zatímco v rámci samozásobení je poráženo 90 % jatečných zvířat.

Vedle produkce kvalitního a dieteticky hodnotného masa je chov ovcí nezastupitelný pro udržování oblastí s trvalými travními porosty v kulturním stavu pastvou.

Souhrnný zemědělský účet

Semidefinitivní výsledky za rok 2014 a předběžné výsledky za rok 2015

SZÚ – výsledky účtu výroby v mil. Kč

Kód	Ukazatel	V běžných cenách		Index 2015/2014 (%)
		2014	2015	
1	OBILOVINY (včetně osiva)	33 964,6	33 137,2	97,6
1.1	Pšenice a špalda	20 558,5	20 892,6	101,6
1.2	Žito a sourež	483,9	412,5	85,2
1.3	Ječmen	8 376,5	8 429,2	100,6
1.4	Oves a letní směsky	571,8	617,9	108,1
1.5	Kukuřice na zrno	3 088,3	2 039,3	66,0
1.7	Ostatní obiloviny	885,5	745,8	84,2
2	TECHNICKÉ PLODINY	21 500,1	20 258,5	94,2
2.1	Olejnatá semena a olejnaté plody (včetně osiva)	16 308,8	15 567,4	95,5
2.2	Bílkovinné plodiny (včetně osiva)	250,8	650,7	259,4
2.4	Cukrová řepa	3 583,9	3 011,4	84,0
2.5	Ostatní technické plodiny	1 188,2	1 029,0	86,6
3	PÍCNINY	12 851,9	10 309,9	80,2
4	ZELENINA A ZAHRADNICKÉ VÝROBKY	5 447,4	5 459,2	100,2
4.1	Čerstvá zelenina	1 849,5	2 154,8	116,5
4.2	Sazenice a květiny	3 597,9	3 304,4	91,8
5	BRAMBORY (včetně sadby)	2 749,4	2 198,1	79,9
6	OVOCE	1 292,9	1 764,1	136,4
6.1	Čerstvé ovoce	1 292,9	1 764,1	136,4
7	VÍNO ¹⁾	804,4	1 208,6	150,2
9	OSTATNÍ ROSTLINNÉ VÝROBKY	845,7	814,0	96,3
10	ROSTLINNÁ PRODUKCE (01 AŽ 09)	79 456,3	75 149,7	94,6
11	ZVÍŘATA	22 603,9	21 313,7	94,3
11.1	Skot	6 627,5	6 680,2	100,8
11.2	Prasata	9 642,9	8 285,4	85,9
11.4	Ovce a kozy	112,4	87,9	78,2
11.5	Drůbež	6 197,4	6 239,7	100,7
11.6	Ostatní zvířata	23,8	20,6	86,6
12	ŽIVOČIŠNÉ VÝROBKY	28 940,8	24 694,9	85,3
12.1.	Mléko	26 568,0	22 308,6	84,0

12.2.	Vejce	2 323,9	2 315,0	99,6
12.3	Ostatní živočišné produkty	42,3	71,3	168,6
13	ŽIVOČIŠNÁ PRODUKCE (11+12)	51 544,7	46 008,6	89,3
14	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÝCH VÝROBKŮ (10+13)	131 001,0	121 158,3	92,5
15	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÝCH SLUŽEB	3 103,4	3 258,6	105,0
16	ZEMĚDĚLSKÁ PRODUKCE (14+15)	134 104,4	124 416,8	92,8
17	NEZEMĚDĚLSKÉ VEDLEJŠÍ ČINNOSTI (NEODDĚLITELNÉ)	2 629,8	2 631,8	100,1
17.1.	Zpracování zemědělských výrobků	2 194,2	2 174,5	99,1
17.2.	Jiné neoddělitelné vedlejší činnosti (zboží a služby)	435,6	457,4	105,0
18	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÉHO ODVĚTVÍ (10+13+15+17)	136 734,2	127 048,7	92,9
19	MEZISPOTŘEBA CELKEM	95 447,0	89 799,4	94,1
19.1	Osivo a sadba	4 307,5	4 088,9	94,9
19.2	Energie; maziva	16 303,9	14 185,8	87,0
19.3	Hnojiva a prostředky zlepšující půdu	7 170,8	7 351,7	102,5
19.4	Prostředky na ochranu rostlin a pesticidy	5 497,1	5 574,5	101,4
19.5	Veterinární náklady	3 227,9	3 184,1	98,6
19.6	Krmiva	33 660,3	31 940,2	94,9
19.6/2	krmiva nakupovaná mimo zemědělské odvětví	17 112,7	16 876,8	98,6
19.6/3	krmiva vyrobená a spotřebovaná uvnitř podniku	15 601,2	15 063,5	96,6
19.7	Údržba a oprava strojů a zařízení	4 894,7	4 601,0	94,0
19.8	Údržba a oprava budov	3 829,5	3 599,8	94,0
19.9	Zemědělské služby	3 103,4	3 258,6	105,0
	Finanční zprostředkovatelské služby nepřímo měřené (FISIM)	1 030,0	835,0	81,1
19.10, 11	Ostatní zboží a služby	12 422,0	11 179,8	90,0
20	HRUBÁ PŘIDANÁ HODNOTA V ZÁKLADNÍCH CENÁCH (18–19)	41 287,2	37 249,3	90,2
21	SPOTŘEBA FIXNÍHO KAPITÁLU	16 408,1	16 490,1	100,5
22	ČISTÁ PŘIDANÁ HODNOTA V ZÁKLADNÍCH CENÁCH (20–21)	24 879,2	20 759,1	83,4

Pramen: ČSÚ

Poznámka: 1) vinné hrozny určené k výrobě stolního vína.

SZÚ – výsledky účtu tvorby důchodu v mil. Kč

Kód	Ukazatel	V běžných cenách		Index 2015/2014 (%)
		2014	2015	
23	NÁHRADY ZAMĚSTNANCŮM	26 316,5	26 372,4	100,2
24	OSTATNÍ DANĚ NA VÝROBU	1 153,3	1 289,7	111,8
25	OSTATNÍ DOTACE NA VÝROBU	32 984,8	31 263,5	94,8
26	DŮCHOD Z FAKTORŮ (22–24+25)	56 710,7	50 732,9	89,5
27	ČISTÝ PROVOZNÍ PŘEBYTEK/SMÍŠENÝ DŮCHOD (22–23–24+25)	30 394,2	24 360,5	80,1

Pramen: ČSÚ

SZÚ – výsledky účtu podnikatelského důchodu v mil. Kč

Kód	Ukazatel	V běžných cenách		Index 2015/2014
		2014	2015	
28	PŘEDEPSANÉ PACHTOVNÉ A OSTATNÍ NÁJEMNÉ Z NEMOVITOSTÍ	5 876,7	5 994,3	102,0
29	NÁKLADOVÉ ÚROKY	1 681,3	1 848,3	109,9
30	VÝNOSOVÉ ÚROKY	423,3	395,3	93,4
31	PODNIKATELSKÝ DŮCHOD (27-28-29+30)	23 259,5	16 913,3	72,7

Pramen: ČSÚ

Komentář k předběžným výsledkům SZÚ 2015

Produkce zemědělského odvětví (PZO) vyjádřená v běžných základních cenách představovala v předběžných výsledcích za rok 2015 výši 127 048,7 mil. Kč, z toho rostlinná produkce činila 75 149,7 Kč a živočišná produkce 46 008,6 mil. Kč. Zbytek do celkové produkce zemědělského odvětví vedle rostlinné a živočišné produkce tvořila jednak zemědělská práce prováděná dodavatelsky, tj. produkce zemědělských služeb (3 258,6 mil. Kč) a jednak nezemědělské vedlejší činnosti (neoddělitelné) ve výši 2 631,8 mil. Kč. V rostlinné výrobě došlo k celkovému poklesu v b.c., a to zejména vlivem snížení úrody kukuřice o 34 % z důvodu sucha. Celková rostlinná produkce v b.c. klesla vlivem sucha proti roku 2014 o 5,4 %. Celková živočišná produkce v b.c. byla v roce 2015 nižší oproti minulému roku o 10,07 %. Největší pokles produkce v b.c. zaznamenal chov ovcí a koz (21,8 %). Živočišné výrobky v b.c. vykazovaly pokles v r. 2015 proti roku 2014 o 14,7 %. V případě mléka došlo k poklesu produkce v b.c. oproti roku 2014 o 16 %.

Produkce zemědělského odvětví ve stálých základních cenách roku 2000 činila 99 927,7 mil. Kč, z toho rostlinná produkce 56 555,3 mil. Kč a živočišná produkce 43 372,4 mil. Kč.

Rostlinná produkce se v roce 2015 podílela na produkci zemědělského odvětví v běžných základních cenách 59,15 %, přičemž nejvýznamnější zastoupení na rostlinné produkci

měly obiloviny (44,09 %) technické plodiny (27 %) a pícniny (13,7 %). Živočišná produkce byla zastoupena na produkci zemědělského odvětví v běžných základních cenách 36,21 %, nejvýznamnější podíl na živočišné produkci představovaly produkce mléka (48,49 %) a chov jatečných prasat (18 %).

Mezispotřeba (MS) se podílela na produkci zemědělského odvětví (bez dotací na výrobky) 70,68 %, v mezispotřebě byla nejvíce zastoupena krmiva (35,57 %).

Vývoj na vnitřním agrárním trhu**Vývoj cen zemědělských výrobců**

Ceny zemědělských výrobců (CZV) byly v úhrnu za celý rok 2015 o 6 % nižší než ceny v roce 2014, z toho ceny rostlinných výrobců se snížily o 2,2 % a ceny živočišných výrobců pak o 10,5 %.

Nejvyšší meziroční pokles zaznamenala položka – mléko kravské (17,2 %). Nejvýraznější zvýšení ceny zemědělských výrobců v roce 2015 bylo naopak u ovoce a zeleniny (třešně 18,9 %, jablka 10,7 %, vinné hrozny 10,9 %, zelí bílé hlávkové 66,8 %, mrkev 59,4 % a cibule 11,8 %).

Nejvyšší čtvrtletní nárůst CZV v roce 2015 byl zaznamenán ve IV. čtvrtletí a to o 1,8 %.

Ceny zemědělských výrobců vybraných zemědělských komodit – indexy 2015/2014 (%)¹⁾

Název	Průměr roku 2015	Průměr čtvrtletí roku 2015			
		I.	II.	III.	IV.
Rostlinné produkty celkem	97,8	89	88,4	100,7	110,9
z toho: Pšenice potravinářská	96,4	95,3	93,1	96,9	100,9
Pšenice krmná	94,8	89,4	86,4	97,8	108,4
Ječmen sladovnický	94,6	96,6	92,9	92,7	96,1
Ječmen krmný	91,7	88,8	84	92,5	103,8
Žito	99,6	108	98,5	96,7	96
Oves krmný	97,9	92,8	92,3	104,2	104,1
Kukuřice krmná	88,9	82,3	77,5	83,3	118,7
Hrách jedlý	107,3	114,9	123,6	99,4	95,5

Hrách krmný	85,8	89,9	78	91,7	85,7
Semeno řepky olejné	101,4	97,7	91,3	107	112
Chmel sušený	112,5	2)	2)	103,3	117,9
Stonky lnu odsemeněné rosené	102,4	104,1	100,7	100,7	104
Cukrovka technická	104,2	98,2	2)	2)	104,4
Brambory konzumní	95,5	43,1	55,5	140,2	185,9
Brambory průmyslové	89,4	81	2)	73,3	100,5
Vinné hrozny čerstvé	110,9	2)	2)	103,4	115,1
Jablka konzumní	110,7	84	88,2	110,2	129,9
Třešně	118,9	2)	2)	118,9	2)
Mrkev	159,4	96	2)	188,5	182,5
Zelí bílé hlávkové	166,8	80	137,8	167,3	199,2
Cibule kuchyňská	111,8	72,5	94,5	127,5	160,7
Živočišné produkty celkem	89,5	92,4	89,7	86,1	89,8
Hospodářská zvířata (bez živočišných výrobků)	95	93,8	95	92,9	98,2
z toho: Býci jateční (tř. jak. EUROP v živém)	102,6	103	103	102,3	102
Jalovice jatečné (tř. jak. EUROP v živém)	103,3	101,4	103,6	104,1	104,2
Krávy jatečné (tř. jak. EUROP v živém)	102,6	101,1	103	102,7	103,5
Telata jateční savá (tř. jak. EUROP v živém)	107,4	100,1	103,8	105,5	121,1
Prasata jatečná (tř. jak. EUROP v živém)	88	86	87,4	84,8	94,2
Jehňata jatečná (výkrm v živém)	104,9	103,3	104,7	100	112,9
Kuřata jatečná (tř. jak. I.)	99,5	99,5	99,8	97,9	100,7
Krůty brojlerové (v živém)	101,5	101,5	106,8	98,2	99,6
Pstruh (v živém)	101,6	118,6	99,7	92,8	97,2
Kapr (tř. jak. I. v živém)	100,1	102,2	99	101,3	97,8
Živočišné výrobky	84,3	90,9	84,7	79,6	81,7
Mléko kravské (tř. jak. Q)	82,8	89,5	83,4	77,4	80,3
Vejce slepičí (konzumní tříděná)	95,9	99,1	94,8	101,7	89,2
Zemědělské produkty úhrnem	94	90,7	89,1	93,7	101,8

Pramen: ČSÚ

Poznámka: 1) Stejně období předchozího roku = 100

2) Údaje nejsou k dispozici

Vývoj cen vstupů do zemědělství

Index cen dodávek výrobků a služeb do zemědělství (dále jen index cen vstupů do zemědělství) se v roce 2015 meziročně snížil o 1,7 %. Ceny výrobků a služeb běžně spotřebovávaných v zemědělství se snížily o 2,1 %, ceny výrobků a služeb přispívajících do zemědělských investic vstoupily o 2 %.

V roce 2015 byl vývoj cen vstupů do zemědělství příznivý, kdy oproti roku 2014 došlo ke snížení cen vstupů (1,7 %). Tato pozitivní skutečnost měla vliv na nižší nárůst spotřebitelských cen zemědělských produktů proti r. 2014. K mírnému zvýšení cen došlo mj. u umělých hnojiv, chemických prostředků, pesticidů, vody, strojů a zařízení pro zemědělství.

Ceny vstupů do zemědělství – indexy 2015/2014 (%) ¹⁾

Název	Průměr roku 2015	Průměr čtvrtletí roku 2015			
		I.	II.	III.	IV.
Osiva a sadba	99,3	100,4	99,1	98,9	98,9
z toho: Pšenice ozimá	99,8	99,4	99,4	100,4	99,8
Ječmen jarní	97,7	97,9	96,6	96,6	99,9
Kukuřice	98,7	99,8	97,8	97,8	99,5
Řepka ozimá	104	106,7	107,2	104,9	97,4
Zvířata pro chov a výrobu ²⁾					
Energie a maziva	98,9	97,9	99,6	100,7	97,6
z toho: Paliva na topení	103,4	102,9	103,8	103,2	103,6
Motorová paliva	86	86,1	89,8	85,6	82,2
Elektřina	97,3	97,3	97,4	97,4	97,2
Maziva	2)	69,4	2)	2)	2)
Umělá hnojiva, půdní zlepšovací prostředky	102,3	104,6	103,3	102,8	98,6
z toho: Jednoduchá hnojiva	101,5	104,1	102,7	102,2	97,2
Směsi hnojiv	106,4	106,9	107	105,9	106
Chemické prostředky, pesticidy	102,7	103,5	104,2	101,8	101,2
z toho: Fungicidy	103,7	106,4	107	102,9	98,8
Insekticidy	103,6	98,9	104,8	104,7	105,8
Herbicidy	102	103,5	103,1	100,4	101
Krmiva	96,1	94,7	94,1	96,3	99,8
z toho: Jednoduchá krmiva	94,1	92,4	90	94,1	100,6
Krmné směsi	97	95,7	95,8	97,2	99,4
Veterinární služby	99,6	100	99,4	100	99,1
Ostatní výdaje	101,5	102,5	101,9	100,9	100,7
z toho: Voda, její úprava a rozvod	103,4	103,4	103,4	103,4	103,4
Skládování a podpůrné služby v dopravě	101,5	101,5	101,5	101,5	101,5
Telekomunikační služby	100,1	100,1	100,1	100,1	100
Neživotní pojištění	99,9	100,6	100,6	99,3	99,1
Právní a účetnické služby	99,3	99,9	99,1	99,1	99,1
Služby pro zemědělství	98	99,6	98,7	99,5	94,2
Stroje a ostatní zařízení pro zemědělství	102,2	103,7	102,8	101,2	101,3
Budovy	101	100,9	100,9	101,1	101,1
Celkem výroby a služby přisp. do zem. investic	102	103,1	102,4	101,2	101,3
Celkem výroby a služby běžně spotř. v zeměd.	97,9	98,1	98,1	97,7	97,5
Vstupy do zemědělství celkem	98,3	98,6	98,6	98,2	98,0

Pramen: ČSÚ

Poznámky: 1) Stejně období předchozího roku = 100

2) Údaje nejsou k dispozici

Agrární zahraniční obchod

Za agrární zahraniční obchod (AZO) ČR se považuje jak obchod s třetími zeměmi, tak obchod na jednotném trhu s ostatními členy EU.¹⁴ Podíl celé EU na českém agrárním vývozu v roce 2015 dosáhl 91,7 %, zatímco na straně dovozu činil 85,0 %¹⁵, a v meziročním porovnání se téměř nezměnil.

V roce 2015 se český agrární vývoz vzhledem k předchozímu roku zvýšil o 22,5 mld. Kč, tj. o 12,5 %, a český agrární do-

voz vzrostl o 22,6 mld. Kč, tj. o 11,3 %, viz tabulka. Vzhledem k mírně vyššímu přírůstku na straně dovozu nežli vývozu se záporná bilance AZO ČR nepatrně prohloubila (o 150,9 mil. Kč) na 19,8 mld. Kč, což je však stále jedna z nejpříznivějších hodnot od vstupu ČR do EU. V důsledku výraznější dynamiky růstu vývozu nežli dovozu se současně zlepšil stupeň krytí dovozu vývozem na 91,1 %, problematická však nadále zůstává struktura tohoto obchodu.

Vývoj celkového a agrárního¹⁾ zahraničního obchodu ČR v letech 2010 až 2015 (v mil. Kč)

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Změna r. 2015 k r. 2014	
							Mil. Kč	%
Agrární zahraniční obchod ČR ¹⁾								
Obrat celkem	245 372,0	277 054,3	321 334,2	345 268,1	380 156,4	425 263,3	45 106,9	111,9
Vývoz celkem	105 364,2	120 380,7	148 308,5	160 594,1	180 247,0	202 725,0	22 478,0	112,5
Dovoz celkem	140 007,8	156 673,6	173 025,7	184 674,0	199 909,4	222 538,3	22 628,9	111,3
Bilance celkem	-34 643,6	-36 292,9	-24 717,2	-24 079,9	-19 662,4	-19 813,3	-150,9	100,8
Stupeň krytí dovozu vývozem (%)	75,3	76,8	85,7	87,0	90,2	91,1	0,9	-
Zahraniční obchod ČR celkem								
Obrat celkem	4 944 353,6	5 566 254,2	5 839 486,0	5 998 189,1	6 828 455,9	7 375 186,0	546 730,1	108,0
Vývoz celkem	2 532 797,2	2 878 691,3	3 072 597,8	3 174 704,4	3 628 825,6	3 902 029,8	273 204,2	107,5
Dovoz celkem	2 411 556,4	2 687 562,9	2 766 888,2	2 823 484,7	3 199 630,3	3 473 156,2	273 525,9	108,5
Bilance celkem	121 240,8	191 128,4	305 709,6	351 219,7	429 195,3	428 873,6	-321,7	99,9
Podíl obrátu AZO na celkovém obrátu ZO (%)	4,96	4,98	5,50	5,76	5,57	5,77	0,20	-
Podíl agrárního vývozu na celkovém vývozu (%)	4,16	4,18	4,83	5,06	4,97	5,20	0,23	-
Podíl agrárního dovozu na celkovém dovozu (%)	5,81	5,83	6,25	6,54	6,25	6,41	0,16	-
Obrat celkem	4 944 353,6	5 566 254,2	5 839 486,0	5 998 189,1	6 828 455,9	7 375 186,0	546 730,1	108,0

Pozn.: 1) Agrární zboží je vymezeno kapitolami 01 až 24 celního sazebníku. Data „s dopočty“

Pramen: Databáze zahraničního obchodu ČSÚ. Za rok 2015 jsou data předběžná (aktualizace z 8. 3. 2016).

V makroekonomickém pohledu je význam agrárních výrobků v českém zahraničním obchodu mírně vyšší na straně dovozu nežli vývozu (6,4 % vs. 5,2 % v roce 2015). V důsledku nižší dynamiky růstu celkového zahraničního obchodu v porovnání s AZO se meziročně podíl agrárního zboží na celkovém českém exportu i importu mírně zvýšil. Výrazně vyšší podíl přitom mají agrární produkty v obchodě s Unií než-

li mimo ni (6,8 % na obrátu s EU a 2,7 % s třetími zeměmi v roce 2015).

Český agrární vývoz je vzhledem k dovozu teritoriálně, ale i komoditně, více koncentrován. Nejvýznamnějšími odběrateli agrárních produktů z ČR jsou dlouhodobě Slovensko (23,9 %), Německo (19,7 %) a Polsko (11,5 %), dále s určitým

¹⁴ Odeslání (vývoz) a přijetí (dovoz) zboží do/z EU sleduje ČSÚ v rámci tzv. Intrastatu, a to za subjekty, které jsou plátcí DPH a dosahují stanovené roční hodnoty přijatého nebo odeslaného zboží. Od 1. ledna 2009 činí práh pro stranu přijetí i odeslání zboží shodně 8 mil. Kč. Podprahové obchodní operace jsou matematicko-statistickými metodami dopočítávány (pouze do úrovně 2místných kódů celního sazebníku). Data v podrobnějším komoditním členění jsou k dispozici bez těchto dopočtů. Obchod realizovaný mimo EU podléhá klasickému celnímu řízení. Zdrojem údajů za tzv. Extrastat jsou celní prohlášení (Jednotné správní doklady).

¹⁵ Dovoz je sledován ČSÚ podle země původu. Při jeho sledování podle země odeslání přesahuje podíl Unie na českém agrárním dovozu rovněž 90 % (v roce 2014 dle dat Eurostatu 93 %).

odstupem Itálie (6,6 %) a Rakousko (6,0 %). V rámci třetích zemí zaujímá stabilně více než 1% podíl na českém agrárním vývozu pouze Rusko. Hodnota exportu do této země se však v roce 2015 meziročně snížila o více než jednu pětinu, což vedlo k poklesu jeho podílu z 1,6 % na 1,2 %.¹⁶ Vedle toho směřovalo v roce 2015 agrární zboží zejména do Iráku („cigarety“), Japonska („přípravky používané k výživě zvířat“, „chmel“ a „slad“), Turecka („živý skot“) a Švýcarska („limonády“, „přípravky používané k výživě zvířat“ a „zvěřina“). Pro teritoriální skladbu českého agrárního exportu do třetích zemí je charakteristická výraznější meziroční proměnlivost, a to jak v porovnání s vývozem do Unie, tak i vůči dovozu z mimounijních zemí. S výjimkou Ruska zaznamenala v roce 2015 hodnota vývozu do všech významných destinací meziroční nárůst (do Japonska jen nepatrný o 0,3 %). Významnější pokles exportu byl ve stejné době naproti tomu mimo Rusko zaznamenán také na Ukrajinu, do Libanonu, Thajska a Malajsie.

Hlavními dodavateli agrárního zboží do ČR byly v roce 2015, stejně jako v minulých letech, Německo (21,4 %) a Polsko (19,2 %), dále Nizozemsko (7,1 %), které se posunulo na třetí místo před Slovensko (6,8 %), Itálie (5,4 %) a Španělsko (5,0 %). Z třetích zemí zaujímaly v českém agrárním dovozu nejvyšší podíly tradičně Brazílie (1,8 %), Čína (1,3 %), USA (1,2 %) a Turecko (1,1 %). Hodnota dovozu z většiny významnějších dodavatelských zemí meziročně vzrostla. Výjimkou bylo Slovensko, Čína a Turecko, odkud stagnovala, popřípadě nepatrně poklesla.

V teritoriálním pohledu se ve sledovaném období zlepšila záporná agrární obchodní bilance s EU z 5,3 mld. Kč na 3,3 mld. Kč (přičemž se zvýšil jak netto-vývoz¹⁷ do nových členských zemí¹⁸ o 7,8 % na 24,2 mld. Kč, tak mírně poklesl netto-dovoz z původních členů o 1,2 % na 20,9 mld. Kč), avšak schodek bilance obchodu s třetími zeměmi opět meziročně vzrostl (o 11,4 % na 15,7 mld. Kč). Příčinou byl zejména nárůst netto-dovozu z rozvojových zemí (včetně nejméně rozvinutých zemí), a pokles netto-vývozu do Společenství nezávislých států. Na úrovni jednotlivých zemí se v roce 2015 prohloubila především pasivní bilance s Polskem (o 6,5 mld. Kč na 19,6 mld. Kč) a Nizozemskem (o 1,4 mld. Kč na 11,7 %), a to v obou případech vlivem vyššího přírůstku na straně dovozu nežli vývozu. Naproti tomu pokles zaznamenal (především v důsledku nárůstu vývozu) schodek bilance obchodu s Německem (o 1,5 mld. Kč na 7,6 mld. Kč). Mimo to se výrazně navýšila aktivní bilance obchodu se Slovenskem (o 5,6 mld. Kč na 33,3 mld. Kč).

Nejvíce vyváženými komoditami byly v roce 2015 „cigarety“, „pšenice“, „káva“, „řepkový olej (s nízkým obsahem kyseliny erukové)“, „čokoláda a ostatní kakaové přípravky“, „přípravky používané k výživě zvířat“, „pekařské výrobky (pečivo, sušenky, oplatky apod.)“, „nezahuštěné mléko a smetana“ (zejména surové mléko), „potravinové přípravky jiné“ (HS 2106), „pivo“, „semena řepky“, „limonády“, „živý skot“, „sýry a tvaroh“, „cukrovinky bez kakaa“, „cukr“, „slad“, „jiné přípravky a kon-

zervy z masa, drobů nebo krve“ (HS 1602), „ječmen“, „uzenky a salámy“, „živá drůbež“, „řepkové pokrutiny“, „zahuštěné mléko a smetana“ a „výtažky a koncentráty z kávy (vč. přípravků na jejich bázi)“. Z výčtu je patrné, že v českém agrárním vývozu mají nadále vysoký podíl nezpracované komodity. „Obiloviny“ (HS 10) v něm v roce 2015 zaujímaly 8% podíl a „olejnatá semena a plody“ (HS 12) tvořily podíl 5%.

Mezi nejvíce dovážené zboží patřily ve sledovaném roce „vepřové maso“, „káva“, „čokoláda a ostatní kakaové přípravky“, „sýry a tvaroh“, „potravinové přípravky jiné“, „přípravky používané k výživě zvířat“, „maso a droby drůbeže“, „cigarety“, „řepkový olej“, „vino“, „limonády“, „sójové pokrutiny“, „lihoviny“, „banány“, „výtažky a koncentráty z kávy“, „hovězí maso“, „rajčata“, „přípravky z mouky, krupice, škrobu nebo mléka“, „konzervované a jinak připravené ovoce (vč. ořechů)“, „cukrovinky bez kakaa“, „skořápkové ovoce“, „tabák (nezpracovaný)“, „omáčky, ochucovadla a hořčice“, „rybí filé (aj. rybí maso)“, „glukóza, fruktóza a jejich sirupy“, „jiné přípravky a konzervy z masa, drobů nebo krve“, „vinné hrozny (vč. rozinek)“, „máslo“, „přípravky a konzervy z ryb“ a „ryby (čerstvé, chlazené nebo zmrazené)“. V členění podle kapitól HS dominují českému agrárnímu dovozu dlouhodobě „maso a droby“ (HS 02). V roce 2015 zaujímaly na jeho hodnotě 12% podíl, který meziročně poklesl pouze nepatrně. Hodnota dovozu „vepřového masa“ ve finančním vyjádření se sice snížila (o 4,1 %), jeho importované množství se však zvýšilo (o 5,8 %). V případě „drůbežního masa a drobů“ se zvýšila hodnota i množství dovozu zhruba stejnou měrou (o 15,8 %, resp. o 15,3 %).

V komoditním pohledu ovlivnilo meziroční vývoj bilance českého AZO zejména navýšení hodnoty netto-vývozu „cigaret“¹⁹, „ječmene“, „řepkových semen“, „řepkového oleje“ a „živého skotu“. Exporty těchto komodit zaznamenaly v roce 2015 dosavadní maxima. Mimo to došlo ke změně dlouhodobě pasivní bilance na aktivní v obchodě s „potravinovými přípravky jinými“.

Současně s tím však došlo ke zvýšení hodnoty netto-dovozu „masa a drobů drůbeže“ a v menší míře i „vepřového masa“, za kterým však především stál již zmíněný pokles hodnoty exportu, nikoliv nárůst hodnoty dovozu. Dále vzrostla hodnota netto-importu „lihovin“ a snížila se hodnota netto-vývozu „zahuštěného“, ale i „nezahuštěného mléka“. V případě mléka a mléčných výrobků ovlivnily vývoj obchodu hlavně meziročně nižší ceny. Pokles cen způsobil i zlepšení hodnoty bilance s netto-dovozními „sýry a tvarohem“. Jejich vývoz se v hodnotě snížil o 6,4 % (v objemu však vzrostl o 2,5 %), zatímco jejich dovoz ve finančním vyjádření poklesl o 8,4 % (a v množstevním se zvýšil o 1,2 %).

Vývoj cen, avšak směrem nahoru, způsobil v roce 2015 meziroční prudký nárůst hodnoty vývozu a dovozu „kávy“. Mimo ní zaznamenaly nejvyšší přírůstky hodnoty jak vývozu, tak dovozu (ačkoliv ne ve zcela shodném pořadí) „cigarety“, „čokoláda a ostatní kakaové přípravky“ a „řepkový olej“.

¹⁶ Zhoršení zaznamenal nejen vývoz výrobků, kterých se týká ruské embargo (tj. zejména sýry), ale i dalších (především pivo nebo slad). Obchod ovlivnil i vývoj ekonomiky a propad měny. Politická situace ovlivnila také vývoz na Ukrajinu.

¹⁷ Netto-vývoz (čistý vývoz) znamená obchod s aktivní bilancí a naopak netto-dovoz (čistý dovoz) představuje obchod s pasivní bilancí.

¹⁸ Země, které do EU vstoupily v květnu 2004 a později.

¹⁹ Tabák a tabákové výrobky, které se tradičně řadí mezi agrární zboží, ovlivňují výsledky AZO ČR rostoucí měrou. Na českém agrárním vývozu se v roce 2015 podílely již téměř jednou desetinou. Vývoz cigaret má vliv i na obchodní bilance s některými státy (např. Itálií, Francií a v rámci třetích zemí Irákem).

Podpůrná dotační politika MZe

Přehled financování z rozpočtové kapitoly MZe na podporu agrokomplexu v roce 2015

Ukazatel	Rozpočet pro rok 2015		Limit k čerpání ¹⁾	Čerpání rozpočtu	
	Schválený tis. Kč	Upravený tis. Kč	tis. Kč	v tis. Kč	v %
Podpory podle „Zásad“ ²⁾	1 570 000	1 655 765	2 255 640	2 245 310	99,54
Nařízení vlády č. 505/2000 Sb. ³⁾	700	700	700	482	68,86
Podpora zemědělství celkem	1 570 700	1 656 465	2 256 340	2 245 792	99,53
Vinařský fond ⁴⁾	30 000	32 492	32 492	32 492	100,00
PGRLF ⁵⁾	1 300 000	1 839 817	1 839 817	1 117 812	60,76
Podpora agrokomplexu celkem	2 900 700	3 528 774	4 128 649	3 396 096	82,26

Pramen: MZe

¹⁾ Limit = upravený rozpočet + nespotřebované výdaje MZe z minulých let

²⁾ Zásady MZe, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2015 na základě § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

³⁾ Nařízení vlády č. 505/2000 Sb., kterým se stanoví podpůrné programy k podpoře mimoprodukčních funkcí zemědělství, k podpoře aktivit podílejících se na udržování krajiny, programy pomoci k podpoře méně příznivých oblastí a kritéria pro jejich posuzování, ve znění nařízení vlády č. 500/2001 Sb. a nařízení vlády č. 203/2004 Sb.

⁴⁾ Prostředky převedené na Vinařský fond podle zákona č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství

⁵⁾ Prostředky převedené na Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s.

Dotační programy podle zásad

Dotační program 1.D. Podpora včelařství

Účelem dotace bylo zabezpečení opylování zemědělských hmyzosnubných plodin a tento účel byl splněn. Zásluhou tohoto dotačního programu se daří držet takový stav včelstev, který je nutný pro minimální zabezpečení opylování zemědělských hmyzosnubných plodin. Příjemcem dotace byl včelař chovající včely na území ČR. Výše dotace činila 126,- Kč/včelstvo. Byla přijata pouze 1 žádost, kterou podává souhrnně Český svaz včelařů, o. s. a která byla schválena. Podpořeno bylo celkem 592 442 včelstev (602 910 včelstev v roce 2014) a vyplaceno 79 769 tis. Kč.

Dotační program 1.I. Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách

Systém kapkové závlahy je způsob zavlažování, kterým se docílí stabilita produkce a zvýšení její kvality, při minimalizaci spotřeby vody. Účelem dotace bylo zvýšení konkurenceschopnosti a kvality ovoce, chmele, vinných hroznů a školkařských výpěstků. Účel dotace byl splněn. Příjemci dotací byli podnikatelé (dle § 420 zákona č. 89/2012 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě. Výše dotace činila v roce 2015 celkem 60 000 Kč/ha. Bylo přijato 37 a schváleno 37 žádostí. Podpořeno bylo 68 ha vinic, 27,9 ha chmelnic, a 260,9 ha ovocných sadů. Celkem bylo vyplaceno 15 658 tis. Kč.

Dotační program 1.R. Podpora restrukturalizace ovocných sadů

Účelem dotace byla restrukturalizace ovocných sadů, resp. nezbytné zlepšení zdravotního stavu ovocných stromů a zlepšení kvality produkovaného ovoce. Účel dotace byl splněn, z důvodu snížení celkového stáří sadů a pro zabezpečení vhodné odrůdové skladby v sadech vzhledem k následné

produkci zdravého ovoce v systému integrované produkce je nezbytně nutné v této podpoře nadále pokračovat. Pokud by restrukturalizace sadů nebyla podpořena přímou dotací, výsadba v nutném rozsahu by se nerealizovala vzhledem k vysokým investičním nákladům a dlouhé době návratnosti investice. Příjemci dotace byli podnikatelé (podle § 420 zákona č. 89/2012 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě.

V rámci 1.R.a – výsadba ovocných sadů obhospodařovaných podle směrnic pro integrované systémy pěstování na půdách, které nepřekročí limity těžkých kovů činila výše dotace 200 000 Kč/ha u sadů s min. počtem stromů 800/ha, 100 000 Kč/ha u sadů s min. počtem stromů 400/ha a 50 000 Kč/ha u sadů drobného ovoce. Počet přijatých žádostí činil 82, schválených pak 81 ks. Podpořeno bylo celkem 360,7 ha a vyplaceno celkem 62 443 tis. Kč.

Dotační program 2.A. Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat

Cílem programu bylo zabezpečit udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat na základě zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči. Příjemci dotací byly oprávněné osoby, uznaná chovatelská sdružení a chovatelé. Podpory byly vypláceny na ověřování původu (vyplaceno 2 587,5 tis. Kč), zavádění a vedení plemenných knih dle plemen vyjmenovaných hospodářských zvířat (vyplaceno 24 374 tis. Kč), kontrolu užitkovosti, výkonnostní zkoušky, výkonnostní testy a kontrolu dědičnosti užitkových vlastností a zdraví u vyjmenovaných hospodářských zvířat (vyplaceno 212 211 tis. Kč). Účel dotace byl ve všech vyjmenovaných směrech plněn. Na tento podpůrný program bylo vyplaceno celkem 239 172,5 tis. Kč. Přijato bylo 222 žádostí, 222 bylo schváleno.

Dotační program 3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin

Cílem programu bylo zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence šíření karanténních virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných osivem. Biologická ochrana jako náhrada chemické ochrany rostlin byla podpořena částkou 5 976 tis. Kč. Podpora prostorových a technických izolátů množitelského materiálu ovocných plodin, révy vinné a chmele se zaměřením na uchování zdravého genetického materiálu v zájmu udržení biologické rozmanitosti odrůd na území ČR byla podpořena ve výši 840 tis. Kč. Testování množitelského materiálu s využitím imunoenzymatických a metod PCR bylo podpořeno v celkové částce 6 952 tis. Kč. Tvorba rostlinných genotypů s vysokou rezistencí proti škodlivým biotickým a abiotickým činitelům byla podpořena částkou 78 416 tis. Kč. Podpora prevence proti šíření karanténních bakterií bramboru v uzavřených sadbových oblastech vymezených zákonem č. 219/2003 Sb. o uvádění osiva a sadby do oběhu byla poskytnuta ve výši 8 348 tis. Kč. Použití uznané certifikované sadby chmele ve zdravotní třídě „VT“ nebo „VF“ (dle vyhlášky č. 332/2006 Sb.) bylo podpořeno částkou 14 709 tis. Kč. Použití uznaného a mořeného osiva přadného lnu a uznané osivo konopí setého, odrůd registrovaných na základě užitné hodnoty v ČR a uvedených ve Společném katalogu odrůd EU pro osev produkčních ploch (dle vyhlášky č. 369/2009 Sb., o podrobnostech uvádění osiva a sadby pěstovaných rostlin do oběhu) bylo podpořeno částkou 280 tis. Kč. Účel dotace byl ve všech uvedených směrech plněn. Celková částka podpory podle tohoto programu dosáhla částky 115 521 tis. Kč.

Dotační program 5. Podpora Národnímu hřebčínu Kladruby nad Labem, státní podnik, Zemskému hřebčinci Písek, státní podnik a Zemskému hřebčinci Tlumačov, státní podnik

Účelem této dotace bylo zachování chovu starokladrubského koně v Národním hřebčínu Kladruby nad Labem, státní podnik a zajištění plnění úkolů státní péče o rozvoj plemenářství v chovu koní ČR v Zemském hřebčinci Písek, státní podnik a v Zemském hřebčinci Tlumačov, státní podnik. Účel dotace byl plněn, chov starokladrubských koní v prostorách historického hřebčína v Kladruzech nad Labem je zachován a nejnútější genetický základ památkově chráněného stáda starokladrubských koní je udržován. Úkoly státní péče o rozvoj plemenářství v chovu koní ČR jsou plněny v požadované kvalitě. Jsou zajištěni plemenci pro reprodukci ohrožených či málo početných plemen a plemenných rázů koní dle požadavků plemenných plánů chovatelských sdružení a potřeb chovatelů. V rámci tohoto programu bylo celkem vyplaceno 40 000 tis. Kč, z toho 20 000 tis. Kč Zemskému hřebčinci Písek, s.p. a 20 000 tis. Kč Zemskému hřebčinci Tlumačov, s.p.

Dotační program 6. Podpora genetických zdrojů

Cílem dotace byla ochrana genetických zdrojů pro výživu a zemědělství. Tento program zahrnoval tři samostatné podprogramy: Národní program konzervace a využívání genetických zdrojů zvířat pro výživu a zemědělství, Národní program konzervace a využívání genetických zdrojů rostlin a agrobiodiversity a Národní program konzervace a využívání genetických zdrojů mikroorganismů a drobných živočichů hospodářského významu. Účel podpory je plněn; těmito národními programy plní MZe závazky vyplývající

z mezinárodní Dohody o biologické rozmanitosti, která se stala součástí legislativy ČR jako sdělení MZV č. 134/1999 Sb. a Mezinárodní úmluvy o rostlinných genetických zdrojích pro výživu a zemědělství uzavřené mezi ČR ve FAO a Globálního plánu akcí pro živočišné genetické zdroje FAO. Zahrnuje veškeré subjekty zabývající se ochranou genetických zdrojů pro výživu a zemědělství. Příjemci podpory byly fyzické osoby, právnické osoby, university, soukromé a veřejné výzkumné instituce. Přijato a schváleno bylo celkem 49 žádostí. V rámci programu bylo celkem vyplaceno 70 000 tis. Kč.

Dotační program 8. Nákazový fond

Cílem programu byla podpora vybraných opatření zaměřených proti rozšiřování nebezpečných nákaz hospodářských zvířat, – udržení příznivé nákazové situace v chovech hospodářských zvířat a minimalizace rizik šíření nákaz přenosných ze zvířat na člověka. Program byl rozdělen do těchto podprogramů:

8.F.a) Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravení chovů prasnic. Celkově bylo schváleno 17 žádostí a podpořeno 2 555 ks ozdravených ustajovacích porodních míst prasnic. Celková výše dotace činila 70 358 tis. Kč. Účel dotace je plněn; podpora vybraných opatření zaměřených proti rozšiřování chorob prasat souvisejících s plněním „Ozdravovacího programu od vyjmenovaných nákaz prasat“ je pod kontrolou Krajské veterinární správy Státní veterinární správy (dále jen „KVS SVS“) a podpora je vyplácena poté, co u chovů došlo k rozsáhlé rekonstrukci technologických a stavebních zařízení završené kontrolou prostředí i zvířat ze strany epizootologa příslušné KVS SVS.

8.F.b) Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravení chovů prasat. Bylo přijato a schváleno celkem 631 žádostí a ozdraveno 767 101 ustajovacích míst. Celková dotace činila 716 912 tis. Kč. Účel dotace je plněn; podpora vybraných opatření zaměřených proti rozšiřování chorob prasat souvisejících s plněním „Ozdravovacího programu od vyjmenovaných nákaz prasat“ je pod kontrolou Krajské veterinární správy Státní veterinární správy (dále jen „KVS SVS“) a podpora je vyplácena poté, co u chovů došlo k rozsáhlé rekonstrukci technologických a stavebních zařízení završené kontrolou prostředí i zvířat ze strany epizootologa příslušné KVS SVS.

8.F.c) Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravování chovů drůbeže zvýšením biologické bezpečnosti. Celkově bylo přijato a schváleno 454 žádostí a vyplaceno 440 262 tis. Kč na 8 782 879 ošetřených m² ploch hal pro drůbež. Účel dotace je plněn. Podpora souvisí s tlumením výskytu původců zoonóz (salmonel, aviární chřivky, campylobaktery) zvýšením biologické bezpečnosti v chovech drůbeže je pod kontrolou KVS SVS. Podpora je vyplácena poté, co byla u chovů provedena preventivní opatření k tlumení výskytu zoonóz zvýšením biologické bezpečnosti završené kontrolou prostředí i zvířat ze strany epizootologa příslušné KVS SVS.

Dotační program 9. Poradenství a vzdělávání

Cílem programu bylo poskytnout podnikatelům v resortu zemědělství dostatek informací a vzdělání potřebné k jejich

podnikání a dále zajistit vzdělávání nastupující generace zemědělců a pracovníků v zemědělství. Účel dotací byl ve všech následujících směrech plněn. Finanční prostředky na jednotlivé podprogramy byly poskytnuty následovně:

9.A.a. Speciální poradenství pro živočišnou výrobu ve vztahu k zákonu č. 154/2000 Sb. zaměřené na podporu pořádání seminářů a školení pro chovatelskou veřejnost a zveřejňování výsledků plemenářské práce, podporu pořádání výstav a přehlídek hospodářských zvířat bylo podpořeno částkou 24 889 tis. Kč.

9.A.b. Speciální poradenství pro rostlinnou výrobu, zaměřené na pořádání výstav pěstovaných rostlin, pořádání seminářů a školení pro pěstitelskou veřejnost a zajištění samostatných odrůdových zkoušek registrovaných odrůd polních plodin, za účelem zajistit získání a šíření informací o pěstitelských vlastnostech registrovaných odrůd polních plodin bylo podpořeno částkou 21 123 tis. Kč

9.E. Školní závody, které sloužily k vytvoření podmínek pro zajištění praktické přípravy ve vybraných zemědělských, lesnických a potravinářských oborech, byly podpořeny částkou 7 129 tis. Kč.

9.F. Podpora poradenství v zemědělství, zaměřená na pomoc zemědělským podnikům při plnění zákonných požadavků a správné zemědělské praxe, šíření informací o opatřeních Programu rozvoje venkova ČR a o aktuálních problémech při realizaci společné zemědělské politiky, představovala celkem částku 11 665 tis. Kč.

9.H. Podpora marketingu a propagace na vybraných mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí, zaměřená na podporu marketingu a propagace vystavovatelů z České republiky, jejich výrobků, případně služeb na vybraných mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí. Podpora činila 1 249 tis. Kč.

9.I. Podpora zlepšování praktické výuky v produkčním rybářství, zaměřené na zvýšení funkčnosti technického vybavení a obsluhy vodních děl za účelem zkvalitnění podmínek pro zajištění výuky v oboru rybářství byla podpořena částkou ve výši 700 tis. Kč.

Dotační program 10. D. Podpora evropské integrace nevládních organizací

Účelem dotace bylo zlepšení efektivnosti a odborné úrovně činnosti nevládních organizací formou podpory integrace v rámci EU. Příjemci dotací byly české stavovské agrární nevládní organizace s významnou celostátní působností v zemědělsko-potravinářském komplexu. Účel dotace byl plněn, program napomáhá začleňování českých nevládních agrárních organizací do evropských struktur. Na tuto podporu bylo poskytnuto 11 436 tis. Kč.

Dotační program 10. E. Podpora technologických platform v působnosti rezortu MZe

Účelem dotace byla podpora činnosti České technologické platformy (ČTP) zaměřená na posílení její funkčnosti, budování vnitřní struktury, personálního zajištění a zapojení do národních i evropských struktur. Informační a propagační činnost sloužící k propagaci cílů, aktivit a výsledků práce

platformy, včetně zajištění přenosu informací mezi vědou, výzkumem a podnikatelskou praxí s důrazem na malé a střední podnikání z oblasti výroby potravinářských produktů.

10.E.a. Podpora České technologické platformy pro potraviny – V rámci tohoto dotačního titulu bylo vyplaceno 11 983 tis. Kč. Účelu je dosahováno, podpora napomáhá ČTP k posílení funkčnosti, budování vnitřní struktury, personálního zajištění a zapojení do národních i evropských struktur, informační a propagační činnosti sloužící k propagaci cílů, aktivit a výsledků práce ČTP, včetně zajištění přenosu informací mezi vědou, výzkumem a podnikatelskou praxí s důrazem na malé a střední podnikání z oblasti výroby potravinářských produktů.

10. E.b. Podpora České technologické platformy pro využití biosložek v dopravě a chemickém průmyslu – V rámci tohoto dotačního titulu bylo vyplaceno 628 tis. Kč. Účel dotace byl splněn, podpora přispěla k rozvoji činnosti České technologické platformy pro využití biosložek v dopravě a chemickém průmyslu, podpora byla čerpána na mzdové náklady pracovníků platformy, náklady týkající se zabezpečení a provozu, náklady vztažené k informačním, propagačním a vzdělávacím činnostem.

10.E.c. Podpora České technologické platformy pro ekologické zemědělství – V rámci tohoto dotačního titulu bylo vyplaceno 1 250 tis. Kč. Účelu je dosahováno, podpora přispěla k rozvoji činnosti České technologické platformy pro ekologické zemědělství, podpora byla čerpána na mzdové náklady pracovníků platformy, náklady týkající se zabezpečení a provozu, náklady vztažené k informačním, propagačním a vzdělávacím činnostem a na náklady spojené s jednáním orgánů platformy.

Dotační program 13. Podpora zpracování zemědělských produktů

Účelem dotace bylo zvýšení kvality zpracování zemědělských produktů a krmiv a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářských podniků na evropském trhu z hlediska jakosti, nezávadnosti a dohledatelnosti výrobků a zabezpečení funkčnosti a účinnosti jakostních systémů, vč. integrované prevence a omezování znečištění. Příjemci dotace byli výrobci potravin podle zákona č. 110/1997 Sb. o potravinách a tabákových výrobcích a registrovaní výrobci hotových krmiv podle zákona č. 91/1996 Sb., o krmivech. Účel dotace byl plněn; realizované projekty vedly ke zvýšení kvality zpracování zemědělských produktů. Na tuto podporu bylo poskytnuto 203 313 tis. Kč.

Dotační program 15. Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků

Cílem této dotace byla částečná kompenzace újmy rybářským subjektům vzniklé zajišťováním vodohospodářských a celospolečenských funkcí rybníků (akumulace vody v krajině, retenční účinek při povodních, zajišťování sportovních a rekreačních účelů apod.). Příjemci dotací byli podnikatelé (§420 zákona č. 89/2012 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě. Účel dotace byl plněn; zásluhou tohoto programu jsou plněna rozhodnutí vydaná vodohospodářskými orgány, nebo orgány ochrany přírody. V rámci tohoto programu bylo vyplaceno celkem 84 850 tis. Kč.

Státní zemědělský intervenční fond

Charakteristika SZIF

Státní zemědělský intervenční fond byl zřízen zákonem č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu, v platném znění, je právnickou osobou se sídlem v Praze a náleží do působnosti Ministerstva zemědělství.

SZIF je tvořen centrálním pracovištěm a 7 regionálními odbory – Praha, České Budějovice, Ústí nad Labem, Hradec Králové, Brno, Olomouc a Opava. Statutárním orgánem SZIF je ředitel. Činnost a hospodaření kontroluje Dozorčí rada.

V roce 2004 byla SZIF udělena akreditace jako Platební agentura pro provádění opatření Společné zemědělské politiky financovaných ze záruční sekce Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu. Dne 10. října 2007 udělilo Ministerstvo financí SZIF akreditaci jako Platební agentura pro provádění opatření Společné zemědělské politiky financovaných z Evropského zemědělského záručního fondu a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova.

SZIF jako Platební agentura přispívá k plnění závazků vyplývajících ze Společné zemědělské politiky a v souladu s právními předpisy, právem Evropské unie a mezinárodními smlouvami zajišťuje zejména následující činnosti:

- rozhoduje o poskytnutí dotace a kontroluje plnění podmínek poskytnutí dotace,
- provádí intervenční nákupy zemědělských výrobků a potravin a zajišťuje skladování, případně zpracování takto nakoupených zemědělských výrobků a potravin,
- prodává nebo jiným způsobem převádí intervenčně nakoupené zemědělské výrobky a potraviny,
- provádí vládou schválené programy zaměřené na nepotravinářské využití a zpracování zemědělských výrobků,
- provádí činnosti související se systémem produkčních kvót,
- poskytuje subvence při vývozu zemědělských výrobků a potravin,
- rozhoduje o poskytnutí licence při dovozu a vývozu zemědělských výrobků a potravin a kontroluje plnění podmínek poskytnutí licence,
- provádí činnosti související se systémem záruk pro zemědělské výrobky a potraviny,
- ukládá, vybírá a odvádí finanční dávky z výroby cukru a v odvětví mléka a mléčných výrobků podle přímo použitelného předpisu EU,

- provádí Program rozvoje venkova podle přímo použitelného předpisu EU upravujícího podpory pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova,
- provádí činnosti související se systémem schvalování, registrace, evidence nebo uznávání seskupení a organizací producentů zemědělských výrobků nebo potravin,
- vykonává dozor nad plněním povinností vyplývajících pro fyzické a právnické osoby z přímo použitelného předpisu EU,
- provádí podporu marketingu zemědělských výrobků a potravin,
- provádí činnosti zprostředkujícího subjektu podle použitelných předpisů EU upravujících strukturální fondy nebo Evropský rybářský fond a Evropský námořní a rybářský fond.

Na základě § 4 odst. 1 písm. b) zákona č. 256/2000 Sb., o SZIF a v souladu s vyhláškou č. 356/2015 Sb., kterou se mění vyhláška č. 419/2001 Sb., o rozsahu, struktuře a termínech údajů předkládaných pro vypracování návrhu státního závěrečného účtu a o rozsahu a termínech sestavení návrhů závěrečných účtů kapitol státního rozpočtu, ve znění pozdějších předpisů, byla zpracována Výroční zpráva o činnosti Státního zemědělského intervenčního fondu za rok 2015.

Komentář k rozpočtu a jeho změnám

Rozpočet Státního zemědělského intervenčního fondu na rok 2015 schválila Poslanecká sněmovna parlamentu ČR dne 10. prosince 2014 usnesením č. 560.

První změna rozpočtu

I. změna rozpočtu SZIF na rok 2015 byla schválena Poradou vedení SZIF dne 10. března 2015, vzata na vědomí Dozorčí radou SZIF dne 15. dubna 2015 a schválena Ministerstvem zemědělství dne 28. května 2015.

Společná zemědělská politika

Zdroje

• Zůstatek na účtech Společné zemědělské politiky

Po zpracování účetní závěrky za rok 2014 byl vykázán zůstatek finančních prostředků na účtech Společné zemědělské politiky ve výši 1 506 058 tis. Kč, o který se navýšil rozpočet v roce 2015 takto:

Zůstatky na účtech Společné zemědělské politiky k 1.1.2015

Přímé platby	– ČR	4 661 tis. Kč
	– EU	667 713 tis. Kč
Společná organizace trhu	– ČR	15 423 tis. Kč
	– EU	215 701 tis. Kč
Program rozvoje venkova	– ČR	132 286 tis. Kč
	– EU	470 274 tis. Kč

- **Dotace z nespotřebovaných výdajů Ministerstva zemědělství**

Dopisem Ministerstva zemědělství ze dne 10. února 2015 pod č. j.: 6444/2015-MZE-13212 byly SZIF sděleny dotace z nespotřebovaných výdajů Ministerstva zemědělství minulých let v celkové výši 15 981 646 tis. Kč, z toho na:

Dotace z nespotřebovaných výdajů MZe minulých let

Přímé platby	– ČR	869 206 tis. Kč
	– EU	4 047 010 tis. Kč
Společnou organizaci trhu	– ČR	14 710 tis. Kč
	– EU	286 218 tis. Kč
Společnou organizaci trhu (včelařské produkty)	– ČR	1 627 tis. Kč
	– EU	1 626 tis. Kč
Program rozvoje venkova	– ČR	141 230 tis. Kč
	– EU	10 620 019 tis. Kč

Dopisem Ministerstva zemědělství ze dne 6. května 2015 pod č.j.: 23425/2015-MZE-13212 bylo SZIF sděleno, že již nelze použít nevyčerpané prostředky ve výši 14 710 tis. Kč, účelově určené na opatření Společné organizace trhu – kompenzaci rozdílu zaplacené a nově stanovené dávky z výroby v odvětví cukru. Na základě této skutečnosti byl rozpočet upraven.

Užití zdrojů

- **Podpora spotřeby školního mléka**

Rozpočet položky byl upraven dle předběžných dodávek podporovaných mléčných výrobků do škol v prvním období školního roku 2014/2015 a vývoje kurzu Kč.

- **Odvod finančních dávek z cukru**

Rozpočet položky byl navýšen v důsledku kurzového rozdílu.

- **Podpora propagace zemědělských produktů**

V rámci položky propagace chráněných zeměpisných označení původu byl zohledněn další tříletý propagační program, který je v současné době ve schvalovacím řízení Evropské komise. Rozpočet na propagační opatření byl dále upraven dle vývoje kurzu Kč.

- **Rezerva SOT**

V rámci SOT – část EU došlo v návrhu I. změny rozpočtu Společné zemědělské politiky k vytvoření rezervy SOT, která zahrnuje nevyužité prostředky předchozích let – zůstatek na účtech SOT z roku 2014 a nespotřebované výdaje MZe minulých let.

Marketing

K 31. prosinci 2014 byl na účtech marketingu vykázán zůstatek finančních prostředků ve výši 84 686 tis. Kč, který byl v souladu s ustanovením § 6a odst. 4 zákona č. 256/2000 Sb. převeden do roku 2015 na provádění marketingových činností.

Do rozpočtu byla zahrnuta nespotřebovaná dotace z kapitoly MZe na marketing – propagace potravin značky kvality KLASA z roku 2014 ve výši 103 697 tis. Kč.

Správní výdaje

Zdroje správních výdajů SZIF na rok 2015 byly navýšeny o zůstatek na účtech správních výdajů z roku 2014 ve výši 974 020 tis. Kč, představující zejména finanční prostředky určené na přípravu informačního systému SZIF pro nové programové období Společné zemědělské politiky.

V rámci návrhu I. změny rozpočtu správních výdajů byla zpřesněna výše rozpočtu na položce podíl na dávkách z cukru a položkách technické pomoci Programu rozvoje venkova. Dále byl do rozpočtu zahrnut projekt OP Lidské zdroje a zaměstnanost, který byl prodloužen do 30. června 2015 a příjmy na technickou pomoc OP Rybářství za výdaje z roku 2011.

Změny oproti rozpočtu SZIF na rok 2015 schválenému Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR představovaly celkové zvýšení zdrojů a jejich užití na Společnou zemědělskou politiku o 17 475 228 tis. Kč a marketingovou činnost o 188 383 tis. Kč. Současně se zvýšily zdroje a jejich užití na správní výdaje o 986 972 tis. Kč.

Druhá změna rozpočtu

II. změna rozpočtu SZIF na rok 2015 byla schválena Poradou vedení SZIF dne 18. srpna 2015, vzata na vědomí Dozorčí radou SZIF dne 26. srpna 2015 a schválena Ministerstvem zemědělství dne 21. září 2015.

Společná zemědělská politika

Užití zdrojů

- **Podpora spotřeby školního mléka**

Rozpočet položky byl upraven dle konečných dodávek podporovaných mléčných výrobků do škol v prvním období

školního roku 2014/2015 (září – prosinec 2014) a předběžných dodávek podporovaných mléčných výrobků ve druhém období (leden – březen 2015).

- **Podpora pro organizace producentů ovoce a zeleniny**

Rozpočet položky byl snížen z důvodu nižšího čerpání finančních prostředků ze strany OP, než bylo původně předpokládáno.

- **Mimořádná opatření v odvětví ovoce a zeleniny**

V srpnu 2014 vyhlásila Evropská komise jako reakci na „Ruskou krizi“ dočasná mimořádná opatření zaměřená na pomoc pěstitelům ovoce a zeleniny. Pravidla opatření upravovala nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 932/2014 a nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 1031/2014, v platném znění. Administrace opatření probíhala až do počátku roku 2015 a výplata podpory pro žadatele musela být uskutečněna do 30. června 2015. Dle této skutečnosti byl rozpočet upraven.

- **Podpora soukromého skladování mléčných výrobků**

Navýšení rozpočtové položky vycházelo z uzavřených smluv na podporu soukromého skladování sušeného odstředěného mléka a předpokladu množství, na které ještě byly smlouvy v roce 2015 uzavřeny. Dle aktuálního vývoje na trhu s mléčnými výrobky a vzhledem k tomu, že žádosti o uzavření smluv bylo možné podávat do 30. září 2015, byl předpokládán příjem dalších žádostí. Z tohoto důvodu byl rozpočet navýšen.

- **Podpora soukromého skladování vepřového masa**

Podpora soukromého skladování vepřového masa nebyla v roce 2015 v ČR realizována. Podávání žádostí bylo ukončeno k 29. květnu 2015 a obnovení možnosti podávat další žádosti nebylo pravděpodobné. Rozpočet položky byl proto upraven na 0 tis. Kč.

- **Ostatní změny SZP**

Dále byla zpřesněna výše rozpočtu na položce podpora spotřeby školního mléka a v rámci opatření propagace zemědělských produktů.

Správní výdaje

Ve II. změně rozpočtu byly zohledněny nové rozpočtové položky, které reflektovaly potřebu odlišit zaměstnance spadající pod zákon 234/2014 Sb., o státní službě, od zaměstnanců, kteří nadále zůstali zastřešeni zákonem 262/2006 Sb., zákoníkem práce.

Rozpočet vybraných položek byl navýšen v souvislosti s uskutečněnými i plánovanými dislokačními přesuny nově zřizovaných útvarů a pracovních pozic na základě Rozhodnutí č. 3/2015 o organizační změně SZIF, které bylo vydáno v souladu se zákonem č. 234/2014 Sb., o státní službě a v souladu s nařízením vlády č. 92/2015 Sb., o pravidlech pro organizaci služebního úřadu.

K 1. lednu 2015 převzal Státní zemědělský intervenční fond od Ministerstva zemědělství výkon agendy Celostátní sítě

pro venkov (CSV), což je komunikační platforma na propagaci Programu rozvoje venkova. Nové rozpočtové položky, týkající se CSV, byly zapracovány ve II. změně rozpočtu.

Změny oproti I. změně rozpočtu SZIF na rok 2015 představovaly zvýšení zdrojů a jejich užití na správní výdaje o 600 tis. Kč a zpřesnění rozpočtu Společné zemědělské politiky.

Třetí změna rozpočtu

III. změna rozpočtu SZIF na rok 2015 byla projednána a schválena Poradou vedení SZIF dne 10. listopadu 2015, vzata na vědomí Dozorčí radou SZIF dne 26. listopadu 2015 a schválena Ministerstvem zemědělství dne 16. prosince 2015.

Společná zemědělská politika

Zdroje

- **Zápůjčka na intervenční nákupy**

Vzhledem k situaci na trhu se v roce 2015 nepředpokládala realizace intervenčního nákupu obilovin, dle této skutečnosti byla upravena výše čerpání zápůjčky na intervenční nákupy.

- **Zápůjčka PGRLF na Program rozvoje venkova přímé platby**

Dle smlouvy o zápůjčce s PGRLF byla SZIF poskytnuta zápůjčka PGRLF k doplnění finančních zdrojů na národní spolufinancování Programu rozvoje venkova v roce 2015 pro zabezpečení plného čerpání prostředků EU celkem ve výši 500 000 tis. Kč.

Užití zdrojů

- **Podpora spotřeby školního mléka**

Rozpočet položky byl upraven dle dodávek podporovaných mléčných výrobků do škol v prvním a druhém období školního roku 2014/2015 (září–prosinec 2014, leden–březen 2015) a předběžných dodávek podporovaných mléčných výrobků ve třetím období (duben–červen 2015).

- **Podpora soukromého skladování cukru**

Dle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 a nařízení Komise (ES) č. 826/2008, v platném znění, mohlo být v průběhu roku 2015 zahájeno soukromé skladování cukru. Vzhledem k situaci na trhu se nepředpokládala v roce 2015 realizace soukromého skladování cukru. Rozpočet položky byl proto upraven na 0 tis. Kč.

- **Odvod finančních dávek z cukru**

Dle předpokladů Komise vstoupí rozhodnutí Rady 2014/335/EU, Euratom, které změní poměr odvodů dávek z cukru na 80 % odvod dávek z cukru do EU a 20 % převod části dávek z cukru do správních výdajů, v platnost až v polovině roku 2016. Než vstoupí uvedené rozhodnutí v platnost, platí stávající předpisy, tzn. 75 % odvod dávek z cukru do EU a 25 % převod části dávek z cukru do správních výdajů. Dle této skutečnosti došlo k přerozdělení finančních prostředků při zachování celkové částky.

- **Podpora na restrukturalizaci a přeměnu vinic**
- **Podpora na investice v rámci SOT s vínem**

Změny rozpočtu položek vycházely z vyplácení finančních prostředků dle příslušných žádostí až do konce roku 2015.

- **Intervenční nákup obilovin**

Intervenční nákup obilovin je realizován na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, nařízení Komise (ES) č. 1272/2009, v platném znění a nařízení vlády ČR č. 180/2004 Sb., v platném znění. Vzhledem k situaci na trhu se v roce 2015 nepředpokládala realizace intervenčního nákupu obilovin. Dle této skutečnosti byl upraven rozpočet položky intervenční nákup obilovin.

- **Propagace spotřeby mléka**
- **Propagace chráněných zeměpisných označení původu I**
- **Propagace kvalitních evropských mléčných výrobků**

Čerpání prostředků je u jednotlivých programů závislé na předložení žádostí o platbu a u ukončení roční fáze programu je výplata závislá na provedení kontroly na místě (KNM). Na základě výše uvedeného bylo provedeno upřesnění rozpočtu.

- **Propagace chráněných zeměpisných označení původu II**

Evropská komise schválila prováděcím rozhodnutím Komise C(2015) 2493 ze dne 20. dubna 2015 nový propagační program s názvem „Kvalita z Evropy – chutě s příběhem“, který je pokračováním úspěšného programu zaměřeného na propagaci produktů nesoucích označení v rámci Evropského systému kvality. Propagační opatření byla realizována od října 2015.

- **Ostatní změny SZP**

Dále byla zpřesněna výše rozpočtu na položkách podpora pro předběžně uznané skupiny producentů ovoce a zeleniny a mimořádná opatření v odvětví ovoce a zeleniny.

Správní výdaje

Dislokačními přesuny nově zřizovaných útvarů a pracovních pozic na základě Rozhodnutí č. 3/2015 o organizační změně SZIF, které bylo vydáno v souladu se zákonem č. 234/2014 Sb., o státní službě a v souladu s nařízením vlády č. 92/2015 Sb., o pravidlech pro organizaci služebního úřadu.

Stručné hodnocení Společné zemědělské politiky

Přímé platby

Přímé platby jsou zemědělcům poskytovány od vstupu ČR do Evropské unie v roce 2004. Během této doby došlo k několika zásadním změnám v oblasti Společné zemědělské politiky (SZP) – přičemž poslední reforma z roku 2013 významně změnila strukturu přímých plateb pro období 2015–2020.

Mezi cíle reformované SZP v rámci přímých plateb patří větší důraz na šetrný přístup k životnímu prostředí pomocí reži-

mu ozelenění, generační obměna na venkově prostřednictvím podpor pro mladé zemědělce nebo podpora odvětví, které čelí určitým obtížím a jsou velmi významné z hospodářského, sociálního nebo environmentálního hlediska.

Reformovaná SZP obsahuje řadu nových prvků, které dosud nebyly v oblasti přímých plateb aplikovány (např. kritérium aktivního zemědělce, které má za cíl poskytnout platby pouze těm zemědělcům, kteří zemědělské činnosti opravdu vykonávají) a současně mění dosavadní charakter přímých plateb na platbu vícesložkovou. Největší složku představuje tzv. základní platba a v ČR to bude i nadále do roku 2020 jednotná platba na plochu zemědělské půdy (SAPS), dalšími složkami jsou platba na zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (tzv. ozelenění neboli greening), dobrovolná podpora vázaná na produkci poskytovaná citlivým sektorům a platba pro mladé zemědělce. Z národního rozpočtu může ČR až do roku 2020 také vyplácet přechodnou vnitrostátní podporu, která navazuje na dříve poskytované národní doplňkové platby (Top-Up).

Konkrétní podmínky poskytování přímých plateb upravuje nařízení vlády č. 50/2015 Sb. a č. 112/2008 Sb. na základě přímo aplikovatelných předpisů Evropské unie – nařízení (EU) č. 1307/2013, č. 1306/2013, nařízení Komise (EU) č. 639/2014, č. 641/2014, č. 640/2014 a č. 809/2014.

Směnný kurz pro výplaty přímých plateb je stanoven nařízením Rady vždy k poslednímu směnnému kurzu stanovenému Evropskou centrální bankou před 1. říjnem kalendářního roku. Tento kurz je závazný pro výplaty žádostí podaných v příslušném roce a pro žádosti 2015 činí 27,187 Kč/€.

- **Jednotná platba na plochu (SAPS)**

Žádosti SAPS 2009 až 2014 byly vypláceny na základě nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Komise (ES) č. 1122/2009 a nařízení vlády ČR č. 47/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Žádosti SAPS 2015 jsou vypláceny na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, v platném znění a nařízení vlády ČR č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2015 bylo podáno 29 032 žádostí na celkovou plochu 3 544 340,66 ha. Žádosti byly podávány do 29. května 2015. Sazba dotace byla stanovena na 3 543,91 Kč/ha zemědělské půdy.

Výplata žádostí na SAPS probíhala v roce 2015 jedním rozhodnutím, avšak ve 2 etapách. Od 2. listopadu 2015 byla vydávána rozhodnutí a zároveň probíhala výplata zálohy ve výši 70 % celkové přiznané částky. Zbýlých 30 % platby, tzv. doplatek byl vyplácen od 1. prosince 2015. Ke dni 31. prosince 2015 byla **vyplacena** 1 žádost z roku 2004 v celkové částce **34 tis. Kč**, 1 žádost z roku 2012 v celkové částce **1 020 tis. Kč**, 6 žádostí z roku 2013 v celkové částce **958 tis. Kč**, 5 830 žádostí z roku 2014 v celkové částce **1 177 801 tis. Kč** a 27 182 žádostí z roku 2015 v celkové částce **11 483 261 tis. Kč**.

• Oddělená platba za cukr (SSP)

Podpora se řídí nařízením Rady (ES) č. 73/2009, nařízením Komise (ES) č. 1122/2009 a nařízením vlády ČR č. 45/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Žádosti byly podávány v roce 2014, a to do 15. května 2014. Na oddělenou platbu za cukr bylo podáno 814 žádostí. Sjednané množství cukrové řepy A+B, na které byly žádosti podány, činilo 3 186 517,34 tun. Sazba dotace byla stanovena na 382,25 Kč/t cukrové řepy. Vyplácení dotace bylo zahájeno 29. ledna 2015. Ke dni 31. prosince 2015 byla **vyplacena** 1 žádost z roku 2013 v celkové částce **185 tis. Kč** a 813 žádostí z roku 2014 v celkové částce **1 198 170 tis. Kč**.

• Oddělená platba za ovoce a zeleninu (STP)

Podpora vychází z nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Komise (ES) č. 1122/2009 a nařízení vlády ČR č. 95/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Žádosti byly podávány v roce 2014, a to do 15. května 2014. Bylo podáno 14 žádostí na sjednané množství 11 930 tun rajčat. Sazba dotace byla stanovena na 954,25 Kč/t rajčat. Vyplácení dotace bylo zahájeno 29. ledna 2015. Ke dni 31. prosince 2015 bylo **vyplaceno** všech 14 žádostí z roku 2014 v celkové částce **11 235 tis. Kč**.

• Zvláštní podpora (SS)

Podpora vychází z nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Komise (ES) č. 1122/2009 a nařízení vlády ČR č. 60/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Žádosti byly podávány v roce 2014, a to do 15. května 2014.

• Zvláštní podpora na krávy chované v systému s tržní produkcí mléka

Na tuto podporu bylo v roce 2014 podáno 1 765 žádostí na celkový počet 363 508 VDJ. Plná výše sazby dotace byla stanovena na 2 750,62 Kč/VDJ. Ke dni 31. prosince 2015 bylo **vyplaceno** 1 746 žádostí z roku 2014 v celkové částce **911 481 tis. Kč**.

• Zvláštní podpora na tele masného typu

V roce 2014 bylo podáno 4 866 žádostí na celkový počet 28 617 VDJ (1 tele = 0,2 VDJ). Sazba dotace byla stanovena na 15 214,35 Kč/VDJ. Ke dni 31. prosince 2015 byla **vyplacena** 1 žádost z roku 2012 v celkové částce **3 tis. Kč**, 4 žádosti z roku 2013 v celkové částce **101 tis. Kč** a 4 838 žádostí z roku 2014 v celkové částce **428 437 tis. Kč**.

• Zvláštní podpora na bahnice, popřípadě kozy, pasené na travních porostech

Na tuto podporu bylo v roce 2014 podáno 2 640 žádostí na celkový počet 20 012,70 VDJ (1 bahnice/koza = 0,15 VDJ). Sazba dotace byla stanovena na 3 505,11 Kč/VDJ. Ke dni 31. prosince 2015 byly **vyplaceny** 4 žádosti z roku 2013 v celkové částce **17 tis. Kč** a 2 440 žádostí z roku 2014 v celkové částce **62 667 tis. Kč**.

• Zvláštní podpora na brambory pro výrobu škrobu

V roce 2014 bylo podáno 242 žádostí na celkový počet 4 525,90 ha. Sazba dotace byla stanovena na 19 670,44 Kč/ha. Výplata dotace byla zahájena v únoru 2015. Ke dni 31. prosince 2015 bylo **vyplaceno** 240 žádostí z roku 2014 v celkové částce **86 233 tis. Kč**.

• Zvláštní podpora na chmel

V roce 2014 bylo podáno 115 žádostí na celkový počet 4 503,08 ha. Sazba dotace byla stanovena na 9 207,53 Kč/ha. Výplata dotace byla zahájena v únoru 2015. Ke dni 31. prosince 2015 byla **vyplacena** 1 žádost z roku 2013 v celkové částce **1 tis. Kč** a všech 115 žádostí z roku 2014 v celkové částce **40 158 tis. Kč**.

• Národní doplňková platba k přímým podporám (Top-Up)

Národní doplňková platba k přímým podporám (žádosti Top-Up 2009 až 2012) byla poskytována na základě nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Komise (ES) č. 1122/2009 a nařízení vlády ČR č. 112/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Ke dni 31. prosince 2015 byla **vyplacena** 1 žádost z roku 2007 v celkové částce **81 tis. Kč** a 24 žádostí z roku 2012 v celkové částce **630 tis. Kč**.

• Přechodná vnitrostátní podpora (PVP)

Podpora do roku 2014 vycházela z nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Komise (ES) č. 1122/2009 a nařízení vlády ČR č. 112/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Přechodná vnitrostátní podpora je přímým nástupcem národní doplňkové platby k přímým podporám, která byla vyplácena v letech 2007 až 2012.

Žádosti na přechodnou vnitrostátní podporu 2015 vychází z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, v platném znění, a nařízení vlády ČR č. 112/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a byly podávány do 29. května 2015. Ke dni 31. prosince 2015 bylo **vyplaceno** 17 žádostí z roku 2013 v celkové částce **64 tis. Kč** a 25 170 žádostí z roku 2014 v celkové částce **845 504 tis. Kč**.

Celkový přehled vyplacených prostředků na přímé platby v roce 2015

Přímé platby		Počet vyplacených žádostí	Finanční prostředky vyplacené v roce 2015 (v tis. Kč)		
			ČR	EU	Celkem
SAPS	žádosti 2004	1	0	34	34
	žádosti 2012	1	0	1 020	1 020
	žádosti 2013	6	0	958	958
	žádosti 2014	5 830	0	1 177 801	1 177 801
	žádosti 2015*	27 182	0	11 483 261	11 483 261
	SAPS celkem	33 020	0	12 663 074	12 663 074

SSP	žádosti 2013	1	0	185	185
	žádosti 2014	813	0	1 198 170	1 198 170
	SSP celkem	814	0	1 198 355	1 198 355
STP	žádosti 2014	14	0	11 235	11 235
	STP celkem	14	0	11 235	11 235
SS	žádosti 2012	1	0	3	3
	žádosti 2013	9	0	119	119
	žádosti 2014	9 379	0	1 528 976	1 528 976
	SS celkem	9 389	0	1 529 098	1 529 098
	žádosti 2007	1	81	0	81
	žádosti 2012	24	630	0	630
	žádosti 2013	17	64	0	64
	žádosti 2014	25 170	845 504	0	845 504
	Top-Up a PVP celkem	25 212	846 279	0	846 279
Přímé platby celkem		68 449	846 279	15 401 762	16 248 041

*zdroje z finanční obálky na nové programové období

• **Kompensace finanční disciplíny (KFD)**

Na základě prováděcího nařízení Komise (EU) č. 1259/2014, v platném znění, a nařízení vlády ČR č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů, bylo odesláno celkem 17 645 rozhodnutí s přiznanou výší kompenzace. **Celková částka k vrácení činila 578 489 tis. Kč.**

• **Platba na zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí**

Na platbu za ozelenění připadá 30 % vnitrostátního stropu a je tak druhou nejvýznamnější složkou přímých plateb. Pro poskytnutí této platby je žadatel povinen plnit na veškerém obhospodařované výměře podmínky diverzifikace plodin, zachovat trvalé travní porosty a vyčlenit plochy využívané v ekologickém zájmu. Sazba za ozelenění byla stanovena ve výši 1943,62 Kč/ha.

V roce 2015 deklarovalo 11 058 žadatelů plochu 297 062 ha zemědělské půdy jako plochu v ekologickém zájmu (EFA). Nejčastěji, v 60 % případů, byly jako EFA využívány plodiny vázající dusík (o celkové výměře 179 649 ha), následované, v cca 33 %, případy meziplodinami (o celkové výměře 99 186 ha). Úhory byly zastoupeny do 3 % a všechny ostatní

EFA (souvrat, krajinné prvky, zalesněné plochy či rychle rostoucí dřeviny) byly využity do 1 %.

• **Platba pro mladé zemědělce**

Platba pro mladé zemědělce se poskytuje fyzickým osobám nebo obchodním korporacím, které mají nárok na platbu SAPS. Platba pro mladé zemědělce se poskytuje jednomu zemědělci na maximální výměru ve výši 90 ha po dobu nejvýše pěti let. Přičemž v prvním roce podání žádosti musí být žadatel maximálně 40 let.

Sazba platby pro mladé zemědělce činí 25 % sazby SAPS, tj. pro rok 2015 885,98 Kč/ha. O platbu v roce 2015 požádalo 3 890 žadatelů na celkovou výměru 77 650 ha.

• **Dobrovolná podpora vázaná na produkci**

Tato podpora dává členským státům možnost podpořit citlivé sektory rostlinné a živočišné výroby až 15 % ročního vnitrostátního stropu pro přímé platby. Podporu lze však využít pouze v míře nezbytně nutné pro vytvoření motivace pro zachování současných úrovní produkce. Poskytuje se zemědělským odvětvím, které jsou důležité z hospodářských, sociálních nebo environmentálních důvodů, a čelí určitým obtížím.

Přehled obálek pro jednotlivé sektory včetně sazeb pro rok 2015

Sektor	Obálka v mil. Kč	Sazba v Kč/jednotka
Brambory určené na výrobu škrobu	85,59	17 215,79 Kč/ha
Konzumní brambory	50,35	5 411,71 Kč/ha
Chmel	85,59	17 356,73 Kč/ha
Ovoce s velmi vysokou pracností	71,98	13 734,02 Kč/ha

Ovoce s vysokou pracností	28,71	9 491,99 Kč/ha
Zelenina s velmi vysokou pracností	86,86	13 183,82 Kč/ha
Zelenina s vysokou pracností	13,84	3 662,37 Kč/ha
Cukrová řepa	453,12	7 874,13 Kč/ha
Bílkovinné plodiny	459,38	3 711,07 Kč/ha
Tele masného typu	661,91	10 001,78 Kč /VDJ
Dojnice	1 370,72	3 678,77 Kč /VDJ
Ovce a kozy	77,33	3 670,30 Kč /VDJ

• **Přechodná vnitrostátní podpora (PVP)**

Přechodná vnitrostátní podpora je doplňkovou platbou poskytovanou k SAPS a navazuje na dříve poskytované platby Top-Up. Je plně hrazena ze státního rozpočtu. Ačkoliv její poskytování bylo původně určeno pouze na období let 2005–2012 pro dorovnávání úrovně přímých plateb v nových členských státech, evropská legislativa umožnila pokračovat v její výplatě až do roku 2020 za podmínek, že bude nadále snižována její roční výše a bude zachován stávající princip rozdělení podporovaných sektorů na tzv. oddělené od produkce a tzv. vázané na produkci. Celko-

vé částky PVP, které lze v jednotlivých letech do roku 2020 poskytovat, jsou omezeny procentním podílem z finančního rámce pro rok 2013 schváleného EK (75 % v roce 2015, 70 % v roce 2016, 65 % v roce 2017, 60 % v roce 2018, 55 % v roce 2019 a 50 % v roce 2020).

Celková částka určená na PVP pro rok 2015 činila 880 mil. Kč. PVP jsou poskytovány na zemědělskou půdu, chmel, brambory pro výrobu škrobu, přežvýkavce, krávy chované v systému bez tržní produkce mléka, ovce a kozy.

Přehled obálék pro jednotlivé sektory včetně sazeb pro rok 2015

Sektor	Obálky v mil. Kč	Sazba v Kč/jednotka
Zemědělská půda	677,78	192,17 Kč/ha
Chmel	28,60	5 172,99 Kč/ha
Brambory určené na výrobu škrobu	45,32	1 746,72 Kč/t
Přežvýkavci	100,67	101,63 Kč/VDJ
Krávy bez tržní produkce mléka	26,31	131,63 Kč/VDJ
Ovce a kozy	1,32	61,17 Kč/VDJ

• **Ostatní výdaje**

Dle nařízení Komise (ES) č. 1848/2006, bylo do správních výdajů **převedeno** 20 % z vrácených prostředků, tj. **311 tis. Kč**. Celkem bylo v rámci přímých plateb vyplaceno 16 826 841 tis. Kč, z toho 846 590 tis. Kč ze státního rozpočtu a 15 980 251 tis. Kč z rozpočtu EU.

Společná organizace trhu

Na základě nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 907/2014, v platném znění a některých dalších nařízení pro jednotlivá opatření a podpory poskytované v rámci společné organizace trhu je stanovena tzv. rozhodná skutečnost, ke které se váže použití platného směnného kurzu mezi € a Kč (povinně použitelný směnný kurz je obvykle kurz stanovený Evropskou centrální bankou před dnem rozhodné skutečnosti). Např. rozhodnou skutečností v případě intervenčních nákupů je datum obdržení platné nabídky k intervenčnímu nákupu podatelnou SZIF (č. 36 písm. a)

nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 907/2014, v platném znění), u vývozních subvencí den přijetí celního prohlášení. Konkrétní směnný kurz je pro každou žádost o jednotlivé druhy podpor nebo pro každou nabídku produktů jiný.

Finanční podpory

• **Podpora spotřeby školního mléka**

Podpora spotřeby mléka a vybraných mléčných výrobků žáky je v ČR poskytována v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 a nařízením Komise (ES) č. 657/2008, v platném znění a nařízením vlády ČR č. 205/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Ve školním roce 2014/2015 bylo do programu Podpora spotřeby školního mléka zapojeno 7 schválených subjektů, které dodávaly podporované mléčné výrobky do cca 3 012 škol. Počet škol se v porovnání se školním rokem 2013/2014 mírně zvýšil o 0,4 %.

Počty škol a odebírajících žáků se v jednotlivých obdobích školního roku měnily. Žáci ve školách plně nevyužívali možnosti odběru podporovaných mléčných výrobků 5x v týdnu.

V porovnání se školním rokem 2013/2014 se celkové dodávky podporovaných mléčných výrobků zvýšily o 2,4 %. Do škol bylo dodáno o 10 % více ochucených jogurtů, o 4 % více po-

lotučného neochuceného mléka a o 3 % více polotučného ochuceného mléka. Naopak dodávky jogurtového mléka do škol se snížily o 13 % a dodávky čerstvých sýrů poklesly o 16 %.

Přehled dodávek podporovaných mléčných výrobků do škol v rámci programu Podpora spotřeby školního mléka ve školním roce 2014/2015 je uvedena v následující tabulce:

Přehled dodávek podporovaných mléčných výrobků do škol

období	Počet škol	Počet žáků	Počet dodaných ml. výr. (v ks)	Podíl žáků, kteří výr. odebírali (v %)	Celkové dodané množství (v kg)	Celková výše podpory (v tis. Kč)	
						ČR	EU
IX.-XII.14	3 093	613 912	6 193 106	13,37	1 230 436	21 098	5 174
I.-III.15	3 039	610 396	4 457 850	13,01	875 814	15 226	3 595
IV.-VI.15	2 903	592 228	3 452 275	9,87	646 277	12 054	2 497
Celkem	–	–	14 103 231	12,21	2 752 527	48 378	11 226

Míry podpory pro jednotlivé mléčné výrobky jsou stanoveny v příloze II nařízení Komise (ES) č. 657/2008, v platném znění.

V roce 2015 bylo na podporu spotřeby školního mléka vyplaceno za 3 období školního roku 2014/2015 celkem 59 644 tis. Kč, z toho 48 378 tis. Kč ze státního rozpočtu a 11 266 tis. Kč z rozpočtu EU.

- Zlepšení výroby včelařských produktů a jejich uvádění na trh**

Poskytování dotací chovatelům včel se řídí nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, v platném znění, nařízením Komise (ES) č. 917/2004 a nařízením vlády ČR č. 197/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Jediným žadatelem o dotaci za všechny chovatele včel je Český svaz včelařů, o.s.

Na jednotlivá opatření byly vyplaceny následující finanční prostředky (50 % ze státního rozpočtu a 50 % z rozpočtu EU):

Vyplacené finanční prostředky na jednotlivá opatření

Opatření	Vyplacené prostředky (v tis. Kč)
Technická pomoc včelařům	26 877
Boj proti varroáze	27 513
Racionalizace kočování včelstev	2 159
Úhrada nákladů na rozборы medu	713
Obnova včelstev	7 414
Celkem	64 676

- Podpora pro organizace producentů ovoce a zeleniny**

Podpora pro organizace producentů ovoce a zeleniny je administrována v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, prováděcím nařízením Komise (EU) č. 543/2011, v platném znění a nařízením vlády ČR č. 318/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2015 bylo evidováno 19 uznaných organizací producentů a 1 nadnárodní organizace producentů.

Celková **vyplacená** částka ve výši **71 707 tis. Kč z rozpočtu EU** zahrnuje finanční podporu na výdaje operačních programů realizované v roce 2014 ve výši 52 863 tis. Kč a částečné platby na výdaje operačních programů roku 2015 ve výši 18 844 tis. Kč.

- Podpora pro předběžně uznané skupiny producentů ovoce a zeleniny**

Podpora je administrována v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, prováděcím nařízením Komise (EU) č. 543/2011, v platném znění a nařízením vlády ČR č. 318/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2015 byla evidována 2 uznaná seskupení producentů. Podpora je stanovena na základě hodnoty obchodované produkce uvedené na trh určitou procentní sazbou. Na podpoře se podílí 25 % členský stát a 75 % je financováno ze zdrojů EU.

V rámci této podpory bylo vyplaceno celkem 5 125 tis. Kč, z toho 1 281 tis. Kč ze státního rozpočtu a 3 844 tis. Kč z rozpočtu EU.

• **Mimořádná opatření v odvětví ovoce a zeleniny**

V souvislosti s ruským zákazem dovozu některých produktů, včetně ovoce a zeleniny vyhlásila v roce 2014 Evropská komise opatření, poskytující pěstitelům ovoce a zeleniny mimořádné podpory. Podpora je administrována v souladu s nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 932/2014, nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 1031/2014, nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 a prováděcím nařízením Komise (EU) č. 543/2011, v platném znění.

V roce 2015 bylo evidováno 17 žadatelů, kteří podali celkem 20 žádostí.

V rámci této podpory bylo vyplaceno celkem 14 429 tis. Kč z rozpočtu EU.

• **Ovoce a zelenina do škol**

Podpora je administrována v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, nařízením Komise (ES) č. 288/2009, v platném znění a nařízením vlády ČR č. 478/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Ve školním roce 2014/2015 dodávalo produkty v rámci projektu Ovoce a zelenina do škol 15 schválených žadatelů do 3 741 základních škol s počtem 508 863 žáků 1. stupně a bylo dodáno přes 16,9 mil. porcí ovoce, zeleniny, šťáv a protlaků.

V roce 2015 bylo na dodávky produktů a související náklady včetně doprovodných opatření vyplaceno celkem 183 607 tis. Kč, z toho 39 138 tis. Kč ze státního rozpočtu a 144 469 tis. Kč z rozpočtu EU.

• **Podpora soukromého skladování mléčných výrobků**

V roce 2015 byl režim soukromého skladování másla vyhlášen prováděcím nařízením Komise (EU) č. 947/2014 a režim soukromého skladování SOM prováděcím nařízením Komise (EU) č. 948/2014 prodloužen prováděcím nařízením Komise (EU) 2015/303, v platném znění a následně byl režim soukromého skladování SOM opět prodloužen a rozšířen prováděcím nařízením Komise (EU) 2015/1851, v platném znění, s tím, že nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/1852, v platném znění, umožnilo soukromě skladovat i některé sýry. Podpory jsou dále poskytovány na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 a nařízení Komise (ES) č. 826/2008, v platném znění.

V roce 2015 neobdržel SZIF žádnou žádost o podporu soukromého skladování másla ani sýru a přijal 7 žádostí o podporu soukromého skladování SOM v objemu 1 538 tun. V roce 2015 obdržel SZIF celkem 3 žádosti o výplatu podpory na soukromé skladování SOM, z čehož 2 se týkaly smluv o skladování uzavřených v roce 2014, celkem se na tyto žádosti **vyplatilo 918 tis. Kč z rozpočtu EU**. Vzhledem ke smluvnímu skladovacímu období dojde k čerpání finančních prostředků na ostatní uzavřené smlouvy během finančního roku 2016.

• **Podpora soukromého skladování vepřového masa**

Opatření vyplývá z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, nařízení Komise (ES) č. 826/2008 a nařízení vlády ČR č. 249/2004 Sb., v platném znění.

Režim soukromého skladování vepřového masa byl v roce 2015 vyhlášen prováděcím nařízením Komise (EU) 2015/360, který byl pozastaven prováděcím nařízením Komise (EU) 2015/679, v platném znění a následně ukončen prováděcím nařízením Komise (EU) 2015/725, v platném znění. Na soukromé skladování vepřového masa nebyla v tomto období podána žádná žádost, tudíž nebyly čerpány **žádné finanční prostředky**.

• **Podpora soukromého skladování cukru**

Jedná se o opatření v oblasti stabilizace trhu, které vychází z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 a nařízení Komise (ES) č. 826/2008, v platném znění.

Na soukromé skladování cukru nebyly čerpány **žádné finanční prostředky**.

Vývozní subvence

Vývozní subvence na zpracované a nezpracované výrobky vycházejí z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 510/2014, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, nařízení Komise (EU) č. 578/2010, nařízení Komise (ES) č. 612/2009, nařízení Komise (ES) č. 376/2008, v platném znění a nařízení vlády ČR č. 181/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Vývozní subvence jsou v novém programovém období zachovány jako opatření tzv. záchranné sítě pro umožnění vývozu z EU v případech, kdy je vnitřní trh Unie narušen. Za takovéto situace při respektování uzavřených mezinárodních dohod EU může být rozdíl mezi cenami na světových trzích a cenami v EU pokryt vývozní subvencí.

Výši vývozních subvencí stanovuje Evropská komise. V roce 2015 byla pro všechny subvencované produkty nulová. Z tohoto důvodu nebyly na vývozní subvence **vyplaceny žádné finanční prostředky**.

Dotace a odvody

• **Odvod finančních dávek a poplatků z přebytku z výroby cukru**

Výběr výrobních dávek z cukru a poplatků z přebytku z výroby cukru provádí SZIF dle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, v platném znění. Výrobní dávka je nařízením Rady (EU) č. 1370/2013, v platném znění, stanovena na 12 €/t cukru podléhajícího kvótám. Platbu výrobní dávky odvádí každý cukrovarnický podnik z kvóty cukru přidělené pro daný hospodářský rok.

Částky vybrané na výrobních dávkách z cukru a poplatků z přebytku jsou považovány za tzv. vlastní zdroje Evropské unie ve smyslu čl. 2 odst. 1 rozhodnutí Rady 2007/436/ES. Vybraná částka je snížena o náklady spojené s výběrem dávek.

Poplatky z přebytku jsou vybírány v souvislosti s výrobou nadkvótového cukru buď jako sankce za nedodržení předpisů nebo v rámci zavedených mimořádných opatření, kdy mohou cukrovary za určitý poplatek prodat tento cukr na trhu EU. V průběhu roku 2015 bylo od cukrovarů vybráno 32 tis. Kč za cukr vyrobený nad kvótu v hospodářském roce 2013/2014. Do EU bylo odvedeno 24 tis. Kč a na správní výdaje převedeno 8 tis. Kč.

Celkem bylo v roce 2015 **vybráno 122 944 tis. Kč, z toho 92 208 tis. Kč bylo odvedeno do EU a 30 736 tis. Kč převedeno na správní výdaje.**

- **Podpora na restrukturalizaci a přeměnu vinic**

Tato podpora vychází z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, nařízení Komise (ES) č. 555/2008, v platném znění a nařízení vlády ČR č. 142/2014 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Výše sazeb je dána nařízením vlády ČR č. 142/2014 Sb., v platném znění a je závislá na počtu podaných žádostí.

V roce 2015 bylo **vyplaceno celkem 114 365 tis. Kč z rozpočtu EU na 273 ha restrukturalizované vinné výměry.**

- **Podpora na investice v rámci SOT s vínem**

Podpora vychází z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, nařízení Komise (ES) č. 555/2008, v platném znění a nařízení vlády ČR č. 142/2014 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Maximální možná výše podpory je upravena nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, v platném znění a nařízením vlády ČR č. 142/2014 Sb., v platném znění a je závislá na souhrnu způsobilých výdajů v jednotlivých žádostech.

V roce 2015 bylo **vyplaceno celkem 28 595 tis. Kč z rozpočtu EU na 68 žádostí.**

Intervenční nákupy a související výdaje

Mlékárenské výrobky

- **Intervenční nákup mlékárenských výrobků**

Intervenční nákup másla a sušeného odstředěného mléka je realizován na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 a nařízení Komise (EU) č. 1272/2009, v platném znění.

Evropská komise vyhlašuje nákup mlékárenských výrobků každoročně bez ohledu na vývoj cen na trhu EU a v období od 1. března do 30. září garantuje nákupní cenu másla 2 217,5 €/t a SOM 1 698,0 €/t. Intervenční nákup másla a SOM za pevnou cenu byl v roce 2015 odchýlen od nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, v platném znění, zahájen dříve, a to od 1. ledna 2015 nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 1336/2014, v platném znění a prodloužen do 31. prosince 2015 nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/1549, v platném znění. Realizace intervenčního nákupu mlékárenských výrobků dále probíhá na základě nařízení vlády ČR č. 225/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Vzhledem k vývoji tržních cen v EU a ČR **nebyl** v roce 2015 **intervenční nákup másla a SOM uskutečněn.**

- **Intervenční skladování mlékárenských výrobků**

Intervenční skladování másla a SOM probíhá v souladu s nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 906/2014 a nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 907/2014, v platném znění.

Vzhledem k nulovým počátečním zásobám a neuskutečnění intervenčního nákupu v roce 2015 **režim intervenčního skladování mlékárenských výrobků neprobíhal.**

Obiloviny

- **Intervenční nákup obilovin**

Na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, kterým jsou stanoveny druhy intervenčně nakupovaných obilovin, nařízení Rady (EU) č. 1370/2013, kterým se stanoví výše intervenční ceny a množstevní stropy pro intervenčně nakupované obiloviny a nařízení Komise (EU) č. 1272/2009, v platném znění, bylo možné v roce 2015 realizovat intervenční nákup pšenice obecné za garantovanou nákupní cenu 101,31 €/t (plus příplatky a srážky za kvalitu a dopravu). Realizace intervenčního nákupu obilovin dále probíhá na základě nařízení vlády ČR č. 180/2004 Sb., v platném znění.

Vzhledem k situaci na světovém i evropském obilném trhu a výši tržních cen **nebyl** v roce 2015 **intervenční nákup obilovin realizován.**

- **Intervenční skladování obilovin**

Intervenční skladování obilovin probíhá v souladu s nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 906/2014 a nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 907/2014, v platném znění.

Vzhledem k nulovým počátečním zásobám a neuskutečnění intervenčního nákupu v roce 2015 **režim intervenčního skladování obilovin neprobíhal.**

- **Splátka půjčky na intervenční nákupy**

V roce 2015 byla **splacena půjčka Ministerstva financí na intervenční nákupy ve výši 87 150 tis. Kč.**

Podpora propagace zemědělských produktů

V roce 2015 byly realizovány následující propagační programy: propagace spotřeby mléka, propagace řepkového oleje, propagace chráněných zeměpisných označení původu I a II a propagace kvalitních evropských mléčných výrobků. U programu propagace chráněných zeměpisných označení původu I byla provedena výplata zůstatku.

- **Propagace spotřeby mléka – Bílé plus. Mléko a mléčné výrobky, velké plus pro vás**

Tento program vychází z nařízení Komise (ES) č. 501/2008 a rozhodnutí Komise C(2013) 7297. Žadatelem o podporu byla Agrární komora ČR.

V roce 2015 program zahrnoval následující propagační aktivity: PR aktivity (komunikace s médii, vydávání tiskových zpráv, články v tisku), Internet (webové stránky, Facebook), účast na veletrzích a speciální mediální projekty.

Celkem byly v roce 2015 **vyplaceny finanční prostředky ve výši 3 400 tis. Kč, z toho 1 275 tis. Kč ze státního rozpočtu a 2 125 tis. Kč z rozpočtu EU.**

- **Propagace spotřeby řepkového oleje – Olej nad zlato**

Podpora byla vyplacena na základě nařízení Komise (ES) č. 501/2008 a rozhodnutí Komise C(2012) 4334. Žadatelem o podporu byl Svaz pěstitelů a zpracovatelů olejnin.

V roce 2015 byly realizovány následující propagační aktivity: tisková konference, roadshow, ochutnávky, PR aktivity (tiskové zprávy, inzercie v časopisech, soutěže), televizní a tisková reklama, odborná konference, aktivity na Internetu (webové stránky, Facebook), účast na výstavách a veletrzích.

Celkem byly v roce 2015 **čerpány** finanční prostředky **ve výši 3 955 tis. Kč, z toho 1 483 tis. Kč ze státního rozpočtu a 2 472 tis. Kč z rozpočtu EU**. Výplata zůstatku za 3. rok realizace programu se očekává v roce 2016 po kontrole na místě.

- **Propagace chráněných zeměpisných označení původu I – Propagační kampaň pro EU systém kvality zemědělských produktů**

Program vychází z nařízení Komise (ES) č. 501/2008 a rozhodnutí Komise C(2012) 4334. Žadatelem o podporu byla Potravinářská komora ČR.

V roce 2015 byly realizovány tyto propagační aktivity: tiskové konference, setkání s novináři, webové stránky, roadshow, ochutnávky, účast na veletrzích, televizní a tisková reklama a odborné semináře.

Na tento program bylo **vyplaceno celkem 9 282 tis. Kč, z toho 3 481 tis. Kč ze státního rozpočtu a 5 801 tis. Kč z rozpočtu EU**. Ke konci roku 2015 byla vyplacena závěrečná platba programu a uvolněna záruka. Celkově nedošlo k překročení rozpočtu na propagační opatření.

- **Propagace chráněných zeměpisných označení původu II – Kvalita z Evropy – chutě s příběhem**

Během roku byl schválen navazující program Potravinářské komory ČR rozhodnutím Komise C(2015) 2493 v souladu s nařízením Komise (ES) č. 501/2008 a jeho realizace započala 17. července 2015. Žadatelem o podporu byla Potravinářská komora ČR.

V roce 2015 byly realizovány tyto propagační aktivity: internetové stránky, PR komunikace, semináře pro spotřebitele a spotřebitelská sdružení, roadshow, online komunikace, účast na veletrhu, praktické semináře a workshopy.

V roce 2015 byly **vyplaceny** finanční prostředky za 1. čtvrtletí 1. roku realizace programu celkem **ve výši 4 820 tis. Kč, z toho 1 808 tis. Kč ze státního rozpočtu a 3 012 tis. Kč z rozpočtu EU**.

- **Propagace kvalitních evropských mléčných výrobků**

Program byl administrován na základě nařízení Komise (ES) č. 501/2008 a rozhodnutí Komise C(2013) 2261. Žadatelem o podporu byl Českomoravský svaz mlékárenský.

V roce 2015 byly realizovány následující propagační aktivity: aktivity v místě prodeje (POS), účast na výstavách a veletrzích, kulinářská škola, vkládání brožur do tisku, reklama v tisku, mise do výrobních závodů v ČR a tematické večere.

Celkem byly v roce 2015 **čerpány** finanční prostředky **ve výši 29 678 tis. Kč, z toho 11 129 tis. Kč ze státního rozpočtu a 18 549 tis. Kč z rozpočtu EU**.

- **Ostatní výdaje související se SOT**

Do správních výdajů bylo dle nařízení Komise (ES) č. 1848/2006 **převedeno 20 % z vrácených prostředků, tj. 34 tis. Kč**.

Celkem bylo v rámci společné organizace trhu vynaloženo 804 329 tis. Kč, z toho 350 439 tis. Kč ze státního rozpočtu a 453 890 tis. Kč z rozpočtu EU.

Program rozvoje venkova včetně Horizontálního plánu rozvoje venkova

Program rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013

Program rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013 byl realizován na základě nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Rady (ES) č. 1698/2005, nařízení Rady (ES) č. 1290/2005, nařízení Komise (EU) č. 65/2011, nařízení Komise (ES) č. 1122/2009, nařízení Komise (ES) č. 800/2008, nařízení Komise (ES) č. 1974/2006, nařízení Komise (ES) č. 1848/2006, nařízení Komise (ES) č. 1320/2006, v platném znění, nařízení Komise (ES) č. 885/2006, nařízení Komise (ES) č. 883/2006, nařízení Komise (ES) č. 796/2004, nařízení vlády ČR č. 53/2009 Sb., nařízení vlády ČR č. 147/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 239/2007 Sb., nařízení vlády ČR č. 79/2007 Sb., nařízení vlády ČR č. 75/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a rozhodnutí Rady 2006/144/ES.

Čerpání finančních prostředků z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova probíhalo v roce 2015 v souladu s Programovým dokumentem Programu rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013, který byl schválen Výborem pro rozvoj venkova Evropské komise dne 23. května 2007 a usnesením vlády ČR č. 948/2006, k Programu rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013 ze dne 16. srpna 2006.

- **Projektová opatření Programu rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013**

V roce 2015 byla spuštěna 2 kola příjmu žádostí o dotaci z Programu rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013 (22. a 23. kolo) a nadále probíhal kontinuální příjem žádostí na projekty technické pomoci Programu rozvoje venkova (opatření V.1 Příprava, sledování, hodnocení, informování a kontrola v rámci programu a skupina opatření V.2 Zřízení a provoz Celostátní sítě pro venkov). Zaregistrováno bylo celkem 3 085 Žádostí o dotaci (projektů) ve výši 2 345 254 tis. Kč.

V lednu 2015 byly schvalovány žádosti o dotaci u opatření I.1.4 Pozemkové úpravy, jejichž zaregistrování proběhlo v roce 2014. U tohoto opatření bylo schváleno 81 žádostí v částce 492 377 tis. Kč.

Uskutečněná kola příjmu žádostí o dotaci z Programu rozvoje venkova v roce 2015

Kolo příjmu žádostí	Termín	Opatření, podopatření, záměr
Kontinuální příjem	Od 15. 1. 2008	V.1
	Od 3. 11. 2008	V.2
22. kolo	12. 1. – 16. 1. 2015	IV.2.1
	26. 1. – 9. 2. 2015	I.1.1.1, I.1.2.1.a), I.1.3.1.
23. kolo	10. 6. – 16. 6. 2015	II.2.4.2

- 22. kolo příjmu žádostí**

V rámci 22. kola příjmu žádostí byly od 12. do 16. ledna 2015 přijímány žádosti o dotaci z Programu rozvoje venkova na opatření IV.2.1 Realizace projektů národní spolupráce.

V termínu od 26. ledna do 9. února 2015 probíhal příjem žádostí na podopatření I.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků, podopatření I.1.2.1 Lesnická technika, záměr a) Pořízení strojů a podopatření I.1.3.1 Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům.

Za 22. kolo příjmu žádostí bylo v roce 2015 schváleno 1 365 žádostí v celkové výši 1 185 210 tis. Kč. Žádostí 23. kola na

podopatření II.2.4.2 Neproduktivní investice v lesích bylo schváleno všech 6 zaregistrovaných na částku 7 634 tis. Kč. SZIF proplatil 5 710 projektů zaregistrovaných i v předchozích letech v celkové výši 7 330 052 tis. Kč, z toho 1 820 039 tis. Kč ze státního rozpočtu a 5 510 013 tis. Kč z rozpočtu EU.

- 23. kolo příjmu žádostí**

Ve 23. kole příjmu žádostí byly přijímány žádosti o dotaci z Programu rozvoje venkova na podopatření II.2.4.2 Neproduktivní investice v lesích. Příjem žádostí probíhal od 10. do 16. června 2015.

V rámci této výzvy bylo schváleno 6 projektů ve výši 7,6 mil. Kč.

Přehled zaregistrovaných a schválených žádostí o dotaci na projektová opatření Programu rozvoje venkova v roce

Kolo příjmu žádostí	Program rozvoje venkova – projektová opatření	Zaregistrované žádosti o dotaci		Schválené žádosti o dotaci	
		Počet žádostí	Dotace (v tis. Kč)	Počet žádostí	Dotace (v tis. Kč)
Kontinuální příjem	V.1	35	25 057	35	25 057
	V.2.1	1	100	1	100
	V.2.2	8	3 715	8	3 715
	Kont. příjem celkem	44	28 872	44	28 872
22. kolo	I.1.1	2 664	1 913 383	1 057	844 635
	I.1.2	119	57 252	100	51 795
	I.1.3	228	246 068	184	205 292
	IV.2.1	24	83 488	24	83 488
	22. kolo celkem	3 035	2 300 191	1 365	1 185 210
23. kolo	II.2.4	6	16 191	6	7 634
	23. kolo celkem	6	16 191	6	7 634
Projektová opatření PRV celkem		3 085	2 345 254	1 415	1 221 716

- Administrace změn projektových opatření Programu rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013**

V roce 2015 bylo na SZIF doručeno celkem 4 173 Hlášení o změnách, z toho 4 069 Hlášení bylo předloženo na regionální odbory SZIF a 104 Hlášení se týkalo opatření osy V. Technická pomoc, které jsou administrována na centrálním pracovišti SZIF.

Z celkového počtu Hlášení o změnách doručených v roce 2015 na regionální odbory bylo nejvíce Hlášení doručeno na regionální odbor Brno a regionální odbor České Budějovice. Na centrální pracoviště bylo předáno k posouzení celkem 1 058 Hlášení (tj. 26 %). Nejvíce Hlášení posuzovaných na centrálním pracovišti bylo z regionálního odboru Brno.

Z hlediska opatření bylo nejvíce Hlášení předloženo na podopatření I.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků, a to celkem 1 233 Hlášení (tj. 30 %). Druhým nejvíce zatíženým opatřením z hlediska změn je opatření IV.1.2. Realizace místní rozvoje strategie, na které bylo předloženo 583 Hlášení (tj. 14 %).

Celkem bylo za rok 2015 nahlášeno více jak 12 tis. změn. Nejčastější změny se týkaly změny termínu předložení Žádosti o proplacení a základních, finančních a technických parametrů projektu.

Dle průměrného počtu dnů administrace Hlášení o změnách lze konstatovat, že termíny administrace Hlášení jsou vesměs dodržovány. Hlášení je administrováno v průměru 12 dní, z toho na regionální odbor připadá 6 dní a na centrální pracoviště rovněž 6 dní.

• **Neprojektová opatření Programu rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013**

Podpory v rámci Programu rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013 byly poskytovány prostřednictvím následujících neprojektových opatření:

- platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech (LFA),
- platby v rámci NATURA 2000 na zemědělské půdě,
- agroenvironmentální opatření (AEO),
- zalesňování zemědělské půdy,
- platby v rámci NATURA 2000 v lesích,
- lesnicko-environmentální platby,
- předčasné ukončení zemědělské činnosti (PUZČ).

• **Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech (LFA)**

Žádost o dotaci na Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech je součástí Jednotné žádosti. V roce 2015 se žádosti podávaly v rámci Programu rozvoje venkova na období 2014–2020.

• **Platby v rámci NATURA 2000 na zemědělské půdě**

Žádost o dotaci v rámci opatření NATURA 2000 na zemědělské půdě je součástí Jednotné žádosti. V roce 2015 se žádosti podávaly v rámci Programu rozvoje venkova na období 2014–2020.

• **Agroenvironmentální opatření (AEO)**

V roce 2014 již nebylo možné podat žádost o zařazení do AEO v rámci Programu rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013 na standardní pětiletý závazek dle nařízení vlády ČR č. 79/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Žádost o dotaci v rámci AEO je součástí Jednotné žádosti. V roce 2015 bylo podáno celkem 4 666 žádostí o dotaci v rámci Programu rozvoje venkova na období 2014–2020.

• **Zalesňování zemědělské půdy**

Žádosti o dotaci na péči o lesní porost a náhradu za ukončení zemědělské výroby byly přijímány do 15. května 2015.

Dotace na péči o lesní porost se poskytuje po dobu 5 kalendářních let a náhrada za ukončení zemědělské činnosti po dobu 15 kalendářních let počínaje rokem následujícím po roce zalesnění. V roce 2015 bylo přijato celkem 1 484 žádostí o dotaci na péči a náhradu.

• **Platby v rámci NATURA 2000 v lesích**

V termínu do 15. května 2015 bylo na opatření Platby v rámci NATURA 2000 v lesích podáno celkem 24 žádostí o dotaci. Žadatel je do tohoto opatření zařazen na období 20 let a po celou dobu podává každoročně žádost o dotaci.

• **Lesnicko-environmentální platby**

Na opatření Lesnicko-environmentální platby bylo v termínu do 15. května 2015 podáno celkem 75 žádostí o dotaci. Žadatel je do tohoto opatření zařazen na období 20 let a po celou dobu podává každoročně žádost o dotaci.

• **Předčasné ukončení zemědělské činnosti (PUZČ)**

V roce 2015 bylo v termínu od 1. ledna do 15. února 2015 podáno 617 Žádostí o proplacení u opatření I.3.3 Předčasné ukončení zemědělské činnosti. Žádost o proplacení podávají žadatelé, kteří mají uzavřenu Dohodu o poskytnutí dotace na projekty Programu rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013 u opatření I.3.3 Předčasné ukončení zemědělské činnosti. Dotace je následně, za předpokladu splnění podmínek pro její poskytnutí, vyplácena každoročně po dobu nejvýše 15 kalendářních let, nejpozději do 70 let věku žadatele. V případě, že se žadatel stane poživitelem starobního důchodu, dotace se počínaje následujícím kalendářním rokem sníží o částku vyplacenou na starobním důchodu za uplynulý kalendářní rok.

• **Program rozvoje venkova na období 2014–2020**

Program rozvoje venkova na období 2014–2020 je realizován na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1310/2013, v platném znění a na základě prováděcích nařízení Komise a nařízení Komise v přenesené pravomoci, které souvisí s těmito základními právními akty, dále na základě nařízení vlády ČR č. 72/2015 Sb., nařízení vlády ČR č. 73/2015 Sb., nařízení vlády ČR č. 75/2015 Sb., nařízení vlády ČR č. 76/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů a nařízení vlády ČR č. 185/2015 Sb., v platném znění.

Rok 2015 byl prvním rokem poskytování podpor v rámci nového Programu rozvoje venkova České republiky na programové období 2014–2020 (PRV 2014+), který je nástrojem pro získání podpory poskytované Evropskou unií z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (dále jen „EZFRV“).

Programový dokument Programu rozvoje venkova na období 2014–2020 byl schválen Evropskou komisí dne 26. května 2015.

Vzhledem ke zpoždění přípravy legislativních návrhů EU na nové programové období 2014–2020, nebylo možné začít implementovat nový PRV 2014+ již od roku 2014 (legislativní předpisy byly schváleny 17. prosince 2013).

Na PRV 2014+ je celkem alokováno téměř 3,1 miliardy EUR (více než 84 miliard korun). Z toho jsou 2,3 miliardy EUR (63 miliard korun) z unijních zdrojů a 768 milionů EUR (21 miliard korun) z českého rozpočtu.

Hlavním cílem programu je obnova, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství prostřednictvím zejména agroenvironmentálních opatření, dále investice pro konkurenceschopnost a inovace zemědělských podniků, podpora vstupu mladých lidí do zemědělství nebo krajinná infrastruktura.

- **Projektová opatření Programu rozvoje venkova na období 2014–2020**

V roce 2015 bylo spuštěno 1. kolo příjmu žádostí o dotaci z Programu rozvoje venkova na období 2014–2020 a začal i kontinuální příjem žádostí na projekty technické pomoci Programu rozvoje venkova (opatření 20.1 Podpora na technickou pomoc, mimo CSV, a opatření 20.2 Podpora pro zřízení a činnost CSV). Zaregistrováno bylo celkem 3 072 Žádostí o dotaci (projektů) ve výši 10 991 887 tis. Kč.

Schvalování těchto žádostí začne probíhat dle stanoveného harmonogramu administrace koncem května 2016.

V rámci 1. kola příjmu žádostí o dotaci byly přijímány žádosti v termínu od 29. 9. do 12. 10. 2015 pro operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků, operace 4.2.1 Zpracování a uvádění na trh zemědělských podniků, 4.3.2 Lesnická infrastruktura, 8.6.1 Technika a technologie pro lesní hospodářství a 16.2.2 Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií při zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh.

V operaci 4.1.1 Investice do zemědělských podniků bylo v tomto kole registrováno 2 233 žádostí s požadavkem na spolufinancování v částce přes 7 961 mil. Kč, v operaci 4.2.1 Zpracování a uvádění na trh zemědělských podniků 420 žádostí s požadavkem na spolufinancování v částce přes 1 172 mil. Kč, v operaci 4.3.2 Lesnická infrastruktura 186 žádostí s požadavkem na spolufinancování v částce přes 568 mil. Kč, v operaci 8.6.1 Technika a technologie pro lesní hospodářství 167 žádostí s požadavkem na spolufinancování v částce přes 115 mil. Kč a v operaci 16.2.2 Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií při zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh 34 žádostí s požadavkem na spolufinancování v částce přes 1 155 mil. Kč.

Níže uvádíme stručný popis operací, na které bude možné čerpat finanční prostředky z Programu rozvoje venkova na období 2014–2020.

- **M01 – Předávání znalostí a informační akce**

Účelem opatření je přispět k dosažení konkurenceschopného zemědělství, potravinářství a lesnictví a přispět k zajištění udržitelného hospodaření s přírodními zdroji. Cílem opatření je posílit znalostní základnu a podpořit předávání znalostí v zemědělství, potravinářství a lesnictví.

- **Operace 1.1.1 Vzdělávací akce**

Vzdělávací akce by se měly zaměřit zejména na zvýšení kvalifikace pracovníků v oblasti zemědělství, potravinářství

a lesnictví. Minimální počet účastníků jedné vzdělávací akce je 5 a maximální 20.

- **Operace 1.2.1 Informační akce**

Informační akce by se měly zaměřit na poskytování a předávání zkušeností v oblastech zemědělství, lesnictví a potravinářství. Minimální počet účastníků jedné akce je 15.

- **M02 – Poradenské, řídicí a pomocné služby pro zemědělství**

Účelem opatření je přispět k zajištění udržitelného hospodaření s přírodními zdroji a zmírňování dopadů v oblasti změn klimatu. Smyslem tohoto opatření je posílit znalostní základnu a podpořit předávání znalostí v zemědělství.

- **Operace 2.1.1 Poradenství**

Podporováno bude poskytování odborných individuálních poradenských služeb. Poskytování poradenských služeb je z důvodu zajištění adekvátní kvality vázáno na dlouhodobě budovaný akreditovaný poradenský systém Ministerstva zemědělství.

- **M04 – Investice do hmotného majetku**

Účelem opatření je přispět k dosažení konkurenceschopného zemědělství, potravinářství a lesnictví a také přispět k dosažení udržitelného hospodaření s přírodními zdroji. Opatření má za cíl usnadnit restrukturalizaci a modernizaci zemědělských podniků a posílit tak jejich orientaci na trh, zvýšit míru účasti na trhu a zemědělskou diverzifikaci a zlepšit životaschopnost podniku.

- **Operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků**

Investice v živočišné a rostlinné výrobě vedoucí ke snížení výrobních nákladů, modernizaci nebo zlepšení jakosti vyráběných produktů, zvýšení účinnosti využívání výrobních faktorů a snadnějšímu přístupu k novým technologiím s výrazným inovačním potenciálem tam, kde je obnova zásadní pro další činnost.

- **Operace 4.2.1 Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů**

Operace je zaměřena na zvýšení efektivity výroby a celkové konkurenceschopnosti malých a středních podniků v oblasti zpracování zemědělských produktů. Podpora investic do zařízení, která souvisejí se zpracováním zemědělských produktů a uvedením výrobků na trh.

- **Operace 4.3.1 Pozemkové úpravy**

Provádění pozemkových úprav, kdy dochází k racionálnímu prostorovému uspořádání pozemků vlastníků půdy v daném katastrálním území a podle potřeby také k reálnému vytyčení těchto pozemků v terénu.

- **Operace 4.3.2 Lesnická infrastruktura**

Podpora výstavby a rekonstrukcí lesních cest vedoucí ke zlepšení kvality či zvýšení jejich hustoty. Investice, které souvisejí s výstavbou, rekonstrukcí lesních cest včetně souvisejících objektů a technického vybavení.

- **M06 – Rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti**

Účelem opatření je přispět k zahájení a rozvoji zemědělské i nezemědělské podnikatelské činnosti na venkově a posí-

lit tak vyvážený územní rozvoj venkovských oblastí. Cílem opatření je napomoci generační obnově v zemědělství a současně usnadnit vstup dostatečně kvalifikovaných zemědělců do odvětví.

- **Operace 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců**

Výdaje do živočišné a rostlinné výroby vedoucí ke stimulaci zahájení aktivního podnikání mladých zemědělců v zemědělských podnicích prostřednictvím podpory realizace podnikatelského plánu.

- **Operace 6.4.1 Investice do nezemědělských činností**

Investice na založení nebo rozvoj nezemědělských činností vedoucí k diverzifikaci příjmů zemědělských podnikatelů, vytváření nových pracovních míst a posílení ekonomického potenciálu ve venkovských oblastech, a to podporou vybraných ekonomických činností.

- **Operace 6.4.2 Podpora agroturistiky**

Investice na diverzifikaci činností pro zemědělské subjekty v oblasti agroturistiky vedoucí k zajištění diverzifikace příjmů, vytváření pracovních míst i pro nekvalifikované pracovní síly, k podpoře širšího využití zemědělských farem a využití venkovských brownfields.

- **Operace 6.4.3 Investice na podporu energie z obnovitelných zdrojů**

Podpora investic zaměřených na diverzifikaci činností zemědělských subjektů do nezemědělských činností vedoucí k diverzifikaci příjmů a využívání vedlejších produktů a surovin pro účely biologického hospodářství, zejména z oblasti výstavby zařízení pro zpracování a využití obnovitelných zdrojů energie.

- **M08 – Investice do rozvoje lesních oblastí a zlepšování životaschopnosti lesů**

Smyslem tohoto opatření je podpora trvale udržitelného využívání lesní půdy a hospodaření, které je šetrnější vůči životnímu prostředí. Opatření zahrnuje různé typy investičních podpor a druhy obhospodařování lesů.

- **Operace 8.3.1 Zavádění preventivních opatření v lesích**

Operace má podpořit realizaci preventivních opatření před povodňovými situacemi a podpořit tak následné snížení rozsahu škod způsobených těmito extrémními jevy. Podpora se vztahuje na projekty malého charakteru na retenci vody, např. retenční nádrže nebo opatření na zpomalení odtoku vody a snížení odnosu splavenin zpomalením rychlosti vody prostřednictvím hrazení bystrin nebo stabilizací strží.

- **Operace 8.4.1 Obnova lesních porostů po kalamitách**

Jedná se o podporu snížení rozsahu škod způsobených přírodními katastrofami a katastrofickými událostmi.

- **Operace 8.4.2 Odstraňování škod způsobených povodněmi**

Operace pomáhá snížit rozsah škod způsobených přírodními katastrofami a katastrofickými událostmi.

- **Operace 8.5.1 Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin**

Podpora je zaměřena na hromadnou ochranu melioračních a zpevňujících dřevin (oplocenek) od doby výsadby do stádia zajištění. Operace tak přispěje k zajištění mimoprodukč-

ních a celospolečenských funkcí lesa a vyšší stabilitě porostů prostřednictvím navýšení podílu a zlepšení zdravotního stavu melioračních a zpevňujících dřevin.

- **Operace 8.5.2 Neproduktivní investice v lesích**

Cílem operace je zvyšování environmentálních a společenských funkcí lesa podporou činností využívajících společenského potenciálu lesů.

- **Operace 8.5.3 Přeměna porostů náhradních dřevin**

Jedná se o podporu rekonstrukce porostů náhradních dřevin.

- **Operace 8.6.1 Technika a technologie pro lesní hospodářství**

Podpora je zaměřena na investice do lesní techniky a postupů práce, které zvyšují hospodářskou hodnotu lesů prostřednictvím využití šetrnějších technologií a strojů při hospodaření v lesích, omezujících poškození lesní půdy a porostů, techniky a technologií určených pro výchovu lesních porostů či investic do produkce kvalitního reprodukčního materiálu lesních dřevin.

- **Operace 8.6.2 Technické vybavení dřevozpracujících provozoven**

Operace se zaměřuje na podporu investic do strojů, technologií, zařízení a souvisejících stavebních úprav v dřevozpracujících provozovnách, vedoucích k efektivnímu zpracování dřeva.

- **M16 – Spolupráce**

Účelem opatření je přispět k dosažení konkurenceschopného zemědělství, potravinářství a lesnictví a přispět k dosažení udržitelného hospodaření s přírodními zdroji prostřednictvím podpory vývoje nových produktů, postupů a technologií a jejich zavádění do praxe. Cílem opatření je zvýšit míru zavádění inovací propojením výsledků výzkumu na jedné straně a zemědělsko-potravinářských/lesnických podniků na straně druhé. V procesu šíření inovativních přístupů hraje klíčovou roli spolupráce, protože může napomoci rychlejšímu a širšímu zavádění inovací.

- **Operace 16.1.1 Podpora operačních skupin a projektů EIP**

Cílem je podpořit fungování operačních skupin, které svou činností pod EIP spadají. Zároveň bude poskytnuta podpora na přímé výdaje související se zavedením inovace u podnikatelského subjektu působícího v odvětví zemědělství a potravinářství. Součástí projektu je vždy investice.

- **Operace 16.2.1 Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií v zemědělské prvovýrobě**

Operace je zaměřena na rozvoj inovací v zemědělské prvovýrobě. Jedná se o projekty, které zavádějí nové nebo významně zlepšené produkty, postupy, nebo technologie s ohledem na jejich charakteristiky nebo zamýšlené užití.

- **Operace 16.2.2 Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií při zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh**

Operace je zaměřena na rozvoj inovací při zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh. Jedná se o projekty, které zavádějí nové nebo významně zlepšené produkty, postupy, nebo technologie s ohledem na jejich charakteristiky nebo zamýšlené užití.

• Operace 16.3.1 Sdílení zařízení a zdrojů

Podpora spolupráce minimálně dvou subjektů při společném sdílení zařízení a zdrojů. Cílem spolupráce je efektivní využití zdrojů a dosažení úspor, kterých by při individuálním postupu nemohlo být dosaženo.

• Operace 16.4.1 Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů

Podpora spolupráce minimálně dvou subjektů, která vede k vytváření a rozvoji krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů.

• Operace 16.6.1 Horizontální a vertikální spolupráce při udržitelném zajišťování biomasy pro výrobu energie, výrobu potravin a v průmyslových procesech

Podpora spolupráce minimálně dvou subjektů na nastavení udržitelného zajišťování a využívání lokálních zdrojů biomasy v procesech výroby potravin, energie a v průmyslových procesech.

• M19 – Podpora místního rozvoje na základě iniciativy LEADER (komunitně vedený místní rozvoj)

Účelem opatření je směřovat k vyváženému územnímu rozvoji venkovských oblastí. Opatření napomáhá k posílení rozvoje venkovských oblastí prostřednictvím aktivit místních

obyvatel. Opatření se zaměřuje na implementaci metody LEADER prostřednictvím podpory realizace strategie komunitně vedeného místního rozvoje a realizace projektů spolupráce. Místní akční skupiny (MAS) jsou založeny na principu partnerství a spolupráce veřejného, soukromého a neziskového sektoru na místní úrovni. Hlavním úkolem MAS je aktivizace občanů daného mikroregionu, budování partnerství, sjednocování lidí a podporování dobrovolné činnosti na všech úrovních aktivit obyvatel venkova.

• Operace 19.2.1 Podpora provádění operací v rámci strategie komunitně vedeného místního rozvoje

Při realizaci strategie komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD) budou podporovány aktivity a činnosti (operace, projekty) připravené a realizované konečnými příjemci, které naplňují cíle SCLLD, jsou vybrané danou MAS a jsou zároveň financovatelné dle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013.

• Operace 19.3.1 Příprava a provádění činností spolupráce místní akční skupiny

Pro realizaci projektů spolupráce bude podporována předběžná technická podpora, vlastní realizace projektů spolupráce mezi MAS a dalšími partnerstvími, jejichž výstupy překračují hranice území jedné MAS vč. zajištění jejich řízení.

Uskutečněná kola příjmu žádostí o dotaci z Programu rozvoje venkova v roce 2015

Kolo příjmu žádostí	Termín	Opatření, podopatření, operace
Kontinuální příjem	Od 19. 8. 2015	20.1, 20.2
1. kolo	29. 9. – 12. 10. 2015	4.1.1, 4.2.1, 4.3.2, 8.6.1, 16.2.2

První kolo příjmu žádostí

V rámci 1. kola příjmu žádostí byly od 29. září do 12. října 2015 přijímány žádosti o dotaci z Programu rozvoje venkova na operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků, 4.2.1 Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů,

4.3.2 Lesnická infrastruktura, 8.6.1 Technika a technologie pro lesní hospodářství a 16.2.2 Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií při zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh.

Přehled zaregistrovaných a schválených žádostí o dotaci na projektová opatření Programu rozvoje venkova v roce 2015

Kolo příjmu žádostí	Program rozvoje venkova – projektová opatření	Zaregistrované žádosti o dotaci	
		Počet žádostí	Dotace (v tis. Kč)
Kontinuální příjem	20.1	13	12 900
	20.2	18	5 895
	Kont. příjem celkem	31	18 795
kolo	4.1.1	2 233	7 961 193
	4.2.1	420	1 172 376
	4.3.2	186	568 545
	8.6.1	167	115 464
	16.2.2	34	1 155 151
	1. kolo celkem	3 040	10 972 729
Projektová opatření PRV celkem		3 071	10 991 524

Administrace změn projektových opatření Programu rozvoje venkova na období 2014–2020

Vzhledem k tomu, že pro oblast projektových opatření byl Program rozvoje venkova na období 2014–2020 zahájen až na podzim roku 2015, nebylo do konce roku podáno žádné Hlášení o změnách.

Neprojektová (plošná) opatření Programu rozvoje venkova na období 2014–2020

Pro plošná opatření PRV, jmenovitě pro opatření M10 Agroenvironmentálně-klimatická opatření, M11 Ekologické zemědělství, M12 Platby v rámci sítě Natura 2000 a podle rámcové směrnice o vodě, M13 Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními a M14 Dobré životní podmínky zvířat, byl příjem žádostí, v souladu s prováděcím nařízením komise (EU) č. 747/2015 ukončen v termínu do 29. května 2015. Dále byl v roce 2015 zahájen příjem žádostí na opatření M08 Investice do rozvoje lesních oblastí a zlepšování životaschopnosti lesů, kde operace 8.1.1 zalesňování a zakládání

lesů má charakter plošného opatření. Na tuto operaci byl ukončen termín příjmu žádostí o poskytnutí dotace na založení lesního porostu 30. listopadu 2015. Celkem bylo na plošná opatření PRV opatření zažádáno o více než 8 mld. Kč.

Podmínky poskytování podpor jsou k jednotlivým opatřením PRV 2014+ stanoveny na národní úrovni nařízením vlády

Podpory v rámci Programu rozvoje venkova na období 2014–2020 je možno čerpat prostřednictvím následujících neprojektových opatření:

- platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními (LFA),
- agroenvironmentálně-klimatická opatření (AEKO),
- platby v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě,
- ekologické zemědělství (EZ),
- dobré životní podmínky zvířat (DŽPZ),
- zalesňování zemědělské půdy.

Přehled žádostí a zažádané finanční prostředky za jednotlivá opatření

Opatření	Počet podaných žádostí	Zažádané finanční prostředky (mil. Kč)
M08 – operace 8.1.1 Zalesňování a zakládání lesů	35	3,6
M10 Agroenvironmentálně-klimatická opatření	14 818	3 438
M11 Ekologické zemědělství	4 100	1 397
M12 Platby v rámci sítě Natura 2000 a podle rámcové směrnice o vodě	424	118
M13 Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními	13 808	2 434
M14 Dobré životní podmínky zvířat	812	751
Celkem	33 997	8 142

Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními (LFA)

Žádosti o poskytnutí plateb pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními jsou pro rok 2015 vypláceny na základě nařízení vlády ČR č. 72/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2015 bylo přijato 13 807 žádostí o poskytnutí plateb pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními.

Žádosti LFA jsou součástí Jednotné žádosti a byly podávány do 29. května 2015.

Základní sazby pro jednotlivé typy LFA

Oblasti LFA	Typ oblasti LFA	Základní sazba
Horské oblasti	H1	3 799,70 Kč/ha
	H2	3 577,82 Kč/ha
	H3	3 050,85 Kč/ha
	H4	2 523,89 Kč/ha
	H5	2 302,01 Kč/ha
Ostatní oblasti	OB	2 274,27 Kč/ha
	OB	2 274,27 Kč/ha
Specifické oblasti	S	1 580,90 Kč/ha

Agroenvironmentálně-klimatická opatření (AEKO)

V roce 2015 bylo podáno 10 664 žádostí o zařazení do AEKO na pětiletý závazek dle nařízení vlády ČR č. 75/2015 Sb., v platném znění.

Žádost o dotaci v rámci AEKO je součástí Jednotné žádosti. V roce 2015 bylo podáno 11 129 žádostí o dotaci.

Opatření podporuje šetrné způsoby hospodaření se živinami a prostředky na ochranu rostlin, upravuje agrotechnické operace na půdě a strukturu plodin/kultur ve prospěch složek životního prostředí. Operace jsou cíleny na celé území ČR s výjimkou hlavního města Prahy a určitou kulturu (Integrovaná produkce, Biopásy). Ošetřování travních porostů je cíleno jak do volné krajiny, tak do oblastí zvláště chráněných území, ochranných pásem národních parků, Natura 2000 a na vymezené plochy s cennými biotopy mimo výše uvedená území s vyšší přírodní hodnotou. Zatravňování orné půdy bude omezeno jen na vybrané plochy orné půdy, jako jsou erozně ohrožené plochy, ochranná pásma vodních zdrojů, zranitelné oblasti dusičnany nebo zvláště chráněná území. Operace Ochrana čejky chocholaté bude zaměřena pouze na vymezená hnízdiště čejky na orné půdě.

Toto opatření obsahuje tyto operace (podopatření):

- **Operace 10.1.1 Integrovaná produkce ovoce**

Dotace je vyplácena na výměru zemědělské půdy s kulturou ovocný sad, na kterém žadatel pěstuje některý z podporovaných druhů ovoce v alespoň minimální hustotě výsadby. Žadatel je povinen po celou dobu závazku dodržovat zákaz používání stanovených účinných látek, provádění rozborů půdy a ovoce za účelem zjištění obsahu sledovaných těžkých kovů a předepsané způsoby údržby sadů.

- **Operace 10.1.3 Integrovaná produkce zeleniny**

Dotace je vyplácena na výměru zemědělské půdy s kulturou orná půda, na které žadatel pěstuje některý z podporovaných druhů zeleniny. Žadatel je povinen dodržovat zákaz používání stanovených účinných látek, provádění rozborů půdy a zeleniny za účelem zjištění obsahu sledovaných těžkých kovů a dodržovat předepsané požadavky na pěstování zeleniny v systému integrované produkce.

- **Operace 10.1.4 Ošetřování travních porostů**

Dotace je vyplácena na výměru zemědělské půdy s kulturou trvalý travní porost a je podmíněna dodržáním minimální a maximální úrovně chovu hospodářských zvířat. Žadatel je povinen dodržovat stanovený způsob obhospodařování travního porostu. Ve zvláště chráněných oblastech a v oblastech soustavy Natura 2000 je vhodný způsob hospodaření volen orgány ochrany přírody prostřednictvím vymezení konkrétního titulu na daném dílu půdního bloku.

- **Operace 10.1.5 Zatravňování orné půdy**

Dotace je vyplácena na výměru zatravněné zemědělské půdy. Žadatel je povinen založit travní porost čistosevem nebo do podsevu a po celou dobu závazku na zatravněné ploše hospodařit předepsaným způsobem. Ve zvláště chráněných územích a ochranných pásmech národních parků je

k zatravnění použita druhově bohatá nebo regionální směs. Zatravnit lze pouze díly půdních bloků nacházející se v erozně ohrožených územích, oblastech zranitelných dusičnany, poblíž vodních útvarů nebo v ochranných pásmech vodních zdrojů.

- **Operace 10.1.6 Biopásy**

Dotace je vyplácena na výměru biopásu. Žadatel je povinen založit biopás o stanovených rozměrech a dodržovat stanovený způsob obhospodařování plochy biopásu.

- **Operace 10.1.7 Ochrana čejky chocholaté**

Dotace je vyplácena na výměru zemědělské půdy s kulturou orná půda vymezenou v LPIS jako hnízdiště čejky chocholaté. Žadatel je povinen po celou dobu trvání závazku dodržovat stanovený způsob obhospodařování hnízdiště.

Toto opatření je od roku 2015 implementováno nařízením vlády č. 75/2015 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření.

- **Platby v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě**

Žádosti o poskytnutí plateb Natura 2000 na zemědělské půdě pro rok 2015 jsou vypláceny na základě nařízení vlády ČR č. 73/2015, ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2015 bylo přijato 424 žádostí o poskytnutí plateb Natura 2000 na zemědělské půdě.

Sazba dotace byla stanovena na 2 385,21 Kč/ha.

Vydávání rozhodnutí k dotačním žádostem Natura 2000 na zemědělské půdě bylo zahájeno ke dni 8. ledna 2016.

- **Ekologické zemědělství (EZ)**

V roce 2015 bylo podáno 2 950 žádostí o zařazení do EZ na pětiletý závazek dle nařízení vlády ČR č. 76/2015 Sb., v platném znění.

Žádost o dotaci v rámci EZ je součástí Jednotné žádosti. V roce 2015 bylo podáno 2 953 žádostí o dotaci.

Předmětem dotace je zemědělská půda obhospodařovaná v režimu přechodného období nebo ekologického zemědělství s druhem zemědělské kultury trvalý travní porost, standardní orná půda, travní porost na orné půdě, úhor na orné půdě, trvalá kultura ovocný sad, vinice a chmelnice a jiná trvalá kultura s ekologicky významným prvkem krajiny. Opatření je směřováno pouze pro ekofarmy, které neobhospodaří souběžně v režimu konvenční produkce na zemědělské půdě v případě kultur, které jsou způsobilé pro dotaci na ekologické zemědělství.

Díličními podopatřeními jsou:

- **11.1 Platba na přechod na postupy a způsoby ekologického zemědělství a**
- **11.2 Platba na zachování postupů a způsobů ekologického zemědělství**
- **Dobré životní podmínky zvířat (DŽPZ)**

V roce 2015 podalo 806 žadatelů žádost o poskytnutí dotace na opatření Dobré životní podmínky zvířat dle nařízení vlády ČR č. 74/2015 Sb., v platném znění.

Žádost o dotaci v rámci opatření DŽPZ je součástí Jednotné žádosti a v roce 2015 byly podány žádosti na tato opatření a tituly:

- Zvětšení lehacího prostoru v chovu krav chovaných v systému s tržní produkcí mléka (404 žádostí),
- Zlepšení stájového prostředí v chovu krav chovaných v systému s tržní produkcí mléka (629 žádostí),
- Zajištění přístupu do výběhu pro krávy chované v systému s tržní produkcí mléka, které jsou březí a nachází se v období maximálně 60 dnů před ukončením březosti (357 žádostí),
- Zlepšení životních podmínek v chovu prasat:
 - Titul zlepšení životních podmínek pro dospělé samice prasat od stáří 7 měsíců do ukončení první březosti (182 žádostí)
 - Titul zlepšení životních podmínek pro prasnice (192 žádostí)

- Zvětšení plochy v chovu prasat pro kategorii selat ode dne jejich odstavu do 40 dnů po tomto odstavu (104 žádostí).

• Zalesňování zemědělské půdy

V roce 2015 byly v rámci opatření 8.1.1 Zalesňování a zakládání lesů přijímána Ohlášení vstupu do opatření Zalesňování zemědělské půdy k 2. listopadu 2015 a žádosti o dotaci na založení lesního porostu k 30. listopadu 2015. V roce 2015 bylo přijato 39 ohlášení a 35 žádostí o dotaci na založení lesního porostu.

Tato operace má charakter plošného opatření. Zaměřuje se na zalesnění zemědělské půdy včetně poskytnutí péče o založený porost a náhrady za ukončení zemědělské činnosti. Podpora je zacílena na zemědělskou půdu vymezenou v evidenci využití půdy podle uživatelských vztahů (LPIS).

Podrobné podmínky pro získání dotace jsou stanoveny nařízením vlády č. 185/2015 Sb., o podmínkách poskytování dotací v rámci opatření zalesňování zemědělské půdy a o změně některých souvisejících nařízení vlády.

Přehled finančních prostředků vyplacených na jednotlivá opatření PRV 2014+ v roce 2015

Kód a název opatření	Kód a název podopatření/týpu operace v případě dalšího členění rozpočtu	EU	ČR	Celkem
1 – Předávání znalostí a informační akce		0	0	0
2 – Poradenské, řídicí a pomocné služby pro zemědělství	2.1 Podpora s cílem pomoci využívat poradenské služby	0	0	0
4 – Investice do hmotného majetku	4.1 Podpora na investice do zemědělských podniků	0	0	0
	4.2 Podpora na investice do zpracování, uvádění na trh nebo vývoje zemědělských produktů	0	0	0
	4.3 Podpora na investice do infrastruktury související s rozvojem, modernizací nebo přizpůsobením se zemědělství a lesnictví /4.3.1 Pozemkové úpravy	0	0	0
	4.3 Podpora na investice do infrastruktury související s rozvojem, modernizací nebo přizpůsobením se zemědělství a lesnictví /4.3.2 Lesnická infrastruktura	0	0	0
	Celkem	0	0	0
6 – Rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti	6.1 Podpora na zahájení podnikatelské činnosti pro mladé zemědělce	0	0	0
	6.4 Podpora na investice na založení a rozvoj nezemědělských činností/ 6.4.1 Investice do nezemědělských činností	0	0	0
	6.4 Podpora na investice na založení a rozvoj nezemědělských činností/ 6.4.2 Podpora agroturistiky	0	0	0
	6.4 Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností/6.4.3 Podpora využívání OZE	0	0	0
	Celkem	0	0	0

8 – Investice do rozvoje lesních oblastí a zlepšování životaschopnosti lesů	8.1 Podpora na zalesňování / zakládání lesů	1 118	373	1 491
	<i>z toho staré závazky</i>	1 118	373	1 491
	8.3 Podpora na předcházení poškozování lesů lesními požáry, přírodními katastrofami a katastrofickými událostmi	0	0	0
	8.4 Podpora na obnovu lesů poškozených lesními požáry, přírodními katastrofami a katastrofickými událostmi	0	0	0
	8.5 Podpora investic ke zvýšení odolnosti a ekologické hodnoty lesních ekosystémů	0	0	0
	8.6 Podpora investic do lesnických technologií a zpracování lesnických produktů, jejich mobilizace a uvádění na trh	0	0	0
	Celkem	1 118	373	1 491
10 – Agroenvironmentálně-klimatické opatření	Celkem	2 368 803	789 601	3 158 404
	<i>z toho staré závazky</i>	2 368 803	789 601	3 158 404
11 – Ekologické zemědělství	Celkem	980 063	326 688	1 306 751
	<i>z toho staré závazky</i>	980 063	326 688	1 306 751
12 – Platby v rámci sítě Natura 2000 a podle rámcové směrnice o vodě	Celkem	0	0	0
	<i>z toho staré závazky</i>	0	0	0
13 – Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními	Celkem	1 294 657	431 552	1 726 209
	<i>z toho staré závazky</i>	447 476	149 159	596 634
14 – Dobré životní podmínky zvířat	Celkem	0	0	0
15 – Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů	Celkem	0	0	0
	<i>z toho staré závazky</i>	0	0	0
16 – Spolupráce	16.1. Podpora na zřizování a fungování operačních skupin v rámci EIP v oblasti zemědělské produktivity a udržitelnosti	0	0	0
	16.2 Podpora na pilotní projekty a vývoj nových produktů, postupů a technologií /16.2.1 Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií v zemědělské prvovýrobě	0	0	0
	16.2 Podpora na pilotní projekty a vývoj nových produktů, postupů a technologií /16.2.2 Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií při zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh	0	0	0
	16.3. Spolupráce mezi malými hospodářskými subjekty při organizování společných pracovních procesů a sdílení zařízení a zdrojů a pro rozvoj služeb cest.ruchu nebo jejich uvádění na trh	0	0	0
	16.4. Podpora horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky dodavatelského řetězce k vytvoření a rozvoji krátkých dodavatelských řetězců (KDR) a místních trhů a propagačních činností v místním kontextu, které souvisí s rozvojem KDR a místních trhů	0	0	0
	16.6. Podpora spolupráce mezi subjekty v dodavatelském řetězci v rámci udržitelného zajišťování biomasy pro použití v procesech výroby potravin a energie a průmyslových procesech	0	0	0
	Celkem	0	0	0

19 – Podpora místního rozvoje na základě iniciativy LEADER (komunitně vedený místní rozvoj)		0	0	0
Technická pomoc		0	0	0
Staré závazky – PUZČ		0	0	0
CELKEM PRV		4 644 641	1 548 214	6 192 855

Přehled vyplacených prostředků na žádosti neprojektových opatření

Programu rozvoje venkova v roce 2015

Program rozvoje venkova – neprojektová opatření		Počet vyplacených žádostí vyplacené	Finanční prostředky vyplacené v roce 2015 (v tis. Kč)		
			ČR	EU	Celkem
LFA	žádosti 2013*	6	31	92	123
	žádosti 2014	8 082	367 834	1 471 332	1 839 166
	žádosti 2014*	4 053	149 206	447 619	596 825
	žádosti 2015*	5 371	282 390	847 169	1 129 559
	LFA celkem	17 512	799 461	2 766 212	3 565 673
NATURA 2000 na zem. půdě	žádosti 2013	1	25	98	123
	žádosti 2014	269	2 124	8 496	10 620
	NATURA 2000 celkem	270	2 149	8 594	10 743
	žádosti 2009*	1	49	149	198
	žádosti 2012*	3	657	1 970	2 627
	žádosti 2013*	31	1 772	5 316	7 088
	žádosti 2014*	14 801	1 114 518	3 343 549	4 458 067
	AEO celkem	14 836	1 116 996	3 350 984	4 467 980
Zalesňování	žádosti 2013	3	89	356	445
	žádosti 2014	1 494	5 682	22 730	28 412
	žádosti 2015*	1	7	22	29
	LES celkem	1 498	5 778	23 108	28 886
NATURA 2000 v lesích	žádosti 2013	16	363	1 451	1 814
	NATURA 2000 celkem	16	363	1 451	1 814
Lesnicko-environ. platby	žádosti 2011	2	86	345	431
	žádosti 2012	1	8	30	38
	žádosti 2013	61	501	2 006	2 507
	žádosti 2014	53	470	1 880	2 350
	LEO celkem	117	1 065	4 261	5 326

PUŽČ	žádosti 2013	1	21	65	86
	žádosti 2014	10	256	766	1 022
	žádosti 2015	607	25 928	77 784	103 712
	PUŽČ celkem	618	26 205	78 615	104 820
Neprojektová opatření PRV celkem		34 867	1 952 017	6 233 225	8 185 242

Poznámka:

* Zdroje z finanční obálky na nové programové období.

** Agroenvironmentálně-klimatická opatření (AEKO), Ekologické zemědělství (EZ)

Celkový přehled vyplacených prostředků na Program rozvoje venkova v roce 2015

Program rozvoje venkova		Finanční prostředky vyplacené v roce 2015 (v tis. Kč)		
		ČR	EU	Celkem
Osa I	I.1.1 Modernizace zemědělských podniků	527 979	1 583 934	2 111 913
	I.1.2 Investice do lesů	40 282	120 847	161 129
	I.1.3 Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům	241 602	618 697	860 299
	I.1.4 Pozemkové úpravy	398 540	1 195 621	1 594 161
	I.3.1 Další odborné vzdělávání a informační činnost	12 176	36 526	48 702
	I.3.2 Zahájení činnosti mladých zemědělců	7 817	23 450	31 267
	I.3.3 Předčasné ukončení zemědělské činnosti	26 205	78 615	104 820
	I.3.4 Využívání poradenských služeb	8 622	25 866	34 488
	Osa I celkem	1 263 223	3 683 556	4 946 779
Osa II	II.1.1 Platby za přír. znevýhod. poskyt. v hor. obl. a platby poskyt. v jiných znevýhod. obl.	367 834	1 471 332	1 839 166
		149 237*	447 711*	596 948*
	II.1.2 Platby v rámci NATURA 2000 na zemědělské půdě	2 149	8 594	10 743
	II.1.4 Ekologické zemědělství z AEO	327 173*	981 517*	1 308 690*
	II.1.5 Agroenvironmentálně-klimatické opatření z AEO	789 823*	2 369 467*	3 159 290*
	II.2.1 Zalesňování zemědělské půdy	5 771	23 086	28 857
	II.2.2 Platby v rámci NATURA 2000 v lesích	363	1 451	1 814
	II.2.3 Lesnicko-environmentální platby	1 065	4 261	5 326
	II.2.4 Obnova les. potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesa	36 637	142 756	179 393
	II.2.5 Zalesňování zemědělské půdy PRV 2015	7*	22*	29*
	Osa II celkem	1 680 059	5 450 197	7 130 256

Osa III	III.1.1 Diverzifikace činností nezem. povahy	79 578	238 733	318 311
	III.1.2 Podpora zakl. podniků a jejich rozvoje	137 313	411 938	549
	III.1.3 Podpora cestovního ruchu	81 901	245 701	327 602
	III.2.1 Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby	53 381	160 144	213 525
	III.2.2 Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova	44 168	132 506	176 674
	III.4.1 Získávání dovedností, animace a provádění	2 255	6 765	9 020
	Osa III celkem	398 596	1 195 787	1 594 383
Osa IV	IV.1.1 Místní akční skupina	10 806	43 224	54 030
	IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie	72 923	289 186	362 109
	IV.2.1 Realizace projektů spolupráce	39 594	158 375	197 969
	Osa IV celkem	123 323	490 785	614 108
Osa V	V.1 Příprava, sledování, hodnocení, informování a kontrola v rámci programu	21 070	63 207	84 277
	V.2.1 Struktury potřebné pro provoz sítě	508	1 525	2 033
	V.2.2 Akční plán	3 462	10 387	13 849
	Osa V celkem	25 040	75 119	100 159
	LFA celkem	282 390	847 169	1 129 559
Program rozvoje venkova celkem		3 772 631	11 742 613	15 515 244

Poznámka:

* Zdroje z finanční obálky na nové programové období.

** Opatření z Programu rozvoje venkova na období 2014–2020

Celkem bylo na Program rozvoje venkova vynaloženo 15 515 244 tis. Kč, z toho 3 772 631 tis. Kč ze státního rozpočtu a 11 742 613 tis. Kč z rozpočtu EU.

Horizontální plán rozvoje venkova

Horizontální plán rozvoje venkova ČR na období 2004–2006 byl realizován na základě nařízení Rady (ES) č. 1257/1999, nařízení Komise (ES) č. 817/2004, nařízení vlády ČR č. 69/2005 Sb., nařízení vlády ČR č. 655/2004 Sb., nařízení vlády ČR č. 308/2004 Sb., nařízení vlády ČR č. 242/2004 Sb. a nařízení vlády ČR č. 241/2004 Sb., v platném znění.

Podpory v rámci Horizontálního plánu rozvoje venkova ČR na období 2004–2006 byly poskytovány prostřednictvím následujících opatření:

- méně příznivé oblasti a oblasti s environmentálními omezeními (LFA),
- agroenvironmentální opatření (AEO),
- lesnictví (LES),
- předčasné ukončení zemědělské činnosti (PUZČ).
- Méně příznivé oblasti a oblasti s environmentálními omezeními

Žádosti o dotaci na opatření Méně příznivé oblasti a oblasti s environmentálními omezeními se od roku 2007 podávají pouze v rámci Programu rozvoje venkova.

Agroenvironmentální opatření

Od roku 2007 již není možné se nově zařadit do Agroenvironmentálního opatření v rámci Horizontálního plánu rozvoje venkova. Poslední pětileté závazky AEO uzavřené v roce 2006 skončily v roce 2010. V roce 2015 již nebyly podávány žádné žádosti.

Lesnictví

V rámci programu Zalesňování zemědělské půdy mohou žadatelé od roku 2011 žádat pouze o dotaci na náhradu. Žádosti o dotaci na náhradu byly přijímány k 30. dubnu 2015. Celkem bylo podáno 858 žádostí o dotaci na náhradu.

Předčasné ukončení zemědělské činnosti

U opatření Předčasné ukončení zemědělské činnosti byly přijímány žádosti o poskytnutí dotace v termínu od 1. ledna do 15. února 2015. Celkem bylo podáno 331 žádostí. Dotace je žadatelům poskytována po dobu 15 kalendářních let počínaje rokem, v němž byl žadatel zařazen do programu, nejdéle však do 75 let věku žadatele. V případě, že se žadatel stane poživitelem starobního důchodu, dotace se počínaje následujícím kalendářním rokem snižuje o částku vyplacenou na starobním důchodu za uplynulý kalendářní rok.

Přehled vyplacených prostředků na horizontální plán rozvoje venkova v roce

Horizontální plán rozvoje venkova		Počet vyplacených žádostí vyplacené ČR	Finanční prostředky vyplacené v roce 2015 (v tis. Kč)		
			ČR	EU	Celkem
AEO	žádosti 2006*	1	27	82	109
	žádosti 2008*	1	29	87	116
	AEO celkem	2	56	169	225
LES	žádosti 2014	851	1 576	6 305	7 881
	žádosti 2015*	44	366	1 096	1 462
	LES celkem	895	1 942	7 401	9 343
PUZČ	žádosti 2006	1	22	64	86
	žádosti 2014	331	1 968	5 906	7 874
	žádosti 2015	328	5 525	16 576	22 101
	PUZČ celkem	660	7 515	22 546	30 061
HRDP celkem		1 557	9 513	30 116	39 629

Celkem bylo na Horizontální plán rozvoje venkova vynaloženo 39 629 tis. Kč, z toho 9 513 tis. Kč ze státního rozpočtu a 30 116 tis. Kč z rozpočtu EU.

Financování z cizích zdrojů**Zápůjčka na intervenční nákupy**

Dne 4. února 2015 byla mezi SZIF a Ministerstvem financí uzavřena smlouva o zápůjčce na financování intervenčních nákupů v roce 2015 ve výši 244 434 tis. Kč. Tato smlouva navázala na obdobné smlouvy s Ministerstvem financí pro financování intervenčních nákupů v letech 2013 a 2014.

K 1. březnu 2015 převedlo Ministerstvo financí na účet SZIF pouze dílčí část finančních prostředků, a to v požadované výši 87 150 tis. Kč s tím, že vzhledem k příznivému vývoji tržních cen zemědělských komodit a potravin nebyly v průběhu roku 2015 realizovány žádné intervenční nákupy. Na žádost SZIF proto nebyla čerpána další část zápůjčky a došlo tak k úspoře úrokových nákladů. Dílčí část zápůjčky byla splacena k 31. prosinci 2015. Zaplacené úroky ze zápůjčky činily v roce 2015 částku 509 tis. Kč.

Zápůjčka PGRLF na Program rozvoje venkova

Dne 11. listopadu 2015 byla mezi SZIF a PGRLF, a.s. uzavřena smlouva o zápůjčce za účelem doplnění finančních zdrojů na národní spolufinancování Programu rozvoje venkova v roce 2015 pro zabezpečení plného čerpání prostředků EU. K tomuto účelu bylo smluvně ujednáno poskytnout SZIF peněžitou zápůjčku do celkové výše 500 000 tis. Kč bezúročně. Do 31. prosince 2015 bylo z této zápůjčky vyčerpáno 282 394 tis. Kč. Podle smluvního ujednání byla zápůjčka splacena PGRLF do 15. února 2016.

Souhrnné čerpání rozpočtu Společné zemědělské politiky

Celkové zdroje SZIF na financování Společné zemědělské politiky v roce 2015 dosáhly výše 34 627 826 tis. Kč, z toho 5 312 561 tis. Kč ze státního rozpočtu a 29 315 265 tis. Kč z rozpočtu EU.

Stručné hodnocení marketingové činnosti**Propagace potravin značky kvality KLASA**

Národní značka kvality KLASA je od roku 2003 udělována prověřeným potravinářským a zemědělským výrobkům vykazujícím výjimečné kvalitativní charakteristiky, které zvyšují jejich přidanou hodnotu a zaručují jejich jedinečnost ve vztahu k běžným výrobkům dostupným na trhu. Požadavky pro udělení značky KLASA jsou tedy přísnější než běžné hygienické a potravinářské normy.

Značka KLASA jako marketingový nástroj napomáhá zvyšovat hodnotu oceněných potravinářských výrobků. Jejím smyslem je na straně jedné marketingově podpořit aktivity producentů potravin, na straně druhé pak informovat spotřebitele. Značka garantuje, že jsou nabízeny skutečně kvalitní a zdravotně nezávadné potraviny. Jde o proces získání důvěry spotřebitelů a odběratelů, udržení si této důvěry, což je nezbytný předpoklad rozvoje potravinářství a zabezpečení konkurenceschopnosti v rámci trhů v ČR i zahraničí.

Za dobu své existence se značka KLASA stala nejen prestižní záležitostí pro její držitele, ale především si získala důvěru obyvatel ČR, kteří výrobky označené logem KLASA při nákupech preferují. Rovněž výrobci a zástupci obchodních řetězců velmi pozitivně hodnotí prodejnost těchto výrobků a vítají podporu kvalitní potravinářské produkce.

V roce 2015 probíhala veřejná zakázka „Rámcová smlouva – propagační a informační kampaň na podporu kvalitních potravin“. SZIF obdržel celkem 34 nabídek od 18 agentur.

S ohledem na počet obdržených nabídek a jejich rozsah hodnotitelská komise nestačila uzavřít v roce 2015 výběr nejvhodnějšího uchazeče ve třech samostatných částech zakázky a jejich výběr bude pokračovat na začátku roku 2016. Marketingová podpora značky KLASA byla z výše uvedeného důvodu zaměřena především na zajištění výstav, veletrhů a aktivit určených na přímou prezentaci oceněných výrobců a výrobků. Jednotlivé aktivity byly realizovány na základě výběrových řízení formou veřejných zakázek malého rozsahu.

V roce 2015 byly využity následující komunikační aktivity zaměřené na zvyšování spotřebitelské preference potravin značky KLASA ve všech regionech ČR:

- **Aktivity spojené s přímou prezentací oceněných výrobků a výrobců**
 - Roadshow – prezentační prodejní akce v regionech ČR za účasti výrobců,
 - ochutnávky oceněných produktů,
 - prezentace značky KLASA na Farmářských slavnostech Ministerstva zemědělství ČR,
 - prezentace značky KLASA na vánočních trzích.
- **PR aktivity**
 - Tiskové zprávy a publikace článků na aktuální témata,
 - zpracování advertoriálů a prezentací v titulech pro odbornou veřejnost, v tisku a na webových portálech,
 - denní monitoring médií.
- **Webová prezentace**
 - Aktualizace výrobků a výrobců KLASA na: www.eklasa.cz a www.klasa.eu,
 - aktualizace článků a prezentace připravovaných aktivit,
 - provoz mobilní aplikace KLASA,
 - provoz infolinky KLASA,
 - KLASA book – prezentace výrobců KLASA v rámci www.eklasa.cz,
 - Facebook KLASA.
- **Veletrhy a výstavy**
 - Víno & delikatesy (duben, Praha),
 - Bojujeme s tuky (duben, Praha),
 - Biostyl a zdraví (duben, Praha),
 - Národní výstava hospodářských zvířat (červen, Brno),
 - Země živitelka (srpen/září, České Budějovice),
 - PLMA (květen, Amsterdam),
 - ANUGA (říjen, Kolín nad Rýnem),
 - FOR GASTRO A HOTEL (říjen, Praha),
 - Olima (říjen, Olomouc).
- **Ostatní aktivity**
 - prezentace značky KLASA na významných kulturních a společenských akcích.

V roce 2015 byly na propagaci potravin značky KLASA čerpány finanční prostředky ve výši 37 640 tis. Kč ze státního rozpočtu.

Projekt Regionální potravina

Značku Regionální potravina uděluje na základě krajských soutěží Ministerstvo zemědělství ve 13 krajích České republiky.

liky nejvyšší kvalitou zemědělským nebo potravinářským výrobkům. Výrobky musí být vyrobeny z lokálních surovin a mít vazbu na svůj kraj – ať už tradičním způsobem výroby nebo originální regionální recepturou. Odborné poroty vybírají vždy 1 vítězný výrobek v 9 kategoriích. V roce 2015 bylo oceněno 107 výrobků.

Oceněné výrobky získávají certifikát ministra zemědělství a právo užívat značku Regionální potravina daného kraje po dobu 4 let. Soutěžit o značku Regionální potravina mohou pouze malé a střední podniky do 250 zaměstnanců. Tento projekt byl spuštěn Ministerstvem zemědělství koncem roku 2009. Od roku 2012 jej administruje SZIF.

Značka Regionální potravina se prezentuje formou celostátní kampaně, jejímž cílem je seznámit spotřebitele s oceněnými regionálními potravinami, poukázat na jejich původ, tradici a kvalitu, současně budovat pozitivní vnímání regionálních produktů a značky Regionální potravina, prostřednictvím vhodných informačních a komunikačních kanálů značku zviditelnit a napomoci zvyšování loajality veřejnosti k místní zemědělské a potravinářské produkci. Součástí projektu jsou veškeré vhodné a efektivní komunikační aktivity, určené pro jednotlivé cílové skupiny (ženy/hospodyně, široká veřejnost/spotřebitelé a odborná veřejnost), a to s ohledem na informační potřeby každé z těchto cílových skupin.

Informační a prezentační aktivity byly realizovány zejména na základě veřejné zakázky s názvem „Rámcová smlouva – Komunikační podpora značky Regionální potravina v období 2014–2015“ a uzavřené smlouvy ze dne 21. července 2014 s vítěznou agenturou Ogilvy & Mather, spol. s r.o. Aktivity spojené s realizací projektů krajských soutěží byly vy-soutěženy formou veřejných zakázek malého rozsahu.

V roce 2015 byly v rámci projektu Regionální potravina realizovány následující aktivity:

- **Projekty krajských soutěží o značku Regionální potravina**
Koordinace a kontrola projektů na zabezpečení organizace 13 krajských soutěží o značku Regionální potravina.
- **Informační materiály**
POS materiály (katalogy, informační materiály, letáky, plakáty, samolepky, mapy) včetně jejich distribuce výrobcům a koordinátorům.
- **Prezentační aktivity**
 - Ochutnávky oceněných produktů,
 - prezentace výrobků a oceněných výrobců na významných společenských a kulturních akcích,
 - prezentace na akcích Ministerstva zemědělství ČR s názvem Poznej svého farmáře.
- **PR aktivity**
 - Tiskové konference za účasti ministra zemědělství,
 - tiskové zprávy na aktuální témata, spotřebitelské tipy a články pro lifestyle a internetová média,
 - speciální mediální projekty a advertoriály,
 - PR články v odborných titulech,
 - denní monitoring médií.

- **Webová prezentace**
 - Obsahová správa webových stránek www.regionálnipotravina.cz,
 - mobilní aplikace,
 - správa profilu na www.facebook.com a YouTube.com.
- **Veletrhy a výstavy**
 - Regiontour a RegFoodFest (leden, Brno),
 - Země živitelka (srpen/září, České Budějovice),
 - Regionfest (listopad, Praha).
- **Mediální kampaň**
 - Tisková inzerce,
 - rozhlasová kampaň,
 - product placement,
 - online prezentace.

- **Kvantitativní průzkum znalosti postavení značek kvality**

Kvantitativní průzkum znalosti postavení značek kvality potravin na trhu se zaměřením na značku Regionální potravina ve spolupráci s Českou zemědělskou univerzitou.

Na projekt Regionální potravina bylo v roce 2015 vyplaceno 73 002 tis. Kč ze státního rozpočtu.

Stručné hodnocení správních výdajů

Neinvestiční výdaje

Neinvestiční výdaje (bez technické pomoci PRV) činily v roce 2015 celkem **1 170 650 tis. Kč** a podle druhového třídění byly čerpány následovně:

Neinvestiční správní výdaje (bez technické pomoci PRV)

Oblast personální	
5011 Platy zaměstnanců v pracovním poměru	354 143 tis. Kč
5013 Platy státních zaměstnanců ve správních úřadech	92 218 tis. Kč
5021 Ostatní osobní výdaje	4 475 tis. Kč
5024 Odstupné	235 tis. Kč
5029 Ostatní platby za provedenou práci jinde nezařazené	42 tis. Kč
5031 Povinné pojistné na soc. zab. a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	89 671 tis. Kč
5031 Povinné pojistné na soc. zab. a příspěvek na st. pol. zam. zamců ve stát. službě	23 098 tis. Kč
5032 Povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	32 330 tis. Kč
5032 Povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění zaměstnanců ve státní službě	8 358 tis. Kč
5167 Služby školení a vzdělávání	2 748 tis. Kč
5169 Nákup ostatních služeb	11 117 tis. Kč
5176 Účastnické poplatky na konference	226 tis. Kč
5192 Poskytnuté náhrady	31 tis. Kč
5342 Převody fondu kulturních a sociálních potřeb a sociálnímu fondu obcí a krajů	4 784 tis. Kč
5424 Náhrady mezd v době nemoci	1 149 tis. Kč
5424 Náhrady mezd v době nemoci zaměstnanců ve státní službě	230 tis. Kč
Celkem	624 855 tis. Kč

Oblast IT	
5042 Odměny za užití počítačových programů	260 tis. Kč
5137 Drobný hmotný dlouhodobý majetek	13 331 tis. Kč
5139 Nákup materiálu jinde nezařazený	2 568 tis. Kč
5162 Služby telekomunikací a radiokomunikací	34 154 tis. Kč

5166 Konzultační, poradenské a právní služby	822 tis. Kč
5168 Zpracování dat a služby související s informačními a komun. technologiemi	371 619 tis. Kč
5171 Opravy a udržování	3 845 tis. Kč
5172 Programové vybavení	15 217 tis. Kč
Celkem	441 816 tis. Kč

Ostatní výdaje	
5041 Odměny za užití duševního vlastnictví	36 tis. Kč
5132 Ochranné pomůcky	1 837 tis. Kč
5133 Léky a zdravotnický materiál	45 tis. Kč
5136 Knihy, učební pomůcky a tisk	385 tis. Kč
5137 Drobný hmotný dlouhodobý majetek	3 606 tis. Kč
5139 Nákup materiálu jinde nezařazený	5 445 tis. Kč
5141 Úroky vlastní	509 tis. Kč
5142 Kurzové rozdíly ve výdajích	106 tis. Kč
5151 Studená voda	1 330 tis. Kč
5152 Teplo	4 791 tis. Kč
5153 Plyn	804 tis. Kč
5154 Elektrická energie	5 709 tis. Kč
5156 Pohonné hmoty a maziva	6 941 tis. Kč
5161 Poštovní služby	7 154 tis. Kč
5163 Služby peněžních ústavů	1 676 tis. Kč
5164 Nájemné	9 622 tis. Kč
5166 Konzultační, poradenské a právní služby	3 556 tis. Kč
5168 Zpracování dat a služby související s informačními a komun. technologiemi	1 265 tis. Kč
5169 Nákup ostatních služeb	26 481 tis. Kč
5171 Opravy a udržování	5 047 tis. Kč
5173 Cestovné (tuzemské i zahraniční)	6 574 tis. Kč
5175 Pohoštění	1 466 tis. Kč
5192 Poskytnuté náhrady	146 tis. Kč
5194 Věcné dary	156 tis. Kč
5362 Platby daní a poplatků státnímu rozpočtu	383 tis. Kč
5363 Úhrady sankcí jiným rozpočtům	8 909 tis. Kč
Celkem	103 979 tis. Kč

Oblast personální

V rámci ostatních neinvestičních výdajů odvozených z platových prostředků bylo celkem vyplaceno 159 620 tis. Kč, z toho pojistné na sociální zabezpečení zaměstnanců v pracovním poměru 89 671 tis. Kč, sociální zabezpečení zaměstnanců ve služebním poměru 23 098 tis. Kč, zdravotní pojištění zaměstnanců v pracovním poměru 32 330 tis. Kč, zdravotní pojištění zaměstnanců ve služebním poměru 8 358 tis. Kč, převody do FKSP 4 784 tis. Kč, náhrady mezd v době nemoci zaměstnanců v pracovním poměru 1 149 tis. Kč a náhrady mezd zaměstnanců ve služebním poměru 230 tis. Kč.

Informační a komunikační technologie

V roce 2015 byla v rámci neinvestičních nákupů (položka 5137 Drobný hmotný dlouhodobý majetek) realizována obnova výpočetní techniky pro zaměstnance SZIF (osobní počítače a notebooky). Byla obnovena přibližně čtvrtina této techniky a zároveň byl dokončen nákup osobní výpočetní techniky zahájený již v roce 2014. Oproti plánu obnovy nebyla dokončena obměna mobilních telefonů pro terénní pracovníky SZIF. Důvodem byla stále probíhající implementace nové Společné zemědělské politiky (SZP) a zpřesňování jejích podmínek, které mají vliv i na parametry této techniky. Celkové náklady na vybavení činily 13 331 tis. Kč, což představuje vyšší čerpání finančních prostředků než v předchozích letech. Důsledkem byla zejména výše zmíněná implementace nové SZP, s tím spojená systemizace a navyšování počtu zaměstnanců.

V rámci spotřebních výdajů (položka 5139 Nákup materiálu) nebyly realizovány významné obměny drobné techniky (klávesnice, myši, flash disky, apod.). Náklady na obměnu tonerů činily 2 373 tis. Kč a nenaplnily původní předpoklady čerpání zejména díky postupné administraci nové SZP. Tato skutečnost měla vliv také na výši čerpání rozpočtové položky 5171 Opravy a udržování, v rámci které jsou hrazeny služby na provoz multifunkčních zařízení, kdy výše nákladů dosáhla pouze 3 845 tis. Kč. Statistiky na konci roku 2015 ovšem ukázaly, že v roce 2016 lze předpokládat více než dvojnásobné vyřízení zařízení včetně souvisejících nákladů.

V roce 2015 byly na provoz infrastruktury informačního systému SZIF čerpány finanční prostředky ve výši 21 441 tis. Kč. Tyto služby byly opět realizovány na základě otevřeného zadávacího řízení, v rámci něhož byly upraveny některé smluvní parametry provozu.

Objem vynaložených prostředků na provoz datových linek a související služby zaznamenal oproti roku 2014 drobný nárůst, který byl způsoben dalším navýšením rychlosti datových linek na jednotlivých lokalitách SZIF. Celková výše prostředků v roce 2015 dosáhla čerpání 30 228 tis. Kč.

V průběhu roku byla dokončena příprava Zadávací dokumentace na zajištění provozu a rozvoje informačního systému SZIF, což s sebou neslo náklady ve výši 822 tis. Kč na rozpočtové položce 5166 Konzultační, poradenské a právní služby.

V oblasti informačních technologií byly v roce 2015 hlavními dodavateli poskytovaných služeb společnosti – SAP ČR, s.r.o., O2 Czech Republic, a.s. a VUSTE APIS, s.r.o. Na základě smluv uzavřených s těmito subjekty byly zajiště-

ny služby provozu informačních a komunikačních technologií pro primární informační systémy SZIF. V dubnu 2015 byl do archivního módu převeden provoz původního ekonomického informačního systému, což znamenalo roční úsporu 8 187 tis. Kč oproti roku 2014. A pro rok 2016 je předpokládána úspora dalších 9 000 tis. Kč oproti roku 2015.

Výdaje za služby a podporu SAP (položky 5168 Zpracování dat a služby související s informačními a komunikačními technologiemi a 6111 Programové vybavení) činily v roce 2015 celkem 506 054 tis. Kč. Oproti roku 2014 došlo k navýšení o 2 492 tis. Kč, které bylo způsobeno navýšením poplatků za maintenance některých licencí.

V roce 2015 nebyly realizovány žádné zásadní projekty v oblasti informačních a komunikačních technologií, ale byla v průběhu roku realizována řada drobných, zejména podpůrných projektů souvisejících primárně se zajištěním řádného provozu SZIF jako akreditované platební agentury. SZIF k těmto účelům obvykle využíval formu otevřeného zadávacího řízení, a to i u zakázek do 2 000 tis. Kč bez DPH, které realizoval prostřednictvím elektronického tržiště.

Na provoz informačního systému AGIS, který slouží pro administraci opatření společné organizace trhu, byly čerpány finanční prostředky ve výši 17 840 tis. Kč. Tento informační systém vyvinutý na platformě Oracle výhradně pro potřeby SZIF dodávala, stejně jako v předchozích letech, společnost VUSTE APIS, s.r.o.

Ostatní neinvestiční výdaje

V rámci kontrolní činnosti, kdy SZIF zajišťuje kontrolu oprávněnosti nároků přidělených finančních prostředků a dokládá kontrolním orgánům Evropské komise, jakým způsobem a v jakém množství jsou kontroly prováděny, byly vynaloženy prostředky na cestovní výdaje (položky 5156 Pohonné hmoty a maziva, 5173 Cestovné), vybavení pro terénní inspektory (položky 5132 Ochranné pomůcky, 5137 Drobný hmotný dlouhodobý majetek a 5139 Nákup materiálu) a výdaje na služby, např. dálkový průzkum Země, letecko-měřické snímkování, kontroly kvality vzorků apod. (položka 5169 Nákup ostatních služeb). Dále byly čerpány finanční prostředky na zahraniční pracovní cesty, a to především na jednání řídicích výborů Evropské komise v Bruselu k problematice Společné zemědělské politiky EU.

K významným výdajům dále patřily výdaje na zajištění prostor a ostatních provozních podmínek pro zaměstnance SZIF (položky 5137 Drobný hmotný dlouhodobý majetek, 5139 Nákup materiálu, 5151 Studená voda, 5152 Teplo, 5153 Plyn, 5154 Elektrická energie, 5161 Poštovní služby, 5164 Nájemné, 5169 Nákup ostatních služeb a 5171 Opravy a udržování). V objektu budovy Ve Smečkách byla provedena rekonstrukce prostor pro nově zřizované útvary ředitelů sekcí v 2., 3. a 4. patře včetně vybudování režimových pracovišť, nového hygienického zázemí a kuchyně. V důsledku havárie vody došlo k odstranění jejich následků ve 2. a 3. patře včetně komplexní rekonstrukce podlah a stropních podhledů v havárii zasažených kanceláří a přilehlých chodbových prostorech. Dále byly zahájeny práce na odstranění havarijního stavu balkónů v 1. patře. V této souvislosti proběhla v přípravné etapě instalace síťových zábran proti pádu omítky a vzniku možných škod na zdraví. Akce byla během zim-

ního období přerušena s tím, že vlastní rekonstrukční práce budou zahájeny na jaře roku 2016. V budově ve Štěpánské ulici proběhly stavební úpravy bytového prostoru ve 3. patře a jeho adaptace na kancelářskou plochu zahrnující rovněž vybudování sociálního zázemí a kuchyňky. Součástí stavby byla zejména oprava a výmalba stěn, sanace podlah a výměna podlahových krytin, instalace slaboproudých rozvodů, vzduchotechniky, datových sítí, EZS a EPS. Dokončením

stavby došlo k rozšíření kancelářské plochy SZIF o cca 60 m² a následně zde mohl být umístěn jeden z organizačních útvarů SZIF.

Investiční výdaje

Investiční výdaje (bez technické pomoci PRV) činily v roce 2015 celkem **236 324 tis. Kč** a podle druhového třídění byly čerpány následovně:

Investiční správní výdaje (bez technické pomoci PRV)

Oblast ICT	
6111 Programové vybavení	211 963 tis. Kč
6122 Stroje, přístroje a zařízení	2 550 tis. Kč
6125 Výpočetní technika	4 199 tis. Kč
Celkem	218 712 tis. Kč

Ostatní výdaje	
6122 Stroje, přístroje a zařízení	8 971 tis. Kč
6123 Dopravní prostředky	8 527 tis. Kč
6129 Nákup dlouhodobého hmotného majetku	114 tis. Kč
Celkem	17 612 tis. Kč

Informační a komunikační technologie

V rámci investičních výdajů byly finanční prostředky v oblasti ICT rovněž čerpány v souladu s uzavřenými smlouvami (dodavatel SAP ČR, s.r.o.), zejména na zajištění rozvoje stávajících aplikací a softwarových úprav informačního systému SZIF (položka 6111 Programové vybavení).

V roce 2015 byla dokončena obměna velkoformátových multifunkčních zařízení (položka 6122 Stroje, přístroje a zařízení), které slouží zejména pro tisk předtisků jednotných žádostí včetně mapových podkladů. Celková výše finančních prostředků vynaložených v rámci obnovy činila 2 550 tis. Kč. V oblasti výpočetní techniky (položka 6125 Výpočetní technika) byla provedena obměna serverové infrastruktury, která slouží pro podpůrné informační systémy a veškeré informační systémy mimo SAP celkem za 4 199 tis. Kč.

Ostatní investiční výdaje

V roce 2015 došlo k zásadní obnově GNSS přístrojů (položka 6122 Stroje, přístroje a zařízení) a nákupu nové chladicí jednotky k zajištění celoročního chlazení serverovny SZIF (položka 6129 Nákup dlouhodobého hmotného majetku).

V roce 2015 skončila platnost rámcové smlouvy na dodávku osobních vozidel a bylo proto zahájeno jednání o centralizovaném nákupu motorových vozidel s centrálním zadavatelem v resortu MZe a současně také s gestorem centrálního nákupu státu MV. Dle plánu obnovy vozového parku bylo

v průběhu roku 2015 pořízeno 25 služebních vozidel (11 vozidel značky Škoda FABIA, 4 vozidla značky Škoda OCTAVIA, 7 vozidel značky Škoda YETI, 3 vozidla značky Škoda SUPERB).

Technická pomoc Programu rozvoje venkova

V minulých letech bylo na Program rozvoje venkova uvolněno více finančních prostředků na úkor budoucích let a bylo schváleno více projektů, než odpovídalo plánovaným finančním alokacím a předpokládaným počtům administrovaných projektů. V důsledku administrace zvýšeného počtu projektů v letech 2009 až 2011 došlo od roku 2011 k navýšení kontrolní činnosti související s příjmem žádostí o proplacení u již zrealizovaných projektů a k navýšení počtu posuzovaných hlášení o změnách. V této souvislosti dochází rovněž k výraznému navýšení počtu kontrol ex-post. Pro zabezpečení zvýšené administrativní a kontrolní činnosti v rámci opatření Programu rozvoje venkova bylo vyčleněno celkem 95 až 110 zaměstnanců z regionálních odborů a centrálního pracoviště SZIF na práci spojenou výhradně s Programem rozvoje venkova (včetně závazků HRDP, které jsou již plně hrazeny z prostředků na PRV).

V roce 2015 byly v rámci projektů „Personální a mzdový aspekt při administraci PRV“ a „Mimořádné odměny v souvislosti s ukončením Programu rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013“ vyplaceny finanční prostředky celkem ve výši 41 345 tis. Kč. Na další neinvestiční

výdaje a investiční výdaje hrazené z technické pomoci Programu rozvoje venkova byly čerpány finanční prostředky celkem ve výši 10 320 tis. Kč, z toho zejména na ultrabooky, dálkoměry, přenosné skenery a fotoaparáty pro terénní inspektory 2 651 tis. Kč, měřicí přístroje a GNSS zařízení 4 417 tis. Kč, dálkový průzkum Země 937 tis. Kč a školení a vzdělávání 1 051 tis. Kč.

V rámci **technické pomoci Programu rozvoje venkova** byly v roce 2015 vynaloženy finanční prostředky celkem ve výši **51 665 tis. Kč**.

Celostátní síť pro venkov

K 1. lednu 2015 převzal Státní zemědělský intervenční fond od Ministerstva zemědělství na regionální úrovni výkon agendy Celostátní sítě pro venkov (CSV). CSV je komunikační platforma vytvořená za účelem propagace Programu rozvoje venkova (PRV), která sdružuje mnoho významných subjektů působících na venkově a podílejících se na jeho rozvoji. CSV s partnery připravuje celou řadu významných regionálních aktivit, jedná se na příklad o školení a workshopy pro žadatele PRV, propagační a informační akce, semináře a exkurze ke sdílení příkladů dobré praxe v rámci PRV. Od roku 2016 se bude také výrazně podílet na podpoře šíření inovací v oblasti působení PRV.

Akce realizované CSV v první polovině roku 2015 byly financovány z Programu rozvoje venkova 2007–2013 prostřednictvím zdrojů Ministerstva zemědělství. Od 1. července 2015 zahájila CSV realizaci akcí spojených s novým Programem rozvoje venkova na období 2014–2020 a výdaje již byly předfinancovány z prostředků SZIF. Pro nové programové období je na aktivity CSV poskytována 100% dotace z Technické pomoci PRV 2014–2020 z podopatření 20.2 Podpora pro zřízení a činnost CSV. V druhé polovině roku 2015 bylo zrealizováno 70 regionálních akcí celkem v hodnotě **1 722 tis. Kč**. Nejvíce výdajů v rámci akcí CSV, celkem 639 tis. Kč, je soustředěno na položce 5169 Ostatní služby, která je tvořena zejména výdaji na lektory, dopravu, ubytování a organizační zajištění akcí. Druhou nejvíce čerpanou položkou jsou výdaje na položce 5175 Pohoštění. Vzhledem k tomu, že CSV pořádá celou řadu seminářů určených pro širokou veřejnost v průměrné délce 4 hodin, je zajištění základního občerstvení nezbytností. Od vysokého počtu účastníků na akcích CSV se odvíjí i výše částky na této položce, celkem 550 tis. Kč.

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost

V roce 2015 byla z Ministerstva práce a sociálních věcí čerpána pro zaměstnance SZIF dotace na projekt „Praxe platebních

agentur EU – předávání znalostí a výměna zkušeností“ Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. Celý projekt, který trval od 1. ledna 2013, byl ukončen 30. června 2015.

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost spadá mezi víceúčelové tematické operační programy. Je financován především z prostředků cíle Konvergence, ale v oblastech aktivní politiky trhu práce, modernizace veřejné správy a veřejných služeb a mezinárodní spolupráce též z prostředků pro cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost.

V rámci projektu se v roce 2015 uskutečnily pro 14 účastníků 3 studijní návštěvy platebních agentur EU za účelem sdílení dobré praxe, 57 zaměstnanců se zúčastnilo jazykových kurzů a 6 zaměstnanců jazykových zkoušek. Celkem byly na účely projektu v roce 2015 čerpány finanční prostředky ve výši **818 tis. Kč** z toho zejména na mimořádné odměny za činnosti realizačního týmu na plnění cílů projektu ve výši 144 tis. Kč, na jazykové vzdělávání 497 tis. Kč a na cestovné v zahraničí 172 tis. Kč. Na základě schválených monitorovacích zpráv za druhé pololetí roku 2014 a za první pololetí roku 2015 byly zpětně proplaceny způsobilé výdaje ve výši **1 759 tis. Kč**.

V průběhu celé doby trvání projektu včetně schváleného prodloužení, zajistil Odbor vnějších vztahů pro 86 zaměstnanců SZIF celkem 20 studijních návštěv platebních agentur EU za účelem sdílení dobré praxe. Jazykovou výuku absolvovalo celkem 82 zaměstnanců a jazykové zkoušky skládalo 37 zaměstnanců.

Na účely projektu byly od 1. ledna 2013 do 30. června 2015, na základě celkem pěti samostatných monitorovacích zpráv, schválených v průběhu projektu, zpětně proplaceny způsobilé výdaje ve výši **4 847 tis. Kč**.

Souhrnné čerpání rozpočtu správních výdajů

Celkové zdroje SZIF na financování správních výdajů v roce 2015 **dosáhly výše 2 370 825 tis. Kč**. Dotace z kapitoly Ministerstva zemědělství na správní výdaje SZIF činila 1 300 000 tis. Kč. Dalšími zdroji byly podíl na dávkách z cukru ve výši 30 736 tis. Kč, zůstatek z roku 2014 ve výši 974 020 tis. Kč a ostatní příjmy (např. ostatní nedaňové příjmy, příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, příjmy na technickou pomoc Programu rozvoje venkova aj.) ve výši 66 069 tis. Kč.

Na správní výdaje SZIF byly v roce 2015 vynaloženy finanční prostředky celkem ve výši 1 461 179 tis. Kč.

Stav zásob

Stav zásob SZIF k 31. prosinci 2015

Druh zásob	Zásoby v Kč
Zásoby spotřebního materiálu	1 839 115,99
Zásoby pohonných hmot	345 252,66
Celkem	2 184 368,65

Hodnota majetku

Hodnota (brutto) dlouhodobého majetku SZIF k 31. prosinci 2015

Druh majetku	Hodnota dlouhodobého majetku v Kč
Software (účet 013)	3 199 866 495,54
Drobný dlouhodobý nehmotný majetek (účet 018)	119 604 849,39
Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek (účet 019)	503 479,20
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí (účet 022)	330 972 234,09
Drobný dlouhodobý hmotný majetek (účet 028)	170 100 398,17
Kulturní předměty (účet 032)	488 410,00
Dlouhodobý hmotný majetek určený k prodeji (účet 036)	167 000,00
Celkem	3 821 702 866,39

Inventurní soupisy majetku SZIF jsou uloženy v Odboru účtáren a reportingu.

Přehled pohledávek a závazků

Stav pohledávek a závazků k 31. prosinci 2015

	Ve lhůtě splatnosti (v Kč)	Po lhůtě splatnosti (v Kč)
1. KRÁTKODOBÉ POHLEDÁVKY		
a) Společná zemědělská politika:		
Vratky podpor PP, PRV, HRDP	5 295 581,41	245 590 919,00
Sankce a penále	5 295 581,41	23 452 454,90
Poskytnuté zálohy na dotace	8 000 000,00	0,00
Pohledávky starého bloku	0,00	494 701 934,42
Ostatní krátkodobé pohledávky	363 759 549,80	11 105 064,53
Krátkodobé pohledávky – SZP celkem	377 438 949,02	774 392 608,75
b) Marketing:		
Ostatní krátkodobé pohledávky	2 117 122,26	0,00
Krátkodobé pohledávky – marketing celkem	2 117 122,26	0,00
c) Správní výdaje:		
Pohledávky za zaměstnanci	129 159,17	0,00
Poskytnuté zálohy	14 716 040,44	0,00
Ostatní krátkodobé pohledávky	25 263 196,58	195 596,50
Krátkodobé pohledávky – správní výdaje celkem	40 108 396,19	195 596,50
Krátkodobé pohledávky celkem	419 664 467,47	774 588 205,25
2. KRÁTKODOBÉ ZÁVAZKY		
a) Společná zemědělská politika:		
Závazky PP, SOT, PRV, HRDP	442 585 418,05	5 932 501,15

Zálohy na vratky	8 693 601,84	0,00
Kauce a záruky na licence a podpory SOT	280 555 856,35	0,00
Zápůjčka PGRLF	500 000 000,000	00,00
Ostatní krátkodobé závazky	22 710 315,28	0,00
Krátkodobé závazky – SZP celkem	1 254 545 191,52	5 932 501,15
b) Marketing:		
Marketingové náklady	11 506 294,75	0,00
Krátkodobé závazky – marketing celkem	11 506 294,75	0,00
c) Správní výdaje:		
Zaměstnanci výplaty, srážky za 12/2015	28 793 379,00	0,00
Zaměstnanci zdravotní a sociální pojištění za 12/2015	16 936 658,00	0,00
Daň z příjmu placená zaměstnavatelem za 12/2015	4 694 291,00	0,00
Jistiny – výběrové řízení	4 300 000,00	0,00
Ostatní krátkodobé závazky	63 429 231,81	1 411 609,18
Krátkodobé závazky – správní výdaje celkem	118 153 559,81	1 411 609,18
Krátkodobé závazky celkem	1 384 205 046,08	7 344 110,33

Státní zemědělský intervenční fond eviduje k 31. prosinci 2015 pohledávky po lhůtě splatnosti v celkové výši **992 658 tis. Kč**. Všechny pohledávky za dlužníky je možné rozdělit do několika skupin:

- Pohledávky, na které byly vydány exekuční tituly a kde v současné době probíhá některý ze způsobů výkonu rozhodnutí podle ustanovení zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, v platném znění, tj. soudní výkon rozhodnutí (**768 tis. Kč**).
- Pohledávky, na které byly vydány exekuční tituly a kde v současné době probíhá některý ze způsobů exekuce podle ustanovení § 90 odst. 2 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti, v platném znění (**58 191 tis. Kč**).
- Případy, kdy jsou dlužníci v konkurzu a pohledávky Státního zemědělského intervenčního fondu jsou do konkurzu řádně přihlášeny. Státní zemědělský intervenční fond čeká na rozdělení konkurzní podstaty či jiný způsob skončení konkurzu. Je otázkou, do jaké míry budou jednotlivé pohledávky uspokojeny (**103 448 tis. Kč**).
- Případy, kdy je dlužník v insolventci nebo v likvidaci a vyřazovaná pohledávka byla přihlášena do insolvenčního řízení nebo do likvidace (**71 223 tis. Kč**).
- Pohledávky představující např. neuhrazený dluh apod., které se nachází ve stádiu, kdy odbor legislativně právní podal na dlužníka žalobu (**365 083 tis. Kč**).
- Pohledávky, u kterých SZIF využil veškerých prostředků k jejich vymožení avšak bezúspěšně – subjekt již na uvedené adrese nesídlí, nevyvíjí žádnou činnost, nemá žádný movitý ani nemovitý majetek apod. (**148 664 tis. Kč**).

- Pohledávky vzniklé z opatření uplatněných po vstupu do EU (vratky dotací, penále) – uváděna pouze část hrazená z EU (**245 281 tis. Kč** – z toho 24 538 tis. Kč je za HRDP, 23 056 tis. Kč je za EZZF a 197 687 tis. Kč je za EZFRV).
- Rozdíl mezi účetním a právním údajem o stavu pohledávek je způsoben:
 - zřazením pohledávek SZIF, které dosud nenabýly právní moci,
 - pohledávkami, které jsou v odvolacím řízení,
 - zápočty pohledávek,
 - pohledávkami, které propadnou ve prospěch EU.

Kontrolní činnost

Významnou činnost SZIF představují kontroly oprávněnosti jednotlivých nároků a přidělených finančních prostředků. Do kontrolního systému řadíme administrativní kontroly a kontroly na místě. Administrativní kontroly jsou prováděny u 100 % podaných žádostí. V případě kontrol na místě se celková míra každoročně prováděných kontrol liší dle jednotlivých oblastí (cca 1 až 100 % podaných žádostí). Systém kontrol v rámci SZIF můžeme rozdělit do několika oblastí – oblast podpor pod IACS, oblast společné organizace trhu, oblast projektových opatření Programu rozvoje venkova a oblast operačních programů.

Oblast podpor pod IACS

V rámci podpor pod IACS probíhají kontroly na místě metodou dálkového průzkumu Země a metodou fyzických kontrol na místě. Kontrola metodou dálkového průzkumu Země se provádí nad družicovými snímky pořízenými

ve spolupráci s Výzkumným střediskem Evropské komise JRC IPSC v Ispře (Itálie). Kontrola spočívá ve zpracování snímků, jejich vizuální interpretaci, kontrole údajů deklarovaných v žádosti a dalších podmínkách. Výsledná zjištění kontroly jsou buď konečná nebo slouží v odůvodněných případech jako podklad pro fyzické kontroly na místě prováděné zaměstnanci regionálních odborů SZIF, tzn. terénními inspektory. V rámci fyzických kontrol na místě jsou kontrolováni žadatelé, kteří nejsou vybráni ke kontrole metodou dálkového průzkumu Země. Cílem kontroly na místě je zjistit skutečný stav, porovnat jej s údaji deklarovanými v žádosti a ověřit, zda jsou plněny podmínky pro poskytnutí dotace, k jejichž plnění se žadatel zavázal podáním žádosti o podporu. Fyzickou kontrolu na místě mohou provádět i pracovníci jiných organizací, na které delegoval SZIF část kontrolních pravomocí. Terénního inspektora mohou příležitostně doprovázet i úředníci jiných orgánů nebo úředníci orgánů EU. Výsledkem kontroly na místě je vždy protokol o kontrole s uvedenými kontrolními zjištěními.

Některá opatření jsou kontrolována v průběhu celého kalendářního roku. Kontroly dalších opatření mají charakter kampaní, kdy kontroly na místě jsou prováděny v období po podání žádosti a před vyplacením podpory.

V roce 2015 byla provedena kontrola na místě způsobilosti u 3 499 žádostí na přímé platby, u 404 žádostí v oblasti společné organizace trhu spadající pod IACS, u 2 974 žádostí na neprojektová opatření Programů rozvoje venkova, u 55 žádostí v oblasti Horizontálního plánu rozvoje venkova a u 405 žádostí na přechodné vnitrostátní podpory. V roce 2015 byly zkontrolovány podmínky dobrého zemědělského a environmentálního stavu u 525 žadatelů. V počtech kontrolovaných žádostí a kontrolovaných žadatelů jsou započteny i delegované kontroly. Celkově bylo provedeno 9 426 kontrol (4 452 kontrol SZIF a 4 974 delegovaných kontrol).

Oblast společné organizace trhu

U většiny opatření administrovaných v rámci společných organizací trhu (nemajících vazbu na plochu) je prováděna kontrola na místě ve 100 % případů. V případech, kde se 100% kontrola nevyžaduje, je výběr žadatelů ke kontrole na místě prováděn na základě analýzy rizik. Cílem kontrol na místě je ověření podmínek pro poskytnutí finančních podpor a dodržení pravidel stanovených legislativou ČR a EU. Při realizaci fyzických kontrol na místě se ověřuje, zda údaje deklarované žadatelem o podporu odpovídají skutečnosti a jsou splněny veškeré závazky a povinnosti žadatele. Ověřování rozhodných skutečností je zajišťováno inspekční službou regionálních odborů SZIF, Oddělením kontrol SOT na centrálním pracovišti SZIF a delegováním pravomocí na další organizace. Spolupráce s dalšími organizacemi se týká zejména kontrol, při kterých jsou předepsány odběry a analýzy vzorků.

V roce 2015 bylo v oblasti SOT provedeno celkem 822 kontrol včetně kontrol škol. Oddělení kontrol SOT na centrálním pracovišti SZIF realizovalo 181 kontrol na místě a na regionálních odborech bylo provedeno celkem 641 kontrol. V celkovém součtu jsou započteny i doplňkové kontroly.

Dále bylo realizováno celkem 56 inspekčních kontrol zaměřených na sledování kontrolní činnosti terénních inspektorů, případně na vylepšení kontrolních postupů pro jednotlivé podpory, z toho 29 kontrol jednotlivými metodikami a 27 kontrol vedoucími oddělení inspekční služby (případně koordinátory inspekce).

Oblast projektových opatření Programu rozvoje venkova

SZIF realizuje kontroly projektových opatření Programu rozvoje venkova v souladu s nařízením Komise (EU) č. 65/2011, resp. pro Žádosti o proplacení podávané po 1. 1. 2015 podle prováděcího nařízení Komise (EU) č. 809/2014. Kontroly fyzické realizace projektu (správní kontroly) se skládají z administrativní kontroly, která se provádí u 100 % zaregistrovaných Žádostí o proplacení a kontroly na místě, která se u vybraných opatření provádí na vzorku operací. Kontroly na místě jsou realizovány na základě vhodného výběrového souboru před vyplacením finančních prostředků alespoň u 4 % veřejných výdajů každoročně vykázaných Evropské komisi a alespoň u 5 % veřejných výdajů vykázaných Evropské komisi během celého programového období, resp. dle prováděcího nařízení Komise (EU) č. 809/2014 alespoň u 5 % veřejných výdajů každoročně vyplacených SZIF. Tyto kontroly provádějí regionální odbory SZIF souběžně se správní kontrolou. Výběr vzorku ke kontrole zajišťují zaměstnanci centrálního pracoviště SZIF, kde se tyto kontroly také důsledně vyhodnocují. U operací investičního charakteru, u kterých musí být zachován účel projektu po dobu 5-ti let od podpisu Dohody o poskytnutí dotace, se provádějí kontroly ex-post. Kontroly jsou realizovány u 1 % způsobilých výdajů, na které byla provedena konečná platba. Výběr vzorku ke kontrole ex-post a samotnou kontrolu projektů zabezpečují zaměstnanci centrálního pracoviště SZIF. V průběhu administrace Žádosti o dotaci a Žádosti o proplacení jsou prováděny neplánované kontroly.

V roce 2015 bylo v rámci projektových opatření Programu rozvoje venkova provedeno 5 032 kontrol fyzické realizace projektu (z toho 109 zaměstnanci centrálního pracoviště a 4 923 zaměstnanci regionálních odborů), 214 kontrol na místě zaměstnanci regionálních odborů a 131 kontrol ex-post zaměstnanci centrálního pracoviště.

Oblast operačních programů

Operační program Rybářství 2007–2013

Nařízením Rady (ES) č. 1198/2006 ze dne 27. července 2006 o Evropském rybářském fondu (dále jen „EFF“) byl zřízen EFF a stanoveny podmínky pro poskytování finančních prostředků do odvětví rybářství. Jeho prováděcím předpisem je nařízení Komise (ES) č. 498/2007 ze dne 26. března 2007. MZe zpracovalo Národní strategický plán pro odvětví rybářství na léta 2007–2013 (dále jen „NSP“) a Operační program Rybářství 2007–2013 (dále jen „OP Rybářství“). NSP byl schválen usnesením vlády ČR č. 854 ze dne 25. 7. 2007, předložen EK, která jej vzala na vědomí. OP Rybářství byl schválen usnesením vlády ČR č. 855 ze dne 25. 7. 2007, předložen EK a po dopracování dle požadavků EK byl schválen rozhodnutím Komise K (2007) 6441 dne 11. 12. 2007.

ČR využívá v OP Rybářství tři prioritní osy: osu 2 Akvakultura, zpracování produktů rybolovu a akvakultury a jejich uvádění na trh, osu 3 Opatření společného zájmu a osu 5 Technická pomoc.

V ose 2 byly dotovány především investice do chovu ryb, jejich zpracování a uvádění na trh prostřednictvím opatření 2.1. Opatření pro produktivní investice do akvakultury a 2.4. Investice do zpracování a uvádění na trh. Dále opatření 2.2. Opatření na ochranu vodního prostředí má za cíl ochranu a zlepšování životního prostředí, udržování krajiny a tradičních charakteristik akvakulturních oblastí.

V ose 3 největší část zaujímala všeobecná propagace ryb a rybářství, dalšími dotovanými činnostmi byly pilotní projekty, vysazování úhoře říčního do řek Labe a Odry, některé vzdělávací aktivity a propagace produktů uznaných podle nařízení Rady (ES) č. 510/2006.

Osa 3 byla realizována opatřeními 3.1. Společné činnosti, 3.2. Opatření na ochranu a rozvoj vodních živočichů a rostlin, 3.3. Podpora a rozvoj nových trhů a propagační kampaně a 3.4. Pilotní projekty.

Osa 5 Technická pomoc byla určena pro účinnou a efektivní realizaci OP Rybářství a pro přípravu navazujícího programovacího období.

Žádosti o dotaci z OP Rybářství byly poprvé registrovány v roce 2008.

V roce 2009 bylo proplaceno prvních 30 projektů v částce 17 486 tis. Kč dotace, z toho podíl EU činí 13 114 tis. Kč a podíl ČR 4 371 tis. Kč.

V roce 2010 bylo proplaceno 163 projektů v částce 172 668 tis. Kč dotace, z toho podíl EU činí 129 501 tis. Kč a podíl ČR 43 167 tis. Kč.

V roce 2011 bylo proplaceno 221 projektů v částce 217 735 tis. Kč dotace, z toho podíl EU činí 163 302 tis. Kč a podíl ČR 54 434 tis. Kč.

V roce 2012 bylo proplaceno 211 projektů v částce 129,4 mil. Kč dotace, z toho podíl EU činí 96,9 mil. Kč a podíl ČR 32,5 mil. Kč.

V roce 2013 bylo proplaceno 106 projektů v částce 77,3 mil. Kč dotace, z toho podíl EU činí 58,0 mil. Kč a podíl ČR 19,3 mil. Kč.

V roce 2014 bylo proplaceno 155 projektů v částce 77,9 mil. Kč dotace, z toho podíl EU činí 58,4 mil. Kč a podíl ČR 19,5 mil. Kč.

V roce 2015 bylo proplaceno 294 projektů v částce 208,2 mil. Kč dotace, z toho podíl EU činí 156,1 mil. Kč a podíl ČR 52,1 mil. Kč.

Celkový objem vyplacených podpor z OP Rybářství za období 2008–2015 představoval částku 900,7 mil. Kč, z toho největší podíl byl vyplacen v prioritní ose 2 na opatření 2.1., kam bylo směřováno více než 56 % finanční alokace (tj. 508 mil. Kč).

Přehled čerpání finančních prostředků z OP Rybářství v letech 2014–2015 (mil. Kč)

Priorita/Opatření	2014		2015			
	EU	ČR	celkem	EU	ČR	celkem
2.1. Opatření pro produktivní investice do akvakultury	35,3	11,8	47,1	96,7	32,2	128,9
2.2. Opatření na ochranu životního prostředí	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.3. Opatření v oblasti zdraví zvířat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Investice do zpracování a uvádění na trh	2,0	0,7	2,7	4,3	1,5	5,8
Celkem prioritní osa 2	37,3	12,5	49,8	101,0	33,7	134,7
3.1. Společné činnosti	4,4	1,5	5,9	16,1	5,4	21,5
3.2. Opatření na ochranu a rozvoj vodních živočichů a rostlin	6,7	2,2	8,9	8,5	2,8	11,3
3.3. Podpora a rozvoj nových trhů a propagační kampaně	3,8	1,3	5,1	8,5	2,8	11,3
3.4. Pilotní projekty	3,7	1,2	4,9	12,1	4,1	16,2
Celkem prioritní osa 3	18,6	6,2	24,8	45,2	15,1	60,3
Prioritní osa 5: Technická pomoc	2,5	0,8	3,3	9,9	3,3	13,2
OPERAČNÍ PROGRAM CELKEM	58,4	19,5	77,9	156,1	52,1	208,2

Přehled čerpání finančních prostředků z OP Rybářství v letech 2014–2015 (mil. Kč)

Priorita/Opatření	2014		2015			
	EU	ČR	celkem	EU	ČR	celkem
2.1. Opatření pro produktivní investice do akvakultury	35,3	11,8	47,1	96,7	32,2	128,9
2.2. Opatření na ochranu životního prostředí	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.3. Opatření v oblasti zdraví zvířat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Investice do zpracování a uvádění na trh	2,0	0,7	2,7	4,3	1,5	5,8
Celkem prioritní osa 2	37,3	12,5	49,8	101,0	33,7	134,7
3.1. Společné činnosti	4,4	1,5	5,9	16,1	5,4	21,5
3.2. Opatření na ochranu a rozvoj vodních živočichů a rostlin	6,7	2,2	8,9	8,5	2,8	11,3
3.3. Podpora a rozvoj nových trhů a propagační kampaně	3,8	1,3	5,1	8,5	2,8	11,3
3.4. Pilotní projekty	3,7	1,2	4,9	12,1	4,1	16,2
Celkem prioritní osa 3	18,6	6,2	24,8	45,2	15,1	60,3
Prioritní osa 5: Technická pomoc	2,5	0,8	3,3	9,9	3,3	13,2
OPERAČNÍ PROGRAM CELKEM	58,4	19,5	77,9	156,1	52,1	208,2

Pramen: MZe

Přehled čerpání finančních prostředků z OP Rybářství za období 2007–2015 (mil. Kč)

Priorita/Opatření	2007–2015		
	EU	ČR	celkem
2.1. Opatření pro produktivní investice do akvakultury	381,0	127,0	508,0
2.2. Opatření na ochranu životního prostředí	0,4	0,2	0,6
2.3. Opatření v oblasti zdraví zvířat	0,0	0,0	0,0
2.4. Investice do zpracování a uvádění na trh	30,5	10,2	40,7
Celkem prioritní osa 2	411,9	137,4	549,3
3.1. Společné činnosti	30,7	10,2	40,9
3.2. Opatření na ochranu a rozvoj vodních živočichů a rostlin	40,6	13,5	54,1
3.3. Podpora a rozvoj nových trhů a propagační kampaně	128,8	43,0	171,8
3.4. Pilotní projekty	38,6	12,9	51,5
Celkem prioritní osa 3	238,7	79,6	318,3
Prioritní osa 5: Technická pomoc	24,8	8,3	33,1
OPERAČNÍ PROGRAM CELKEM	675,5	225,2	900,7

Pramen: MZe

Kontroly OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství

Proplácení projektů OP Zemědělství bylo ukončeno k 31. prosinci 2008. V roce 2015 nebyly provedeny žádné kontroly fyzické realizace projektu. U příjemců pomoci bylo realizováno 15 kontrol ex-post, které se provádějí u opatření, u nichž je stanovena podmínka dodržování některých závazků příjemcem pomoci ještě po předepsanou dobu po ukončení realizace projektu. Tyto kontroly jsou prováděny minimálně u 3 % vzorků projektů, které mají v podepsaných Podmínkách uvedenou lhůtu vázanosti na projekt.

Kontroly OP Rybářství

V rámci OP Rybářství jsou kontroly prováděny dle nařízení Komise (ES) č. 498/2007. Po ukončení realizace projektu a předložení Žádosti o platbu je před vyplacením finančních prostředků prováděna u 100 % zaregistrovaných Žádostí o platbu kontrola fyzické realizace projektu, která se skládá z administrativní kontroly a kontroly na místě. Kontrola je prováděna zaměstnanci regionálních odborů SZIF. V průběhu administrace Žádosti o dotaci, Žádosti o platbu i po proplácení finančních prostředků v době lhůty vázanosti projektu na účel mohou být prováděny neplánované kontroly. Dalším druhem kontroly jsou kontroly ex-post, které ověřují dodržování lhůty vázanosti projektu na účel po dobu stanovenou Rozhodnutím nebo Pravidly. Tyto kontroly se provádějí minimálně u 10 % vzorků způsobilých výdajů proplacených projektů. Výběr projektů je prováděn zaměstnanci centrálního pracoviště SZIF. Vlastní kontroly ex-post provádějí zaměstnanci regionálních odborů.

V roce 2015 bylo v rámci OP Rybářství realizováno 271 kontrol fyzické realizace projektu, 20 neplánovaných kontrol a 175 kontrol ex-post zaměstnanci regionálních odborů.

Kontroly Národních dotací

SZIF se zavazuje dle Dohody o spolupráci mezi MZe a SZIF ze dne 8. ledna 2015, včetně platných dodatků zajistit provádění kontrol na místě před a po vydání rozhodnutí v souladu s Přílohou č. 1 výše uvedené Dohody. Jedná se o 100% míru kontrol na místě. Kontrola na místě před vydáním rozhodnutí se provádí u dotačních programů 1.I, 1.R, 3.h a 15. V roce 2015 bylo vykonáno 222 kontrol na místě před vydáním rozhodnutí. Kontrola na místě po vydání rozhodnutí – kontrola závazků k hospodaření s předmětem dotace po dobu 10 let se provádí u programů 1.I a 1.R. V roce 2015 se kontrovaly závazky na základě Rozhodnutí z roku 2005 a bylo provedeno 139 kontrol na místě po vydání rozhodnutí. Kontroly jsou prováděny zaměstnanci OPŽL SZIF.

SZIF dbá na důkladné provádění kontrol jednotným způsobem u všech žadatelů při současném dodržování zásad efektivnosti a profesionality. Kontrolní systém SZIF vychází z legislativních požadavků a jeho správné nastavení je jedním ze základních předpokladů pro umožnění čerpání finančních prostředků ze státního rozpočtu a rozpočtu EU. Způsob realizace kontrol na místě je pravidelně podrobován kontrolním misím uskutečňovaným orgány EK – DG Agri, Evropským účetním dvorem a dále kontrolními orgány ČR, kterým SZIF dokládá, zda jsou kontroly prováděny v dostatečném počtu, rozsahu a kvalitě.

Závěr

Státní zemědělský intervenční fond v roce 2015 významně přispěl k realizaci opatření Společné zemědělské politiky.

Při své činnosti postupoval v souladu se zákonem č. 252/1997 Sb., o zemědělství, zákonem č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu a zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), v platném znění a s nařízeními EU a vlády ČR vydanými k provádění Společné zemědělské politiky.

Pro další období je hlavní prioritou SZIF plynule navázat na nové programové období Společné zemědělské politiky 2014–2020 a zabezpečit administraci a kontrolu opatření SZP dle platných nařízení EU a příslušných nařízení vlády ČR.

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond

V roce 2015 byly Fondem poskytovány podpory v následujících podpůrných programech:

Investiční programy

Formou podpory je poskytování finančních prostředků určených pro snížení úrokového zatížení.

Investiční programy podpory podnikání jsou zaměřené zejména na realizaci dlouhodobých investičních záměrů s ohledem na restrukturalizaci a zvýšení efektivnosti, modernizaci, snížení výrobních nákladů, zlepšení jakosti a další rozvoj zemědělských subjektů.

Program ZEMĚDĚLEC

(podpora je poskytována od 15. 8. 1999).

Hlavní program PGRLF, a.s. zaměřený na rozvoj investic zemědělských prvovýrobců, zejména na podporu pořízení zemědělské techniky a nově také na podporu investic na výstavbu, pořízení nebo vylepšení nemovitého majetku v zemědělských závodech či na podporu investic na nákup plemenných zvířat za účelem zlepšení genetické hodnoty stáda.

V důsledku změny právních předpisů doznal program v roce 2015 výrazných změn. Mezi nejvýznamnější změny řadíme rozšíření typů podporovaných investic. Příjem žádostí je neomezený v průběhu celého roku s tím, že příjem žádostí byl zahájen 2. 4. 2015 a ukončen bude nejpozději ke dni 30. 9. 2020.

Konečná výše základní sazby podpory byla stanovena až po ukončení příjmu žádostí v rámci kola příjmu žádostí, tj. za období od 2. 4. 2015 do 30. 9. 2015. V roce 2015 zůstala sazba podpory ve stejné výši jako v roce předchozím, tedy maximálně 2,5 % s 1% navýšením pro mladé zemědělce.

V průběhu roku 2015 bylo v rámci programu Zemědělec schváleno 1 490 žádostí (z celkového počtu 3 105 přijatých) s celkovou podporou ve výši 270 mil. Kč. Zemědělští podnikatelé tímto způsobem využijí pro další rozvoj svého podnikání a podporu své konkurenceschopnosti fondem podporované úvěry od komerčních bank ve výši 3 661 mil. Kč. Značná část přijatých žádostí v roce 2015 nemohla být projednána a schválena z důvodů vynucené změny podmínek, kdy v souladu se směrnicemi EK byl v programu zohledněn tzv. „motivační“ účinek národních podpor. Zejména z těchto důvodů zbývalo ke konci roku 2015 žadatelům k doložení

a PGRLF k projednání 1329 žádostí o podporu, které budou projednány v roce následujícím.

Multiplikační efekt v případě podpory úroků v rámci programu Zemědělec v roce 2015 dosahoval poměru 1:13, kdy za každý 1 mil. Kč vynaložený na poskytnuté dotace z národních zdrojů byly pořízeny investice do sektoru zemědělství v celkovém objemu téměř minimálně 13 mil. Kč.

Program Podpora nákupu půdy ve formě finančních prostředků určených pro snížení úrokového zatížení úvěrů na nákup zemědělské půdy, která není ve vlastnictví státu, v režimu podpory „de minimis“

Příjem žádostí byl zahájen 1. října 2013 po zajištění finančních prostředků pro start programu. Od tohoto data je program otevřen pro podávání žádostí bez přestávky. Od 1. 7. 2014 došlo ke zvýšení maximální částky pro čerpání podpory de minimis z 7 500 EUR na 15 000 EUR pro sektor zemědělské prvovýroby a díky tomu mohlo dojít i k náležité úpravě podmínek programu. V rámci všech programů pro podporu nákupu půdy bylo již zemědělci nakoupeno téměř 77 tis. ha půdy s příslibem podpory Fondu ve výši 896 mil. Kč, přičemž celkové náklady na takto nakoupenou půdu jsou minimálně ve výši zprostředkovaných úvěrů v celkovém objemu 4 761 mil. Kč.

Program Podpora nákupu techniky pro hospodaření v lesích – nový program roku 2015

Cílem programu je vytvořit předpoklady pro rozvoj lesního hospodářství, kdy příjemce podpory investuje zejména do strojního zařízení a mechanizačních prostředků vymezených v pravidlech pro poskytování podpor.

Příjemci této podpory mohou být podnikatelé, kteří se zabývají činnostmi souvisejícími s hospodařením v lesích, spadající do kategorie mikropodniků, malých či středních podniků a dosahují požadované hranice příjmů z lesnické činnosti. Alternativně může být také příjemcem podpory podnikatel nebo obec, která je vlastníkem, nájemcem nebo vypůjčitelem lesa a hospodáří dle schváleného lesního hospodářského plánu.

Program Podpora nákupu techniky a technologií pro dřevozpracující provozovny – nový program roku 2015

Cílem programu je vytvořit předpoklady pro rozvoj dřevozpracujících subjektů, kdy příjemce podpory investuje zejména do zařízení, vybavení či technologických celků.

Příjemci této podpory mohou být podnikatelé, kteří se zabývají činnostmi souvisejícími se zpracováním dřeva a řadí se do kategorie mikropodniků, malých či středních podniků nebo obce, které se zabývají činnostmi souvisejícími se zpracováním dřeva.

Program Podpora školkařských provozoven na pozemcích určených k plnění funkce lesa – nový program roku 2015

Cílem programu je vytvořit předpoklady pro rozvoj školkařských provozoven, kdy příjemce podpory investuje zejména do zařízení, vybavení či technologií.

Program je určen pro podnikatele, kteří jsou v evidenci dodavatelů reprodukčního materiálu a zároveň se řadí do ka-

tegorie mikropodniků, malých či středních podniků, které svoji činnost realizují na pozemcích určených k plnění funkce lesa.

Program Zpracovatel – nový program roku 2015

Cílem programu je vytvořit předpoklady pro rozvoj v oblasti zpracování zemědělské produkce, kdy jsou podporovány investice na pořízení majetku, který souvisí se zpracováním zemědělských produktů.

U všech čtyř nově otevřených programů uvedených výše je podpora poskytována ve formě subvence úroků z investičních úvěrů, a to v režimu de minimis, kde maximální výše podpory u jednoho žadatele činí korunový ekvivalent částky až 200 000 EUR = cca 5 400 tis Kč.

Maximální procentní sazba podpory je 5 %, přičemž její výše je určena s ohledem na ekonomické vyhodnocení přijatých žádostí ve stanoveném období. Sazba podpory je stanovena za každé ukončené kalendářní čtvrtletí.

Za 3. i 4. čtvrtletí roku 2015 byla sazba podpory stanovena ve výši 2,5 %.

Příjem žádostí je otevřen od 3. 8. 2015 a ukončen bude nejpozději 31. 12. 2020.

Pozn.: Úrokové zatížení příjemce podpory činilo v rámci programu Zemědělec a Podpora nákupu půdy, u žádostí zaregistrovaných do 31. 7. 2015, minimálně 1 % p.a. Od 1. 8. 2015 činí výše minimálního úrokového zatížení příjemce podpory v rámci všech investičních programů 0,5 % p.a.

Eliminace rizik zemědělského a lesnického podnikání

Program PODPORA POJIŠTĚNÍ (od roku 2004)

Cílem programů na podporu pojištění je zpřístupnění pojistné ochrany širokému okruhu zemědělců a tím dosažení vyššího zajištění podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným rizikům. Formou podpory je částečná kompenzace pojistného, vynaloženého na zemědělské pojištění a účelem je dosažení vyšší propojištěnosti.

Podprogram Podpora pěstiteli na úhradu nákladů spojených s pojištěním plodin

Žádosti o poskytnutí finanční podpory na úhradu nákladů spojených s pojištěním plodin, jejíž výše byla stanovena na 50 % celkových nákladů spojených s pojištěním ostatních plodin a na 50 % celkových nákladů spojených s pojištěním speciálních plodin, byly přijímány od 26. ledna 2015 do 30. října 2015.

Podprogram Podpora chovateli na úhradu nákladů spojených s pojištěním hospodářských zvířat

Žádosti o poskytnutí finanční podpory na úhradu nákladů spojených s pojištěním hospodářských zvířat, jejíž výše byla stanovena na 50 % celkových nákladů spojených s pojištěním hospodářských zvířat, byly přijímány od 26. ledna 2015 do 30. října 2015.

Podprogram Poskytování finanční podpory pojištění produkce školek s produkcí sadebního materiálu lesních dřevin

Žádosti o poskytnutí finanční podpory na úhradu nákladů spojených s pojištěním produkce školet s produkcí sadebního materiálu lesních dřevin, jejíž výše byla stanovena na 30 % celkových nákladů spojených s pojištěním, byly přijímány od 1. srpna 2015 do 1. listopadu 2015.

Program Podpora pojištění lesních porostů – nový program roku 2015

Cílem programu je zpřístupnění pojistné ochrany lesních porostů a tím dosažení vyššího zajištění podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným škodám způsobeným zejména požáry a/nebo dalšími abiotickými činiteli. Formou podpory je úhrada části nákladů prokazatelně vynaložených na platbu pojistného. Podpora je poskytována v režimu de minimis (maximální výše podpory až 200 000 EUR = cca 5 400 tis Kč.)

Žádosti o poskytnutí finanční podpory na úhradu nákladů spojených s pojištěním lesních porostů, jejíž výše byla stanovena na 30 % celkových nákladů spojených s pojištěním, byly přijímány od 3. srpna 2015 do 30. října 2015.

Pro rok 2016 jsou žádosti přijímány od 1. 1. 2016 do 30. 10. 2016.

V rámci všech programů podpory pojištění bylo k 31. 12. 2015 celkem zpracováno 69 704 žádostí (smluv), z nichž bylo schváleno 68 017. Ke stejnému datu bylo fondem na finančních podporách poskytnuto celkem 4 063 mil. Kč, z čehož již 3 735 mil. Kč bylo vyplaceno.

Plánovanou alokaci prostředků pro rok 2015, která počítala s finančními prostředky ve výši 350 mil. Kč, bylo možné díky dostatečnému objemu poskytnutých prostředků od ministerstva zemědělství navýšit, a díky tomu bylo možné ve všech druzích pojištění stanovit sazbu podpory na maximální možné úrovni.

V rámci všech programů a podprogramů podpory pojištění bylo v roce 2015 zaevidováno 6 879 žádostí (smluv) v celkové předpokládané výši 530 mil. Kč. Z toho v průběhu roku se díky nově nastaveným procesům v administraci podařilo schválit přes 6 tisíc žádostí. Před koncem roku se k žádostem podaným v roce 2015 podařilo vyplatit více než 202 mil. Kč celkem 1 642 žadatelům o podporu pojištění. Zbývající žádosti a smlouvy budou vyřízeny a vyplaceny v roce 2016.

Úročené úvěry poskytované PGRLF

Program Úvěry na nákup půdy – nový program roku 2015

Cílem programu je poskytnout finanční prostředky na pořízení nestátní zemědělské půdy jako primárního výrobního prostředku zemědělských prvovýrobců. Podpora je poskytována formou úročeného úvěru přímo PGRLF. V rámci tohoto programu, může klient žádat také o snížení jistiny úvěru v režimu de minimis (pro sektor zemědělské prvovýroby je maximální výše podpory až 15 000 EUR = cca 400 tis. Kč.), a to i opakovaně. Maximální výše úvěru pro každého žadatele v rámci jednoho vyhlášeného kola příjmu žádostí činí 5 mil Kč s maximální dobou splatnosti úvěru 20 let. Úvěr bude poskytnut pouze na nákup zemědělské půdy s průměrnou jednotkovou kupní cenou v maximální výši 25 Kč za m².

První kolo příjmu žádostí bylo otevřeno od 3. 8. 2015 do 31. 12. 2015. Druhé kolo příjmu žádostí je otevřeno od 4. 1. 2016 do 30. 9. 2016.

Program Sociální zemědělství – nový program roku 2015

Cílem programu je vytvořit předpoklady pro zajištění a rozvoj zaměstnávání pracovníků se zdravotním postižením zemědělskými podnikateli.

Podpora je poskytována na investiční a provozní úvěry poskytované přímo PGRLF, a.s. s možností snížení jistiny úvěru, i opakovaně, a to v režimu de minimis, přičemž maximální výše podpory u jednoho žadatele je korunový ekvivalent částky až 15 000 EUR = cca 400 tis. Kč.

První kolo příjmu žádostí bylo otevřeno od 3. 8. 2015 do 31. 12. 2015. Druhé kolo příjmu žádostí je otevřeno od 4. 1. 2016 do 30. 9. 2016. Alokace finančních prostředků pro první i druhé kolo příjmů žádostí byla stanovena ve výši 50 mil. Kč.

Program Podpora ve formě úročených „povodňových“ půjček (program od roku 2010)

Cílem programu bylo poskytnout finanční prostředky na obnovu provozu podniků zemědělských prvovýrobců a zpracovatelů zemědělské produkce, kterým byla způsobena škoda na neinvestičním majetku povodní, záplavou či přívalovým deštěm, přičemž účelem bylo pořízení neinvestičního majetku a základního stáda.

První kolo příjmu žádostí o poskytnutí podpory ve formě úročené půjčky bylo zahájeno 18. listopadu 2010 a ukončeno ke dni 31. prosince 2010. Posuzování žádostí přijatých v rámci prvního kola a poskytnutí podpory formou úročených půjček bylo realizováno v roce 2011. V rámci vyhodnocení žádostí bylo v roce 2011 celkem schváleno 14 žádostí s poskytnutými půjčkami v celkovém objemu 57,5 mil. Kč. V roce 2012 a 2013 probíhalo splácení těchto půjček podle splátkových kalendářů a splácení těchto půjček celkově vykazovalo pouze minimální delikvenci.

Druhé (zatím poslední) kolo příjmu žádostí bylo reakcí na povodně z června roku 2013. Parametry programu byly po schválení vládou mírně upraveny, čímž se prodloužila splatnost poskytnutých půjček z 2 na 5 roků. Příjem žádostí byl otevřen v období od 6. listopadu do 31. prosince 2013. Vyhodnocení žádostí, uzavření smluv a poskytnutí půjček bylo realizováno začátkem roku 2014 a celkem bylo na úročené „povodňové“ půjčky poskytnuto 20 mil. Kč, jejichž splácení započalo již ve 3. čtvrtletí roku 2014.

PGRLF je připraven v případě potřeby a poskytnutí finančních prostředků téměř okamžitě reagovat na potřebu využití podpory v rámci tohoto programu a tím zmírnit případné dopady opakujících se povodní.

Ostatní programy

Další formou podpory PGRLF bylo v minulosti vydávání garancí za podporované úvěry klientů u bank.

V roce 2015 PGRLF navázal na předchozí programy novým programem Zajištění úvěrů, v rámci kterého poskytl záruku ve výši 22 mil. Kč.

V roce 2015 Fond neuhradil žádné finanční prostředky za uplatněné garance bankami.

Program Zajištění úvěrů – nový program roku 2015

Podpora je poskytována ve formě ručení PGRLF, a.s. za investiční úvěry poskytnuté komerčními bankami na pořízení investičního majetku v závodech, které provozují zemědělskou prvovýrobu či se zabývají zpracováním zemědělských produktů nebo působí v odvětví lesního hospodářství či zpracování dřeva nebo za bankovní úvěry určené na informační a propagační opatření na podporu zemědělských produktů a potravinářských výrobků ze zemědělských produktů na vnitřním trhu EU a/nebo ve třetích zemích v případech, kdy o projektu rozhodla Evropská komise a projekt je spolufinancován z rozpočtu Evropské unie.

Příjem žádostí je otevřen od 3. 8. 2015.

Program Podpora nákupu půdy – snížení úrokového zatížení – nový program roku 2015

Cílem programu je zpřístupnit pořízení zemědělské půdy jako primárního výrobního prostředku zemědělských prvovýrobců. Podpora je poskytována ve formě finančních prostředků určených ke snížení jistiny úvěrů poskytnu-

tých komerčními subjekty na nákup nestátní zemědělské půdy, a to v režimu de minimis, kde maximální výše podpory u jednoho žadatele je korunový ekvivalent částky až 15 000 EUR = cca 400 tis. Kč.

První kolo příjmu žádostí bylo otevřeno od 3. 8. 2015 do 31. 12. 2015. Druhé kolo příjmu žádostí je otevřeno od 4. 1. 2016 do 30. 9. 2016.

Další formou poskytování podpory PGRLF bylo v minulosti vydávání garancí za podporované úvěry klientů u bank.

V roce 2015 byla v rámci platných programů podpory PGRLF vydána ručitelská prohlášení v celkové výši 22 mil Kč.

V roce 2015 Fond neuhradil za bankami uplatněné garance žádné finanční prostředky.

V roce 2015 byla dále prováděna administrace a vypláceny finanční prostředky v rámci podpůrných programů, jejichž poskytování (přijímání a projednávání žádostí) bylo v minulých letech ukončeno. Zejména se jednalo o výplaty podpory úroků z dlouhodobých investičních úvěrů určených na nákup půdy.

Výsledky PGLRF, a. s. – stav k 31.12.2015

Podle typu organizace	Počet žádostí	Z toho schváleno	Výše podporovaných úvěrů (tis. Kč)	Vydané garance (tis. Kč)	Přislíbené podpory (tis. Kč)	Dosud vyplacené podpory (tis. Kč)
SHR	24 989	22 634	34 879 551	6 129 411	5 797 596	5 310 048
s.r.o.	10 800	9 684	29 652 906	7 581 877	4 419 385	4 216 825
a.s.	11 637	10 897	59 804 959	12 118 682	8 245 761	7 933 307
ZD	10 463	9 874	35 817 639	7 957 356	5 495 739	5 417 574
Ostatní	318	279	1 264 209	235 318	156 317	147 687
ČR celkem	58 207	53 368	161 419 264	34 022 644	24 114 798	23 025 440
<i>Podle typu programu</i>						
Provoz	8 598	8 210	28 629 515	7 283 123	2 517 654	2 525 176
Vyrovnaní úrokového zatížení	1 068	1 029	4 642 690	1 717 558	87 292	87 014
Krize – Provoz	940	892	4 589 006	879 719	96 104	97 304
Krize – Zpracovatel – Provoz	140	122	3 058 200	782 750	46 567	46 780
Krize – PKF	6	2	28 000	25 670	1 264	1 534
Krize – Půda	303	283	485 367	0	32 377	32 714
LFA	419	410	808 578	720 098	59 456	59 464
Zemědělec	8 580	7 772	31 080 095	16 016 122	10 046 972	10 207 603
I – zemědělec	34 275	31 424	67 944 100	3 293 739	8 204 163	7 239 965
I – zpracovatel	37	27	337 083	39 895	53 157	53 376
I – odbytová organizace	10	6	205 750	67 693	35 634	35 675

I – hygiena	27	19	546 096	144 179	113 214	113 232
I – půda	1 548	1 304	2 422 350	0	678 703	535 515
Podpora nákupu půdy (od r. 2013)	1 096	900	1 832 875	0	180 503	22 459
Půda – snížení jistiny (od r. 2015)	55	12	20 026	0	4 259	0
Dřevozpracující provozovny (od r. 2015)	2	0	0	0	0	0
Lesy stroje (od r. 2015)	13	0	0	0	0	0
Školkařské provozovny (od r. 2015)	1	0	0	0	0	0
Zajištění úvěrů (od r. 2015)	1	1	27 000	21 600	10	10
Zpracovatel (od r. 2015)	2	0	0	0	0	0
Export	122	90	7 114 725	0	405 329	405 326
Lesy	71	61	294 356	52 468	44 512	46 874
Služby	536	475	3 782 088	2 780 912	1 233 835	1 241 616
Restituent	14	13	17 869	0	3 487	3 487
Nabyvatel	30	22	34 373	34 193	0	0
TOZ	212	196	544 149	162 925	0	0
Krmné obilí	101	98	2 974 974	0	270 307	270 317
Celkem	58 207	53 368	161 419 264	34 022 644	24 114 798	23 025 440
Krajina ¹⁾	4 220	3 963				
Mláďí ¹⁾	9 615	9 117				
Agroregion ¹⁾	1 841	1 702				
Povodně ¹⁾	450	439				
KPV ¹⁾	1	1				
Skot ¹⁾	634	589				

1) Tyto programy nejsou zahrnuty do součtu ČR celkem

Přehled pojištění 2004–2015

Rok	Programy pojištění	Počet žádostí		Pojistné	Výše podpory	Sazba podpory	Skutečně vyplaceno v roce
		celkem	schváleno	v tis. Kč	v tis. Kč	v %	v tis. Kč
2004	Ostatní plodiny	2 410	2 382	505 082	151 524	30,00	
	Hospodářská zvířata	2 245	2 228	234 223	35 132	15,00	
	celkem	4 655	4 610	739 305	186 656	25,25	184 544
2005	Ostatní plodiny	2 541	2 513	480 641	144 191	30,00	
	Hospodářská zvířata	2 223	2 176	227 252	34 087	15,00	
	celkem	4 764	4 689	707 893	178 278	25,18	73 477

2006	Ostatní plodiny	2 548	2 523	405 880	142 057	35,00	
	Speciální plodiny	390	386	119 186	59 593	50,00	
	Hospodářská zvířata	2 381	2 344	238 086	47 616	20,00	
	celkem	5 319	5 253	763 152	249 266	32,66	264 848
2007	Ostatní plodiny	2 636	2 571	444 809	155 682	35,00	
	Speciální plodiny	400	382	131 169	65 584	50,00	
	Hospodářská zvířata	2 194	2 129	195 227	39 045	20,00	
	celkem	5 230	5 082	771 205	260 311	33,75	92 304
2008	Ostatní plodiny	2 908	2 853	611 494	214 022	35,00	
	Speciální plodiny	442	426	157 934	78 967	50,00	
	Hospodářská zvířata	2 113	2 074	187 659	37 531	20,00	
	celkem	5 463	5 353	957 087	330 519	34,53	263 645
2009	Ostatní plodiny	3 082	3 021	535 057	267 528	50,00	
	Speciální plodiny	482	468	177 319	88 659	50,00	
	Hospodářská zvířata	2 210	2 162	176 622	88 310	50,00	
	Lesní školky	2	2	193	58	30,00	
	celkem	5 776	5 653	889 190	444 556	50,00	479 072
2010	Ostatní plodiny	3 331	3 308	580 159	290 079	50,00	
	Speciální plodiny	505	502	199 212	99 606	50,00	
	Hospodářská zvířata	2 187	2 165	169 050	84 525	50,00	
	Lesní školky	2	2	193	58	30,00	
	celkem	6 025	5 977	948 614	474 268	50,00	305 694
2011	Ostatní plodiny	3 632	3 606	697 324	327 742	47,00	
	Speciální plodiny	495	489	181 317	90 659	50,00	
	Hospodářská zvířata	2 290	2 267	163 334	76 767	47,00	
	Lesní školky	2	2	178	54	30,00	
	celkem	6 419	6 364	1 042 155	495 222	47,52	459 199
2012	Ostatní plodiny	3 558	3 492	707 239	120 231	17,00	
	Speciální plodiny	570	560	205 945	102 973	50,00	
	Hospodářská zvířata	2 172	2 121	153 322	61 329	40,00	
	Lesní školky	2	2	219	66	30,00	
	celkem	6 302	6 175	1 066 725	284 598	26,68	499 195
2013	Ostatní plodiny	3 523	3 496	689 091	124 036	18,00	
	Speciální plodiny	723	715	220 347	110 174	50,00	
	Hospodářská zvířata	2 146	2 126	152 808	76 404	50,00	
	Lesní školky	2	2	163	49	30,00	
	celkem	6 394	6 339	1 062 410	310 663	29,24	308 948

2014	Ostatní plodiny	3 541	3 513	676 831	121 830	18,00	
	Speciální plodiny	763	759	238 423	119 211	50,00	
	Hospodářská zvířata	2 172	2 157	154 807	77 403	50,00	
	Lesní školky	2	2	142	42	30,00	
	celkem	6 478	6 431	1 070 202	318 487	29,76	359 369
2015	Ostatní plodiny	3 536	3 153	638 659	319 329	50,00	
	Speciální plodiny	1 157	1 009	239 410	119 705	50,00	
	Hospodářská zvířata	2 150	1 905	180 546	90 273	50,00	
	Pojištění lesních porostů (od r. 2015)	34	22	2 943	883	30,00	
	Lesní školky	2	2	198	59	30,00	
	celkem	6 879	6 091	1 061 756	530 250	49,94	445 124
Celkem 2004–2015		69 704	68 017	11 079 695	4 063 073	36,67	3 735 419

Úhrady ze záruky v roce 2015

Program	Počet žádostí	Celková garance (tis. Kč)	Úhrady ze záruky	
			Uhrazeno (tis. Kč)	Vráceno (tis. Kč)
I – Zemědělec	0	0	0	0
Nabyvatel	0	0	0	0
Provoz	0	0	0	522
Služby	0	0	0	16
TOZ	0	0	0	234
Zemědělec	0	0	0	2 207
Celkem	0	0	0	2 980

Pramen: PGRLF

Změny národní a evropské legislativy v roce 2015

Legislativní změny v právních předpisech, které se bezprostředně týkají Ministerstva zemědělství, publikované ve Sbírce zákonů v období od 1. 1. 2015 do 1. 3. 2016:

Ekonomické nástroje k podpoře zemědělství

Vyhláška č. 361/2015 Sb., kterou se mění vyhláška č. 202/2014 Sb., o způsobu výpočtu nároku na vrácení daně z minerálních olejů zaplacené v cenách některých minerálních olejů spotřebovaných v zemědělské prvovýrobě a způsobu a podmínkách vedení dokladů a evidence s nimi souvisejícími (pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2016).

Vyhláška č. 390/2015 Sb., o způsobu určení hlavního předmětu činnosti zemědělská výroba a způsobu vedení evidence seznamu výrobců s hlavním předmětem činnosti zemědělská výroba (pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2016).

Lesní hospodářství

Nařízení vlády č. 51/2015 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 30/2014 Sb., o stanovení závazných pravidel poskytování finančních příspěvků na hospodaření v lesích a na vybrané myslivecké činnosti, ve znění nařízení vlády č. 308/2014 Sb. (pozn.: účinnost předpisu od 1. 4. 2015).

Myslivost

Vyhláška č. 343/2015 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 245/2002 Sb., o době lovu jednotlivých druhů zvěře a o bližších podmínkách provádění lovu, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2016).

Potravinářská výroba

Vyhláška č. 132/2015 Sb., o sazebníku náhrad nákladů za rozborů prováděné laboratořemi Státní zemědělské a potravinářské inspekce pro účely kontroly (pozn.: účinnost předpisu od 1. 7. 2015).

Vyhláška č. 148/2015 Sb., kterou se mění vyhláška č. 76/2003 Sb., kterou se stanoví požadavky pro přírodní sladidla, med, cukrovinky, kakaový prášek a směsi kakaa s cukrem, čokoládu a čokoládové bonbony, ve znění vyhlášky č. 43/2005 Sb. (pozn.: účinnost předpisu od 24. 6. 2015).

Vyhláška č. 172/2015 Sb., o informační povinnosti příjemce potravin v místě určení (pozn.: účinnost předpisu od 1. 8. 2015).

Půda a pozemkové úpravy

Nařízení vlády č. 65/2016 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 218/2014 Sb., o stanovení rezervy státních pozemků pro uskutečňování rozvojových programů státu (pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2016).

Vyhláška č. 344/2015 Sb., kterou se mění vyhláška č. 298/2014 Sb., o stanovení seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků (pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2016).

Rostlinné komodity

Nařízení vlády č. 143/2015 Sb., o náležitostech průvodních dokladů pro přepravu vinařských produktů na území České republiky (pozn.: účinnost předpisu od 1. 7. 2015).

Vyhláška č. 236/2015 Sb., o stanovení podmínek pro předepisování, přípravu, distribuci, výdej a používání individuálně připravovaných léčivých přípravků s obsahem konopí pro léčebné použití (pozn.: účinnost předpisu od 17. 10. 2015).

Vyhláška č. 362/2015 Sb., kterou se mění vyhláška č. 449/2006 Sb., o stanovení metodik zkoušek odlišnosti, uniformity, stálosti a užitné hodnoty odrůd, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2016).

Vyhláška č. 368/2015 Sb., kterou se mění vyhláška č. 129/2012 Sb., o podrobnostech uvádění osiva a sadby pěstovaných rostlin do oběhu, ve znění vyhlášky č. 409/2013 Sb. (pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2016).

Rostlinolékařská péče

Vyhláška č. 43/2016 Sb., kterou se mění vyhláška č. 75/2010 Sb., o opatřeních k zabezpečení ochrany proti zavlékání a šíření hádátka bramborového a hádátka nažloutlého a o změně vyhlášky č. 332/2004 Sb., o opatřeních k zabezpečení ochrany proti zavlékání a šíření původce rakoviny bramboru, hádátka bramborového a hádátka nažloutlého (pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2016).

Státní zemědělský intervenční fond

Nařízení vlády č. 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády (pozn.: účinnost předpisu od 1. 4. 2015).

Nařízení vlády č. 72/2015 Sb., o podmínkách poskytování plateb pro oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními (pozn.: účinnost předpisu od 15. 4. 2015).

Nařízení vlády č. 73/2015 Sb., o podmínkách poskytování plateb v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě (pozn.: účinnost předpisu od 15. 4. 2015).

Nařízení vlády č. 74/2015 Sb., o podmínkách poskytování dotací na opatření dobré životní podmínky zvířat (pozn.: účinnost předpisu od 15. 4. 2015).

Nařízení vlády č. 75/2015 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření a o změně nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 15. 4. 2015).

Nařízení vlády č. 76/2015 Sb., o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství (pozn.: účinnost předpisu od 15. 4. 2015).

Nařízení vlády č. 113/2015 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády, a další související nařízení vlády (pozn.: účinnost předpisu od 13. 5. 2015).

Nařízení vlády č. 179/2015 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 318/2008 Sb., o provádění některých opatření společné organizace trhu s ovocem a zeleninou, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 8. 2015).

Nařízení vlády č. 185/2015 Sb., o podmínkách poskytování dotací v rámci opatření zalesňování zemědělské půdy a o změně některých souvisejících nařízení vlády (pozn.: účinnost předpisu od 1. 8. 2015).

Nařízení vlády č. 327/2015 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 142/2014 Sb., o stanovení bližších podmínek při provádění opatření společné organizace trhů se zemědělskými produkty v oblasti vinohradnictví a vinařství, ve znění nařízení vlády č. 308/2014 Sb., a nařízení vlády č. 318/2008 Sb., o provádění některých opatření společné organizace trhu s ovocem a zeleninou, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 15. 12. 2015).

Nařízení vlády č. 366/2015 Sb., o stanovení některých podmínek provádění dočasné mimořádné podpory pro zemědělce v odvětví živočišné výroby (pozn.: účinnost předpisu od 15. 1. 2016).

Nařízení vlády č. 29/2016 Sb., o podmínkách poskytování dotací v rámci opatření lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů a o změně některých souvisejících nařízení vlády (pozn.: účinnost předpisu od 1. 2. 2016).

Nařízení vlády č. 61/2016 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění pozdějších předpisů, a další související nařízení vlády (pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2016).

Nařízení vlády č. 62/2016 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 74/2015 Sb., o podmínkách poskytování dotací na opatření dobré životní podmínky zvířat, ve znění nařízení vlády č. 113/2015 Sb. (pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2016).

Nařízení vlády č. 63/2016 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 75/2015 Sb., o podmínkách provádění agroenvironment-

tálně-klimatických opatření a o změně nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů, ve znění nařízení vlády č. 113/2015 Sb., a nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2016).

Nařízení vlády č. 64/2016 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 76/2015 Sb., o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství, ve znění nařízení vlády č. 113/2015 Sb., a o změně některých souvisejících nařízení vlády (pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2016).

Nařízení vlády č. 308/2014 Sb., ze dne 8. prosince 2014, kterým se mění některá nařízení vlády v souvislosti s přijetím nařízení vlády o stanovení důsledků porušení podmíněnosti poskytování některých zemědělských podpor a nařízení vlády o stanovení podrobností evidence využití půdy podle uživatelských vztahů

Veterinární péče

Nařízení vlády č. 174/2015 Sb., kterým se zrušuje nařízení vlády č. 125/2011 Sb., o stanovení informačních povinností příjemcům živočišných produktů v místě určení, ve znění nařízení vlády č. 212/2014 Sb. (pozn.: účinnost předpisu od 1. 8. 2015).

Vyhláška č. 11/2015 Sb., kterou se mění vyhláška č. 289/2007 Sb., o veterinárních hygienických požadavcích na živočišné produkty, které nejsou upraveny přímo použitelnými předpisy Evropských společenství, ve znění vyhlášky č. 61/2009 Sb. (pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2015).

Vyhláška č. 64/2015 Sb., kterou se mění vyhláška č. 380/2003 Sb., o veterinárních požadavcích na obchodování se spermatem, vaječnými buňkami a embryi a o veterinárních podmínkách jejich dovozu ze třetích zemí, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 5. 2015).

Vyhláška č. 192/2015 Sb., kterou se mění vyhláška č. 389/2004 Sb., o opatřeních pro tlumení slintavky a kulhavky a k jejímu předcházení a o změně vyhlášky č. 299/2003 Sb., o opatřeních pro předcházení a zdolávání nákaz a nemocí přenosných ze zvířat na člověka, ve znění vyhlášky č. 356/2004 Sb. (pozn.: účinnost předpisu od 1. 9. 2015).

Vyhláška č. 363/2015 Sb., o stanovení výše paušální částky nákladů spojených s vytištěním veterinárního osvědčení k vývozu a výše paušální částky nákladů spojených s prováděním pohraniční veterinární kontroly pro roky 2016 a 2017 (pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2016).

Vyhláška č. 13/2016 Sb., kterou se mění vyhláška č. 36/2007 Sb., o opatřeních pro tlumení aviární chřivky a o změně vyhlášky č. 299/2003 Sb., o opatřeních pro předcházení a zdolávání nákaz a nemocí přenosných ze zvířat na člověka, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 2. 2016).

Vodní hospodářství

Vyhláška č. 264/2015 Sb., kterou se mění vyhláška č. 5/2011 Sb., o vymezení hydrogeologických rajonů a útva-

rů podzemních vod, způsobu hodnocení stavu podzemních vod a náležitostech programů zjišťování a hodnocení stavu podzemních vod (pozn.: účinnost předpisu od 20. 10. 2015).

Vyhláška č. 312/2015 Sb., kterou se mění vyhláška č. 24/2011 Sb., o plánech povodí a plánech pro zvládání povodňových rizik, ve znění vyhlášky č. 49/2014 Sb. (pozn.: účinnost předpisu od 1. 12. 2015).

Vyhláška č. 313/2015 Sb., kterou se mění vyhláška č. 98/2011 Sb., o způsobu hodnocení stavu útvarů povrchových vod, způsobu hodnocení ekologického potenciálu silně ovlivněných a umělých útvarů povrchových vod a náležitostech programů zjišťování a hodnocení stavu povrchových vod (pozn.: účinnost předpisu od 1. 12. 2015).

Živočišné komodity

Zákon č. 168/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 2. 7. 2015).

Vyhláška č. 295/2015 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o krmivech (pozn.: účinnost předpisu od 24. 11. 2015).

Vyhláška č. 5/2016 Sb., kterou se mění vyhláška č. 136/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 18. 1. 2016).

Legislativní změny v roce 2015 – Legislativní změny Evropské unie

V rámci „základního legislativního balíčku“ pro fungování Společné zemědělské politiky pokračovalo v roce 2015 přijímání delegovaných a prováděcích aktů, které přispívají k aplikaci těchto základních nařízení.

Pro **oblast rozvoje venkova** (nařízení EP a Rady (EU) č. 1305/2013) bylo přijato několik nařízení Komise v přenesené pravomoci, resp. prováděcích nařízení, která např. upravují přechodná ustanovení pro programy rozvoje venkova na období 2007–2013, oblast podpory pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova nebo stanovují konečné datum pro podávání jednotné žádosti, žádosti o podporu nebo žádosti o platbu, konečné datum pro oznámení změn jednotné žádosti nebo žádosti o platbu a konečné datum pro podání žádosti o přiznání platebních nároků či zvýšení hodnoty platebních nároků v rámci režimu základní platby pro rok 2015.

Pro **oblast tzv. horizontálního nařízení** (nařízení EP a Rady (EU) č. 1306/2013) vstoupily v platnost prováděcí akty a akty v delegované pravomoci, které např. upřesňují podmínky v rámci integrovaného administrativního a kontrolního systému a opatření pro rozvoj venkova a podmíněnost nebo pro rok podání žádosti 2015 stanovují odchylku, pokud jde o výši záloh u přímých plateb a opatření pro rozvoj venkova týkající se plochy a zvířat a pokud jde o přímé platby.

Pro **oblast přímých plateb** (nařízení EP a Rady (EU) č. 1307/2013) byla přijata nařízení Komise v přenesené pravomoci, která upravují podmínky způsobilosti v souvislosti s požadavky na identifikaci a registraci zvířat pro účely podpory vázané na produkci a ustanovení týkající se platby pro mladé zemědělce.

V **oblasti společné organizace trhu** (nařízení EP a Rady (EU) č. 1308/2013) byly přijaty delegované a prováděcí akty, kterými došlo k aktualizaci společných pravidel projektu „Ovoce a zelenina do škol“.

V rámci **oblasti vína a vinohradnictví** vstoupilo v platnost nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) **2015/560**, kterým se doplňuje nařízení EP a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o systém povolení pro výsadbu révy, a prováděcí nařízení Komise (EU) **2015/561**, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení EP a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o systém povolení pro výsadbu révy. Dále bylo přijato nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) **2015/1576**, kterým se mění nařízení (ES) č. 606/2009, pokud jde o některé enologické postupy, a nařízení (ES) č. 436/2009, pokud jde o zaznamenávání těchto postupů do evidenčních knih v odvětví vína. Přijato bylo také prováděcí nařízení Komise (EU) **2015/1991**, kterým se mění nařízení (ES) č. 555/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008 o společné organizaci trhu s vínem, pokud jde o programy podpory, obchod se třetími zeměmi, produkční potenciál a kontroly v odvětví vína.

Co se týče **oblasti ovoce a zeleniny**, zde bylo přijato nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) **2015/1369**, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) č. 1031/2014, kterým se stanoví další dočasná mimořádná podpůrná opatření pro producenty některého ovoce a zeleniny týkající se mimořádné finanční podpory EU v sektoru ovoce a zeleniny zavedená v důsledku ruského embarga na dovoz ovoce a zeleniny z EU.

Pro **oblast cukru a cukrové řepy** byla přijata prováděcí nařízení Komise, která stanovují množství omezení pro vývoz cukru a izoglukózy nepodléhajících kvótám do konce hospodářského roku 2015/2016 a které aktualizují a upřesňují některá pravidla spojená s dovozem a zpracováním třtinového cukru v EU. Došlo také ke zrušení nařízení Rady (ES) č. 320/2006, kterým se zavádí dočasný režim restrukturalizace cukrovarnického průmyslu.

V **oblasti obilovin** pak bylo přijato prováděcí nařízení Komise (EU) **2015/2081** o otevření a správě celních kvót pro dovoz některých obilovin pocházejících z Ukrajiny.

V rámci **oblasti propagace zemědělských produktů** bylo přijato nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) **2015/1829**, kterým se doplňuje nařízení EP a Rady (EU) č. 1144/2014 o informačních a propagačních opatřeních na podporu zemědělských produktů na vnitřním trhu a ve třetích zemích a prováděcí nařízení Komise (EU) **2015/1831**, kterým se stanoví pravidla pro uplatňování nařízení EP a Rady (EU) č. 1144/2014 o informačních a propagačních opatřeních na podporu zemědělských produktů na vnitřním trhu a ve třetích zemích.

V **oblasti potravin a ochrany spotřebitele** byla přijata směrnice EP a Rady (EU) **2015/2203** o sblížení právních předpisů členských států týkajících se kaseinů a kaseinátů určených k lidské spotřebě a o zrušení směrnice Rady 83/417/EHS. Dále pak bylo přijato prováděcí rozhodnutí Komise (EU) **2015/1918**, kterým se zřizuje systém správní pomoci a spolupráce podle nařízení EP a Rady (ES) č. 882/2004 o úředních kontrolách za účelem ověření dodržování právních předpisů týkajících se krmiv a potravin a pravidel o zdraví zvířat a dobrých životních podmínkách zvířat; a prováděcí nařízení Komise (EU) **2015/328**, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) č. 322/2014, pokud jde o vstupní doklad, který má být použit pro potraviny a krmiva živočišného původu. V oblasti bezpečnosti potravin bylo přijato nařízení EP a Rady (EU) **2015/2283** o nových potravinách, o změně nařízení EP a Rady (EU) č. 1168/2011 a o zrušení nařízení EP a Rady (ES) č. 258/97 a nařízení Komise (ES) č. 1852/2001.

K tzv. „**tabákové směrnici**“ (směrnice 2014/40/EU) byly přijaty následující prováděcí rozhodnutí: (1) prováděcí rozhodnutí Komise (EU) **2015/1735** o přesném umístění obecného varování a informačního sdělení na tabáku k ručnímu balení cigaret prodávaném v sáčku, (2) prováděcí rozhodnutí Komise (EU) **2015/1842** o technických specifikacích pro úpravu, vzhled a tvar kombinovaných zdravotních varování u tabákových výrobků ke kouření a (3) prováděcí rozhodnutí Komise (EU) **2015/2186**, kterým se stanoví formát pro předkládání a zpřístupňování informací o tabákových výrobcích.

Co se týče **geneticky modifikovaných organismů (GMO)**, zde byla přijata směrnice EP a Rady (EU) **2015/412**, kterou se mění směrnice 2001/18/ES, pokud jde o možnost členských států omezit či zakázat pěstování GMO na svém území.

V **oblasti veterinární** bylo přijato nařízení Komise (EU) **2015/9**, kterým se mění nařízení (EU) č. 142/2011, kterým se provádí nařízení EP a Rady (ES) č. 1069/2009 o hygienických pravidlech pro vedlejší produkty živočišného původu a získané produkty, které nejsou určeny k lidské spotřebě, a provádí směrnici Rady 97/78/ES, pokud jde o určité vzorky a předměty osvobozené od veterinárních kontrol na hranici podle uvedené směrnice. Dále vstoupilo v platnost nařízení Komise (EU) **2015/728**, kterým se mění definice specifikovaného rizikového materiálu uvedená v příloze V nařízení EP a Rady (ES) č. 999/2001 o stanovení pravidel pro prevenci, tlumení a eradikaci některých přenosných spongiformních encefalopatií; a nařízení Komise (EU) **2015/1162**, kterým se také mění zmíněná příloha V. ČR byla přijetím prováděcího rozhodnutí Komise (EU) **2015/1356**, kterým se mění rozhodnutí 2007/453/ES, pokud jde o status BSE České republiky, Francie, Kypru, Lichtenštejnska a Švýcarska, v roce 2015 uznána jako země se zanedbatelným rizikem výskytu BSE. Kromě toho byla v Úředním věstníku EU zveřejněna nařízení týkající se použití recyklované teplé vody k odstraňování povrchové mikrobiální kontaminace jatečně upravených těl, stanovení zvláštních pravidel pro organizaci úředních kontrol produktů živočišného původu určených k lidské spotřebě v případě živých mlžů, ostnokožců, pláštěnců a mořských plžů nebo příloha I nařízení (ES) č. 2073/2005 o mikrobiologických kritériích pro potraviny. Co se týče přijatých prováděcích rozhodnutí, za zmínku stojí následující rozhodnutí:

(1) prováděcí rozhodnutí Komise (EU) **2015/144**, kterým se stanoví postupy pro předkládání žádostí o granty a žádosti o platbu a pro poskytování souvisejících informací, pokud jde o nouzová opatření v souvislosti s nákazami zvířat uvedenými v nařízení EP a Rady (EU) č. 652/2014; (2) prováděcí rozhodnutí Komise (EU) **2015/1554**, kterým se stanoví prováděcí pravidla ke směrnici 2006/88/ES, pokud jde o požadavky na metody dozoru a diagnostické metody a (3) prováděcí rozhodnutí Komise (EU) **2015/2444**, kterým se stanoví standardní požadavky na předkládání vnitrostátních programů eradikace, tlumení a sledování některých nákaz zvířat a zoonóz členskými státy pro financování Unii a kterým se ruší rozhodnutí 2008/425/ES.

V **oblasti krmiv** bylo přijato nařízení Komise (EU) **2015/786**, kterým se definují kritéria přípustnosti pro dekontaminační postupy používané na produkty určené ke krmení zvířat, jak stanoví směrnice EP a Rady 2002/32/ES; a nařízení Komise (EU) **2015/1905**, kterým se mění příloha II nařízení EP a Rady (ES) č. 183/2005, pokud jde o zkoušení obsahu dioxinů v oleích, tucích a výrobcích z nich získaných.

V **oblasti zdraví rostlin a ochrany rostlin proti škodlivým organismům** bylo v roce 2015 publikováno 14 prováděcích rozhodnutí Komise. K důležitým předpisům patří rozhodnutí týkající se mimořádných opatření proti určitým škodlivým organismům (zrušení opatření proti viroidu vřetenovitosti hlíz brambor, nové opatření proti Anoplophora glabripennis; změněné opatření proti Xylella fastidiosa a Bursaphelenchus xylophilus) a rozhodnutí týkající se zákazů dovozu určitých rostlinných komodit. V oblasti přípravků

na ochranu rostlin bylo v roce 2015 publikováno 42 prováděcích nařízení Komise, kterými se schvalují, popř. neschvalují, nové účinné látky pro přípravky na ochranu rostlin, obnovují schválení účinných látek nebo mění podmínky již schválených účinných látek či se prodlužuje doba platnosti jejich schválení; a také nařízení Komise (EU) **2015/1475**, kterým se mění nařízení (EU) č. 284/2013, pokud jde o přechodná opatření použitelná na postupy týkající se přípravků na ochranu rostlin.

V **oblasti osiv a sadby** byla přijata prováděcí směrnice Komise (EU) 2015/1955, kterou se mění přílohy I a II směrnice Rady 66/402/EHS o uvádění osiva obilovin na trh. Co se týče ochrany práv k odrůdám rostlin, zde byla přijata prováděcí směrnice (EU) **2015/1168**, kterou se mění směrnice 2003/90/ES a 2003/91/ES, kterými se stanoví prováděcí opatření k článku 7 směrnice Rady 2002/53/ES a k článku 7 směrnice Rady 2002/55/ES, pokud jde o minimum znaků, na které se zkoušky vztahují, a minimální podmínky pro zkoušení určitých odrůd druhů zemědělských rostlin a druhů zeleniny, která upravuje požadavky zkoušek pro registraci odrůd. Přijato bylo také prováděcí nařízení Komise (EU) **2015/2206**, kterým se mění nařízení (ES) č. 1238/95, pokud jde o poplatky, které je třeba zaplatit Odrůdovému úřadu Společenství.

V **oblasti Společné rybářské politiky** byla v roce 2015 přijata řada prováděcích a delegovaných aktů, které přispívají k aplikaci nařízení EP a Rady (EU) č. 508/2014 o Evropském námořním a rybářském fondu.

Zemědělská výroba

Rostlinná výroba

Výrobní faktory rostlinné výroby

Počasí

V roce 2015 postihla území západní a střední Evropy, včetně České republiky, významná epizoda sucha, která se postupně projevila výskytem všech typů sucha (meteorologické, hydrologické i zemědělské sucho) a širokým spektrem jeho dopadů. Sucho v roce 2015 lze srovnávat se známými historickými epizodami sucha, např. 1947 či 2003. Rok byl s průměrnou teplotou 9,4 °C teplotně mimořádně nadnormální, 2,0 °C nad dlouhodobým průměrem 1961–1990. V České republice se rok 2015 stal, společně s rokem předchozím, nejteplejším od roku 1775, kdy jsou průměry pro ČR připravovány. Teplotní odchylka v jednotlivých měsících kolísala od +5,1 °C v srpnu, teplotně mimořádně nadnormální měsíc, až po –0,1 °C v říjnu, měsíc teplotně normální. Teplotně mimořádně nadnormální srpen 2015 s průměrnou teplotou 21,3 °C je nejteplejším srpnem od roku 1961. Jen měsíc říjen byl chladnější než dlouhodobý průměr. Roční srážkový úhrn 531 mm dovoluje označit rok jako srážkově silně podnormální (21 % pod dlouhodobým průměrem). Nejvíce srážek, v průměru 76 mm, což bylo 153 % dlouhodobého průměru, napadlo v České republice v listopadu a nejméně, v průměru jen 12 mm (32 % dlouhodobého průměru) v únoru. Měsíce leden, březen, říjen a listopad byly nadnormální. Pouze měsíc prosinec byl srážkově silně podnormální (42 % dlouhodobého průměru), měsíc únor byl s 32 % pod-

normální, měsíce duben až září měly úhrn nižší než je dlouhodobý průměr, ale jsou klasifikovány jako měsíce srážkově normální.

Zima roku 2015 byla podobně jako v předcházejícím roce teplá a nepadalo žádné významné množství sněhu. První záchvěv zimy byl zaznamenán 1. prosince 2014, kdy se začala na téměř celém území republiky vytvářet ledovka. Padající mrznoucí srážky začaly na podchlazeném zemském povrchu namrzat a vytvářely ledovou krustu. Ledovka však neměla žádný negativní vliv na porosty ozimů i díky tomu, že brzy odtála vlivem vyšších teplot. Další vlna chladného počasí, tentokrát se slabými sněhovými srážkami, se projevila koncem prosince 2014 a počátkem ledna 2015. Celkově se však prosinec 2014 zařadil mezi měsíce teplé až silně teplé a srážkově normální. Podobně byl hodnocen i druhý zimní měsíc – leden 2015. Ve třetí lednové dekádě byly na některých místech republiky zaznamenány sněhové srážky, díky kterým patřil leden v některých regionech k měsícům srážkově nadnormálním (Moravskoslezský kraj, Olomoucký kraj, Zlínský kraj). Únor 2015 byl nejchladnějším měsícem zimy a zapsal se mezi měsíce teplotně normální, srážkově pak jako silně podnormální až normální. V únoru a březnu 2015 začalo docházet k postupnému ubývání srážek. Během těchto

měsíců byly zaznamenány více jak dvě desetidenní období, kdy se nevyskytly téměř žádné srážky. Díky vhodnému počasí se začalo s polními pracemi v některých místech už v půli února. Březen 2015 byl měsícem teplotně i srážkově normálním. Během měsíce se však vyskytlo více bezsrážkových dnů, které vykompenzovaly srážky spadlé v závěru března. Klidný průběh zimy umožnil bezproblémové přežívání všech porostů ozimů. Ozimé obiloviny se na začátku jara nacházely podobně jako v předcházejícím roce ve velmi dobrém stavu a také jařiny, vlivem srážek spadlých koncem března, vzcházely vyrovnaně.

Duben a květen 2015 patřily v Česku k měsícům teplotně i srážkově normálním, avšak průměrné srážkové úhrny se pohybovaly spíše pod hodnotou normálu a tak docházelo i nadále k pozvolnému prohlubování srážkového deficitu (v průměru o 25 mm za měsíc). Měsíc duben byl charakteristický typicky proměnlivým, tzv. aprílovým počasím, které bylo za posledních 5 let nejpoměnlivější. Během druhé dubnové dekády začaly porosty ozimých obilovin sloupkovat. Mírné mrazíky na konci dubna poškodily pár hektarů nakvetajících jabloní na Jižní Moravě a v dalších částech ČR. V jarním období roku 2015 začalo docházet k prvním projevům půdního sucha, ale ty neměly na většinu plodin výraznější vliv, neboť srážkový deficit ještě nebyl příliš velký a velmi příznivě působil i relativně chladnější květen. Během druhé a třetí květnové dekády začaly porosty ozimé pšenice metat. Od poloviny května začínají plodiny na lehčích půdách trpět přísušky z důvodů nedostatku srážek.

Červen 2015 byl hodnocený jako měsíc teplotně normální, srážkově podnormální až silně podnormální. V průběhu června se na většině území ČR zvyšoval srážkový deficit, regionálně se však opět projevovaly výrazné rozdíly. Počátkem měsíce bylo zaznamenáno více jak desetidenní bezsrážkové období, které bylo přerušeno srážkami spadlými v polovině června 2015. Tyto srážky pak měly příznivý vliv na nalévání zrna v klasech.

Měsíce červenec a srpen 2015 se zapsaly do historie jako měsíce mimořádně teplé. Srážkově se zařadil červenec mezi měsíce podnormální a stal se 5. nejsušším od roku 1961, srpen pak byl srážkově normální. Během letních měsíců se na území ČR vyskytla 4 období s výrazně nadprůměrnými teplotami, kdy maximální teploty atakovaly hranice 35 °C i více a i noční minimální teploty dosahovaly vysokých hodnot. První horká vlna proběhla na počátku července v období od 2. 7. do 7. 7. 2015. Po mírném poklesu teplot následovala druhá horká vlna v období od 16. 7. do 25. 7. 2015. Třetí horká vlna byla velmi výrazná jak délkou období, tak i intenzitou a nastala začátkem srpna. Mimořádně teplé období přetrvávalo po dobu 14 dní (od 3. do 16. 8. 2015) na celém území ČR. Vysoké teploty této horké vlny vyvrcholily 7. a 8. srpna 2015, kdy maximální denní teploty na některých stanicích přesahovaly hodnoty 38 °C. Toto období vysokých teplot bylo přerušeno velmi vydatnými srážkami, které spadly během 17. a 18. 8. 2015. Díky těmto srážkám se přibrzdl srážkový deficit a srpen 2015 se tak zařadil k měsícům srážkově normálním. Poslední čtvrtá horká vlna byla zaznamenána koncem měsíce srpna 2015 a trvala do začátku září (od 28. 8. do 1. 9. 2015). Během léta 2015 se vyskytlo celkem 33 tropických dnů a 10 tropických nocí. Sucho pokračovalo i během září a začátku října, kdy srážkový deficit stoupl až na 180 mm; situaci na povrchových tocích zlepšilo až srážkové období z poloviny října.

Srážkový deficit se projevil ve velmi negativní vláhové bilanci a vznikem půdního sucha. Dle vyhodnocení základní vláhové bilance od srpna do října vykazovalo okolo 80 % území ČR o 100 mm nižší hodnoty než je dlouhodobý průměr 1981–2010 a na části území byla zásoba využitelné vody na středně těžké půdě s travním porostem menší než 40 %. Dalšími dopady sucha bylo zvýšené nebezpečí vzniku požárů, zejména v průběhu srpna, a posun nástupu vegetačních fází rostlin. Prudký pokles vláh a vysoké teploty v letním období, působily diferencovaně dle vývojové fáze, ve které zastihly konkrétní druhy zemědělských plodin. U části obilovin a u řepky byl vliv sucha většinou spíše pozitivní pro sklizeň i kvalitu úrody, obdobně lze hodnotit i vliv na vinnou révu, naopak u jiných plodin se sucho stalo velkým problémem. Škody následkem sucha byly indikovány zejména v sektorech brambory, cukrovka, chmel, ovoce, zelenina, školky ovocné a okrasné, lesní školky, kukuřice a TTP ve vazbě na chov hospodářských zvířat. Nejméně se projevilo sucho na vegetaci v severních Čechách, odkud byl hlášený téměř nulový vliv na vegetaci, nejvýraznější dopady sucha byly zaznamenány v jižních a středních Čechách a v jihovýchodní polovině Moravy.

Na začátku září přešla přes území ČR výrazná studená fronta, za kterou se dostala teplota k zářijovému normálu. Zároveň se vyskytly poměrně vydatné srážky. Až do konce druhé zářijové dekády postupovaly přes střední Evropu v řidicím výškovém jihozápadním proudění jednotlivé frontální systémy. Srážky byly sice zaznamenány téměř každý den, ale převážně slabé. Většinou se vyskytovaly přehánky, výjimečně i bouřky. V dalších dnech se Česká republika nacházela v nevýrazném tlakovém poli a vyskytovaly se zde pouze lokální srážky s nízkými úhrny. V posledním zářijovém týdnu a začátkem října byla větší část západní a střední Evropy pod vlivem tlakové výše. V tomto období se srážky vůbec nevyskytovaly, srážkový deficit začátkem října na území ČR vyvrcholil a od začátku roku dosáhl až 180 mm. Další bezsrážková období, kdy převládala tlaková výše přesouvající se přes střední Evropu k východu, nastala od 10. do 12. října a od 23. října do konce měsíce. Naopak velmi vydatné srážky byly zaznamenány v období od 13. do 16. října, kdy území ovlivňovalo zvlněné frontální rozhraní spojené s tlakovou níží postupující ze západního Středomoří přes Balkán k severovýchodu. Právě srážky z tohoto období, tak jako srážky uprostřed srpna, přechodně zmírnilly srážkový deficit. Další vývoj počasí způsobil, že na konci října se srážkový deficit opět vrátil na hodnoty z konce září, tedy kolem 170 mm. Začátek podzimu (září a říjen) přinesl místy komplikace při vzcházení ozimů, zejména u řepky, jejíž optimální doba setí je v září, naopak např. při sklizni cukrové řepy vznikaly v říjnu problémy v důsledku vlhka v povrchové vrstvě půdy.

Nad střední Evropou se na konci října vytvořila výrazná teplotní inverze, která se udržovala i v prvních listopadových dnech. 15. listopadu přes naše území pozvolna přecházela teplá fronta a na ní přišlo po dlouhé době na celém našem území. V nižších a středních polohách se srážky pohybovaly většinou do 20 mm, ve vyšších polohách od 15 do 50 mm. Tyto vydatné srážky způsobily rychlé vzestupy hladin vodních toků. V posledních dnech měsíce listopadu přineslo teplé a vlhké západní cyklonální proudění do Česka vyšší úhrny srážek a vítr s nárazy nad 20 metrů za sekundu. Na začátku měsíce prosince rychle odtávala sněhová pokrývka, která se na horách vytvořila v předchozích týdnech. Odtá-

vání sněhové pokrývky a vydatné srážky na konci listopadu způsobily rychle vzestupy hladin toků zejména na JZ území ČR. Maximum výšky sněhové pokrývky v první části zimního půlroku (říjen až prosinec) se vyskytlo 1. prosince na Labské boudě (68 cm), která zůstala jedinou standardní měřicí stanicí ČHMÚ, na které ležela sněhová pokrývka až do konce roku. V poslední prosincové dekádě už ležel sníh jen na několika místech v Jizerských horách a na Šumavě.

Výživa rostlin

Ve srovnání s rokem 2014 došlo, jak vyplývá z níže uvedené tabulky, ke zvýšení spotřeby živin v minerálních hnojivech, zejména dusíku. Celková spotřeba čistých živin dodaných minerálními hnojivy činila 137,06 kg na 1 ha zemědělské půdy. Na základě informací ČSÚ bylo v roce 2015 kalkulováno s výměrou tzv. „využívané zemědělské půdy“ 3 493 717 hektarů.

Spotřeba živin v kg na 1 ha zemědělské půdy – minerální hnojiva

Rok	N	P ₂ O ₅	K ₂ O	Celkem/ha	Celkem tis.tun čistých živin
2001	72,6	12,3	7,3	92,2	394,716
2002	72,3	12,2	7,7	92,2	368,850
2003	60,6	11,7	7,3	79,6	318,604
2004	75,8	13,7	9,9	99,4	401,708
2005	73,2	11,7	7,7	92,6	370,529
2006	77,4	11,7	9,4	98,5	393,956
2007	83,8	15,3	9,9	109,1	436,114
2008	85,4	13,8	11,4	110,6	442,377
2009	63,4	4,3	0,3	68,0	272,000
2010	76,7	8,9	7,5	93,2	327968
2011	100,7	11,3	6,5	118,5	415175
2012	98,9	12,2	6,5	117,6	414671
2013	94,18	11,83	7,03	113,04	398072
2014	92,64	13,07	11,72	117,43	412819
2015	113,67	13,91	9,48	137,06	478861

Pramen: MZe

Spotřeba vápenatých hmot v ČR

Rok	Celková spotřeba (v tis. t)
2001	212
2002	201
2003	171
2004	141
2005	93,1
2006	103
2007	229
2008	180
2009	200
2010	118
2011	173
2012	201
2013	253
2014	283
2015	285

Pramen: MZe

Hnojení statkovými a organickými hnojivy

V roce 2015 bylo statkovými hnojivy (bez započtení sklidiitelných rostlinných zbytků, tedy např. zapravované slámy) a organickými hnojivy dodáno **28,6 kg N, 15,9 kg P₂O₅ a 27,6 kg K₂O na hektar zemědělské půdy** (vztaheno k využívané zemědělské půdě 3 493 717 ha). Celkový vnos čistých živin ze statkových a organických hnojiv byl **72,1 kg/ha**. Přívod živin ve statkových hnojivech živočišného původu představuje živiny v exkrementech hospodářských zvířat, bez započtení živin steliva, po odpočtu ztrát ve stájích a při skladování statkových hnojiv. V roce 2015 byl stejně jako v roce 2014 do této statistiky započítán i vstup živin v digestátu, kterého je v zemědělských bioplynových stanicích (BPS) v ČR produkováno ročně přes 8 mil. tun. Část statkových hnojiv je dodávána do BPS jako vstupní surovina. Živiny ze vstupujících statkových hnojiv (keřda, hnůj) tvoří odhadem polovinu živin ve výsledném digestátu. (Zdroj VÚRV, v.v.i.).

Velikost kapacity a stav zařízení na skladování hnojiv

Nové údaje svědčí o tom, že kapacita skladovacích prostor se postupně dostává do souladu s legislativními požadavky. Je to z důvodů možnosti čerpat dotace na výstavbu, nebo rekonstrukci těchto prostor v rámci Operačního programu Zemědělství.

Ochrana rostlin

Zhodnocení roku 2015

Průběh zimy 2014/2015 byl velmi mírný, neobvykle teplé počasí však vyhovovalo nejen kulturním rostlinám, které nebyly poškozeny mrazem, ale i přezimování plevelů, škůdců a původců chorob. Ozimy přezimovaly v dobrém zdravotním stavu, většinou vzrůstově i vývojově vyrovnané, s výjimkou pozdě setých porostů nedocházelo k vyzimování ani poškození rostlin mrazem. Z důvodu velmi příznivého počasí mohly být velmi brzy zahájeny polní práce, od poloviny února do poloviny března bylo v teplejších oblastech provedeno přihnojení ozimů, předsetová příprava půdy a následně zahájeno setí jařin, máku, hrachu a v ranobrambořských oblastech i sázení brambor. V některých lokalitách se prováděla aplikace rodenticidů proti přemnoženým hrabošům. Následovalo chladnější období s častým střídáním sněhových a dešťových přeháněk, kdy se polní práce musely zastavit. Na některých lokalitách došlo k poškození rostlin přízemními mrazy. Nepříznivé počasí trvalo až do poloviny dubna a nástup jara se významně opozdil. Polní práce se zpožděním se opět rozběhly a probíhala aplikace hnojiv a herbicidů, dokončovalo se sázení brambor a setí cukrovky a kukuřice. Zdravotní stav většiny porostů byl dobrý. Koncem dubna a na počátku května nastalo opět chladné počasí a došlo k poškození některých plodin (peckoviny, drobné ovoce, brambor, kukuřice) přízemními mrazy. Přízemní mrazy se opět lokálně vyskytly v polovině května. Na některých lokalitách se již začal projevovat nedostatek půdní vláhy a v jeho důsledku také snížená účinnost aplikovaných morforegulatorů a preemergentních herbicidů. Po nástupu teplejšího počasí začala aplikace přípravků do řepky. V tomto období byl zaznamenán výrazný nárůst výskytu viróz v ozimech a došlo i k zaorávce některých porostů. V porostech jařin se začal stále výrazněji projevovat nedostatek vláhy. Začátkem června došlo k oteplení, které se pozitivně projevilo ve vývoji plodin, ale současně se začal projevovat i nedostatek srážek. Na přelomu června a července se již začal srážkový deficit a současně vysoké teploty projevovat zasycháním špiček listů i celých praporcových listů obilnin nebo vadnutím listů či dokonce odumíráním starších listů řepy. Začátkem července nastalo velmi teplé období, na mnoha lokalitách přesahovaly max. denní teploty 35 °C. Porosty ozimého ječmene dozrály velmi brzy a přešly do fáze sklizňové zralosti. Porosty jarních ječmenů však vlivem sucha často podeschly a pouze nouzově dozrály. Byla zahájena sklizeň ozimých ječmenů, výnosy však byly pouze průměrné až podprůměrné. Po mírném poklesu nastala od poloviny druhé dekády do poloviny třetí dekády července druhá horká vlna s tropickými teplotami. Probíhala rovněž sklizeň raných brambor, velikost i nasazení hlíz však byly obecně menší. Vlivem trvajících sucha docházelo ke zvýšenému propadu plodů ovocných dřevin. Koncem července a počátkem srpna skončila sklizeň ozimých ječmenů a byla zahájena sklizeň ozimé pšenice a jarního ječmene. Začátkem srpna nastalo další velmi teplé období, které trvalo až do poloviny srpna. V tomto období dosahovaly maximální teploty opět rekordních hodnot. V průběhu srpna byla většina obilnin sklizena, místy se sklízely poslední porosty ovesa. Výnosy byly hodnoceny jako dobré. Začala rovněž sklizeň kukuřice na siláž a ozimé řepky, výnosy řepky byly hodnoceny většinou jako průměrné až podprůměrné. Koncem druhé dekády srpna došlo v některých oblastech k intenzivním srážkám, které způsobily problémy pěstitelům zeleniny, ovoce a révy, protože plody byly poškozeny praskáním. Další velmi teplé období nastalo

koncem srpna a trvalo do počátku září. Poté nastal výrazný pokles teplot a k oteplení došlo až v polovině září. Koncem srpna až do poloviny září se zakládají nové porosty ozimů, příprava půdy však byla z důvodu sucha velmi problematická. V září byla zahájena sklizeň silážní kukuřice, rané hybridy byly místy již zcela odumřelé, výnosy zrna byly z důvodu dlouhotrvajícího sucha průměrné nebo mírně podprůměrné. Zaseté ozimé plodiny vlivem sucha špatně vzcházely a porosty byly prořídle. Probíhala rovněž sklizeň cukrovky a konzumních i sadbových brambor, výnosy obou plodin byly rovněž nižší, bulvy i hlízy byly menší a rovněž byl velký podíl malých hlíz. Na většině lokalit byl pozorován nárůst výskytu hraboše polního. Později seté porosty byly nerovnoměrně vzešlé. Pokračovala sklizeň kukuřice na zrna, výnosy byly velmi rozdílné. Vlivem srážek došlo v závěru vegetace k nárůstu bulev cukrovky, probíhala sklizeň cukrovky a končila sklizeň brambor. Od konce října do konce roku docházelo vlivem vydatnějších srážek ke zlepšení zdravotního stavu porostů ozimů.

Výskytu živočišných škůdců, s výjimkou hraboše polního, byly v roce 2015 obecně slabší a jimi způsobené škody menší. Rovněž slabší byly i výskytu většiny houbových chorob, zvláště těch, které vyžadují k vývoji a k rozmnožování srážky, případně vysokou relativní vlhkost vzduchu nebo ovlhčení povrchu rostlin. Dochází však k výraznému nárůstu výskytu a škodlivosti žluté rzivosti pšenice v důsledku zavlečení nové rasy na naše území. V roce 2015 ovlivnilo nepříznivé počasí vývoj plodin v mnohem větší míře než výskyt škodlivých organismů. V roce 2015 byl zaznamenán mimořádně častý výskyt tzv. abiotikóz, tj. poruch a poškození plodin různými abiotickými faktory, největší negativní vliv měl především silný a dlouhodobý vláhový deficit, dále jarní přízemní mrazy, velmi intenzivní sluneční záření během letního období, které způsobilo poškození některých citlivých plodin resp. plodů, případně vichřice, lokální přívalem deště a krupobití.

Rok 2015 lze z klimatologického hlediska hodnotit celkově jako teplotně silně nadprůměrný a srážkově podprůměrný, s výjimkou měsíce října byly všechny měsíce, v různé intenzitě, teplotně nadprůměrné a osm měsíců bylo srážkově podprůměrných. Nadprůměrně teplé a suché bylo rovněž i vegetační období. Nejteplejším měsícem byl mimořádně srpen. Byl také zaznamenán rekordní počet letních i tropických dnů a nocí. Rok 2015 byl klasifikován jako dosud nejteplejší od počátku měření a pozorování.

OBILNINY

Pšenice, ječmen, oves, žito

Choroby

Škodlivé výskytu **růžové sněžné plísňovitosti** obilnin /plíseň sněžná/ (původce *Monographella nivalis* var. *nivalis*) na pšenici ozimé byly zjištěny pouze v kraji Jihočeském (okr. Písek), Libereckém (Česká Lípa) a Jihomoravském (Břeclav), škodlivé výskytu na ozimém ječmeni nebyly pozorovány.

Šedobílá sněžná plísňovitost obilnin /paluška travní/ (*Typhula incarnata*) se ve škodlivé intenzitě nevyskytovala.

Škodlivé výskytu **padlí pšenice** /padlí travní na pšenici/ (*Blumeria graminis* f.sp. *tritici*) byly zjištěny pouze v krajích Plzeňském (okr. Klatovy), Královéhradeckém (Náchod), Pardubickém (Ústí n. O.), Vysočina (Žďár n. S.), Jihomoravském

(Znojmo, Hodonín) a Moravskoslezském (Frýdek-Místek). Škodlivé výskyty **padlí ječmene** /padlí travní na ječmeni/ (*Blumeria graminis* f.sp. *hordei*) byly zjištěny pouze v krajích Plzeňském (okr. Plzeň-sever) a Pardubickém (Ústí n. O.).

Škodlivé výskyty **septoriové skvrnitosti pšenice** /braničnatka pšeničná/ (*Mycosphaerella graminicola*) na ozimé pšenici byly zjištěny v krajích Karlovarském (okr. Karlovy Vary), Plzeňském (Domažlice), Jihočeském (Český Krumlov), Ústeckém (Litoměřice), Libereckém (Semily), Středočeském (Mělník), Královéhradeckém (Jičín, Náchod, Rychnov n. K.), Pardubickém (Chrudim, Ústí n. O.), Jihomoravském (Břeclav, Hodonín, Znojmo) a Olomouckém (Přerov, Jeseník).

Škodlivé výskyty **feosferiové skvrnitosti pšenice** /braničnatka plevová/ (*Phaeosphaeria nodorum*) byly zjištěny v krajích Plzeňském (Klatovy), Jihočeském (okr. Prachatice, Tábor) a Královéhradeckém (Rychnov n. K.).

Škodlivé výskyty **černání kořenů a báží stébel obilnin** /černání pat stébel/ (*Gaeumannomyces graminis* var. *graminis*) na ozimé pšenici byly zjištěny pouze v kraji Vysočina (okr. Žďár n. S.). V ostatních krajích nebyly výskyty zaznamenány nebo byly slabé.

Škodlivé lokální výskyty **růžovnění klasů pšenice** /fuzariózy klasů/ (*Fusarium* spp.) na ozimé pšenici byly zjištěny pouze v kraji Moravskoslezském (okr. Frýdek-Místek), slabé výskyty však byly pozorovány téměř ve všech krajích. V souvislosti s detekcí původců růžovnění klasů jsou pravidelně odebrány vzorky a analyzovány na obsah deoxynivalenonu (DON). Celkem bylo v roce 2015 náhodně odebráno 127 vzorků zrna či klasů. Z tohoto množství byl v 60 vzorcích detekován obsah přítomného DON, tj. 47 % pozitivních vzorků na přítomnost sledovaného toxinu. Vzorků se zvýšeným obsahem DON (>0,500 mg/kg zrna) bylo zjištěno celkem 3, tj. 5 % všech odebraných vzorků. Nejvyšší obsah DON dosáhl hodnoty 1,22 mg/kg zrna. Hygienický limit množství DON pro zrna (1,250 mg/kg) nebyl překročen. Průměrný obsah DON ve vzorcích s jeho výskytem byl 0,09 mg/kg zrna. Z původců růžovnění klasů pšenice byly nejčastěji detekovány druhy *Fusarium poae* a *F. graminearum*, případně společně infekce. Z dalších druhů s nižším zastoupením lze jmenovat *F. avenaceum* či *F. culmorum* a okrajově též druh *F. langsethiae*.

Škodlivé výskyty **pyrenoforové skvrnitosti pšenice** /helminthosporiová skvrnitost pšenice/ (*Pyrenophora tritici-repentis*) byly zjištěny v krajích Plzeňském (okr. Klatovy), Jihočeském (Prachatice, Strakonice), Středočeském (Benešov), Ústeckém (Litoměřice), Královéhradeckém (Trutnov), Vysočina (Žďár n. S.) a Jihomoravském (Břeclav).

Škodlivé lokální výskyty **rizoktoniové hniloby pšenice** (*Thanatephorus cucumeris*) byly zjištěny pouze v krajích Plzeňském (okr. Domažlice) a Jihočeském (Český Krumlov, České Budějovice).

Škodlivý výskyt **zakrsle snětivosti pšenice** /snět zakrslá/ (*Tilletia controversa*) na ozimé pšenici nebyl zaznamenán, pouze v Karlovarském, Plzeňském, Jihočeském, Středočeském, Královéhradeckém, Pardubickém kraji a Vysočině byl zaznamenán pozitivní výskyt, v ostatních krajích nebyl výskyt choroby vůbec zjištěn. V souvislosti s výskyty snětí jsou

pravidelně odebrány vzorky a detekovány na přítomnost snětí. V roce 2015 bylo z celkem 251 odebraných vzorků 48 vzorků (19,1 %) pozitivních na výskyt původců snětivosti. Na původce mazlavé snětivosti pšenice *Tilletia caries* připadal podíl 35,4 % z pozitivních vzorků, na původce zakrsle snětivosti pšenice *T. controversa* připadal podíl 45,8 % a původce hladké snětí pšeničné *T. laevis* se podílel na infekci ze 4,2 %. Na směsné infekci *T. caries* + *T. controversa* připadl podíl 14,5 %. Obecně se onemocnění snětivostmi v roce 2015 pohybovalo na střední úrovni (19,1 %) v porovnání s kalamitním rokem 2010, kdy se napadení pohybovalo na úrovni 41,6 %.

Slabé výskyty **černé rzivosti trav** /rez travní/ (*Puccinia graminis*) na ozimé pšenici byly zjištěny v krajích Jihočeském (okr. Jindřichův Hradec, Tábor). V ostatních krajích nebyl výskyt choroby zjištěn.

Škodlivé výskyty **hnědé rzivosti pšenice** /rez pšeničná/ (*Puccinia recondita*) na ozimé pšenici byly zjištěny v krajích Pardubickém (okr. Ústí n. O.), Jihomoravském (Břeclav, Zlínský (Kroměříž), Olomouckém (Prostějov, Přerov, Olomouc) a Moravskoslezském (Nový Jičín).

Škodlivé výskyty **žluté rzivosti pšenice** /ez plevová/ (*Puccinia striiformis*) na ozimé pšenici byly zjištěny v krajích Plzeňském (okr. Klatovy), Jihočeském (Strakonice, Tábor), Ústeckém (Děčín), Královéhradeckém (Rychnov n. K.), Pardubickém (Svitavy), Vysočina (Žďár n. S.) a Jihomoravském (Břeclav, Znojmo).

Škodlivé výskyty **hnědé rzivosti ječmene** /rez ječná/ (*Puccinia hordei*) nebyly zaznamenány, pouze slabé výskyty v krajích Jihočeském, Ústeckém, Vysočina, Jihomoravském a Olomouckém.

Výskyt **prašné snětivosti ječmene** /snět prašná ječná/ (*Ustilago nuda* f.sp. *hordei*) na jarním ječmeni nebyl zjištěn v žádném z krajů.

Škodlivé výskyty **síťovité skvrnitosti ječmene** /hnědá skvrnitost/ (*Pyrenophora teres*) byly pozorovány v krajích Středočeském (okr. Benešov), Ústeckém (Louny) a Pardubickém (Ústí n. O.).

Škodlivé výskyty **spály ječmene** /rhynchosporiová skvrnitost/ (*Rhynchosporium secalis*) na jarním ječmeni byly pozorovány pouze v kraji Libereckém (okr. Semily).

Škodlivé výskyty **virové žluté zakrslosti ječmene** (Barley yellow dwarf virus (BYDV) a **virové zakrslosti ječmene** (Wheat dwarf virus (WDV) na ječmeni a pšenici jsou sledovány pravidelně a již na podzim 2014 bylo hodnoceno 66 porostů nově založených ozimů a rezervoárů virových zakrslostí obilnin (obilní výdrol, kukurice, travní porosty na zemědělské i nezemědělské půdě) na podezření z výskytu virových zakrslostí, na jaře 2015 pak dalších 312 porostů. Celkově tedy bylo v souvislosti s výskytem viróz na jaře 2015 odpozorováno 378 porostů, při čemž pozitivní výskyt byl laboratorně potvrzen u 155 vzorků, celkem bylo tedy napadeno 50 % hodnocených porostů. Z pozitivních vzorků bylo 119 vzorků (77 %) infikováno BYDV, 16 vzorků (11 %) infikováno WDV a 17 vzorků (12 %) infikováno směsnou infekcí

WDV + BYDV. Nejčastější výskyty viróz byly zaznamenány v Libereckém kraji, Středočeském kraji a Vysočině. Od září do prosince 2015 odpozorovali inspektoři ÚKZÚZ z rezervoárů virových zakrslostí a nově založených porostů ozimých obilnin 53 porostů. Z těchto porostů bylo 6 laboratorně potvrzeno jako pozitivních na přítomnost virového onemocnění. V celkovém hodnocení tedy 11,3 % napadení hodnocených porostů. Z těchto pozitivních vzorků bylo pak 100 % infikováno WDV.

Škůdci

Škodlivý výskyt kohoutků – **k.modrý** (*Oulema galleciana*), **k. černý** (*O.melanopus*) na ječmeni byl pozorován v krajích Jihočeském (okr. Písek), Královéhradeckém (Jičín, Trutnov), Jihomoravském (Brno-venkov), Břeclav a Olomouckém (Přerov).

Škodlivé výskyty mšic – **kyjatka osenní** (*Sitobion avenae*), **k. travní** (*Metopolophium dirhodum*) a **mšice střemchová** (*Rhopalosiphum padi*) na jarním ječmeni nebyly pozorovány, mšice se na ječmeni vyskytovaly pouze ve slabé intenzitě. Škodlivé výskyty **kyjatky osenní** na ozimé pšenici byly zjištěny pouze v krajích Jihomoravském (Břeclav) a Olomouckém (Přerov), ostatní druhy mšic se na pšenici vyskytovaly pouze ve slabé intenzitě..

Škodlivé výskyty **kříška polního** (*Psammotettix alienus*) na ječmeni byly zjištěny pouze v krajích Ústeckém (okr. Litoměřice) a Královéhradeckém (Jičín), škodlivé výskyty **kříška polního** na pšenici byly pozorovány v krajích Jihočeském (okr. Prachatice, Tábor), Středočeském (Rakovník, Mělník), Ústeckém (Litoměřice), Libereckém (Semily), Královéhradeckém (Hradec Králové), Pardubickém (Svitavy), Vysočina (Pelhřimov, Havlíčkův Brod, Žďár n. S.), Jihomoravském (Znojmo, Břeclav) a Moravskoslezském (Opava). Výskyt kříška polního byl na jaře 2015 zjišťován ve 497 porostech obilnin, přičemž v 8,8 % vzorků byl nalezen křísek polní. Slabý výskyt byl zaznamenán v 73,2 % sledovaných porostů, střední výskyt v 23,2 % porostů a silný výskyt v 3,6 % porostů. Od srpna do listopadu 2015 bylo v rámci průzkumu výskytu kříška polního v rezervoárech virových zakrslostí obilnin a v novém osevu ozimých obilnin provedeno sledování ve 183 porostech, přičemž ve 42,6 % vzorků byl nalezen křísek polní. Slabý výskyt kříška byl zaznamenán v 52,6 % sledovaných porostů, střední výskyt v 28,2 % porostů a silný výskyt v 19,2 % porostů.

Obaleč obilní (*Cnephasia pumicana*) na ječmeni se vyskytoval ve škodlivé intenzitě pouze v krajích Ústeckém (okr. Teplice) a Plzeňském (Klatovy) a na ozimé pšenici v krajích Jihočeském (Prachatice), Ústeckém (Most), Královéhradeckém (Trutnov) a Vysočina (Třebíč).

Škodlivé výskyty **hraboše polního** (*Microtus arvalis*) na jarním ječmeni byly pozorovány pouze v krajích Ústeckém (okr. Litoměřice) a Jihomoravském (Brno-město), na ozimém ječmeni v krajích Plzeňském (Domažlice, Klatovy, Plzeň-město), Jihočeském (Strakonice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Tábor), Středočeském (Rakovník, Příbram, Mladá Boleslav, Kutná hora), Ústeckém (Louny, Most, Litoměřice, Děčín), Libereckém (Česká Lípa, Liberec, Jablonec n. N.), Královéhradeckém (Trutnov), Pardubickém (Chrudim, Ústí n. O.), Vysočina (Pelhřimov, Jihlava, Třebíč), Jihomorav-

ském (Brno-město, Blansko), Zlínském (Uherské Hradiště, Zlín) a Moravskoslezském (Nový Jičín) a na ozimé pšenici v krajích Plzeňském (okr. Domažlice, Klatovy), Jihočeském (Strakonice, Český Krumlov, České Budějovice, Tábor, Jindřichův Hradec), Středočeském (Benešov, Příbram, Rakovník, Praha-západ, Mělník, Mladá Boleslav, Kolín, Kutná Hora), Ústeckém (Louny, Most, Teplice, Ústí n. Labem, Litoměřice, Děčín), Libereckém (Česká Lípa, Liberec), Královéhradeckém (Trutnov, Rychnov n. K.), Pardubickém (Pardubice, Ústí n. O., Svitavy), Vysočina (Pelhřimov, Jihlava, Třebíč), Jihomoravském (Blansko, Brno-venkov, Znojmo, Břeclav, Hodonín, Vyškov), Zlínském (Uherské Hradiště, Kroměříž, Zlín), Olomouckém (Prostějov, Přerov) a Moravskoslezském (Opava, Bruntál).

Kukuřice

Choroby

Škodlivé výskyty bělorůžové hniloby obilek /fuzariózy palic/ (*Gibberella fujikuroi*, *G. zae*) v palicích kukuřice byly zaznamenány v krajích Karlovarském (okr. Cheb, Karlovy Vary), Ústeckém (Louny), Libereckém (Semily), Královéhradeckém (Náchod), Pardubickém (Svitavy) a Jihomoravském (Břeclav, Znojmo, Brno-venkov), Olomouckém (Prostějov) a Moravskoslezském (Bruntál), v ostatních krajích byly výskyty slabé nebo nebyl výskyt zaznamenán.

Škůdci

Škodlivý výskyt zavíječe kukuřičného (*Ostrinia nubilalis*) byly pozorován pouze v kraji Středočeském (okr. Beroun, Rakovník), Libereckém (Semily) a Královéhradeckém (Rychnov n. K.).

OLEJNINY

Řepka olejná

Choroby

Škodlivý výskyt **fomového černání stonků řepky** /fomová hniloba/ (*Leptosphaeria maculans*, *L. biglobosa*) byl pozorován v krajích Karlovarském (okr. Karlovy Vary), Plzeňském (Domažlice, Rokycany), Jihočeském (České Budějovice, Tábor), Středočeském (Příbram, Kladno), Ústeckém (Litoměřice), Libereckém (Česká Lípa, Semily), Královéhradeckém (Náchod), Pardubickém (Pardubice, Ústí n. O., Svitavy), Vysočina (Žďár n. S.), Jihomoravském (Znojmo), Zlínském (Zlín, Kroměříž), Olomouckém (Přerov, Olomouc) a Moravskoslezském (Bruntál, Karviná).

Škodlivý výskyt **bílé hniloby řepky** /hlízenka obecná/ (*Sclerotinia sclerotiorum*) byl zaznamenán v krajích Plzeňském (Domažlice), Jihočeském (Strakonice, Prachatice, Písek, Tábor), Středočeském (Příbram, Mladá Boleslav), Ústeckém (Most, Ústí n. L., Litoměřice), Královéhradeckém (Jičín, Trutnov), Pardubickém (Chrudim, Svitavy), Vysočina (Jihlava), Olomouckém (Prostějov, Přerov) a Moravskoslezském (Bruntál).

Škodlivý výskyt **šedé plísňovitosti brukvovitých** /plíseň šedá/ (*Botrytis cinerea*) byl zjištěn pouze v kraji Vysočina (okr. Jihlava).

Škodlivý výskyt **alternariové skvrnitosti brukvovitých** /černá řepková/ (*Alternaria brassicae*, *A. brassicicola*) byl pozorován v krajích Jihočeském (okr. Jindřichův Hradec), Ústeckém (Louny, Děčín), Středočeském (Mladá Boleslav),

Královéhradeckém (Jičín, Trutnov, Náchod, Rychnov n. K.), Pardubickém (Pardubice, Chrudim), Jihomoravském (Blansko) a Zlínském (Kroměříž).

Škůdci

Škodlivý výskyt **bejlomorky kapustové** (*Dasineura brassicae*) na ozimé řepce byl zaznamenán v krajích Pardubickém (Ústí n. O., Chrudim), Vysočina (Žďár n. S.) a Olomouckém (Jeseník).

Škodlivý výskyt **blýskáčka řepkového** (*Meligethes aeneus*) byl zjištěn v krajích Pardubickém (okr. Chrudim) a Jihomoravském (Brno-město).

Škodlivý výskyt **dřepčíka olejkového** (*Psylliodes chrysocephala*) byl pozorován v krajích Plzeňském (Plzeň-město), Středočeském (Beroun) a Jihomoravském (Znojmo).

Škodlivý výskyt krytonosců – **krytonosec šešulový** (*Ceutorhynchus obstructus*) byl pozorován pouze v kraji Libereckém (okr. Česká Lípa). Škodlivý výskyt **krytonosce řepkového** (*Ceutorhynchus napi*) byl zjištěn pouze v Jihomoravském kraji (okr. Brno-venkov, Břeclav). Škodlivý výskyt **krytonosce čtyřzubého** (*Ceutorhynchus pallidactylus*) nebyl zjištěn, škůdce se vyskytoval pouze ve slabé intenzitě.

Škodlivý výskyt **mšice zelné** (*Brevicoryne brassicae*) byl pozorován v krajích Plzeňském (Klatovy, středočeském (Rakovník, Kutná Hora, Kladno), Královéhradeckém (Trutnov), Pardubickém (Svitavy) a Vysočina (Pelhřimov, Třebíč).

Škodlivý výskyt **hraboše polního** (*Microtus arvalis*) v řepce byl zjištěn v krajích Plzeňském (okr. Tachov, Domažlice, Plzeň-město, Plzeň-sever, Klatovy), Jihočeském (Strakonice, Český Krumlov, České Budějovice, Jindřichův Hradec), Středočeském (Benešov, Příbram, Beroun, Rakovník, Praha-západ, Mělník, Kolín, Kutná Hora), Ústeckém (Louny, Most, Teplice, Litoměřice, Ústí n. L.), Libereckém (Česká Lípa, Liberec, Jablonec n. N., Semily), Královéhradeckém (Jičín, Trutnov, Náchod, Rychnov n. K), Pardubickém (Pardubice, Chrudim, Ústí n. O., Svitavy), Vysočina (Pelhřimov, Jihlava, Třebíč, Žďár n. S.), Jihomoravském (Znojmo, Břeclav, Hodonín, Brno-město, Brno-venkov, Blansko, Vyškov), Zlínském (Uherské Hradiště, Zlín, Kroměříž), Olomouckém (Prostějov, Přerov, Olomouc) a Moravskoslezském (Nový Jičín, Karviná).

Slunečnice roční

Choroby

Škodlivý výskyt **bílé hniloby slunečnice** /hlízenka obecná/ (*Sclerotinia sclerotiorum*) byl zaznamenán pouze v krajích Ústeckém (okr. Louny) a Jihomoravském (Břeclav), v ostatních byly výskyty slabé nebo se choroba nevyskytovala.

Škodlivý výskyt **šedé plísnovitosti slunečnice** /plíseň šedá/ (*Botrytis cinerea*) nebyl zjištěn.

Mák setý

Škůdci

Škodlivý výskyt **krytonosce kořenového** (*Stenocarus ruficornis*) na máku byl zjištěn pouze v krajích Královéhradeckém (okr. Trutnov) a Vysočina (Žďár n. S.), v ostatních krajích byly výskyty slabé nebo se škůdce nevyskytoval.

Škodlivý výskyt **krytonosce makovicového** (*Neoglacianus maculaalba*) byl zjištěn pouze v kraji Jihomoravském (okr. Brno-venkov).

Škodlivý výskyt **mšice makové** (*Aphis fabae*) byl pozorován v krajích Plzeňském (okr. Domažlice), Královéhradeckém (Jičín), Pardubickém (Ústí n. O.), Jihomoravském (Brno-venkov), Zlínském (Uherské Hradiště) a Olomouckém (Prostějov, Jeseník).

OKOPANINY

Cukrovka

Škůdci

Škodlivé výskyty **mšice makové** (*Aphis fabae*) v cukrovce byly pozorovány v krajích Královéhradeckém (okr. Hradec Králové, Trutnov) a Pardubickém (Pardubice), dále v kraji Jihomoravském (Znojmo), Zlínském (Uherské Hradiště), Olomouckém (Prostějov) a Moravskoslezském (Karviná). Škodlivé výskyty **mšice broskvoňové** (*Myzus persicae*) nebyly zjištěny.

Choroby

Škodlivé výskyty **cerkosporové listové skvrnitosti řepy** /skvrnatička řepná/ (*Cercospora beticola*) byly zjištěny v krajích Ústeckém (okr. Litoměřice), Středočeském (Kutná Hora), Pardubickém (Chrudim) a Moravskoslezském (Karviná).

Brambor

Choroby

Škodlivý výskyt **fusariové hniloby bramboru** /fuzariózy/ (*Fusarium* spp.) na hlízách byl zjištěn pouze v kraji Vysočina (okr. Žďár n. S.) a v kraji Pardubickém (Chrudim).

Škodlivý výskyt **bakteriálního černání stonku** a měkké hniloby hlíz bramboru /choroby sklad. hlíz bramboru/ (*Pectobacterium carotovorum* subsp. *carotovorum* Erwinia) byl pozorován v kraji Jihočeském (okr. Jindřichův Hradec, Tábor), Středočeském (Příbram), Pardubickém (Chrudim) a Vysočina (Žďár n. S.).

První ojedinělé výskyty **plísně bramboru** /plíseň bramborová/ (*Phytophthora infestans*) byly zjištěny již koncem první nebo počátkem druhé dekády června v kraji Královéhradeckém a Jihomoravském. Škodlivé výskyty choroby byly zjištěny v krajích Plzeňském (Domažlice), Ústeckém (Louny, Ústí n. L., Děčín), Libereckém (Liberec), Pardubickém (Chrudim), Vysočina (Pelhřimov, Žďár n. S.), Zlínském (Uherské Hradiště) a Olomouckém (Prostějov, Jeseník), pouze slabé výskyty byly zjištěny v krajích Karlovarském, Jihočeském, Středočeském, Královéhradeckém, Jihomoravském a Moravskoslezském.

Škůdci

Škodlivý výskyt **mandelinky bramborové** (*Leptinotarsa decemlineata*) byl zjištěn v krajích Plzeňském (okr. Tachov), Jihočeském (Písek), Středočeském (Kutná Hora), Ústeckém (Litoměřice), Jihomoravském (Břeclav), Zlínském (Uherské Hradiště) a Moravskoslezském (Nový Jičín).

Škodlivé výskyty **mšice broskvoňové** (*Myzus persicae*) a **mšice řešetlákové** (*Aphis nasturtii*) nebyly na bramboru zjištěny.

LUSKOVINY

Hrách setý

Choroby

Škodlivý výskyt **fuzariózu** (*Fusarium* spp.) na hrachu byl pozorován v krajích Plzeňském (okr. Plzeň-město, Tachov), Středočeském (Příbram), Ústeckém (Louny) a Pardubickém (Pardubice).

Škůdci

Škodlivý výskyt mšice **kyjatky hrachové** (*Acyrtosiphon pisum*) byl zaznamenán v krajích Plzeňském (okr. Domažlice), Jihočeském (Strakonice), Královéhradeckém (Jičín, Rychnov n. K.), Vysočina (Žďár n. S.) a Jihomoravském (Znojmo).

Škodlivý výskyt **listopasů** (*Sitona* spp.) na hrachu byl zjištěn v krajích Plzeňském (okr. Plzeň-město), Jihočeském (Strakonice), Středočeském (Příbram) a Jihomoravském (Znojmo).

SPECIÁLNÍ PLODINY

Chmel

V kraji Olomouckém (okr. Přerov) došlo začátkem června na některých lokalitách k poškození rostlin kroupami. Místa byly chmelnice v Tršické oblasti silně poškozeny silným nárazovým větrem (Kokory v okrese Přerov).

Důsledkem dlouhého období sucha a vysokých teplot byla sklizeň mírně opožděná, výnosy chmele byly průměrné až podprůměrné, obsah hořkých látek nízký.

Choroby

Pouze slabé výskyty **plísně chmele** (*Pseudoperonospora humuli*) byly zaznamenány v krajích Ústeckém (okr. Louny, Litoměřice), Libereckém (Česká Lípa) a Olomouckém (Přerov).

Škůdci

Škodlivý výskyt **svilušky chmelové** (*Tetranychus urticae*) byl zaznamenán pouze v kraji Ústeckém (okres Louny), Středočeském (Rakovník) a Olomouckém (Přerov), převládaly pouze slabé výskyty škůdce.

Škodlivé výskyty **lalokonose libečkového** (*Otiorhynchus ligustici*) nebyly zaznamenány.

Škodlivý výskyt **mšice chmelové** (*Phorodon humuli*) byl zaznamenán pouze v kraji Olomouckém (okr. Přerov).

Škodlivý výskyt **dřepčíka chmelového** (*Psylliodes attenuatus*) byl zjištěn pouze v kraji Ústeckém v okresech Louny a Litoměřice.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

Choroby

Škodlivé výskyty **strupovitosti jabloně** (*Venturia inaequalis*) byly zjištěny pouze v krajích Ústeckém (okr. Litoměřice, Děčín), Středočeském (Mělník), Královéhradeckém (Hradec Králové) a Jihomoravském (Znojmo). V ostatních krajích byly výskyty slabé.

Škodlivý výskyt **strupovitosti hrušně** (*Venturia pirina*) byl pozorován pouze v kraji Olomouckém (okr. Přerov).

Škodlivé výskyty **padlí jabloně** (*Podosphaera leucotricha*) byly pozorovány v krajích Jihočeském (okr. Prachatice, České Budějovice), Středočeském (Praha-východ), Libereckém (Liberec), Královéhradeckém (Hradec Králové), Jihomoravském (Břeclav), Olomouckém (Jeseník, Přerov) a Moravskoslezským (Opava).

Škůdci

Škodlivé výskyty **štítenky zhoubné** (*Quadraspidiotus perniciosus*) byly zaznamenány v krajích Ústeckém (okr. Litoměřice) a Jihomoravském (Brno-venkov, Břeclav, Znojmo).

Škodlivé výskyty **štítenky čárkovité** (*Lepidosaphes ulmi*) byly zaznamenány v krajích Ústeckém (okr. Louny), Plzeňským (Rokycany), Středočeském (Praha-východ), Královéhradeckém (Jičín, Náchod, Rychnov n. K.), Jihomoravském (Blansko) a Olomouckém (Prostějov, Olomouc).

Škodlivý výskyt **svilušky ovocné** (*Panonychus ulmi*) byl pozorován pouze v kraji Ústeckém (okr. Louny).

Škodlivé výskyty mšic (**mšice jitrocelové** *Dysaphis plantaginea*, **m. jabloňové** *Aphis pomi*) byly pozorovány v krajích Jihočeském (okr. České Budějovice), Karlovarském (Karlovy Vary), Středočeském (Beroun, Mělník), Libereckém (Liberec), Jihomoravském (Blansko) a Moravskoslezským (Opava). Škodlivé výskyty mšice **vlnatky krvavé** (*Eriosoma lanigerum*) byly zaznamenány v krajích Jihočeském (okr. České Budějovice), Středočeském (Praha-východ), Ústeckém (Litoměřice), Jihomoravském (Břeclav) a Olomouckém (Prostějov).

Škodlivé výskyty **květopase jabloňového** (*Anthonomus pomorum*) byly pozorovány v krajích Jihočeském (okr. České Budějovice), Středočeském (Mělník), Ústeckém (Teplice), Královéhradeckém (Rychnov n. K.), Vysočina (Žďár n. S.), Zlínském (Zlín) a Moravskoslezským (Karviná).

Škodlivý výskyt **květopase hrušňového** (*Anthonomus pyri*) nebyl pozorován.

Škodlivé výskyty **obaleče jablečného** (*Cydia pomonella*) byly zjištěny v krajích Jihočeském (okr. České Budějovice), Ústeckém (Louny, Děčín), Středočeském (Nymburk), Vysočina (Svitavy), Jihomoravském (Brno-město, Břeclav, Znojmo), Olomouckém (Olomouc, Přerov, Jeseník) a Moravskoslezským (Nový Jičín).

Škodlivé výskyty **pilatky jablečné** (*Hoplocampa testudinea*) byly zjištěny v krajích Královéhradeckém (okr. Hradec Králové) a Moravskoslezským (Opava).

Škodlivé výskyty **hraboše polního** (*Microtus arvalis*) v ovocných dřevinách byly zjištěny v krajích Ústeckém (okr. Louny, Litoměřice, Děčín), Plzeňským (Plzeň-jih), Jihočeském (České Budějovice, Tábor), Středočeském (Kolín, Mělník, Kutná Hora), Jihomoravském (Břeclav, Hodonín), Olomouckém (Přerov) a Moravskoslezským (Opava).

Peckoviny

Choroby

Škodlivý výskyt **virových neštovic slivoně** /šarky švestky/ (Plum pox virus) byl zjištěn v kraji Ústeckém (okr. Louny, Litoměřice).

Škodlivý výskyt **rzivosti slivoně** (*Tranzschelia discolor*, *T. pruni-spinosae*) byl pozorován pouze v kraji Ústeckém (okr. Litoměřice) a Libereckém (Liberec).

Škodlivý výskyt **puchrovitosti slivoně** (*Taphrina pruni*) byl zjištěn pouze v kraji Olomouckém (okr. Jeseník).

Škodlivý výskyt **moniliniové spály višně** (*Monilinia laxa*) nebyl pozorován. Škodlivý výskyt **moniliniové spály meruňky** (*Monilinia laxa*) byl pozorován v krajích Středočeském (okr. Nymburk), Jihomoravském (Znojmo) a Moravskoslezském (Opava).

Škůdci

Škodlivý výskyt **svilušky ovocné** (*Panonychus ulmi*) na slivoních byl pozorován pouze v kraji Ústeckém (okr. Litoměřice) a Zlínském (Uherské Hradiště).

Škodlivý výskyt **puklice švestkové** (*Parthenolecanium corni*) byl pozorován pouze v kraji Jihomoravském (okr. Blansko).

Škodlivé výskyty obalečů (**obaleč švestkový** *G. funebrana*, **o. východní** *Cydia molesta*) byly pozorovány v krajích Plzeňském (okr. Plzeň-jih), Ústeckém (Chomutov), Středočeském (Nymburk, Kolín, Mladá Boleslav), Libereckém (Semily), Pardubickém (Ústí n. O.), Svitavy, Vysočina (Jihlava, Žďár n. S.), Jihomoravském (Hodonín, Znojmo), Olomouckém (Prostějov, Přerov, Šumperk) a Moravskoslezském (Opava, Nový Jičín).

Škodlivé výskyty pilatek (**pilatka žlutá** – *Hoplocampa flava*, **p. švestková** – *H. minuta*) na slivoních nebyly zjištěny.

Škodlivý výskyt **vrtule třešňové** (*Rhagoletis cerasi*) byl pozorován pouze v Olomouckém kraji (okr. Jeseník).

Réva vinná

Abiotikózy

Ve vinicích v okrese Kutná Hora bylo koncem srpna zaznamenáno výrazné **poškození rostlin suchem**.

V důsledku intenzivních srážek a nerovnoměrného příjmu vody došlo ve vinařské oblasti Morava na mnoha lokalitách k **praskání bobulí révy vinné**.

Vlivem intenzivního slunečního záření docházelo od poloviny července k četným výskytnům **sluneční spály révy** (poškození UV-B zářením) a **slunečního úžehu révy** (poškození tepelným IR zářením) na listech, letorostech i hroznech révy vinné. Silně poškozené rostliny byly zaznamenány především na jihozápadně orientovaných vinicích v okresech Břeclav, Hodonín, Znojmo a Uherské Hradiště.

Choroby

Příznaky výskytu **fytoplazmového žloutnutí a červenání listů révy** (původce Potato stolbur phytoplasma), laboratorně potvrzené, byly zjištěny v kraji Jihomoravském ve vinařské oblasti Morava na více místech okresu Břeclav.

Výskyt **chřadnutí a odumírání révy – ESCA** (původce *Fomitiporia mediterranea*) byl pozorován v okresech Břeclav a Znojmo, škodlivý výskyt byl zjištěn na více lokalitách okresu Břeclav.

První výskyty **plísňé révy** (*Plasmopara viticola*) byly ve vinařské oblasti Morava pozorovány od počátku července (okr. Znojmo) do počátku třetí dekády července (okres Uherské Hradiště). Výskyty choroby byly obecně slabé v důsledku pro patogen nepříznivého počasí. Ve vinařské oblasti Čechy, v okrese Litoměřice byl první výskyt choroby pozorován již koncem června a počátkem července, v dalších okresech (Beroun, Mělník) až v průběhu třetí dekády července. Výskyty choroby byly v Čechách rovněž slabé.

První výskyty **padlí révy** (*Erysiphe necator*) na listech i květenstvích révy byly zjištěny již koncem května (okr. Znojmo), počátkem června v okrese Břeclav a následně v okrese Uherské Hradiště. Škodlivé výskyty choroby byly od druhé dekády června pozorovány na více lokalitách v okresech Břeclav, Hodonín a Znojmo, v závislosti na intenzitě ochranných opatření, pěstovaných odrůdách a mikroklimatických podmínkách. První výskyt padlí révy ve vinařské oblasti Čechy byl zjištěn v okrese Praha již počátkem června a následně v dalších okresech oblasti (Most aj.). Ve vinařské oblasti Čechy byly výskyty choroby obecně slabé.

První výskyt **šedé hníloby hroznů révy** (původce *Botrytis cinerea*) byly pozorovány na přelomu srpna a září v okresech Břeclav a Uherské Hradiště. Výskyt choroby byl obecně slabý.

Škůdci

První výskyty **kadeřavosti révy vinné** způsobené **hálčivcem révovým** (*Calepitrimerus vitis*) byly pozorovány koncem první dekády května v okrese Břeclav, ve druhé dekádě v okr. Znojmo a počátkem třetí dekády května v okrese Litoměřice a následně v dalších oblastech.

První výskyt **plstnatosti révy vinné** způsobené **vlnovníkem révovým** (*Colomerus vitis*) byl na Moravě zaznamenán již velmi časně, počátkem května, a to v okresech Znojmo a následně v okresech Břeclav a Uherské Hradiště, ve vinařské oblasti Čechy byl výskyt zjištěn rovněž velmi časně, již počátkem dubna v okrese Litoměřice, následně ve druhé dekádě v okrese Louny, Most a Kutná Hora a ve třetí dekádě května v okrese Beroun. V okresech Litoměřice a Znojmo byly zaznamenány škodlivé výskyty a musela být prováděna ochrana proti uvedeným roztočům.

První výskyty dospělců **obaleče mramorovaného** (*Lobesia botrana*) ve feromonových lapácích byly zjištěny ve vinařské oblasti Morava již v průběhu třetí dekády dubna v okresech Břeclav, Hodonín, Znojmo a Uherské Hradiště, počátkem května v dalších okresech jižní Moravy – Brno-město a Brno-venkov. První výskyty dospělců obaleče mramorovaného ve vinařské oblasti Čechy byly zaznamenány rovněž již koncem dubna v okrese Mělník a počátkem května v okresech Beroun a Kutná Hora.

Vrchol letové aktivity první generace obaleče mramorovaného ve vinařské oblasti Morava proběhl velmi časně, v první dekádě května v okrese Hodonín a na počátku druhé dekády května v okresech Břeclav, Znojmo a Uherské Hradiště. Počátek letové aktivity druhé generace obaleče mramorovaného nastal na Moravě koncem června (okr. Břeclav) a počátkem července (Znojmo, Uherské Hradiště). Vrchol letu druhé generace proběhl koncem první, počátkem dru-

hé dekady července. Konec letové aktivity druhé generace motýlů byl zaznamenán ve vinařské oblasti Morava počátkem srpna.

První výskyty dospělců **obalečika jednopásného** (*Eupoecilia ambiguella*) ve feromonovém lapáku byly zjištěny ve vinařské oblasti Morava ve třetí dekádě dubna v okresech Uherské Hradiště a následně Břeclav a Znojmo. První výskyty dospělců obalečika jednopásného ve vinařské oblasti Čechy byly zaznamenány rovněž koncem dubna v okresech Mělník, Litoměřice a Most a dále až počátkem května v okresech Kutná Hora, Beroun, Kladno. Vrchol letu 1. generace proběhl na přelomu první a druhé dekady května. Počátek letu druhé generace obalečika jednopásného byl zaznamenán koncem června (Břeclav) až počátkem července (Znojmo, Uherské Hradiště). Vrchol letu proběhl ve vinařské oblasti Morava na přelomu první a druhé červencové dekady. Konec letové aktivity druhé generace motýlů byl zaznamenán v okresech Břeclav a Znojmo počátkem srpna.

Škodlivý výskyt **různorožce trnkového** (*Peribatodes rhomboidaria*) byl pozorován v okrese Litoměřice.

Na jaře roku 2015 byly velmi časně pozorovány ve všech pěstovaných plodinách, včetně révy vinné, výskyty **hraboše polního** (*Microtus arvalis*), škodlivé výskyty ve vinicích byly pozorovány ve vinařské oblasti Čechy v okresech Litoměřice, Mělník a Kutná Hora, ve vinařské oblasti Morava v okresech Brno-město, Břeclav a Hodonín.

V okrese Břeclav byl zjištěn a následně laboratorně potvrzen první výskyt zavlečeného druhu, octomilky *Drosophila suzuki*, který je považován za významného potenciálního škůdce révy.

Výsledky pozorování a přehledy výskytu škodlivých organismů lze nalézt na webových stránkách rostlinolékařského portálu ÚKZÚZ.

Osivo a sadba

Komplexní údaje o produkci osiva a sadby jsou získávány s ročním zpožděním a v členění na sklizňové roky, jelikož v průběhu roku po sklizni je osivo dále zpracováváno a uznáváno. Pokud jde o statistické údaje, týkající se dovozu či kontrol jsou počítány za sklizňový rok od 1. 7. 2014 do 30. 6. 2015.

Zdravotní stav a zakládání porostů na podzim 2013 bylo ovlivněno vývojem počasí. V průběhu podzimu bylo dostatek srážek a následná zima byla abnormálně teplá, s ojedinělým výskytem silnějších mrazů, s minimem srážek a převážně bez sněhové pokrývky. Průběh zimy měl celkově pozitivní dopad na přezimování ozimů, nedošlo k jejich vymrznutí ani poškození, rovněž nedostatek vláhy se na nich význam-

ně negativně neprojevil. Příchod jara byl poměrně brzký, setí jařin bylo zahájeno zhruba o tři týdny dříve. Vydátné srážky přinesl měsíc duben, květen a červenec. Právě květen byl na srážky nejbohatší a tím pozitivně ovlivnil porosty a jejich výnos. Průběh a délku žní značně zkomplikovaly častější dešťové srážky v červenci a srpnu. Výnosy ozimů i jařin byly nadprůměrně vysoké, v mnoha případech až rekordní a rovněž výnosy brambor se výrazně zvýšily.

Celkový součet uznaných množitelských ploch osiv zaznamenal v roce 2014 pokles o 3 607 ha oproti roku předešlému. Na celkovém poklesu množitelských ploch se podílely především obiloviny (–6 707 ha), naopak nejlepšího výsledku dosáhl nárůst uznaných množitelských ploch u luskovin (+2104 ha). Množitelské plochy brambor se zvýšily meziročně (2013/2014) pouze o 108 ha. Objem uznaného osiva se meziročně zvýšil o 5 170 tun ve srovnání s rokem 2013, na tomto zvýšení se nejvíce podílelo uznané osivo především u luskovin (+6 839 t, dosažen nejlepší výsledek za posledních 10 let) v závislosti na uznané množitelské ploše, dále olejnin a kukuřice.

Kontrolu osiva a sadby v oběhu provádí ÚKZÚZ a při kontrole se zaměřuje především na kontrolu výroby a oběhu rozmnožovacího materiálu hlavních zemědělských komodit pro velkoobchod a kontrolu prodeje osiva v malém balení. Za sklizňový rok od 1. 7. 2014 do 30. 6. 2015 bylo provedeno 890 kontrol a z toho bylo zaznamenáno 45 nevyhovujících vzorků, což představuje 5,1%.

Většina exportu osiva (cca 90 %) se realizuje na vnitřním trhu EU, kde jsou tradičně nejvýznamnějšími odběrateli Slovensko a Polsko, dále Německo, Rakousko, Francie, Itálie, Holandsko a Maďarsko. Z mimounijních zemí jsou to země bývalého sovětského svazu především Rusko. Významným vývozním artiklem z ČR je především osivo hořčice, píce, trav, luskovin a zelenin. V roce 2015 se z České republiky vyvezlo 7 618 t osiva hořčice, 4 567 t travního osiva a 4 580 tun pícnin. Z osiva luskovin se nejvíce vyvezlo hrachu, a to 6 523 t. Vývoz osiva zelenin má pozvolně narůstající trend a v roce 2015 bylo vyvezeno celkem cca 1200 t. sadbové brambory vyly vyvezeny v celkovém objemu 3 736 t.

V rámci národních dotací byly v sektoru osiva a sadby v roce 2015 poskytnuty a vyplaceny finanční prostředky dotačních titulů 3.d. (Podpora tvorby rostlinných genotypů s vysokou rezistencí k biotickým i abiotickým faktorům a diferencovanou kvalitou rostlinných komodit) a 9.A.b.4. (Podpora zajištění samostatných odrůdových zkoušek registrovaných odrůd polních plodin). V rámci dotačním titulu 3. d. byly schváleny žádosti 34 žadatelů s vyplacenou celkovou částkou cca 78 mil Kč. V dotačním titulu 9.A.b.4. byly schváleny žádosti 13 žadatelů s vyplacenou celkovou částkou cca 8,17 mil Kč.

Vývoj rozsahu uznaných množitelských ploch a objem výroby uznaného osiva

Druh osiva a sadby	Uznaná množitelská plocha (v ha)				Uznané osivo (v t)			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
Obiloviny	60 351	66 420	65 970	59 263	190 989	177 602	182 405	178 671
Kukuřice	992	809	996	1 311	1 627	1 294	1 599	2 218
Luskoviny	6 017	4 377	4 622	6 726	8 594	5 908	7 099	13 938
Olejníky	9 020	12 485	11 478	11 675	9 780	10 319	9 136	11 254
Jeteloviny	6 965	7 422	7 972	8 581	1 823	2 050	2 492	2 617
Trávy	10 075	10 146	8 912	8 786	5 955	5 999	6 996	6 199
Sadba brambor	2 610	2 441	2 904	3 013	59 925	48 137	55 802	53 317
CELKEM	96 647	101 658	99 950	96 343	218 769	203 172	209 727	214 897
Sadba brambor	3 195	2 441	2 904	3 013	57 086	48 137	55 802	53 317

Pramen: ÚKZÚZ

Rostlinné komodity**Obiloviny**

Klimatické podmínky pro vývoj porostů obilovin byly následující. Marketingový rok 2014/2015 patřil mezi ročníky mimořádně teplé a podobně jako minulé ročníky přinesl i velmi nevýrovnaný průběh počasí. Projevilo se to především v rozložení výskytu atmosférických srážek, kdy zejména ve druhé polovině ročníku docházelo na území ČR k nárůstu deficitu srážek. Nedostatek vody v půdě byl výrazný hlavně v průběhu letních měsíců a objevil se prakticky na celém území ČR. Během celého roku se však projevil regionální rozdíl v rozložení srážek. Průměrná měsíční teplota se pohybovala od září 2014 až do ledna 2015 nad normálem, listopad 2014 byl dokonce mimořádně nadnormální a měsíce prosinec 2014 a leden 2015 také patřily k silně nadnormálním. Únor 2015, a další měsíce roku 2015 – březen, květen a červen byly teplotně normální, i když průměrná teplota se odchylovala od normálu v kladných hodnotách. K mimořádně teplým měsícům se zařadily červenec a srpen 2015. Jak již bylo uvedeno, první podzimní měsíc září se zařadil mezi teplé, ale silně vlhké. Tento na srážky bohatý měsíc se stal zároveň nejvlhčím během celého vegetačního ročníku. Říjen 2015 patřil k měsícům teplým a srážkově normálním. Teplota a dostatek vláhy v půdě tak umožnily rovnoměrné vzcházení ozimých obilovin. Teplé počasí bez výskytu mrazových dnů a s průměrnými denními teplotami vyššími než 10 °C přetrvávalo až do poloviny listopadu. Díky těmto teplotám se listopad 2015 zařadil k měsícům mimořádně teplým, srážkově však podnormálním. Koncem října 2015 a počátkem listopadu 2015 došlo u většiny ozimých pšenic k odnožování. Zima byla podobně jako v předcházejícím roce teplá a nepadalo žádné významné množství sněhu. První záchvěv zimy byl zaznamenán 1. prosince 2015, kdy se začala na téměř celém území republiky vytvářet ledovka. Padající mrznoucí srážky začaly na podchlazeném zemském povrchu namrzat a vytvářely ledovou krustu. Ledovka však neměla žádný negativní vliv na porosty ozimů i díky tomu, že brzy odtála vlivem vyšších teplot. Další vlna chladného počasí, tentokrát se slabými sněhovými srážkami, se projevila koncem prosince 2014 a počátkem ledna 2015. Celkově se však prosinec 2014 zařadil mezi měsíce teplé až silně

teplé a srážkově normální. Podobně byl hodnocen i druhý zimní měsíc – leden 2015. Ve třetí lednové dekádě byly na některých místech republiky zaznamenány sněhové srážky, díky kterým patřil leden v některých regionech k měsícům srážkově nadnormálním (Moravskoslezský kraj, Olomoucký kraj, Zlínský kraj). Únor 2015 byl nejchladnějším měsícem zimy a zapsal se mezi měsíce teplotně normální, srážkově pak jako silně podnormální až normální. V únoru a březnu 2015 začalo docházet k postupnému ubývání srážek. Během těchto měsíců byly zaznamenány více jak dvě desetidenní období, kdy se nevyskytly téměř žádné srážky. Březen 2015 byl měsícem teplotně i srážkově normálním. Během měsíce se však vyskytlo více bezesrážkových dnů, které vykompenzovaly srážky spadlé v závěru března. Ozimé obiloviny se na začátku jara nacházely podobně jako v předcházejícím roce ve velmi dobrém stavu a také jařiny, vlivem srážek spadlých koncem března, vzcházely vyrovnaně. Duben a květen 2015 patřily v Česku k měsícům teplotně i srážkově normálním, avšak průměrné srážkové úhrny se pohybovaly spíše pod hodnotou normálu. Měsíc duben byl charakteristický typicky proměnlivým, tzv. aprílovým počasím, které bylo za posledních 5 let nejproměnlivější. Během druhé dubnové dekády začaly porosty ozimých obilovin sloupkovat. V jarním období roku 2015 začalo docházet k prvním projevům půdního sucha, ale ty neměly na většinu plodin výraznější vliv, neboť srážkový deficit ještě nebyl příliš velký a velmi příznivě působil i relativně chladnější květen. Během druhé a třetí květnové dekády začaly porosty ozimé pšenice metat. Červen 2015 byl hodnocený jako měsíc teplotně normální, srážkově podnormální až silně podnormální. V průběhu června se na většině území ČR zvyšoval srážkový deficit, regionálně se však opět projevovaly výrazné rozdíly. Počátkem měsíce bylo zaznamenáno více jak desetidenní bezesrážkové období, které bylo přerušeno srážkami spadlými v polovině června 2015. Tyto srážky pak měly příznivý vliv na nalévání zrna v klasech. Měsíce červenec a srpen 2015 se zapíší do historie jako měsíce mimořádně teplé. Srážkově se zařadil červenec mezi měsíce podnormální a stal se 5. nejsušším od roku 1961, srpen pak byl srážkově normální. Během letních měsíců se na území ČR vyskytla 4 období s výrazně nadprůměrnými teplotami, kdy maximální teplo-

ty atakovaly hranice 35 °C i více a i noční minimální teploty dosahovaly vysokých hodnot. První horká vlna proběhla na počátku července v období od 2. 7. do 7. 7. 2015. Po mírném poklesu teplot následovala druhá horká vlna v období od 16. 7. do 25. 7. 2015. Třetí horká vlna byla velmi výrazná jak délkou období, tak i intenzitou a nastala začátkem srpna. Mimořádně teplé období přetrvávalo po dobu 14 dní (od 3. do 16. 8. 2015) na celém území ČR. Vysoké teploty této horké vlny vyvrcholily 7. a 8. srpna 2015, kdy maximální denní teploty na některých stanicích přesahovaly hodnoty 38 °C. Toto období vysokých teplot bylo přerušeno velmi výdatnými srážkami, které spadly během 17. a 18. 8. 2015. Díky těmto srážkám se přiblížil srážkový deficit a srpen 2015 se tak zařadil k měsícům srážkově normálním. Poslední čtvrtá horká vlna byla zaznamenána koncem měsíce srpna 2015 a trvala do začátku září (od 28. 8. do 1. 9. 2015). Během léta 2015 se vyskytlo celkem 33 tropických dnů a 10 tropických nocí.

Obiloviny vstupovaly do minulého marketingového roku 2014/2015 s velmi nízkým množstvím počátečních zásob

(1 007,1 tis. tun). Svým objemem se blíží k marketingovému ročníku 2004/2005, kdy rovněž byla velmi nízká úroveň počátečních zásob a to ve výši 1 014,9 tis. tun. Po rekordní sklizni v roce 2014, která ve všech směrech pokrývala potřeby bilance pro marketingový rok 2014/2015, jak v užití na potraviny tak i na krmiva, pokračovalo období, kdy stále převažovala nabídka s poptávkou. Cenový vývoj byl touto tendencí i nadále ovlivněn, a měl u všech obilovin v ČR vliv na postupný a celkově snižující se cenový trend.

Celková výše sklizně obilovin v roce 2015 v množství 8 183,5 tis. tun je v ČR svojí úrovní řazena mezi vysoce nadprůměrné sklizně (čtvrtá nejvyšší sklizeň od roku 1990). Takto vysoká produkce obilovin dostatečně pokrývá domácí poptávku ve všech základních obilných surovinách. Na domácím trhu se tak znovu objeví velmi vysoké přebytky všech druhů obilovin. Letošní přebytky obilovin v ČR tak znovu velmi negativně ovlivňují ceny jednotlivých obilných druhů, a to především vzhledem k situaci na světových a evropských trzích, kde ceny obilovin také různě kolísají směrem dolů.

Sklizeň obilovin v roce 2015

U	Pšenice			Žito	Ječmen			Oves	Triticale	Kukuřice	Ostatní obiloviny	celkem
	ozimá	jarná	celkem		ozimý	jarní	celkem					
P	778,2	51,6	829,8	22,0	104,5	261,4	366,0	42,4	42,9	80,0	6,8	1 390,0
V	6,50	4,26	6,36	4,91	5,46	5,43	5,44	3,65	4,72	5,54	1,47	5,89
S	5 054,6	219,7	5 274,3	107,9	571,0	1 420,4	1 991,4	154,6	202,6	442,7	10,0	8 183,5

Pramen: ČSÚ

Poznámka: U = ukazatel, P = plocha sklizně (tis. ha), V = výnos (t/ha), S = sklizeň (tis. t)

Celková osevní plocha obilovin podle soupisu osevních ploch ČSÚ k 31. 5. 2015 opětovně mírně poklesla proti předchozímu roku o 7,9 tis. ha na 1 403,4 tis. ha. Přesto při pohledu z dlouhodobého hlediska se osevní plocha pěstovaných obilovin příliš nemění a stále osciluje kolem výměry 1 500 tis. ha. V procentickém meziročním vyjádření jde o snížení o 0,6 %.

Průměrný výnos všech obilovin v roce 2015 je na úrovni 5,89 t/ha. Ve srovnání s předchozím rokem jde o mírný pokles o 0,34 t/ha (tj. o 5,5 %). Snížení výnosu se očekává u všech ozimých i jarních druhů obilovin (s výjimkou ovsu). Pokles průměrného hektarového výnosu samozřejmě ovlivnil celkovou produkci obilovin. Došlo ke snížení o 595,8 tis. tun obilovin (6,8 %) na celkových 8 183,5 tis. tun.

V marketingovém roce 2015/2016 bylo v České republice sklizeno celkem 8 183,5 tis. tun obilovin. Ve srovnání se sklizní loňského roku jde sice o mírný pokles, ale ve srovnání s běžnou produkční úrovní obilovin v České republice v letech předchozích, lze hovořit o produkci srovnatelné se sklizňovým ročníkem 2008. Tato produkce se historicky řadí na čtvrté místo celkových sklizní od roku 1990. Jedná se o nadprůměrnou sklizeň, která svým objemem zcela bez problémů zabezpečuje kvantitativní pokrytí domácí potřeby, která činí v dlouhodobém průměru 5 500–6 000 tis. tun obilovin celkem.

Předpokládá se, že posklizňový cenový vývoj bude reagovat jak na situaci na našem vnitřním trhu, tak i na zahraničním trhu. Lze očekávat, že ceny jak hlavních tržních obilovin, tak i ostatních obilovin v tomto období budou převážně klesat.

Pravidla režimu intervenčního nákupu jsou platná pro všechny členské státy Evropské unie. Pro marketingový rok 2014/2015 byl v rámci všech členských států EU 28 stanoven množství strop pro intervenční nákup pšenice obecné v souhrnném objemu 3 miliony tun, které mohly být nakupovány za pevnou cenu 101,31 EUR/t. Pro ječmen obecný a kukuřici setou byl platný množství strop 0 tun. Ke každé nabídce pšenice byl nabízející povinen složit na účet SZIF v české měně nabídkovou záruku ve výši 20 EUR na každou nabídnutou tunu. Intervenční nákup obilovin v České republice vychází ze základních nařízení, která upravují provádění společné organizace trhu s obilovinami. Jedná se o nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty, dále nařízení Komise (EU) č. 1272/2009 ze dne 11. prosince 2009, kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o nákup a prodej zemědělských produktů v rámci veřejné intervence a nařízení vlády ČR č. 180/2004 Sb., kterým se stanoví bližší podmínky při provádění opatření společné organizace trhu s obilovinami.

V marketingovém roce 2014/2015 nebyl, vzhledem k výši tržních cen, intervenční nákup pšenice realizován.

SZIF neevidoval v marketingovém roce 2014/2015 žádné intervenční zásoby obilovin. Celková smluvní skladová kapacita pro intervenční skladování obilovin v ČR ke dni 30. října 2015 vykazovala 555 tis. tun, z toho Loco vlastní činí 392 tis. tun, Loco cizí 34 tis. tun, Destinace 129 tis. tun. LOCO představuje nabídky obilovin od prvovýrobců již le-

žící na skladech. Skladovatelé mohou operativně snižovat či navyšovat smluvní skladové kapacity. Za držení volných skladových kapacit SZIF skladovatelům nehradí žádné poplatky. SZIF měl ke dni 30. října 2015 uzavřeno 48 smluv v 85 skladech, přičemž jsou všechny smlouvy dlouhodobého charakteru.

V marketingovém roce 2014/2015 nebyl realizován žádný intervenční prodej pšenice.

Bilance obilovin podle jednotlivých druhů pro marketingový rok 2014/2015

Ukazatel	Jednot.	Pšenice celkem	Žito	Ječmen celkem	Oves	Triticale	Kukuřice	Ostatní obiloviny	Celkem
Osevní plocha	tis. ha	835,9	25,1	350,5	42,3	48,5	98,7	8,5	1 409,6
Výnos	t/ha	5,51	5,13	5,61	3,60	5,03	8,43	1,47	6,23
Výroba	tis. t	5 442,3	129,1	1 967,0	152,2	243,9	832,3	12,5	8 779,3
Počáteční zásoby	tis. t	344,1	20,7	160,1	2,2	54,8	420,9	4,5	1 007,1
Dovoz	tis. t	47,4	37,4	45,2	0,7	1,0	119,3	3,1	254,1
Celková nabídka	tis. t	5 833,8	187,2	2 172,3	155,1	299,7	1 372,5	20,1	10 040,5
Domácí spotřeba celkem	tis. t	2 930,0	119,0	1 475,0	103,0	204,0	557,0	9,0	5 417,0
z toho – potraviny	tis. t	1 250,0	110,0	700,0	27,0	0,0	17,0	6,0	2 110,0
– osiva	tis. t	190,0	6,0	110,0	13,0	14,0	20,0	2,0	355,0
– krmiva	tis. t	1 350,0	3,0	660,0	60,0	120,0	460,0	1,0	2 654,0
– tech. užití	tis. t	140,0	0,0	5,0	3,0	70,0	80,0	0,0	298,0
Vývoz	tis. t	2 564,0	22,1	344,1	32,4	23,2	330,9	9,5	3 326,2
Intervenční nákup	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Prodej intervenčních zásob	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zůstatek intervenčních zásob	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Celkové užití	tis. t	5 494,0	141,1	1 819,1	135,4	227,2	907,9	18,5	8 743,2
Konečné zásoby	tis. t	339,8	46,1	353,2	19,7	72,5	464,6	1,6	1 297,3

Pramen: ČSÚ

Poznámky: Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR

Marketingový rok u obilovin začíná 1. 7. běžného roku a končí 30. 6. následujícího roku

Ozimá pšenice si svojí výměrou pěstování stále zachovává mezi ostatními obilovinami své výjimečné postavení, které se bezprostředně promítá do celkových výsledků sklizně s vlivem na celkovou bilanci obilovin. Celková výroba pšenice mírně poklesla proti skutečnosti předchozího roku o 168,0 tis. tun, tj. o 3,1 % na úroveň 5 274,3 tis. tun. Na poklesu výroby pšenice v roce 2015 se jednak podílí nižší hektarový výnos ozimé pšenice, ale také mírný pokles osevních ploch. Pšenice tak nadále zůstává na našem trhu s obilovinami zcela dominantní plodinou, která tvoří 64,5 % nabídky všech obilovin.

Letošní úroveň výroby pšenice je nadprůměrná a její produkce se přibližuje k loňskému sklizňovému ročníku 2014 (5 442,3 tis. tun). Velmi vysoká úroveň sklizně pšenice znamená, že se celkový charakter našeho vnitřního trhu v zása-

dě nebude měnit (vzhledem k neustále se snižující domácí spotřebě), trh bude mít stále rysy převažující nabídky nad poptávkou, ale s poptávkou po kvalitní surovině. Pro dosažení bilanční rovnováhy se předpokládá vývoz do zahraničí celkem 2 200,0 tis. tun této komodity (vše z volného trhu) a zpracování na technické užití 155,0 tis. tun.

Z výsledků monitoringu hodnocení kvality letošní produkce (celkem bylo analyzováno 547 sklizňových vzorků) vyplývá, že z celého souboru analyzovaných vzorků ze sklizně 2015 byly potvrzeny velmi dobré výsledky kvality potravinářské pšenice. Soubor byl hodnocen celkem 6 parametry (vlhkost, objemová hmotnost, sedimentační index, obsah N-látek, číslo poklesu a obsah příměsí a nečistot). Ve všech hodnocených parametrech vyhovělo celkem 73 % vzor-

ků z letošní sklizně, což je podstatně vyšší procento než v předchozím roce 2014, kdy vyhovělo 58 % vzorků (v roce 2013 to bylo 76 %, v roce 2012 – 47 %, v roce 2011 – 49 % a v roce 2010 – 43 %). Letošní výsledky ukazují výborné hodnoty objemové hmotnosti a čísla poklesu a problémové hodnoty obsahu a kvality bílkovin. Značné rozdíly v kvalitě pšenice se projevují na úrovni jednotlivých krajů Čech a Moravy v důsledku výkyvů počasí v jednotlivých regionech. Vliv mají samozřejmě i odlišnosti v pěstebních technologiích.

Obecně je tedy možné konstatovat, že i v marketingovém roce 2015/2016 nebude limitujícím faktorem pro užití potravinářské pšenice ani celková produkce pšenice a ani její kvalita. Dá se proto očekávat, že potravinářská pšenice nebude mít žádné problémy pro splnění všech kvalitativních požadavků pro zajištění domácí spotřeby.

Vývoj výroby pšeničného škrobu s dopadem na osevní plochy a obilnou bilanci ČR

ROK	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Výroba pšeničných škrobů v ČR v tis. tunách	19,9	19,2	19,3	18,3	15,5	13,8
Spotřeba pšenice (ř. 1x2,7) v tis. tunách	53,8	51,8	52,2	48,3	41,9	37,3

Pramen: Český škrobářský svaz

Podle soupisu ploch osevů dosáhla celková osevní plocha ječmene pro rok 2015 výměry 366,0 tis. ha. Ve srovnání se skutečností předchozího roku vzrostla o 15,4 tis. ha (tj. o 4,4 %). Důvodem tohoto navýšení bylo zvýšení osevních ploch u jarního ječmene o 13,8 tis. ha (tj. o 5,6 %) na 261,4 tis. ha a u osevních ploch ozimého ječmene došlo k zvýšení o 1,6 tis. ha (tj. o 1,6 %) na 104,5 tis. ha. Příčiny mírného nárůstu osevních ploch jarního ječmene lze hledat především v meziročním snížení osevních ploch ozimých pšenic.

Zastoupení osevních ploch jarního ječmene mírně meziročně vzrostlo a dosáhlo v letošním roce úrovně 71,4 % z celkových ploch ječmene. Toto mírné navýšení znamená také nárůst v zastoupení této naší druhé nejrozšířenější obiloviny ve struktuře obilovin na 18,6 %. U ječmene ozimého se zastoupení celkových osevních ploch ječmene přiblížilo stavu roku 2010 a dosáhlo úrovně 28,6 %.

Celková sklizně ječmene dle výsledků definitivní sklizně stanovené ČSÚ je na úrovni 1 991,4 tis. tun. Z celkového sklizněného množství je 571,0 tis. tun (tj. 28,7 %) ječmene ozimého a 1 420,4 tis. tun (tj. 71,3 %) ječmene jarního.

Celková výroba ječmene se nevýznamně zvýšila proti skutečnosti předchozího roku o 24,4 tis. tun, tj. o 1,2 %. Na tomto zvýšení produkce má podíl především jarní ječmen.

Kvalita ječmene je výsledkem komplexního pohledu a při respektování všech parametrů. V roce 2014 bylo dosaženo výborných hodnot u přepadu zrna na síť 2,2 mm, kdy požadavkům na hodnoty přepadu v průměru vyhovělo 93,1 % analyzovaných vzorků (je druhým z nejvyšších od roku 2007). Většina ječmene určeného pro potravinářské použití slouží jako surovina k výrobě sladu. Významná část takto vyrobeného sladu je každoročně předmětem exportu do zahraničí.

Pšenice, respektive pšeničná mouka je výchozím produktem k výrobě pšeničného škrobu. V tabulce je uvedena výroba pšeničných škrobů v ČR v jednotlivých ročnících. V roce 2010 došlo ve výrobě pšeničných škrobů k mírnému oživení ve výrobě. V roce 2011 však byl zaznamenán mírný pokles a situace ve výrobě pšeničných škrobů se příliš nezměnila ani v roce 2012, a byla na úrovni roku 2009, tj. ve výši 19,3 tis. tun. V roce 2013 došlo k opětovnému poklesu o 1,0 tis. tun na úroveň 18,3 tis. tun. V roce 2014 se výrazně snížila výroba pšeničných škrobů na celkovou úroveň 15,5 tis. tun a toto snížení pokračovalo i v roce 2015, kdy produkce pšeničných škrobů dosáhla úrovně 13,8 tis. tun. Tato produkce je čtvrtá nejnižší od roku 2000 (v roce 2000 a 2001 – 12,5 tis. tun). V české legislativě je problematika společné organizace trhu se škrobem zpracována v Nařízení vlády č. 115/2004 Sb., kterým se stanoví některé postupy při provádění opatření společné organizace trhu se škrobem v platném znění.

Podle soupisu osevních ploch ČSÚ k 31. 5. 2015 bylo žito pěstováno v ČR na 22,0 tis. ha. Ve srovnání s předchozím rokem došlo k poklesu osevních ploch o 3,2 tis. ha (tj. o 12,6 %). Toto opětovné snížení potvrzuje situaci v poklesu pěstebních ploch žita, které zde již byly v předchozích sklizňových ročnících, ale nebyly v této době vyřešeny problémy související se zhoršenými odbytovými podmínkami. Současný velmi kolísavý vývoj osevních ploch žita však také přímo souvisí s cenovým vzestupem a pádem této tradiční plodiny. Přesto se pod vlivem změněných možností ve šlechtění žita a získávání nových hybridních odrůd v hlavních pěstebních oblastech žita stále otevírají nové možnosti pro jeho rozšíření a uplatnění nejen jako chlebového obilí, ale také pro na výrobu bioetanolu.

Sklizeň žita v roce 2015, stanovená ČSÚ podle definitivních údajů k 14. 2. 2016 dosahuje výše 107,9 tis. tun. Ve srovnání s předchozím sklizňovým rokem 2014 to představuje pokles v produkci o 21,2 tis. tun (tj. o 16,4 %).

Kvalitu žita ze sklizně 2015 lze podle konečných výsledků (40 vzorků) monitoringu kvality hodnotit v dlouhodobé časové řadě jako velmi dobrou (v hodnocených parametrech dle ČSN 46 1100-4 vyhovělo 98 % vzorků, v roce 2014 – 43 %, v roce 2013 – 74 %, a v roce 2012 – 84 %). Žitné zrna sklizené v roce 2015 ve srovnání s výsledky předcházejících sklizní má velmi dobrou kvalitu, podíl vyhovujících vzorků v objemové hmotnosti i čísla poklesu je velmi vysoký a je podobný jako v roce 2013. Kvalita žita je obdobná jak v Čechách, tak i na Moravě. Objemová hmotnost žita splnila požadavek ČSN (70 kg/hl) v 98 %. Z pohledu příměsí a nečistot vyhovělo normě 80 % vzorků, což ukazuje, že zrna většinou nebylo znečištěno, v několika případech byl vyšší obsah scvrklých zrn a příměsí jiných obilovin. Jeden vzorek žita obsahoval sklerocia námele.

Osevní plocha ovsa v ČR v roce 2015 nevýznamně vzrostla o 0,1 tis. ha (tj. o 0,3 %) na 42,4 tis. ha. Plocha ovsa před-

stavuje jen 3,0 % plochy obilovin. Produkce ovesa v marketingovém roce 2015/2016 dosahuje výše 154,6 tis. tun. Tento údaj je ve srovnání s předchozí sklizní roku 2014 vyšší o 2,3 tis. tun (tj. o 1,5 %).

Podle soupisu osevních ploch prováděného ČSÚ k 31. 5. 2014 dosáhla výměra pěstování triticales pro sklizeň roku 2015 výše 42,9 tis. ha. To představuje meziroční pokles o 5,6 tis. ha (tj. o 11,5 %). Jedná se o přiblížení k osevní ploše triticales, která zde byla v roce 2011.

Triticale si stále zachovává svůj význam jako plodina velmi vhodná pro krmné užití a na výrobu bioetanolu. Sklizeň triticales v marketingovém roce 2015/2016 dosáhla úrovně 202,6 tis. tun. V porovnání s předchozím marketingovým rokem 2014/2015 se jedná o snížení celkové výroby o 41,3 tis. tun (tj. o 16,9 %).

Podle údajů ČSÚ (k 31. 5. 2015) bylo pro sklizeň roku 2015 kukuřicí na zrno oseto 93,6 tis. ha. Při porovnání osevní plochy s předchozím ročníkem se jedná pokles o 6,9 tis. ha (tj. 6,8 %). Přes tento pokles je znovu potvrzen trend nebývalého rozmachu pěstování kukuřice na zrno v České republice. Osevní plochy kukuřice zjišťované ČSÚ k datu 31. 5. daného roku většinou nesouhlasí s údaji sklizňových ploch kukuřice, které jsou uvedeny v definitivní sklizni (část ploch kukuřice určených pro sklizeň na siláž je ponechána zemědělci pro sklizeň na zrno, ale v letošním ročníku 2015/2016 tomu bylo naopak a plochy poklesly). Plochy uvedené v definitivní sklizni činí u kukuřice na zrno pro rok 2015 výměru ve výši 80,0 tis. ha. Velmi nízký hektarový výnos (5,54 t/ha) byl příčinou toho, že došlo k výraznému propadu celkového objemu produkce kukuřice do úrovně 442,7 tis. tun. Příčinou nízké produkce kukuřice na zrno je dlouhotrvající sucho v loňském roce (období březen – srpen 2015), kdy plochy kukuřice velmi strádaly. Tato sklizeň je až čtrnáctou nejvyšší sklizní kukuřice na zrno v ČR od roku 1990. Přesto kukuřice stále potvrzuje, že patří mezi plodiny, v jejichž výrobě je ČR soběstačná s možností vývozních dispozic. Je však nutné brát v úvahu, že ČR má omezenou výměru oblastí, pro které je pěstování kukuřice skutečně vhodné a konkurenceschopnost našich pěstitelů je do značné míry závislá na příznivých klimatických podmínkách daného pěstebního roku.

Cukrová řepa, cukr

Výsledek roku 2015 v pěstování cukrové řepy a ve výrobě cukru lze přes extrémní průběh počasí hodnotit celkově jako dobrý. Rozdíl však je ve výsledcích kvantity a ve výsledcích kvality, kde došlo k poměrně velkému rozestupu. Zatímco množství sklizené cukrové řepy a vyrobeného cukru zaostalo za plánovanými hodnotami, některé kvalitativní parametry dosáhly výborných výsledků a potvrdily tak celkovou pozici českého řepářství a cukrovarnictví v rámci celé Evropy, tedy nejenom v EU. I když narostlo v porovnání s rokem 2014 prakticky o čtvrtinu cukrové řepy méně, vlivem kombinace velkého sucha a vedra, vysoká cukernatost spolu s vysokou technologickou úrovní cukrovarů umožnily vyrobit opět dostatečné množství cukru nejenom pro spotřebu ČR, ale i cukr k prodeji do EU i třetích zemí. ČR tak potvrdila statut středně velkého produkčního státu EU s přívlastkem čistého vývozce.

Právní rámec pěstování cukrové řepy a výroby cukru je dán zejména předpisy EU ke Společné organizaci trhů v odvětví

cukru (SOTC). Současné rozměry trhu s cukrem se odvíjí od výsledků reformy SOTC z let 2006–2009, kdy se ve smyslu poměru výše kvóty a spotřeby stal z EU dovozní region. Přesto si však řada států, včetně ČR, udržela výrobu poměrně zajímavého množství cukru nad kvótu. Trvání SOTC je po dosaženém kompromisu v rámci EU stanoveno do konce roku 2016/17 ve smyslu existence dvou základních prvků – kvóty cukru, v ČR v roční výši 372 459 t, a dále minimální ceny cukrové řepy standardní jakosti 26,29 EUR/t. Výroba za rok 2015/16 je odhadována v EU okolo 14,5 mil. t, tj. mírně nad kvótu EU.

Jedinou finanční podporou byla až do roku 2014 tzv. oddělená platba za cukr. Od roku 2015 v rámci nového finančního období byla využita dobrovolná vázaná podpora pro produkci cukrové řepy, jako citlivé komodity, a bylo jí určeno ročně 450 mil. Kč. Správně podané žádosti o tuto platbu vedly ke stanovení sazby pro rok 2015 ve výši 7874,13 Kč/ha.

Počasí v roce 2015 nebyvale prověřilo životaschopnost cukrové řepy. Nedostatek srážek se začal projevovat již na konci roku 2014, pokračoval na jaře 2015. Jaro však v určitých fázích přineslo řepě potřebnou vláhu, která umožnila vytvoření velmi pěkných porostů. Následovalo však období bez srážek v kombinaci s extrémně vysokými teplotami až do začátku druhé dekády srpna. V té době porosty řepy nedávaly naději ani na podprůměrnou úrodu, často na mnoha místech neskliditelnou pro malý kořen řepy. Poměrně celoplošné a masivní srážky okolo 13. srpna však umožnily řepě obnovení vegetace do té míry, že zvýšila hmotnost kořene na přijatelnou, byť podprůměrnou hmotnost, avšak při zachování vysokého obsahu cukru. Průměrná teplota vzduchu za vegetační období, duben až září, byla o 1,1 °C vyšší než dlouhodobý průměr za období 1981 až 2010, teplota za letní měsíce byla po roce 2003 druhá nejvyšší za dobu pozorování od 1961. Podobně srážkový úhrn v roce 2015 byl druhý nejvyšší po roce 2003. S výjimkou severozápadních Čech byly srážky podnormální a místy byly menší než 60 % normálu.

Osevní plocha cukrové řepy v ČR, vlivem předchozí značné nadúrody zaznamenala v roce 2015 pokles o cca 10 %. Celková plocha tak v roce 2015/16 dosáhla 58,2 tis. ha, z čehož přes 14 tis. ha tvořila plocha na výrobu kvasného lihu.

Cukrovarnická kampaň 2015/16 byla zahájena 21. září 2015 a skončila po 118 dnech 16. ledna 2016. Zařadila se tak mezi středně dlouhé. V provozu bylo opět 7 cukrovarů, nezměněný počet již od roku 2007. Pro výrobu cukru v ČR bylo celkem zpracováno 2,7 mil. t cukrové řepy, výnos bulev dosáhl hodnoty 61 t/ha. Cukru bylo vyrobeno 451,9 tis. t pro potřeby ČR a pro jiné státy EU a na vývoz dalších 48 tis. t. Kromě uvedeného cukru byl v režimu výroby cukru nad kvótu, v rámci předpisů EU, vyroben také cukr mimo území ČR v množství 4 tis. t. Vlivem velmi slunečného počasí a doslova výsledek zachraňující srážce před sklizní skončila většina kvalitativních parametrů na velmi dobré až výborné úrovni. Zejména cukernatost hodnotou 18,20 % zaznamenala zvýšení oproti předchozímu výsledku o 12,6 %. Výnos polarizačního cukru tím dosáhl 11 t/ha, výtěžek bílého cukru z řepy skončil výsledkem 14,7 %. Hlavní údaj o úrovni obou částí odvětví, cukrové řepy a cukru zaznamenal sice nižší, ale stále výborný výsledek hodnotou 10 t/ha. Výroba melasy opět obnovila

dlouhodobý trend poklesu výsledkem 55 tis. t vyrobeného množství oproti 70 tis. tunám v předchozím roce. Dostatek suroviny pro výrobu kvasného lihu to však neohrozilo, neboť jsou využívány jiné meziprodukty při výrobě cukru.

Pohyb a zásoby cukru v ČR monitoruje Státní zemědělský intervenční fond. Podle jeho údajů bylo na trh EU v roce 2014/15 z českých cukrovarů dodáno 453 105 t cukru. Z to-

hoto množství připadá 289 111 t na prodej na tuzemském trhu a 163 994 t bylo prodáno do ostatních zemí EU, zbytek pak na cukr průmyslový.

V roce 2015 dosáhla průměrná CZV cukrové řepy podle údajů ČSÚ hodnoty 852 Kč/t, průměrná CPV krystalového cukru v ČR výrazně klesla na hodnotu 12,13 Kč/t a spotřebitelská cena skončila na průměru 17,79 Kč/kg.

Bilance výroby a spotřeby cukru včetně cukru ve výrobcích a substituentů¹⁾ (tis. t)

Ukazatel	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
Počáteční zásoba	62,5	86,4	41,1	70,9	94,4	75,0	65,3
Výroba cukru z řepy	414,7	431,8	432,8	564,4	535,5	512,3	591,4
Dovoz celkem	237,0	261,9	323,7	305,6	294,0	375,9	356,0
– dovoz cukru	91,9	90,5	76,5	86,0	84,0	130,6	130,3
– cukr ve výrobcích	145,1	209,2	247,2	219,6	210,0	245,3	225,7
Celková nabídka	714,2	780,1	797,6	940,9	923,8	963,2	947,4
Domácí spotřeba	351,3	393,1	437,1	497,9	518,8	418,2	410,0
Vývoz celkem	276,5	346,0	289,6	348,6	330,0	475,0	465,0
– vývoz cukru	155,3	213,3	164,5	227,5	215,0	312,6	324,4
– cukr ve výrobcích	121,2	138,7	125,1	121,1	115,0	162,4	140,6
Celková poptávka	627,8	739,0	726,7	846,5	848,8	893,2	875,0
Konečná zásoba	86,4	41,1	70,9	94,4	75,0	65,3	72,4

Pramen: MZe, ČSÚ a SZIF.

¹⁾Všechny za hospodářské roky od 2007/08 jsou od 1. 10 do 30. 9 příštího roku.

Cukr z České republiky proudil také v roce 2014/15. Kromě vyrobeného množství cukru v rámci kvóty (373 tis. t), bylo vyrobeno také velké množství nad tento limit (219 tis. t). Aktivní saldo bilance obchodu s cukrem tak zůstalo zachováno. Do ČR bylo dovezeno celkem 130,3 tis. t cukru pod položkou CN 1701. Oproti roku 2013/14 je zaznamenán nárůst dovozu cukru z Německa, Slovenska a Rakouska, naopak pokles z Maďarska a Polska. Nejvíce cukru se dovezlo z Německa (43 895 t).

Z ČR bylo vyvezeno celkem 324,5 tis. t cukru pod položkou CN 1701, tj. přibližně o více než 12 tis. t více, než v předchozím roce. Trend růstu vývozu cukru tak pokračoval, i když

v menším množství. Došlo ke zvýšení vývozu cukru do Německa, Maďarska a Polska, naopak do Slovenska a Rakouska vývoz klesnul. Vývoz na Slovensko skončil na hodnotě 40 065 t, tj. o více než 24 tis. t cukru méně. Vývoz cukru do třetích zemí se zvýšil na celkovou hodnotu 105 100 t.

Brambory

V roce 2015 se brambory v České republice pěstovaly na 28 694 ha, přičemž v zemědělském sektoru zaujímaly plochy brambor 22 681 ha a v sektoru domácností 6 013 ha. Sklizeno bylo celkem 604 348 tun brambor, z toho 37 675 t brambor raných, 515 712 t brambor ostatních a 50 961 t brambor sadbových.

Celkové plochy, hektarové výnosy a produkce brambor pěstovaných v ČR

Rok	Produkční plochy v ha	Průměrný výnos v t	Celková produkce v t
2004	42 141	23,57	993 203
2005	41 207	28,05	1 155 996
2006	38 549	21,70	836 614
2007	40 244	24,79	997 671
2008	37 816	25,00	945 234
2009	36 722	25,29	928 752

2010	35 050	23,45	821 862
2011	33 580	29,00	973 859
2012	30 069	26,77	804 980
2013	29 301	22,08	646 871
2014	30 089	27,68	832 762
2015	28 694	21,06	604 348

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Plochy a produkce za zemědělský sektor a domácnosti.

Struktura celkové produkce brambor v ČR v roce 2015

	Zemědělský sektor (ha)	Domácnosti (ha)	Průměrný výnos (t/ha)	Celková sklizeň (t)
Brambory rané *	946	1 233	17,29	37 675
Brambory ostatní	18 911	4 780	21,77	515 712
Brambory sadbové	2 823	–	18,05	50 961
Brambory celkem	22 681	6 013	21,06	604 348

Pramen: ČSÚ

Poznámky: * Brambory sklizené do 30. 6., Sklizeň za zemědělský sektor a domácnosti.

Dovoz a vývoz brambor v roce 2015

	Položka celního sazebníku	Množství (t)
Dovoz	0701 Brambory čerstvé chlazené	209 891
Vývoz	0701 Brambory čerstvé chlazené	34 299

Pramen: ČSÚ

Bramborový a pšeničný škrob

Bramborový škrob

Množství zpracovaných brambor pro výrobu bramborového škrobu bylo v roce 2014 o 48 395 tun nižší než v roce 2013. Pro výrobu 22 074 tun bramborového škrobu bylo zpracováno 106 326 tun brambor.

Výroba bramborového škrobu

Rok	Zpracované brambory (t)	Množství vyrobeného škrobu (t)	Průměrná škrobnatost v %
2004	147 898	33 644	20,11
2005	166 353	36 281	18,80
2006	110 576	25 016	19,81
2007	147 878	32 692	18,86
2008	136 177	30 105	19,18
2009	136 581	29 618	18,70
2010	125 686	26 710	18,20
2011	148 441	30 552	17,60
2012	111 761	23 982	18,30
2013	89 979	19 248	18,40
2014	154 721	30 948	17,10
2015	106 326	22 074	17,70

Pramen: Český škrobářský svaz

Pšeničný škrob

Pšenice, respektive pšeničná mouka je výchozím produktem k výrobě pšeničného škrobu.

Vývoj výroby pšeničného škrobu s dopadem na osevní plochy a obilnou bilanci ČR

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Výroba pšeničných škrobů v ČR (tis. tun)	18,6	20,9	21,9	20,5	18,4	19,3	19,9	19,2	19,3	18,3	15,5	13,8
Spotřeba pšenice (tis.tun)	50,4	56,4	59,1	55,4	49,7	52,2	53,8	51,8	52,1	48,3	41,8	37,1

Pramen: Český škrobářský svaz

Olejnin

V roce 2015 byly olejin v České republice sklizeny ze 446,0 tis. ha. Meziročně plocha olejin poklesla o 18,3 tis. ha, tj. pokles o 4 %. Kvůli poklesu ploch olejin i kvůli nižšímu průměrnému výnosu dosáhla produkce nižšího výsledku než v roce 2014. Celkem bylo v roce 2015 sklizeno 1 355,0 tis. t olejin. Meziroční pokles produkce byl o 17 %.

Kromě máku a sóji byl u všech olejin zjištěn meziroční pokles produkce. U máku se produkce meziročně zvýšila o 8 % a u sóji dokonce o 22 %.

Na celkové výši sklizňových ploch se nejvíce podílela řepka olejná s 366,2 tis. ha, následoval mák se sklizňovou plochou 32,7 tis. ha, slunečnice s 15,5 tis. ha a hořčice na semeno s 15,9 tis. ha. Sója byla v roce 2015 sklizena ze 12,3 tis. ha. Len olejný a ostatní olejin byly pěstovány na celkem 3,6 tis. ha.

Řepka olejná

Z celkové sklizně olejin zaujímá již dlouhou řadu let řepka hlavní místo. V roce 2015 tvořila plocha řepky cca 82 % z celkové plochy všech pěstovaných olejin v ČR.

Historicky nejvyšší produkce řepky 1 537,3 tis. tun byla dosažena v roce 2014, což bylo o 7 % více než v roce předchozím i přes snížení ploch řepky (–7 %).

Pro sklizeň v roce 2015 bylo řepkou oseto 366,2 tis. ha, což je meziroční pokles ploch o 6 % z 389,3 tis. ha v roce 2014. V roce 2015 bylo sklizeno 1 256,2 tis. tun s hektarovým výnosem 3,43 t/ha a produkce řepky tak poklesla o 18 %.

Podle ČSÚ bylo k 30. 11. 2015 pro sklizeň v roce 2016 oseto 381,5 tis. ha ozimé řepky a lze tak předpokládat mírné zvýšení produkce v letošním roce.

V m. roce 2014/15 došlo k poklesu vývozu řepky o 4 % a kvůli nedostatečné domácí produkci slunečnice k dalšímu navýšení dovozu slunečnice, a to o 16 %. Vývoz řepky se v kalendářním roce 2015 ve srovnání s rokem 2014 zvýšil o 20 %. Dosud nejvyšší množství řepky bylo vyvezeno v roce 2009, kdy se vyvezlo 510 846 tun řepky. Rok 2015 byl z hlediska vývozu ještě více příznivý a vyvezlo se dokonce 511 397 tun řepky. Z tohoto množství se vyvezlo asi 80 % do Německa. Podobně jako u obilovin a luskovin jsou vývozy směřovány většinou do zemí EU. Ceny řepkového semene jsou v České republice ovlivňovány zejména domácí produkcí a následně vývozem, protože od vstupu do EU je v průměru 30 % domácí produkce vyváženo. V marketingovém roce 2014/15 byla cena zemědělských výrobců řepky 9 430 Kč/t.

Slunečnice

Druhou tradičně nejpěstovanější olejinou v České republice byla dosud slunečnice. V posledních letech však plochy slunečnice klesají. V roce 2014 byla sklizena z 18 607 ha s produkcí 42 314 t a v roce 2015 již jen 15 450 ha s produkcí 31 618 t. V produkci je slunečnice po řepce stále na druhém místě, ale v množství osevních ploch je na druhém místě mák.

Konečná výše sklizně slunečnice a její kvalita byla opět v letošním roce výrazně ovlivněna rozcínáním počasí v průběhu vegetace. Nejen pokles osevních ploch, ale i nízký průměrný hektarový výnos způsobil pokles produkce o 10 696 t, což je pokles o 25 %.

Průměrná cena zemědělských výrobců za slunečnicové semeno byla v m. roce 2014/15 7 853 Kč/t.

Mák

Pěstitelé máku využili období vysokých cen a pro sklizeň v marketingovém roce 2015/16 oseli 32 650 ha mákem. Meziročně se osevní plochy zvětšily o 20 %. Z této plochy bylo sklizeno 26 743 t makového semena, což je oproti předchozí sklizni o 8 % více. Protože produkce stále není dostačující vůči poptávce, lze i nadále uvažovat o udržení cen na vysoké či alespoň přijatelné úrovni. V marketingovém roce 2014/15 byla průměrná cena zemědělských výrobců máku 44 476 Kč/t.

Pro české pěstitele, ale i obchodní organizace je mák velmi ziskovou komoditou, protože produkce makového semene je v dlouhodobém průměru z 87,4 % exportována. Podle Statistiky zahraničního obchodu ČR bylo v marketingovém roce 2014/15 vyvezeno 27 393 tun, přestože produkce v ČR v marketingovém roce 2014/15 dosáhla 24 665 tun. Část vývozu makového semena z ČR totiž nepochází z domácí produkce, ale je reexportována.

Hořčice a ostatní olejin

Výkyvy v cenách za hořčičné semeno neřadí hořčici mezi stabilní a proto ani příliš zajímavé plodiny. Po předchozím nárůstu ploch v roce 2014 na celkových 18 452 ha poklesly plochy opět na 15 874 ha. Z této plochy bylo v roce 2015 sklizeno celkem 16 941 t semen hořčice. Meziročně poklesla produkce o 15 %. Průměrná cena zemědělských výrobců v marketingovém roce 2014/15 byla 16 895 Kč/t.

Dále bylo v roce 2015 sklizeno 20 238 t sóji ze 12 311 ha a 2 127 t lnu olejného z 1 599 ha. Oproti předchozímu marketingovému roku došlo u produkce sóji ke zvýšení o 22 %.

Produkce nejvýznamnějších olejnin v České republice v marketingových letech (v tunách)

Plodina	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
Řepka	1 128 119	1 042 418	1 046 071	1 109 137	1 443 210	1 537 320	1 256 212
Slunečnice	61 031	57 358	70 900	56 943	46 799	42 314	31 618
Mák	32 692	23 690	26 918	12 814	13 911	24 665	26 743
Hořčice	38 651	15 586	16 833	15 466	13 378	19 835	16 941
Sója	13 641	16 135	17 934	13 149	13 471	16 493	20 238
Len olejný	4 291	3 928	3 433	2 402	2 066	2 390	2 127

Pramen: ČSÚ

Luskoviny

Pěstování luskovin má v ČR dlouhodobou tradici, v posledních letech se ale jejich plochy převážně snižovaly. V České republice došlo v posledních dvaceti letech k výraznému poklesu osevních ploch zrnových luskovin, který za posledních deset let dosáhl více než 50 %. V ČR je v současné době pěstováno jen několik druhů luskovin. Jedná se zejména o hrách setý a v menších objemech i o sóju a lupinu. Ostatní druhy tj. bob, vikve, fazol a jiné dříve pěstované luskoviny jsou v současnosti už jen na velmi malých plochách. Výnosová nestabilita spolu s agrotechnickými požadavky jsou hlavní limitující faktory ovlivňující větší zastoupení luskovin v osevních sledech, které je v ČR v současnosti pouze 1,3 %. Hlavním důvodem, který měl vliv na snižování ploch luskovin je nízká míra rentability pěstování a nízká konkurenceschopnost v oblasti importu sójových pokrutin z amerického kontinentu. Na tuto skutečnost reagovala i nová Společná zemědělská politika (SZP), která pro období let 2015–2020 mění podstatným způsobem podobu podpor. V rámci reformy SZP byla odsouhlasena tzv. dobrovolná podpora vázaná na produkci. Česká republika se rozhodla poskytnout tuto podporu pro řadu citlivých komodit, mezi které patří i proteinové plodiny. V ČR se konkrétně jedná o hrách, bob, lupinu, sóju, vojtěšku, jetel nebo směsi uvedených plodin a jejich směsi s obilninami. Novým a zásadním prvkem v rámci přímých plateb je také tzv. „ozelenění“ (greening), implementované jako platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí. Součástí ozelenění je i povinnost vyhradit určitou výměru jako tzv. plochu využívanou v ekologickém zájmu (EFA), za kterou lze považovat mj. i plochu s plodinami, které vážou dusík nebo meziplodiny, jejichž významnými představiteli jsou právě luskoviny. Luskoviny tak v nové SZP zaujímají významnou roli, což potvrzuje i dosavadní vysoký zájem žadatelů o výše zmíněné podpory a také nárůst osevní plochy luskovin, jak v ČR, tak v EU, které pozorujeme již v prvním roce jejich zavedení.

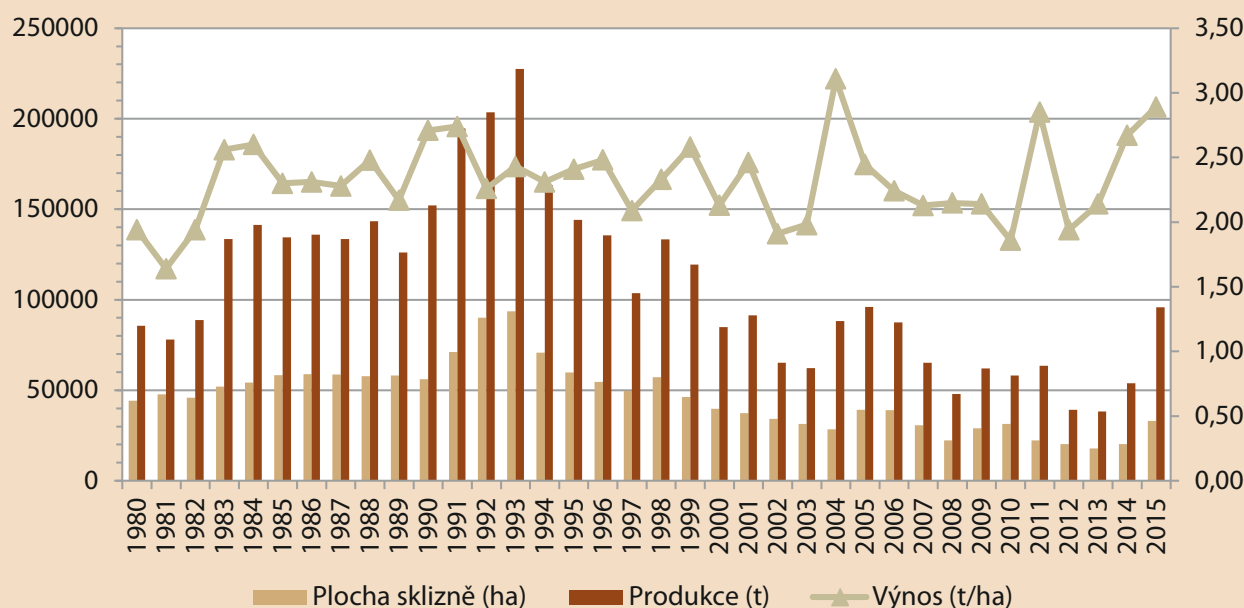
Povětrnostní podmínky roku 2015 byly pro luskoviny velmi specifické. Podobně jako loni byla letošní zima teplá

i hodně suchá. Tento charakter počasí pokračoval i v jarních měsících a ve většině pěstitelských oblastí umožnil brzký nástup jarních prací. Počasí v průběhu května způsobilo u luskovin rovnoměrné nasazení květů a srážky v červnu optimální nasazení a nalití lusků jednotlivých odrůd. Sucho v měsíci červenci způsobilo zasychání rostlin hrachu. Sklizeň hrachu v roce 2015 tak byla ovlivněna velmi suchým počasím v červnu a červenci. Přes toto dlouhotrvající sucho, které způsobilo zaschnutí vrchních plodných pater hrachu, bylo dosaženo nadprůměrných výnosů hrachu a i kvalita hrachu byla velmi dobrá. Letošní suché počasí se více postihlo jiné luskoviny (sója, bob, lupina úzkolistá i bílá). Vzhledem k nedostatku srážek byly nižší i výnosy zelené hmoty u luskovinoobilních směsek.

Dle ČSÚ v roce 2015 produkce luštěnin sklizená z plochy 33 139 ha dosáhla celkem 95 908 tun, což je o 42 111 tun (78,3 %) více než produkce luštěnin roku minulého. U hrachu dosáhla produkce 78 161 tun z plochy 23 876 ha při průměrném výnosu 3,27 t/ha. Produkce semene hrachu je tak o 35 413 tun (82,8 %) vyšší než v předchozím roce, kdy ho bylo sklizeno 42 748 tun. Z ostatních luskovin byla samostatně sledována ještě lupina pěstovaná na zrno, které bylo z výměry 2 550 ha sklizeno 3 598 tun při průměrném výnosu 1,41 t/ha, což je o 164 tun (4,4 %) méně než v roce 2014. U skupiny ostatních luskovin, do které patří v ČR především bob obecný, peluška, vikve, luskovinoobilní směsky a čočka, došlo k meziročnímu vzestupu sklizně. Ostatních luskovin pěstovaných na výměře 6 714 ha bylo při průměrném výnosu 2,11 t/ha sklizeno 14 149 tun, což je o 6 862 tun (94,2 %) více než v předchozím roce.

Na základě šetření ČSÚ ceny zemědělských výrobců sledovaných luštěnin v roce 2015 meziročně poklesly u hrachu jedlého na 7 575 Kč/t. Taktéž poklesly i ceny krmného hrachu na 5063 Kč/t. Podle údajů ČSÚ se během roku 2015 pohybovaly ceny hrachu krmného v rozmezí od 4 551 Kč/t (listopad) do 5 277 Kč/t (květen).

Vývoj výroby luskovin

Pramen: ČSÚ

Len a konopí seté

Přádný len

Největší pokles ploch přádného lnu byl zaznamenán v České republice a také v Litvě, kde pěstování lnu pro průmyslové zpracování bylo ukončeno. Od roku 2005 byl v ČR zaznamenán pokles pěstebních ploch přádného lnu, který dále pokračoval až po prakticky úplný zánik pěstování, který nastal v roce 2011. Pěstební plocha se pohybuje v roce 2014 i v roce 2015 okolo 3 ha, a to pro účely udržování osiva českých odrůd a produkci osiva pro export.

Ceny lnářských surovin byly na světových trzích v posledních letech velmi nízké. Spolu s podstatně nižšími podpory pro pěstování lnu v ČR (ve srovnání s EU-15) to bylo pro české lnářství likvidační a způsobilo praktický zánik pěstování a zpracování lnu přádného.

V roce 2011 bylo v ČR zaseto pouze 3,15 ha přádného lnu odrůdy Rina, v letech 2012 a 2013 to bylo 1,0 a 2,0 ha, podobný byl i rok 2014 pouze 3,0 ha. V tradičních lnářských zemích EU (Francie, Belgie, Nizozemsko) se osevní plocha přádného lnu pohybuje v rozmezí 70–80 tis. ha, což znamená oproti předchozím letům snížení (v roce 2005 činila osevní plocha až 105 tis. ha), v roce 2014 to bylo 71 593 ha. V roce 2015 plochy vzrostly o 14 707 ha. Ve své podstatě je nyní v těchto zemích osévána tradiční průměrná plocha přádného lnu. Dlouhé lněné vlákno se mj. začíná uplatňovat při výrobě kompozitních materiálů.

Pěstební plochy lnu olejného v ČR meziročně kolísají. V roce 2011 bylo olejným lnem oseto 2 475 ha, tj. 60,0 % skutečnosti roku 2010. V roce 2013 bylo zaseto pouze 1 513 ha. V roce 2014 došlo k mírnému zvýšení na 1 813 ha, ale v roce 2015 se plochy oseté a sklizené opět mírně snížily na 1 599 ha.

Konopí seté

Pěstováním konopí setého se od roku 2000 začalo zabývat stále více pěstitelů. V roce 2006 činily osevní plochy 1 155 ha, v roce 2007 bylo oseto technickým konopím 1 538 ha a v roce 2008 jen 518 ha. Důvodem poklesu bylo snížení ceny krátkého vlákna v důsledku celosvětové hospodářské krize. V roce 2009 se plocha snížila až na cca 200 ha zejména kvůli odbytovým problémům. V roce 2011 bylo konopím setým oseto 290 ha při sklizni 2 229,0 t stonku a 85,3 t semene. V roce 2013 bylo oseto 280 ha, v meziročním srovnání o 67 ha více než v roce 2012. V roce 2014 byla v evidenci SZIF plocha 127 ha, podle Generálního ředitelství cel byla osetá plocha 212,6 ha a ta se zvýšila v roce 2015 na 553,4 ha.

Způsob sklizně a vhodná sklizňová technika byly dosud slabým článkem pěstitelské technologie konopí na vlákno, v současné době jsou to především zpracovatelské technologie. V roce 2011 ukončila činnost i poslední velká lnářská tírna Lenka Kácov s.r.o., která disponovala i zařízením schopným zpracovat nejen stonky přádného lnu, ale i stonky lnu olejného a konopí setého. V provozu nyní zůstává tírna lnu v Agritecu Farm v Šumperku a menší tírna na zpracování konopí BENEU v Dlouhé u Kladna.

Zájem o konopné vlákno má v současné době především papírenský, automobilový a stavební průmysl. Roste také použití pro výrobu tepelných izolačních rohoží pro stavebnictví a nábytkářství. Je zřejmé, že v ČR velice chybí zpracovatelská kapacita konopného stonku, alespoň pro plochu kolem 500–1 000 ha, a na zpracování stonku z olejného lnu k produkci krátkého lněného vlákna.

V rámci národních dotací podle „Zásad“ na dotační program 3. i. „Podpora použitého uznaného a mořeného osiva lnu a uznaného osiva konopí setého“ bylo vyplaceno celkem 280 tis. Kč. Od roku 2011 je tento dotační program určen pro uznané osivo lnu setého, jak pro produkci vlákna, tak i pro produkci semene.

Cena osiva lnu je 33–40 tisíc Kč/t a **cena osiva konopí setého** se nyní pohybuje v rozmezí 150–300 tisíc Kč/t. V rámci tohoto dotačního programu lze využít finanční prostředky do výše 18 000 Kč/t uznaného a mořeného osiva lnu a do výše 60 000 Kč/t uznaného osiva konopí setého při splnění daných podmínek, které jsou uvedeny v „Zásadách“.

Zelenina

Zima 2014/2015 byla mírná a celkové příznivá, jarní počasí bylo slunečné, avšak doprovázené poměrně silnými větry a nižšími teplotami. V důsledku toho museli pěstitelé zakrývat založené porosty netkanou textilií. Duben byl ve znamení dešťů a četných vichřic. V průběhu května se začal sortiment sklizených druhů rozšiřovat; sklízely se saláty,

ředkvičky, košťálová zelenina, česnek na zeleno, špenát celer a první prostory rané mrkve.

Léto roku 2015 bylo extrémně suché, prakticky bez významných vodních srážek. Rostliny nerostly ani na zavlažovaných pozemcích, ve většině případů zavlažování nemohlo zcela pokrýt vláhvový deficit. Začaly se objevovat různé anomálie, zelenina vytvářela různé specifické deformace, čímž byla značně snížena její kvalita a prodejnost. Některé druhy zeleniny (hlávkové zelí, celer bulvový) ani nedorostly do sklizňové velikosti a byly proto zaorány. Sucho se prolínalo celou pěstitelskou sezónou, v některých lokalitách byla nízká zásoba vody v rybnících a v řekách a hrozilo omezení jejího čerpání pro závlahu. Nejvíce byli suchem postiženi pěstitelé na severní Moravě a Hradecku.

Celková sklizeň zeleniny v roce 2015 se řadí spíše k podprůměrným sezónám. V porovnání s vysokou sklizní roku 2014 došlo vlivem extrémního sucha k poklesu produkce o 16 % na 247,2 tis. t. Nejvíce se meziročně snížila produkce hlávkového zelí, hrášku, cibule, mrkve, rajčat a celeru.

Vývoj ploch, produkce a hektarových výnosů zeleniny

Zelenina/rok	2013			2014			2015		
	ha	tis. t	t/ha	ha	tis. t	t/ha	ha	tis. t	t/ha
Celkem	12 615	239,7	–	13 415	294,2	–	13 246	247,2	–
z toho:									
celer	400	11,2	27,93	441	11,6	26,33	424	9,9	23,45
cibule suchá	1 986	40,3	20,29	2 205	46,2	20,97	2 039	33,2	16,29
česnek	368	1,8	4,87	425	1,9	4,37	422	1,6	3,86
kapusta hlávková	136	2,1	15,50	155	3,0	19,48	151	2,6	17,55
kedlubny	402	7,3	18,04	381	5,8	19,48	392	6,9	17,69
květák	314	4,5	14,35	329	4,5	13,74	352	4,2	12,03
mrkev	946	31,2	32,92	1,0	35,8	34,04	1,1	31,6	29,51
okurky salátové	301	7,5	24,85	297	10,0	33,54	273	9,2	33,64
petržel bez natě	360	4,7	13,00	452	6,4	14,12	421	5,8	13,89
rajčata	958	19,9	20,73	955	24,0	25,15	845	19,6	23,18
salát	230	2,3	10,01	235	2,7	11,53	199	6,4	32,16
zelí hlávkové	1 222	46,3	37,86	1 269	60,1	47,31	1 256	45,1	35,87

Pramen: ČSÚ, údaje s dopočtem sektoru domácností

V prvních měsících roku 2015 se ceny zemědělských výrobků zeleniny (CZV) pohybovaly v porovnání s předchozím rokem spíše v nižších úrovních, avšak zhruba od června/července se začaly výrazně zvyšovat. Průměrné roční hodnoty

tak meziročně vzrostly u převážné většiny sledovaných druhů zeleniny, u některých až o 60 %. Hlavním důvodem byla nižší nabídka zeleniny na trzích všech producentů země EU vlivem sucha.

Průměrné roční ceny zemědělských výrobců zeleniny v ČR (CZV v Kč/t)

Druh zeleniny	2012	2013	2014	2015
Celer bez natě	7 561	8 469	7 765	12 453
Cibule suchá	4 819	6 488	5 894	6 588
Česnek	151 786	109 556	100 188	135 141
Kapusta hlávková	8 458	11 601	7 969	11 473
Kedlubny s natí	19 908	21 979	19 821	23 616
Květák	12 406	14 532	13 174	13 706
Mrkev bez natě	4 986	5 254	5 047	8 047
Okurky salátové	18 063	17 440	15 820	19 898
Paprika zeleninová	16 294	24 213	23 356	22 953
Petržel bez natě	14 635	16 263	16 392	23 501
Rajčata	20 845	18 076	20 299	23 953
Salát	26 862	30 727	25 948	31 106
Zelí hlávkové červené	5 099	7 718	5 538	8 063
Zelí hlávkové bílé	3 750	5 516	4 033	6 722

Pramen: ČSÚ

Odhaduje se, že sucho v roce 2015 způsobilo pěstitelům zeleniny v ČR ztráty v důsledku nižších tržeb zhruba za 150–200 mil. Kč, tj. pokles výnosů v průměru o 30–40 %. V některých oblastech jsou ztráty i vyšší, podniky, které neměly letos možnost zavlažovat, nesklidily téměř žádnou zeleninu (např. jižní Morava).

Dovoz čerstvé zeleniny do ČR se v roce 2015 v porovnání s předchozím rokem zvýšil o 7,1 % na 611,2 tis. t v hodnotě 10,8 mld. Kč. Dodávky ze zemí EU vzrostly o 8,2 % na 565,5 tis. t, což představuje 92,5 % podíl na celkovém objemu importované zeleniny do ČR. Nejvyšší dodávky zeleniny pocházely ze Španělska (112,0 tis. t), Nizozemska

(109,6 tis. t), Německa 91,8 tis. t), Polska (70,7 tis. t) a Itálie (51,3 tis. t).

Vývoz čerstvé zeleniny včetně reexportu se v roce 2015 meziročně zvýšil o 10 % na 96,4 tis. t v hodnotě 1,8 mld. Kč, přičemž do zemí EU směřovalo 96,3 tis. t. Nejvíce čerstvé zeleniny bylo dodáno na Slovensko (67,9 tis. t), dále pak do Německa (13,0 tis. t), Rumunska (4,9 tis. t), Polska (4,0 tis. t) a Rakouska (1,9 tis. t).

Celková bilance zahraničního obchodu ČR s čerstvou zeleninou je vysoce pasivní. V roce 2015 se úhrnné pasívum meziročně prohloubilo jak z hlediska objemového, tak především z finančního, a to o 6,6 %, resp. o 16,4 %.

Saldo zahraničního obchodu ČR s čerstvou zeleninou

Jednotky	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Tuny	–464 079	–468 705	–475 031	–441 225	–485 730	–483 026	–514 824
Tis. Kč	–6 592 593	–7 542 131	–6 644 902	–6 906 120	–7 634 127	–7 669 570	–8 927 687

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Stejně jako ovoce je i zelenina v ČR pěstována v rámci **systemu integrované produkce (IPZ)**. Produkce zeleniny v integrovaném systému pěstování vyžaduje průběžné plnění stanovených podmínek, jejichž porušení je sankcionováno až vrácením dotace za celé období zpětně. Zelináři pěstující zeleninu dle pravidel IPZ mají právo označovat svou produkci ochrannou známkou IPZ, která slouží k odlišení jejich

kvalitní produkce od ostatní zeleniny dodávané na tuzemský trh. V roce 2015 se celkový počet pěstitelů zařazených do IPZ zvýšil na 84 s výměrou dosahující 6 165 ha, tj. 58 % podíl z celkové pěstební plochy zeleniny členů Zelinářské unie Čech a Moravy. Z uvedeného počtu je 56 zelinářů držitelů ochranné známky IPZ.

Podmínky a pravidla pěstování a poskytování podpory jsou v letošním roce řízeny dvěma legislativními akty. Jedná se o nařízení vlády č. 79/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů dobiňujícího Programu rozvoje venkova, a zároveň o nařízení vlády č. 75/2015 Sb. v rámci nového programového období. Tato nařízení řeší rovněž podmínky a podpory v ekologickém zelinářství.

Na podporu zachování rozměru zelinářského sektoru byla zelenina v roce 2015 zařazena mezi druhy dobrovolných podpor vázaných na produkci (tzv. citlivých položek), do kategorií podpor na produkci zeleninových druhů s velmi vysokou a vysokou pracností v celkové výši 100 mil. Kč.

Na základě ruského embarga vydala Evropská komise od roku 2014 několik mimořádných opatření v sektoru ovoce a zeleniny (akce stahování z trhu, sklizení nezralého ovoce a zeleniny nebo jejich nesklizení). S tím je spojená podpora, o kterou mohli žádat jak organizace producentů, tak i producenti, kteří nejsou členy těchto organizací. Poslední mimořádná opatření končí v červnu 2016.

Dopady ruského embarga v ČR nebyly přímé (vývozy ovoce a zeleniny z ČR do Ruska jsou prakticky nulové), sektor zeleniny byl zasažen především sekundárními dopady, především v důsledku poklesu producentůvých cen (CZV). V roce 2014 utrpěli pěstitelé zeleniny škody za cca 150 mil. Kč.

Ovoce

Průběh zimy 2014/2015 byl mírný a celkové příznivé. Na rozdíl od předcházející suché zimy byly úhrny srážek celkem vydatné. Počasí v předjaří a na počátku jara dávalo předpoklad vysoké úrody u všech ovocných druhů. Po odkvětu stromů se však výrazně ochladilo, což zpomalilo vývoj vegetace. Záčátkem léta bylo několik pěstitelských lokalit napříč republikou zasaženo silnějším krupobitím. Porosty nechráněné protikroupovými sítěmi byly zcela zničeny.

Letní měsíce byly extrémně suché. Porosty trvalých kultur nebyly zpočátku zdánlivě suchem poškozeny díky zimní zásobě vody v hlubším půdním profilu. Ve druhé polovině léta se však již ve většině pěstitelských oblastech projevil přímé škody, způsobené trvalým nedostatkem vláhy, jak na úrodě, tak v mnoha případech i na samotných porostech. Výrazné půdní sucho přetrvávalo v jižních, severovýchodních a západních Čechách a v jižní části Moravy. Poškození porostů se liší podle lokality, ale zejména podle půdního typu, stáří porostů, podnože a dostupnosti vodních zdrojů pro závlahu. Přestože na cca 25 % výměry sadů je zbudována závlaha, byly škody způsobené suchem i v takových sadech. Vzhledem k extrémně vysokým letním teplotám a suchu přestaly porosty prakticky vegetovat. Lze předpokládat rovněž velmi špatné založení květních orgánů pro příští rok.

Zatímco infekční tlak většiny houbových chorob, kromě padlí, byl spíše nižší, rozvoj živočišných škůdců, i vzhledem ke dvěma předchozím mírným zimám, byl vysoký.

Celková sklizeň ovoce byla přesto meziročně výrazně vyšší v objemu 401,1 tis. t (tj. +23,4 %). Produkce se zvýšila u všech ovocných druhů, výjimkou byly jahody, angrešt, meruňky a třešně. Produkce jablek, která představují téměř 65% podíl na celkové sklizni ovoce, dosáhla 259,2 tis. t, což je meziroční nárůst o 24,6 %.

V produkčních ovocných sadech, které jsou rozhodující pro pěstování konzumního ovoce, bylo v roce 2015 sklizeno rekordních 188,5 tis. t, což je o téměř 24 % více oproti roku 2014. Rekordní byla sklizeň nejen jablek, ale i hrušek, jejichž mladé výsadby vstupují do plné plodnosti. Vlivem sucha však plody nedorostly konzumních velikostí, a tak zhruba 45 % jablek z těchto sadů mohlo být zbytováno jako jablka pro průmyslové zpracování, tedy s výraznou finanční ztrátou.

Vývoj ploch produkčních plodných sadů, produkce a hektarových výnosů

Ovoce/rok	2013			2014			2015		
	ha	tis. t	t/ha	ha	tis. t	t/ha	ha	tis. t	t/ha
Celkem	16 692	149,2	–	16 524	152,5	–	14 465	188,5	–
Z toho:									
jabloně	8751	120,6	13,78	8 721	130,9	15,01	7 624	155,6	20,41
hrušně	651	7,4	11,42	704	3,8	5,34	681	10,0	14,69
broskvoně	572	1,9	3,30	553	0,9	1,61	395	1,3	3,25
meruňky	1 040	3,6	3,42	1 036	1,9	1,81	875	2,2	2,53
třešně	879	1,6	1,81	886	2,0	2,29	810	2,3	2,85
višně	1 605	5,5	3,42	1 513	5,2	3,45	1 286	5,8	4,55
slivoně, švestky	1 738	6,5	3,76	1 806	5,7	3,18	1 752	8,7	4,99
rybíz červený	883	1,6	1,82	795	1,5	1,92	638	1,9	2,98

Pramen: ÚKZÚZ

Celková výměra ovocných sadů v ČR v roce 2015 činila 19 402 ha, z toho 14 465 ha představují produkční plodné sady. V porovnání s předchozím rokem došlo k velmi výrazné redukci ploch. Kromě nastavení nových dotačních podmínek a zpřísnění definice kultury „sad“ v registru půdy LPIS (kde se změnila např. počty jedinců, které je potřeba k zařazení do půdního bloku s označením sad), byly skutečně likvidovány staré výsadby u řady pěstitelů. K dalším redukčním může dojít ještě v roce 2016 a 2017, čímž se mohou objevit ve statistice další větší rozdíly.

Důvodem kácení sadů je špatná ekonomická situace českého ovocnářství v posledních letech, kdy se stalo pěstování ovoce nerentabilní. Na tuto situaci měly hlavně vliv hluboce podprůměrné sklizně z let 2010 a 2012. Naposledy situaci ovocnářů významně zhoršilo zavedení ruského embarga na dovoz ovoce z EU v roce 2014, po němž došlo k výraznému poklesu cen ovoce.

U hlavního ovocného druhu jablek klesly výsadby meziročně o 14,4 % na 7 624 ha. Zredukování ploch sadů o neplošné výsadby znamená na druhé straně zvýšení celkových průměrných výnosů ovoce. V roce 2015 se díky „zprůsňování“ evidence podíl přestárých produkčních sadů na celkové vý-

měře snížil ze 46,1 % na 43,0 %. Mírně se zvýšil podíl sadů mladých a na začátku plodnosti. Za perspektivní ovocné druhy jsou považovány hrušně a švestky, u nichž se sady nové a na začátku plodnosti podílí 25 %, resp. 34 % na celkové ploše výsadeb. Naopak u jablek do těchto dvou kategorií sadů spadá jen 13 % a téměř 55 % ploch jabloňových sadů je přestárých. Výrazně na ústupu je pěstování broskví, angreštu, červeného a bílého rybízu.

Restrukturalizace ovocných sadů je finančně podporována v rámci dotační politiky státu. V období let 1995–2015 bylo nově vysazeno celkem 12 518 ha produkčních sadů, z toho s podporou státu 9 968 ha.

V roce 2015 i přes nadprůměrnou sklizeň ovoce (zejména jablek) utrpěli ovocnáři finanční ztráty (zhruba kolem 200 mil. Kč). Vlivem sucha nedosáhla velikost plodů požadovaných parametrů obchodních norem pro konzumní ovoce. Podle současného vývoje prodeje lze odhadovat, že více jak 60 % objemu sklizně jablek bude nutno využít pouze pro průmyslové zpracování. Relativní výhodou je, že výkupní cena průmyslových jablek osciluje okolo 3,50 Kč/kg (v předcházejících letech byla 1,50 Kč/kg).

Průměrné ceny zemědělských výrobců ovoce v ČR v Kč/t

Druh ovoce	2013	2014	2015
Jablka konzumní	9 761	9 498	9 436
Jablka moštová	3 433	2 405	3 432
Hrušky	11 253	10 200	11 382
Broskve	13 339	13 505	13 765
Meruňky	22 835	21 924	22 225
Švestky	10 258	9 264	12 028
Třešně	37 120	32 490	38 638
Višně	15 339	9 908	11 354
Rybíz červený a bílý	8 693	7 434	7 918
Rybíz černý	–	–	14 709
Jahody tříděné	49 125	48 500	63 667

Pramen: ČSÚ

V ČR je ovoce, stejně jako zelenina, pěstováno v systému integrovaného způsobu pěstování ovoce (IPO), jehož rozsah v současné době dosahuje 10,2 tis. ha, což představuje téměř 73% podíl na celkové výměře produkčních sadů v roce 2015. Podmínky a pravidla pěstování a poskytování podpory jsou v letošním roce řízeny dvěma legislativními akty. Jedná se o nařízení vlády č. 79/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů dobíhajícího Programu rozvoje venkova, a zároveň o nařízení vlády č. 75/2015 Sb. v rámci nového programového období. Tato nařízení řeší rovněž podmínky a podpory v ekologickém ovocnářství.

V roce 2015 je ve Svazu pro integrované systémy pěstování ovoce (SISPO), což je dobrovolné sdružení pěstitelů ovoce

a zástupců výzkumu, registrováno 324 členů. V roce 2015 byla známka SISPO udělena 177 členům, kteří pěstují ovoce na 7 804 ha. Ochranná známka nebyla udělena nebo byla odebrána 76 subjektům, které hospodaří na výměře 1 630 ha sadů. V rámci členské základny se 58 podniků s výměrou 732 ha nachází v přechodném období, pět subjektů je nevýrobních. O členství ve svazu v roce 2015 požádalo 13 nových subjektů.

Na podporu zachování rozměru ovocnářského sektoru bylo ovoce v roce 2015 zařazeno mezi druhy dobrovolných podpor vázaných na produkci (tzv. citlivých položek), do kategorií podpor na produkci ovocných druhů s velmi vysokou a vysokou pracností v celkové výši 100 mil. Kč.

V roce 2015 došlo u dovozu čerstvého a sušeného ovoce do ČR k 9% nárůstu v porovnání s předchozím rokem a dosáhl objemu 599,1 tis. t v hodnotě 15,5 mld. Kč. Dodávky ovoce ze zemí EU se meziročně zvýšily jen minimálně, a to na 378,1 tis. t v hodnotě 8,5 mld. Kč a na celkovém objemu dovezeného ovoce se tak podílely 63 %. Největšími dodavateli čerstvého a sušeného ovoce bylo tradičně Španělsko (125,6 tis. t, tj. meziroční zvýšení o 22 %), Itálie (71,0 tis. t, což je o 19 % více) a Německo (44,3 tis. t, tj. pokles

o 4 %), dále pak Belgie (26,1 tis. t), Polsko (22,0 tis. t) a Francie (21,1 tis. t).

Vývoz čerstvého a sušeného ovoce se meziročně výrazně zvýšil (o 41 %) na úroveň 228,4 tis. t v hodnotě 4,5 mld. Kč. Jedná se však převážně o reexport téměř pouze do zemí EU, a to zejména na Slovensko (87,5 tis. t), do Německa (51,2 tis. t), Rakouska (44,0 tis. t), Polska (15,4 tis. t) a Rumunsko (15,1 tis. t).

Saldo zahraničního obchodu ČR čerstvým a sušeným ovocem

Ukazatel	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Tuny	-395 590	-453 958	-422 975	-338 522	-376 120	-388 984	-370 759
Tisíc Kč	-7 920 050	-8 527 326	-8 440 077	-8 392 908	-8 959 139	-9 538 885	-10 947 418

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Na základě ruského embarga vydala Evropská komise od roku 2014 několik mimořádných opatření v sektoru ovoce a zeleniny (akce stahování z trhu, sklizení nezralého ovoce a zeleniny nebo jejich nesklizení). V souvislosti s tím byla rovněž stanovena podpora, o kterou mohli žádat jak organizace producentů, tak i producenti, kteří nejsou členy těchto organizací producentů. Poslední mimořádná opatření končí v červnu 2016. Od roku 2014 žádala ČR Evropskou komisi o proplacení podpory ve výši 6 793 t za 554 tis. €; v období 2015–2016 činily požadavky ČR pouhých 445 t za 30 tis. €, tj. většina byla notifikována v roce 2014 (6 348 t za 523 690 €). Dopady ruského embarga v ČR nebyly přímé (vývozy ovoce a zeleniny z ČR do Ruska jsou prakticky nulové), sektor ovoce a zeleniny byl zasažen především sekundárními dopady, kdy došlo k poklesu cen, hlavně producentů (CZV). V roce 2014 utrpěli pěstitelé ovoce škody za cca 300 mil. Kč.

Chmel

České chmelařství neodmyslitelně patří k českému zemědělství a je v zájmu ČR nadále tuto tradici udržet. Proto je v současnosti chmel zařazen do kategorie citlivých komodit ČR. Pěstování chmele je charakteristické významným přínosem v zaměstnanosti a přidané hodnotě. Ze světového pohledu je ČR třetím největším producentem chmele s 9,5 % podílem, v rámci EU-28 je na druhém místě za Německem (36,8 % podílu). Česká republika je největším producentem jemného aromatického chmele na světě. Český chmel je silně exportní komoditou. Hodnota vyvezeného chmele dosahuje 0,75 – 1 mld. Kč.

Zavedením opatření v podobě dotační podpory na chmel bylo zabráněno, aby došlo úplnému ukončení hospodářské činnosti v daných tradičních oblastech nebo k přeorientování pěstitelů chmele na pěstování plodin s vyšší rentabilitou. Trend trvale klesající rozlohy chmelnic je nutno zastavit vyšší mírou podpor tak, aby byla zajištěna udržitelnost produkce chmele. Ve srovnání s rokem 2014 byla současná finanční podpora téměř dvojnásobná a zároveň se nepatrně zvýšila i plocha chmelnic. Nyní je trend zvýšit celkovou plochu chmele v ČR na 5000 ha. Dotační programy napomáhají našim pěstitelům chmele ke zvýšení plochy a produkce chmele.

Za poslední tři roky můžeme pozorovat výraznou změnu na trhu chmelem. Ten je ovlivňován jednak poptávkou zejména na malých pivovarů kategorie „craft breweries“ v USA, a také slabými sklizněmi chmele v letech 2012 (ČR), 2013 (Německo) a zejména v celé Evropě v roce 2015. Fenomén malých pivovarů, které jsou zásadně odlišné v dávce chmelení, se přesouvá i na další kontinenty. Takové pivovary mají odhadem průměrnou dávku desetkrát větší, než-li je průmyslový segment piva, kde bylo a stále ještě ve značné míře je trendem držet spotřebu a náklady na suroviny na nízkých úrovních. Sklizňový ročník 2015 v Evropě, a to zejména v Německu a u nás měl velmi významné dopady do ekonomiky pěstitelů. Extrémní dlouhotrvající teploty v srpnu beze srážek ovlivnily nejen množství chmele, ale také jeho kvalitu v podobě obsahu alfa hořkých látek. Výnosy klesly na úroveň neúrodného roku 2012, kdy se sklídilo 4,3 tis. t chmele. Situace byla v Evropě i v ČR rozdílná podle odrůd. V ČR je většina plochy osázená jemnou odrůdou Žatecký poloraný červeňák, kde se dopady průběhu teplot a sucha projeví nejvíce.

Ve světovém chmelařském roce 2015 vzrostla podle sumariace Ekonomické komise IHGC sklizňová plocha o 3 507 ha (6,9 %) na celkovou výměru 50 477 ha. Z toho bylo vysázeno přibližně 4 853 ha nových porostů, přestože tento údaj vlivem statistiky USA není zcela přesný. Vzhledem k mizerným výsledkům v Evropě a průměrným v USA byla odhadnuta sklizeň ve výši 86 350 t, tj. o 9,8 % meziročně méně. V samotné Evropě byl pokles citelnější, a to ve výši 20 %.

Vývoj počasí se neodrazil jen ve výnosu samotném, ale také v parametru obsahu alfa hořkých látek. Množství alfa hořkých látek bylo odhadem vyrobeno 8 067 t, tj. o 14,2 % méně oproti sklizni 2014. Nejvýrazněji se na poklesu podílí Německo (–35 %) a dále pak ČR (–48 %). Jedná se o podobnou výši vyrobené alfy jako v nedávném slabém roce 2013. Desetiletý průměr výroby alfa hořkých látek dosahuje 8 955 t.

Sklizňová plocha chmele v novodobé historii je v ČR dosahuje 44,3 % sklizňové plochy roku 1990. Za posledních deset let poklesla plocha v průměru o 23,6 %. I přesto je Česká republika předním producentem jemného aromatického chmele na světě.

Podle údajů Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského (ÚKZÚZ) činila v roce 2015 celková sklizňová plocha chmele v ČR 4 622 ha. Jemná aromatická odrůda Žatecký poloraný červeňák dosáhla 3 903 ha, což činí 84,4 % z celkové výměry. Před třemi lety byla registrována další jemně aromatická odrůda Saaz Late, která byla v průběhu roku 2013 zařazena Výzkumným ústavem pivovarským a sladařským na seznam českých odrůd chmele doporučených pro vaření piva označovaného Chráněným zeměpisným označením „České pivo“. V roce 2015 dosáhla odrůda Saaz Late celkové sklizňové plochy 34 ha, což činí 0,7 % z celkové výměry. Poměrně větší plochu dosáhla odrůda Sládek, a to 485 ha, což činí 10,5 % z celkové výměry.

Ročník 2015 se zařadil mezi velmi slabé. Výnosy dosáhly podprůměrných hodnot, dokonce i obsah alfa hořkých látek dosáhl výrazně nízkých hodnot a lze ho zařadit k nejhorším rokům 1994 nebo 2006. V ČR se v roce 2015 podle ÚKZÚZ sklídilo celkem 4 846 t chmele (2014 – 6 202 tun) s průměrným celkovým výnosem 1,05 t/ha (2014 – 1,39 t/ha).

V jednotlivých chmelařských oblastech byla sklizeň následující: v Žatecké chmelařské oblasti bylo vypěstováno celkem 3 468,59 t (2014 – 4 688,76 t), s průměrným výnosem 0,97 t/ha (2014 – 1,36 t/ha), v Úštěcké oblasti celkem 596,67 t (2014 – 669,38 t), výnos 1,20 t/ha (2014 – 1,41 t/ha) a v Tršické chmelařské oblasti celkem 777,36 t (2014 – 843,83 t), výnos 1,42 t/ha (2014 – 1,58 t/ha).

Průměrná CZV sušeného chmele ze sklizně roku 2015 podle ČSÚ činila 190 420 Kč/t a byla čtvrtá nejvyšší od roku 1991. Proti srovnatelnému období předchozího roku byla průměrná CZV o 11,1 % vyšší, přičemž v prosinci 2015 dosáhla výše 228 483 Kč/t suchého (negranulovaného) chmele.

V roce 2015 bylo v rámci dotačního programu 3.h.) „Uznaná certifikovaná sadba“ vyplaceno celkem 14,7 mil. Kč. Celkem bylo tak vysázeno 980 617 ks certifikované sadby chmele na ploše 308,9 ha, což je o 136,9 ha méně v porovnání s rokem 2014. V roce 2015 byla obnova porostů provedena převážně odrůdami – Žatecký poloraný červeňák (267,9 ha), Sládek (32,0 ha), Premiant (4,7 ha), Kazbek (3,9 ha) a Bohemie (0,4).

Porovnáváme-li vyplacené finanční prostředky dle jednotlivých oblastí nejvíce, bylo vyplaceno v Žatecké chmelařské oblasti, a to 9 732 212 Kč (tj. 77,1 %), v Úštěcké oblasti bylo vyplaceno 3 882 720 Kč (tj. 13 % prostředků) a v Tršické chmelařské oblasti pouze 1 094 323 Kč (tj. 9,7 %), což je především ovlivněno lepší věkovou strukturou porostů oproti předchozímu období. Celkem tak bylo v Žatecké chmelařské oblasti vysázeno pomocí dotačního programu 1 897,6 ha chmelnic, v Úštěcké oblasti 381,0 ha a v Tršické oblasti 286,2 ha chmelnic.

Mimo výše uvedený dotační program 3.h.) mohou chmelaři již od roku 2001 čerpat finanční prostředky i z dalšího dotačního programu 1.i.) „Podpora vybudování kapkové závlahy ve chmelnicích“. V rámci existence tohoto dotačního programu byla vybudována kapková závlaha již na 914,5 ha chmelnic. V roce 2015 v rámci tohoto podpůrného programu bylo vybudováno závlahové zařízení na 28,0 ha chmelnic. Celkem chmelaři vyčerpali 1,6 mil. Kč při sazbě

60 000 Kč/ha. V porovnání s rokem 2014 bylo vybudováno zhruba stejné množství kapkového zařízení.

Porovnáváme-li vyplacené finanční prostředky podle jednotlivých oblastí, nejvíce byla za celou dobu působnosti tohoto dotačního programu vybudována kapková závlaha v Žatecké chmelařské oblasti. Nejméně je využíván tento dotační program v Tršické oblasti. V roce 2015 bylo vybudováno celkem 11,4 ha kapkové závlahy v Žatecké chmelařské oblasti. V Úštěcké chmelařské oblasti bylo vybudováno 16,6 ha kapkové závlahy. V Tršické chmelařské oblasti nebyla v roce 2014 ani 2013 uplatněna podpora na vybudování kapkové závlahy.

Chmel zůstává jednou z nemnoha položek agrárního zahraničního obchodu, u nichž má ČR stále kladné saldo. Zahraniční obchod s chmelem a chmelovými výrobky zaznamenal v roce 2015 kladné saldo v hodnotě 603,6 mil. Kč. Pěstování chmele v ČR dlouhodobě vykazuje kladné saldo a posiluje hrubý domácí produkt.

Český chmel je vyvážen z ČR téměř do osmdesáti zemí celého světa. Největším odběrateli jsou Německo, Čína, Rusko, Japonsko a Vietnam. V kalendářním roce 2015 bylo vyvezeno z ČR celkem 3 340 t chmele v hodnotě 877,4 mil. Kč, z toho 75 % ve formě pelet, zbylá část pak ve formě sušeného lisovaného chmele, šťáv a výtažků a pryskyřic z chmele. Téměř tři čtvrtiny celkového exportu směřovalo mimo EU.

Réva, víno

Průběh počasí v době vegetace révy vinné v roce 2015 měl charakter velmi teplého počasí s podprůměrnými srážkami a jejich velmi odlišným rozdělením v jednotlivých lokalitách. Již v průběhu fáze kvetení byly teploty nadprůměrné, což přispělo k dobrému a zároveň rychlému odkvetení révy. V polovině června byly zaznamenány první tropické dny, které s menšími přestávkami vládly po celé léto. Srážek bylo velmi málo, dokázaly pokrýt jen ty nejpotřebnější požadavky révy na vodu. Důležité srážky spadly koncem května, koncem června, v polovině července a rozhodující, vydatné srážky ve druhé dekádě srpna.

Výskyty abiotických poruch a poškození (abiotikózy) révy vinné

Praskání bobulí révy vinné vlivem nerovnoměrného příjmu vody bylo zaznamenáno na okrese Břeclav (Hrušky, Němčičky, Velké Pavlovice, Moravská Nová Ves, 19. 8.).

První výskyt poškození bobulí sluneční spálou révy (poškození UV-B zářením) a slunečním úžehem révy (poškození tepelným IČ zářením) byl zjištěn na okrese Břeclav (Němčičky, Velké Pavlovice, Velké Němčice, 5. 7.). Lokálně silné poškození letorostů i hroznů především na jihozápadně exponovaných vinicích bylo hlášeno z okresů Břeclav, Znojmo, Hodonín, Uherské Hradiště od poloviny července.

Laboratorně potvrzené výskyty fytoplazmového žloutnutí a červenání listů révy (*Potato stolbur phytoplasma*) byly zaznamenány na více místech okresu Břeclav (Starovice, Křepice, Hustopeče, Popice).

První projevy chřadnutí a odumírání révy (ESCA) na listech byly pozorovány na okrese Břeclav (Valtice, 31. 7.), další vý-

skyty v okrese Uherské Hradiště (Polešovice, 2. 9.), až lokálně střední výskyty zjištěny na více lokalitách okresu Břeclav.

Výskyt chorob a škůdců révy vinné

Na základě pravidelně zadávaných hodnot průměrných teplot a srážek do programu Galati-vitis pro signalizaci ošetření révy vinné, vycházelo silné ohrožení patogenem padlí révy (*Erysiphe necator*) od 8. 6., přičemž infekční tlak trval až do poloviny srpna. Při vysokých, tropických teplotách, které dosahovaly 33–35 °C, docházelo k zastavení vývoje, až eradikaci patogena, a díky tomu byly výskyty padlí révy lokálně slabé až střední, v závislosti na zvoleném systému ošetření. Podmínky pro výskyt patogena plísně révy (*Plasmopara viticola*) byly v roce 2015 minimální, což dokazuje a vyplývá z prognostického grafu podmínek pro výskyt dle SHMÚ Bratislava pro vinařskou oblast Morava. Do oblasti sporadicko-kalamitního výskytu se křivka dostala jenom koncem května v Oblekovicích (okres Znojmo) a koncem druhé dekády srpna v Uherském Ostrohu (okres Uherské Hradiště). Na některých lokalitách díky počasí beze srážek nedošlo ke splnění podmínek pro vznik infekce. Podobná situace byla i v případě plísně šedé (*Botrytis cinerea*), první výskyty byly zaznamenány 30. 8. po významných srážkách. Preventivní ochrana registrovanými přípravky na ochranu rostlin byla doporučována především pro později sklizené odrůdy.

Národní dotace vyplývající ze zákona o zemědělství

V roce 2015 byly výše dotací poskytnutých z podpůrných národních programů následující:

- 1.I.a. Státní podpora na zavlažování vinic byla v roce 2015 na základě 4 schválených žádostí přiznána na celkem 68,45 ha v celkové výši 4,107 mil Kč.

- 3.b.B.1. Podpora na budování prostorových izolátů množitelského materiálu révy vinné se zaměřením na ochranu proti šíření hospodářsky závažných virových chorob byla za rok 2015 přiznána 1 žadateli a celkem bylo vyplaceno 106 232 Kč.
- 3.c. V rámci opatření podpory na testování množitelského materiálu s využitím imunoenzymatických metod a metod PCR nepožádali v roce 2015 žádní žadatelé.
- 3.d. Podpora šlechtění révy vinné, zaměřeného na vyšší odolnost proti škodlivým biotickým a abiotickým činitelům a odpovídající kvalitu výsledné produkce, byla poskytnuta 2 žadatelům v celkové výši 985 600 Kč.
- 9.A.b.1. V rámci opatření vydání publikací doporučených odrůd a souvisejících informací, poskytovaných pěstitelům zdarma nepožádali v roce 2015 žádní žadatelé.
- 10.D. Státní podpora ve výši 71 821 Kč byla čerpána na podporu evropské integrace nevládních organizací (Svaz vinařů ČR).
- 13.A. Podpora zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu byla poskytnuta na 1 projekt v celkové výši 1 682 686 Kč.

Podpory z prostředků Vinařského fondu

Příjmy Vinařského fondu jsou tvořeny odvody za vyrobené víno (0,50 Kč z litru), odvody z plochy vinic (350 Kč/ha), penále, úroky, dotacemi z rozpočtu územních samosprávných celků a finanční podporou státu ve výši součtu všech příjmů Fondu.

Přehled příjmů Vinařského fondu v roce 2015

Položka	Přijaté platby v Kč
Odvody za víno	19 710 842,75
Odvody za vinice	5 097 049,00
Penále	176 003,00
Úroky	147 346,16
Příjmy z prodeje produktů	1 645 888,00
Dotace z rozpočtu krajů	5 000 000,00
Finanční podpora státu 2015	32 492 195,00
CELKEM	64 269 323,91

Zdroj: Vinařský fond

Přehled výdajů Vinařského fondu na propagaci v roce 2015

Forma	Vydané platby v Kč
Rozhodnutí o poskytnutí podpory: z toho	12 809 454,00
– Podpora marketingu (dle § 31, odst. 4, písm. a), zákona č. 321/2004 Sb.)	4 354 445,00
– Informování veřejnosti o vinohradnictví a vinařství (písm. b)	2 889 444,00
– Podpora rozvoje vinařské turistiky (písm. c)	5 565 565,00
Komunikační kampaň	34 482 599,00
Propagace na základě smluv	9 928 676,00
CELKEM	57 220 729,00

Zdroj: Vinařský fond

Podpory v rámci SOT s vínem

Podpory v rámci společné organizace trhu s vínem (dále jen „SOT s vínem“) se v roce 2015 poskytovaly dle nařízení vlády č. 142/2014 Sb., o stanovení bližších podmínek při provádění opatření společné organizace trhů se zemědělskými produkty v oblasti vinohradnictví a vinařství, ve znění pozdějších předpisů. Podporována byla následující opatření:

restrukturalizace a přeměna vinic s podopatřeními:

- změna odrůdové skladby vinice
- přesun vinice do svahu

investice na následující nová zařízení pro výrobu vinařských produktů:

- dřevěný sud nebo uzavřená dřevěná nádoba na výrobu vína o objemu nejméně 600 litrů
- speciální kvasná nádoba s aktivním potápěním matolínového klobouku pro výrobu červených vín
- cross-flow filtr na víno, ve kterém je víno přiváděno na membránu tangenciálně a určitý objem vína prochází membránou jako filtrát a zbývající objem pokračuje podél membrány s odfiltrovanými nečistotami

Podpora na restrukturalizaci a přeměnu vinic ve finančním roce 2014/2015

Podpory na restrukturalizaci a přeměnu vinic poskytované v roce 2015		
Počet přijatých žádostí/oznámení	138	
Počet žádostí stažených žadatelem	6	
Počet zamítnutých žádostí	15	
Počet schválených žádostí (vyplacených)	111	
Podopatření „Změna odrůdové skladby vinice“	272,64 ha	113 602 163,4 Kč
Podopatření „Přesun vinice do svahu“	0 ha	0 Kč

Zdroj: SZIF; finanční rok je období od 16. října daného roku do 15. října následujícího roku

Ve finančním roce 2014/2015 bylo vyplaceno 67 žádostí o poskytnutí podpory na investice, tj. celkem **28 594 705 Kč** (cross-flow filtr na víno – 10 žádostí za 6 793 734 Kč, dřevěný sud nebo uzavřená dřevěná nádoba – 28 žádostí za 5 751 351 Kč, speciální kvasná nádoba – 30 žádostí za 16 049 620 Kč).

Podpory v rámci Programu rozvoje venkova

V rámci AEO bylo v roce 2015 podáno celkem 150 žádostí o dotaci v rámci titulu *integrováná produkce révy vinné*. Sazba podpory byla stanovena na 14 040,35 Kč/ha. Výše podpory pro rok 2015 činí **71 454 571,28 Kč** na celkovou výměru **5 089 ha**.

V rámci AEO bylo v roce 2015 podáno celkem 22 žádostí o vyplacení dotace v rámci titulu *ekologické zemědělství na kulturu vinice*. Sazba podpory byla stanovena na 23 511,36 Kč/ha. Výše podpory pro rok 2015 činí **9 578 763 Kč** na celkovou výměru **407 ha**.

V rámci AEKO bylo v roce 2015 podáno 193 žádostí o dotaci na titul *IP vinné révy-základní ochrana vinic*. Sazba podpory byla stanovena na 8 958,41 Kč/ha. Výše podpory pro rok 2015 činí **20 193 241,67 Kč** na celkovou výměru **2 254 ha**. V titulu *IP vinné révy-nadstavbová ochrana vinic* bylo v roce 2015 podáno 322 žádostí o dotaci. Sazba podpory zde byla stanovena na 18 721,13 Kč/ha. Výše podpory pro rok 2015 činí **78 059 623 Kč** na celkovou výměru **4 169 ha**.

V rámci opatření EZ bylo v roce 2015 podáno 43 žádosti do opatření *ekologické zemědělství s kulturou vinice v režimu certifikovaném EZ*. Sazba podpory byla stanovena na 23 685,69 Kč/ha. Výše podpory pro rok 2015 zde činí **7 691 018,37 Kč** na celkovou výměru **328 ha**. Do opatření *ekologické zemědělství s kulturou vinice v přechodném období* bylo v roce 2015 podáno 29 žádostí o dotaci. Sazba podpory byla stanovena na 24 961,50 Kč/ha. Výše podpory pro rok 2015 činí **3 120 936,69 Kč** na celkovou výměru **125 ha**.

Odrůdová skladba registrovaných vinic

Z celkových 17 673 ha obhospodařované plochy vinic tvoří více než dvě třetiny odrůdy moštové bílé, jednu třetinu odrůdy moštové modré a zanedbatelný podíl necelé 0,5 % připadá na stolní a podnožové odrůdy, ke kterým lze přiřadit i šlechtitelský materiál. Odrůdová skladba registrovaných vinic v roce 2015 v závislosti na velikosti osázených ploch zahrnovala nejčastěji pěstované odrůdy: Veltlínské zelené (1 663 ha), MüllerThurgau (1 546 ha), Ryzlink rýnský (1 226 ha) a Ryzlink vlašský (1 196 ha) z bílých odrůd, Svatovavřinecké (1 176 ha), Frankovku (1 142 ha), Zweigeltrebe (769 ha) a Rulandské modré (718 ha) z modrých odrůd. Tato skladba je dlouhodobě stabilní. Z dat o struktuře ploch vinic je zřejmý vliv podpor na restrukturalizaci a přeměnu vinic. Podíl mladých výsadeb se proti roku 2014 snížil a nyní tvoří 8 % ploch vinic. V plné plodnosti jsou dvě třetiny ploch vinic. Podíl vinic starších 30 let, z nichž některé jsou pěstiteli opouštěny pro nerentabilitu pěstování hroznů, zůstává stejný jako v předešlém roce.

Produkční potenciál vinic k datu 31. 12. 2015

Plocha vinic, představující současný produkční potenciál ČR, činí 19 633,45 ha. Z toho 17 673 ha tvoří obhospodařovaná plocha; ostatní plochy zahrnují vykloučené vinice, práva na opětovnou výsadbu a státní rezervu.

Jednotlivé položky produkčního potenciálu vinic v ČR v roce 2015 (Zdroj: ÚKZÚZ)

- obhospodařované plochy vinic 17 673 ha
- plochy vykloučených vinic 59,88 ha
- plochy s právem na opětovnou výsadbu vinic 599,99 ha
- stávající práva na výsadbu ve státní rezervě 1 300,57 ha

V roce 2015 bylo **rozděleno 419,37 ha plochy státní rezervy**, což je oproti roku 2014 **nárůst o 341 %**, z toho ve vinařské oblasti Čechy 35,15 ha a ve vinařské oblasti Morava 384,22 ha. V kategorii „mladý vinař“ bylo předloženo 41 žádostí na plochu 22,58 ha. Nárůst požadované plochy v této kategorii je 443 %. K dispozici bylo stále více než

1 000 ha nerozdělených práv ze státní rezervy. Dále je evidována plocha vinic, která může být na základě vykloučení a žádosti pěstitele převedena na tzv. právo na opětovnou výsadbu. V roce 2014 bylo 70,90 ha registrovaných vykloučených ploch, **v roce 2015 pak 59,88 ha**, největší plochy vykloučených vinic jsou ve vinařské podoblasti slovácké.

Z rozboru aktuální struktury vinic v ČR dle jejich **velikosti a počtu pěstitelů** lze vysledovat, že **31 %** z celkového počtu pěstitelů obhospodařuje vinice s plochou **do 0,1 ha**. Součet ploch těchto drobných vinic však tvoří pouze **4 % z celkové plochy** vinic v ČR. Na druhé straně dochází ke koncentraci vinic o velké rozloze u malého počtu „velkých“ pěstitelů. Pěstitelů s vinicemi **nad 5 ha** osázené plochy je pouze **1 %** z celkového počtu pěstitelů, tito však obhospodařují více než **40 % celkové plochy** vinic v ČR. Za posledních šest let došlo k nárůstu osázené plochy vinic s plochou do 0,5 ha, a to o 41 %, u vinic s plochou do 1 ha o 18 %. U ostatních ploch nedošlo ke změně nebo jen k mírné změně do 10 %.

Zatřídování tuzemských vín v roce 2015

V rámci SZPI proběhlo celkem 92 zasedání komisí pro hodnocení a zatřídování vín podle § 26 vinařského zákona č. 321/2004 Sb., kdy zatřídování podléhají jakostní, přívlastková, jakostní šumivá, aromatická jakostní šumivá, jakostní perlivá a jakostní likérová vína a pěstitelský sekt, pokud je takové víno vyrobeno z vinných hroznů sklizených ve vinařské oblasti Morava nebo Čechy. Bylo předloženo celkem **4 546 vzorků vín**. Tyto vzorky reprezentovaly **246 348 hl vína**. Na Moravě bylo celkem předloženo k zatřídění 241 346 hl vína (počet vzorků 4 374) a v Čechách to bylo 5 002 hl vína (počet vzorků 172). Z pohledu objemu byl nejčastěji zatřídovaným vinařským produktem jakostní víno odrůdové (152 384 hl), co se týká počtu vzorků, bylo nejčastěji zatřídovaným vinařským produktem jakostní víno s přívlastkem pozdní sběr (56 037 hl).

Celkem bylo jako **VOC víno** dle § 23 vinařského zákona č. 321/2004 Sb. zatříděno v roce 2015 v rámci 8 komisí 74 vzorků vín, což představovalo **232 667 litrů vína**.

Léčivé, aromatické a kořeninové rostliny

V roce 2015 dosáhly pěstební plochy LAKR 5 177 ha, což oproti roku 2014 představuje úbytek ploch o 7 %. V dlouhodobém horizontu je právě kolísání pěstebních ploch pro LAKR charakteristické. Vrcholy pěstování LAKR představovaly roky 1996 (15 800 ha), 2003 (11 000 ha) a 2011 (8 500 ha), nejslabšími roky byly naopak 1999 (3 000 ha) a 2008 (4 000 ha).

Vývoj ploch a produkce LAKR v ČR

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Index 2015/14
Plocha (v ha)	5 674	7 864	8 588	7 225	5 659	5 566	5 177	93,0
Produkce (v t)	3 900	5 605	7 016	6 098	3 775	5 066	4 353	85,9
Výnos (v t/ha)	0,69	0,71	0,82	0,86	0,67	0,91	0,84	92,4

Pramen: ČSÚ

Produkce LAKR v ČR (v ha)

Ukazatel	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Index 14/15
Léčivé rostliny	3 539	3 977	4 063	4 177	3 397	3 310	3 034	91,6
Kořeninové rostliny	2 135	3 887	4 525	3 048	2 262	2 256	2 143	95,0
– z toho kmín	1 944	3 670	4 372	2 954	2 109	2 173	1 907	87,7
LAKR celkem	5 674	7 864	8 588	7 225	5 659	5 566	5 177	93,0

Pramen: ČSÚ

Mezi významné komodity v ČR v rámci pěstovaných LAKR stále patří ostropestřec mariánský (cca 4 500 ha v roce 2014) a kmín kořený. Pěstování námele a máku pro použití na makovinu závisí čistě na zadání zpracovatele. Nejvýznamnějšími maloplošně pěstovanými LAKR jsou koriandr setý, fenýkl obecný a heřmánek lékařský, jehož pěstování má dlouhou tradici především v západních a středních Čechách.

Stoupá použití a obliba zeleného koření, tj. řezané čerstvé nati některých druhů LAKR, zvyšují se i plochy pěstování LAKR právě pro tyto účely. Mezi pěstované druhy v ČR patří především libeček lékařský, majoránka zahradní, kopr vonný, bazalka pravá, dobromysl obecná, saturejka zahrad-

ní, rozmarýn lékařský, máta peprná, šalvěj lékařská, tymián obecný a koriandr setý. Tyto druhy jsou pak také nejčastěji pěstovány i jako hrnkové či kontejnerové živé rostliny, především v podnicích okrasného zahradnictví.

Zahraniční obchod s léčivými, kořeninovými a aromatickými rostlinami zahrnuje dle celní nomenklatury koření dle kapitol 0904- 0910 a rostliny pro voňavkářství a farmacie dle kapitoly 1211. Celková bilance zahraničního tohoto obchodu sektoru vykazuje záporné saldo, které v roce v roce 2014 dosáhlo 1 mld. Kč. Dlouhodobě pozitivní je pouze bilance zahraničního obchodu kmínem – v roce 2015 dosáhlo kladné saldo výše 23 mil. Kč.

Bilance zahraničního obchodu s kořením ČR a léčivými rostlinami

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Index 2015/2014
Koření KN 0904-0910	-382 840,0	-476 737,6	-471 347,6	-508 450,0	-618 682	-709 463	114,7
Rostliny pro voňavkářství a farmacie KN 1211	-30 318,6	-130 070,0	-184 410,7	-132 421,1	-235 498	-301 308	127,9
Saldo celkem	-413 158,6	-606 807,6	-655 758,3	-640 871,1	-854 180	-1 010 771	118,3

Pramen: statistika zahraničního obchodu

V roce 2015 vzrostl objem dovezeného koření o 14 %, bylo dovezeno 9 893 t koření. Hlavními dováženými komoditami byly v roce 2015 paprika, zázvor, pepř a také kmín. Mezi tradiční dovozce do ČR náleží Čína, Španělsko, Polsko a Vietnam. Na vývozu komodit skupiny koření se významně podílí kmín (dlouhodobě více než 40 %). V roce 2015 vývoz koření z ČR poklesl oproti předchozímu roku o 9 % a dosáhl 3 139 t. Dlouhodobě tradičními zeměmi, kam směřuje vývoz koření z ČR, jsou Slovensko, Německo a Polsko.

Dovoz léčivých rostlin (KN 1211) dosáhl v roce 2015 objemu 4 017 t, tj. o 2 % více než v roce 2014. Tradiční zemí původu dovážených léčivých rostlin jsou Polsko, Bulharsko, Kanada a Německo. Vývoz pak v roce 2015 setrval téměř na objemu roku předcházejícího, bylo vyvezeno 2 122 t LAKR. Největší část tvoří makovina určená výhradnímu odběrateli na Slovensku.

Bilance zahraničního obchodu s kmínem (kód KN 0909 3000, 0909 4000, 0909 3100, 0909 3200)

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Index 2015/2014
Tuny	508	1 088	714	771	703	345	49,0
Tisíc Kč	10 537	30 256	19 660	12 240	23 366	22 827	97,7

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Kmín je českou významnou exportní komoditou s dlouhodobě pozitivní bilancí zahraničního obchodu, výjimečný byl pouze rok 2009. Každoročně je z ČR vyvezeno v průměru 50 % tuzemské produkce kmínu. V roce 2015 výrazně poklesl objem vývozu kmínu, bylo vyvezeno pouze 1 013 t kmínu v hodnotě 71,3 mil. Kč, což oproti roku 2014 představuje 35 % pokles. Zajímavý je ale významný nárůst průměrné vývozní ceny kmínu oproti roku 2014 (téměř o 76 %). Český kmín míří do obvyklých destinací – na Slovensko, do Polska, Německa, Maďarska a Rakouska. V roce 2015 poklesl také dovoz kmínu o 23 %, bylo dovezeno 668 t v hodnotě

48,6 mil. Kč. Mezi hlavní dovozce kmínu do ČR patří tradičně Polsko, Slovensko a Finsko.

Květiny a školkařské výpěstky

Toto odvětví zahrnuje květinářství a školkařství okrasných i ovocných druhů. V souhrnu je tento sektor významnou složkou rostlinné výroby, který se v roce 2015 dle ČSÚ podílel 4,4 % na tuzemské rostlinné produkci a 2,6 % na celkové zemědělské produkci. Produkce květinářství a školkařství v tomto roce dosáhla dle předběžných výsledků ČSÚ hodnoty 3,3 mld. Kč.

Vývoj sektoru okrasného zahradnictví a školkařství (v mil. Kč)

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014	2015	index 2015/14
Produkce zemědělství celkem	98 464	118 866	122 374	128 068	136 575	127 049	93,2
Rostlinná produkce celkem	53 477	70 238	71 806	75 162	79 544	75 149	94,5
Sazenice a květiny	3 527	3 627	3 677	3 854	3 820	3 304	86,5
z toho							
– školkařské výpěstky	342	292	245	378	–	–	–
– okr. rostliny a květiny	2 995	3 128	3 232	3 308	–	–	–
– výsadby kultur	190	207	169	168	–	–	–

Pramen: ČSÚ, za rok 2015 pouze předběžné výsledky, nejsou zatím dostupné pro všechny kategorie

Plochy okrasných rostlin a školek (v ha)

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014	2015	index 2015/14
Květiny a okrasné rostliny	1 280	612	653	340	315	316	100,3
Školky (okrasné a ovocné)	424	1 663	1 934	1 693	1 918	2 166	112,9
Celkem	1 704	2 275	2 587	2 033	2 230	2 482	111,3

Pramen: ČSÚ

Poznámka: v roce 2011 došlo ke změně metodiky vykazování dle nařízení NEPR (EU) č. 543/2009, proto nejsou údaje před a po tomto roce úplně srovnatelné

Produkce květin v ČR od roku 2001 stoupá. V roce 2015 vzrostla produkce květin oproti roku 2014 o 4,3 % na hodnotu téměř 2,1 mld. Kč. Příčinou růstu je především intenzifikace výroby včetně implementace moderních technologií, plochy květinářství včetně těch krytých vykazují

spíše opačný trend. Mírné propady produkce se projevily pouze v letech 2009 (vliv světové ekonomické krize) a 2013 (vliv nepříznivého průběhu počasí v zimních měsících a záplav v červnu 2013).

Produkce květinářství v ČR (v mil. Kč)

2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	index 2015/14
1 641	1 715	1 801	1 798	1 815	1 870	1 944	1 881	2 008	2 095	104,3

Pramen: Svaz květinářů a floristů ČR

Květinářství je úzce spojeno s pěstováním květin na krytých plochách, a to především ve sklenících. Proto je limitujícím faktorem tuzemské květinářské produkce modernizace skleníků včetně technologií. V české květinářské produkci trvá rostoucí trend zejména v pěstování záhonových a hrnkových

rostlin, naopak ustupuje produkce čerstvých řezaných květin. Prodej květin vzrostl v roce 2015 zhruba o 10 % na úroveň 1 030 Kč na osobu za rok. Čeští producenti květin podporují prodej kvalitních tuzemských produktů marketingovou akcí „Česká květina“.

Zahraniční obchod květinami vykazuje záporné hodnoty, saldo dlouhodobě se pohybovalo v rozpětí 2–2,5 mld. Kč. V roce 2015 překročilo saldo zahraničního obchodu hodnotu 3 mld. Kč. Vývoz květin poklesl v roce 2015 o 10,8 % na 583 mil. Kč. Dovoz květin naopak i v roce 2015 pokračoval v růstu a zvýšil se o téměř 21 % na hodnotu 3,6 mld. Kč. Hlavní dovážanou komoditou byly i v tomto roce čerstvé řezané

květiny. Mezi hlavní dodavatele květin ve všech skupinách patřilo v roce 2015 Nizozemsko, Německo, Dánsko, Itálie a Polsko, u čerstvých řezaných květin pak Nizozemsko, Kolumbie a Keňa. Z ČR se vyváží především do Nizozemska, Německa, Rakouska a na Slovensko, osiva pak míří nejvíce do Ruska a na Slovensko.

Bilance zahraničního obchodu s květinami (v mil. Kč)

Ukazatel	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	index 2015/14
Dovoz	2 648	2 666	2 908	2 930	2 899	3 005	3 624	120,8
Vývoz	246	294	295	411	802	654	583	89,2
Saldo zahraničního obchodu	-2 402	-2 372	-2 613	-2 519	-2 097	-2 352	-3 040	129,3

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Produkce školkařských výpěstků okrasných druhů v ČR stagnuje. Obecně zažívá obor okrasného školkařství v současnosti stagnaci až mírný propad. Dochází ke snižování plochy fóliovníků a skleníků. Školky se více specializují na určité fáze

produkce nebo skupiny rostlin, vznikají specializované čistě množárenské podniky dodávající produkci dalším pěstitelům k dopěstování do prodejních velikostí.

Základní údaje o produkční základně okrasného školkařství

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014	2015	index 2015/14
Počet členských organizací Svazu školkařů ČR	110	98	102	85	90	87	96,7
Počet pracovníků v členských školkách	1 056	1 056	1 004	1 035	999	987	98,8
Výměra ploch okrasných školkařských výpěstků v členských školkách v ha	1 400	1 400	1 377	1 160	1 140	1 130	99,1
Výměra ploch pro produkci dřevin v kontejnerech	230	197	197	200	260	265	101,9

Pramen: Svaz školkařů ČR

Bilance zahraničního obchodu ČR se školkařskými výpěstky okrasných druhů je dlouhodobě pasivní. Schodek bilance se meziročně mírně prohlubuje, v roce 2015 dosáhlo záporné

saldo zahraničního obchodu 598 mil. Kč, tj. téměř 17% propad oproti roku 2014.

Bilance zahraničního obchodu se školkařskými výpěstky - okrasné školkařství (v mil. Kč)

Ukazatel	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Index 2015/14
Dovoz	575	556	560	668	681	731	777	106,1
Vývoz	160	184	152	147	182	220	179	81,3
Saldo zahr. obchodu	-415	-372	-408	-521	-499	-512	-598	116,8

Dovoz produktů okrasného školkařství do ČR od roku 2010 roste, v roce 2015 byly dovezeny školkařské výpěstky okrasných druhů v hodnotě 777 mil. Kč, tj. o 6 % více než v roce 2014. Nejvýznamnějšími dodavateli bylo v roce 2014 tradiční Nizozemsko a Německo, dále Itálie, Maďarsko a Rakousko. Vývoz školkařských výpěstků z ČR se od roku 2010 sni-

žoval, v letech 2013 a 2014 však došlo opět k jeho zvýšení. V roce 2015 dle předběžných výsledků poklesl o téměř 19 %, v tomto roce byly vyvezeny školkařské výpěstky v hodnotě 179 mil. Kč, a to především na Slovensko, dále do Německa, Polska a Nizozemska.

Školkařství ovocných druhů je stabilizovaným sektorem rostlinné produkce, objem produkce kolísá dle poptávky ovocnářského sektoru i malospotřebitelů. V roce 2014 vzrostla produkce ovocných výpěstků oproti předcházejícímu roku o téměř 2 % na 10,7 mil. ks včetně sadby jahodníku, podle předběžných výsledků pak v roce 2015 naopak poklesla o 14 % na 9,2 mil. ks. Školkařské výpěstky ovocných druhů se v roce 2015 dle evidence ÚKZUZ pěstovaly na ploše 668 ha. Roste obecně zájem o výpěstky kontejnerované a určené pro malospotřebitele, především o malé ovocné druhy jako jsou borůvky, maliník, ostružiník a další.

Saldo zahraničního obchodu školkařskými výpěstky ovocných druhů (bez sadby jahodníku) se dlouhodobě pohybuje v záporných hodnotách, hodnoty kolísají v rozmezí 4–20 mil. Kč ročně. V roce 2015 dle předběžných výsledků

dosáhlo poprvé kladné hodnoty, a to především díky významnému poklesu dovozu výpěstků do ČR.

Dovoz školkařských výpěstků ovocných druhů kolísá v letech 2008–2013 mezi 22 a 44 mil. Kč, v roce 2014 výrazně vzrostl na 64 mil. Kč, aby pak v roce 2015 opět poklesl o 36 % na 41,2 mil. Kč. Obdobný vývoj zaznamenal i vývoz školkařských výpěstků ovocných druhů, který po období klesání (až na hodnotu pouze 12 mil. Kč v roce 2013) v roce 2014 vzrostl oproti roku 2013 téměř 5-ti násobně na hodnotu 60 mil. Kč, v roce 2015 růst pokračoval o dalších téměř 11 % na 66,5 mil. Kč. Školkařské výpěstky ovocných druhů jsou do ČR dováženy z tradičních destinací – a to Německa, Nizozemska, dále pak z Maďarska, Itálie a Slovenska. Domácí výpěstky pak směřují především na Slovensko, v posledních třech letech pak i do Francie, Rakouska a Belgie.

Bilance zahraničního obchodu školkařskými výpěstky ovocných druhů KN 602 20 90 (v tis. Kč) (bez jahodníku)

Ukazatel	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Index 2015/14
Dovoz	29 248	22 734	22 643	35 053	44 936	64 253	41 148	64,0
Vývoz	24 485	16 635	12 790	15 163	11 673	60 081	66 480	110,7
Saldo	-4 762	-6 099	-9 853	-19 890	-33 264	-4 172	25 332	607,0

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Živočišná výroba

Výrobní faktory živočišné výroby

Plemenářská práce a evidence zvířat

Pravidla pro šlechtění a plemenitbu hospodářských zvířat jsou upravena zákonem č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon). Zákon byl od doby svého vzniku v roce 2000 již několikrát novelizován, především z důvodů harmonizace s předpisy Evropských společenství.

Prováděcí vyhláškou k tomuto zákonu je vyhláška č. 136/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem, ve znění pozdějších předpisů.

Příslušná ustanovení zákona dále provádí vyhláška č. 370/2006 Sb., o odborných kurzech k výkonu některých odborných činností v oblasti šlechtění a plemenitby hospodářských zvířat, a vyhláška č. 447/2006 Sb., o genetických zdrojích zvířat významných pro výživu a zemědělství, která obsahuje vzor žádosti o zařazení do Národního programu, podrobnosti o rozsahu a způsobu hodnocení genetických zdrojů a stanovuje povinnosti účastníka Národního programu.

Ministerstvo podle § 5 plemenářského zákona uznává chovatelská sdružení, která vedou plemenné knihy nebo plemenářské evidence, vystavují potvrzení o původu plemenným zvířatům a zpracovávají chovné cíle a šlechtitelské programy jednotlivých druhů a plemen. Členy těchto uznávaných chovatelských sdružení je rozhodující většina chova-

telů plemenných zvířat. Ve šlechtitelských programech jsou zakotveny vlastnosti a znaky jednotlivých plemen, postupy provádění kontroly užitkovosti, výkonnostních zkoušek a testování, způsoby hodnocení zvířat a další šlechtitelská opatření. V roce 2015 ministerstvo evidovalo 25 uznávaných chovatelských sdružení – v oblasti chovu skotu 5, chovu koní 13, drůbeže 2, v chovu ovcí i koz 2 a v chovu prasat, ryb a včel po 1. Ministerstvo také eviduje 4 chovatelské podniky prasat, které mají vlastní šlechtitelský program postavený na bázi zahraničních firemních programů P.I.C., Seghers Hybrids, Hypor a Dalland.

Souhlas k provádění odborné činnosti v chovu hospodářských zvířat v rozsahu kontroly užitkovosti, výkonnostních zkoušek, testů a posuzování hospodářských zvířat podle § 7 zákona udělilo ministerstvo 132 oprávněným osobám, z toho 41 v chovu skotu, mezi něž se řadí též 14 provozovatelů odchovu masných plemen byků a 28 v chovu koní. Souhlas k činnosti při ověřování původů a stanovování genetického typu plemenných zvířat ve svých imunogenetických laboratořích mají 4 oprávněné osoby.

K inseminaci, případně vlastnímu přenosu embryí podle § 17 zákona má oprávnění 341 oprávněných fyzických nebo právnických osob, podnikajících podle ustanovení § 3 plemenářského zákona, především v plemenitbě skotu, koní, prasat a ovcí. Za odbornou způsobilost osob oprávněných podle § 7 a § 17 plemenářského zákona považuje plemenářský zákon též praxi v příslušném oboru po dobu nejméně 5 let. Chovatelé mohou provádět inseminaci vlastních plemenic, pokud absolvují odborný kurz v zařízení, pověřeném ministerstvem.

Vedení ústřední evidence zvířat, kterou ve většině zemí Evropské unie provádí státní organizace nebo organizace

s účastí státu a to ve spojitosti se stále vzrůstajícími nároky na evidenci a označování hospodářských zvířat, v České republice zajišťuje od roku 2001 na základě vyhlášených výběrových řízení Českomoravská společnost chovatelů, a.s. Tato společnost již od roku 1996 zpracovává a zveřejňuje výsledky kontroly užitkovosti hospodářských zvířat, výsledky testování a posuzování hospodářských zvířat.

Českomoravská společnost chovatelů, a.s. (pověřená osoba) předává chovatelům a ostatním povinným osobám veškeré potřebné formuláře k poskytování údajů, pokyny k vedení evidence a provádí mezi chovateli poradenskou činnost. Přiděluje identifikační čísla a vede evidenci těchto čísel, vystavuje průvodní listy skotu a průkazy koní nebo jejich duplikáty a náhradní doklady a vede o nich evidenci. Významnou úlohu zastává při kontrole identifikačních čísel a údajů předávaných chovateli, při opravách a doplňování databáze. Českomoravská společnost chovatelů, a.s., také zastupuje Českou republiku zároveň v mezinárodních organizacích ICAR, ISAC a INTERBULL (tvorba mezinárodních standardů a pravidel kontroly užitkovosti, odhadu plemenných hodnot, identifikace zvířat, atp.).

Krmiva

Celková výroba krmných směsí pro hospodářská zvířata v roce 2015 činila 2 351 002 tun, tzn. že proti roku 2014 stoupla o 3,1 tis. tun (0,1 %).

Výroba krmných směsí v ČR (tis. t)

Druhy zvířat	2014	2015 ¹⁾	Meziroční index
Krmné směsi pro hospodářská a ostatní zvířata	2 348	2 351	100,1
z toho: skot celkem	505	520	102,4
prasata celkem	803	786	97,9
drůbež celkem	996	950	95,4
Krmné směsi pro domácí zvířata	221	218	98,6
Celkem	2 569	2 569	100,0

¹⁾Odhad.

Pramen: MZe – Roční výkazy o výrobě průmyslových krmiv
Zpracoval: J. Pokorný (ÚZEI), J. Saksún (MZe)

Výroba krmných směsí v ČR pro ostatní a hospodářská zvířata (tun)

Ukazatel	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Prasata celkem	1 093 191	929 194	935 197	795 558	734 501	802 308	802 826	786 001
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	917 460	751 592	766 338	715 122	654 548	716 584	709 712	704 498
Určené pro vlastní spotřebu	175 731	177 602	168 841	80 436	79 953	85 724	93 114	81 503
Drůbež celkem	1 073 615	1 039 020	993 296	886 958	853 396	902 463	955 959	949 604
Uváděno do oběhu pro cizí odběratele	958 254	921 721	889 778	827 112	816 626	860 151	909 521	905 182

Nejvíce krmných směsí se vyrobilo pro drůbež a pro prasata, méně pak pro skot, domácí zvířata a pro ostatní zvířata. Vzhledem k výrobě předcházejícího roku byl zaznamenán v roce 2015 pokles u krmných směsí pro prasata, drůbež a domácí zvířata a u krmných směsí pro skot a ostatní zvířata výroba meziročně stoupla. U krmných směsí pro prasata se výroba snížila proti roku 2014 o 17 tis. tun (2,1 %), u krmných směsí pro drůbež došlo v tomto srovnání k poklesu výroby o 46 tis. tun (3,6 %). U krmných směsí pro skot naopak výroba vzrostla o 15 tis. tun (2,4 %), a také u výroby u ostatních zvířat byl nárůst o 11,7 tis. tun (14,0 %).

Pokles výroby v roce 2015 proti roku 2014 byl zaznamenán u krmných směsí pro domácí zvířata a to o 1,4 %. Bylo zjištěno, že produkce pro uvedení do oběhu pro cizí odběratele výrazně převažuje nad produkcí pro vlastní spotřebu. Výroba krmných směsí dle jednotlivých druhů zvířat určená pro vlastní spotřebu vzhledem k výrobě jednotlivých druhů celkem činila v roce 2015 u prasat 3,2 %, u drůbeže 1,7 %, u skotu 36,9 %.

Objem výroby krmných směsí v roce 2015 v tis. tunách celkem (krmné směsi pro hospodářská a ostatní zvířata a krmné směsi pro domácí zvířata) byl na stejné úrovni jako v roce 2014. I když u některých druhů výroba krmných směsí proti roku 2014 poklesla, tak především u skotu a u ostatních zvířat stoupla a tím se výroba meziročně vyrovnala.

Určeno pro vlastní spotřebu	115 361	117 299	93 518	59 846	36 770	42 312	46 438	44 422
Skot celkem	535 885	502 475	469 118	447 894	426 769	473 419	505 236	519 809
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	445 814	415 320	383 675	371 596	347 326	383 626	404 876	420 474
Určeno pro vlastní spotřebu	90 071	87 155	85 442	76 298	79 443	89 793	100 360	99 335
Ostatní zvířata	95 767	106 499	88 959	74 777	72 049	86 376	83 974	95 698
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	91 730	106 250	88 577	74 278	71 470	85 942	83 530	95 244
Určené pro vlastní spotřebu	4 037	249	382	499	579	434	444	454
Celkem	2 798 458	2 577 188	2 486 552	2 205 188	2 086 715	2 264 566	2 347 995	2 351 112

Pramen: Statistické zjišťování MZe

Poznámka: Položka „Ostatní zvířata“ obsahuje ryby, koně, králíky, ovce, kozy, lesní zvěř a zvířata v ZOO.

Vývoj výroby krmných směsí v ČR pro domácí zvířata (tuny)

Skutečná výroba krmných směsí v tunách

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Psi a kočky	164 506	174 523	260 679	266 283	147 574	204 537	211 288	213 533	204 539
Ptactvo	1 373	1 416	1 277	1 373	1 793	1 956	2 228	2 826	3 161
Ostatní	8 797	4 481	1 821	3 194	4 815	4 192	5 646	4 375	9 912
Celkem	174 676	180 420	263 777	270 853	154 183	210 685	219 162	220 554	217 612

Pramen: Statistické zjišťování MZe

Vývoj výroby krmných směsí celkem v ČR (tuny)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Krmné směsi pro hospodářská zvířata a ost.	3 002 446	2 798 458	2 577 188	2 486 552	2 205 188	2 086 715	2 246 566	2 347 995	2 351 112
Krmné směsi pro domácí zvířata	174 676	180 420	263 777	270 853	154 183	210 685	219 162	220 554	217 612
Celkem krmné směsi	3 177 122	2 978 878	2 840 965	2 757 405	2 359 371	2 297 400	2 465 728	2 568 549	2 568 724

Pramen: MZe

Spotřeba krmných surovin pro výrobu krmných směsí

V roce 2015 byla zjištěna celková spotřeba krmných surovin pro výrobu krmných směsí 2 451,4 tis. tun a došlo tak k minimálnímu meziročnímu nárůstu o 5,9 tis. tun (0,2 %).

Nejvýznamnější surovinou pro výrobu krmných směsí byly z krmných surovin obiloviny (62,3 %) s tím, že obiloviny

v roce 2015 byly tvořeny z 54,6 % pšenicí, 21,2 % ječmenem, 17,3 % kukuřicí, 4,9 % žitem a tritikále, 1,6 % ovsem a dále ostatními obilovinami, jejichž podíl byl 0,4 %.

U obilovin byl oproti roku 2014 zaznamenán pokles celkové spotřeby k výrobě krmných směsí o 32,3 tis tun (2,1 %). Ze spotřeby obilovin k výrobě krmných směsí stouply v roce

2015 proti roku 2014 ječmen, žito a tritikále a spotřeba ostatních obilovin poklesla.

Nárůst byl zjištěn u krmných surovin z olejnatých semen o 36,3 tis.tun (7,3 %), u krmných surovin živočišného původu byl vykázán pokles o 6,5 tis. tun (6,0 %).

Spotřeba premixů pro výrobu krmných směsí v roce 2015 proti roku 2014 výrazně stoupla o 5,583 tis. tun (44,3 %). V roce 2015 proti premixům spotřeba nakoupených doplňkových krmiv určených pro výrobu krmných směsí proti předchozímu roku stagnovala.

Spotřeba krmných surovin pro výrobu krmných směsí (tis. tun)

Druh krmné suroviny	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Obiloviny	1 862,5	1 681,9	1 658,3	1 478,9	1 406,1	1 511,1	1566,0	1533,7
pšenice	936,2	850,4	882,8	812,5	766,9	747,3	848,1	837,9
ječmen	413,2	391,9	419,9	327,5	270,8	324,1	310,4	325,8
oves	29,4	26,5	26,9	23,9	22,8	26,9	24,5	24,5
žito a tritikále	60,8	69,7	56,3	48,4	54,5	68,4	73,0	74,9
kukuřice	415,1	339,7	265,3	260,1	285,4	340,6	301,3	265,7
ostatní	7,8	3,7	7,2	6,3	5,7	7,4	8,7	4,9
Luštěniny	8,5	8,7	9,9	8,9	8,7	7,4	5,2	7,0
hrách	6,8	5,1	6,7	6,8	6,4	4,5	3,0	6,3
ostatní	1,7	3,6	3,1	2,2	2,2	2,9	2,2	0,7
Mlýnské krmné suroviny	134,8	117,9	117,9	113,3	116,3	127,2	118,8	110,1
krmná mouka	35,9	36,5	35,8	32,5	27,2	32,3	29,1	26,8
otruby	94,5	79,1	78,2	72,9	80,5	84,8	80,0	77,6
ostatní	4,4	2,3	3,9	7,9	8,6	10,0	9,7	5,7
Krmné suroviny z olej. semen	585,0	557,6	493,6	439,5	435,5	463,9	496,6	533,1
sojový extrahovaný šrot	430,9	365,1	352,6	311,9	296,2	296,3	307,2	323,4
řepkový extrahovaný šrot a výlisky	111,0	153,8	105,9	96,6	100,6	124,3	137,1	163,6
slunečnicový extrahovaný šrot a výlisky	10,7	12,4	9,8	10,8	14,5	20,9	25,1	30,2
ostatní	32,4	26,2	25,3	20,1	24,1	22,4	27,1	2,9
Sušené pivovarské mláto	1,1	1,4	1,6	0,2	1,5	3,4	0,8	0,8
Ostatní produkty potr. průmyslu	19,5	23,1	22,1	23,9	26,5	37,6	47,2	57,3
Krmiva živočišného původu	78,5	91,2	67,6	59,0	77,1	107,1	109,7	103,2
živočišné moučky	31,9	26,6	27,2	31,1	39,9	37,9	50,2	37,8
rybí moučka	9,8	9,4	5,9	3,5	2,6	2,4	3,2	3,3
sušené mléko	3,6	3,5	3,1	2,6	2,6	3,0	1,2	1,1
ostatní	33,2	51,7	31,2	21,9	32,0	63,8	55,0	34,7
Úsušky pícnin	16,7	16,3	13,0	12,9	11,9	12,8	14,0	15,4
Minerální krmiva	104,3	92,2	91,7	73,5	75,3	87,0	87,4	90,8
Ostatní krmné suroviny	73,0	83,4	59,9	68,7	57,5	44,8	39,0	34,7
Celkem krmné směsi	2 884,0	2 673,6	2 535,7	2 278,7	2 216,3	2 402,2	2 484,5	2 451,4

Pramen: Statistické zjišťování MZe

Spotřeba premixů pro výrobu krmných směsí (tis. tun)

Ukazatel	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Spotřeba premixů celkem pro všechna zvířata	15,258	18,025	18,352	17,263	13,124	12,610	18,193

Pramen: Statistické zjišťování MZe

Spotřeba nakoupených doplňkových krmiv (DK) určených pro výrobu krmných směsí (tis. tun)

Ukazatel	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
DK pro prasata	9,19	11,834	3,664	4,097	7,210	5,019	3,487	3,717	4,112
DK pro drůbež	2,738	1,287	1,037	0,499	4,654	1,071	1,123	1,665	1,019
DK pro skot	12,957	10,357	7,333	7,497	12,056	12,207	7,048	7,166	6,909
DK pro ostatní zvířata	1,227	0,575	0,925	0,542	0,655	0,585	1,195	1,433	1,612
Celkem DK	26,112	24,053	12,959	12,635	24,575	18,882	12,853	13,981	13,652

Pramen: Statistické zjišťování MZe

Ochrana zvířat

Oblast ochrany zvířat proti týrání je upravena zákonem č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů (dále zákon na ochranu zvířat). Zákon na ochranu zvířat stanovuje jako hlavní orgány ochrany zvířat MZe a SVS. Ochrana zvířat a péče o jejich pohodu (welfare) patří do kompetencí MZe, které pro tento účel zřídilo v rámci odboru živočišných komodit oddělení ochrany zvířat, dále odborný poradní orgán ministra zemědělství – ÚKOZ, a výbor pro ochranu zvířat používaných pro vědecké účely (VOZPVU). Dozor na úseku ochrany zvířat provádějí orgány SVS.

Na schválených školicích střediscích proběhly kurzy k získání kvalifikace k výkonu dozoru na úseku ochrany zvířat, kvalifikace k navrhování pokusů a projektů pokusů, provádění pokusů na pokusných zvířatech a péče o ně včetně jejich usmrcování, k získání osvědčení pro řidiče a průvodce, i jiné kurzy stanovené právními předpisy ČR a EU v oblasti ochrany zvířat. Na VFU úspěšně proběhla 22. konference s mezinárodní účastí „Ochrana zvířat a welfare 2015“. Témata vztahující se k životním podmínkám zvířat byla obsahem jubilejního 30. semináře „Aktuální otázky bioklimatologie 2015“.

Situace v oblasti ochrany zvířat v ČR v roce 2015 je detailně rozvedena v Informačním bulletinu SVS „Informace o Programu ochrany zvířat - situace v roce 2015“. Program ochrany zvířat SVS je realizován již od roku 1993.

Živočišné komodity**Mléko, mléčné výrobky**

Mléko a mléčné výrobky jsou z pohledu České republiky silnou exportní komoditou, téměř 40 % objemu výroby mléka se z České republiky vyváží ať již v podobě mléčné suroviny či mléčných výrobků. Proto je vývoj sektoru mléka výrazně ovlivňován situací na evropském i světovém trhu s mlékem a mléčnými výrobky.

Vlivem výrazného růstu cen za mléčnou surovinu a mimořádně příznivých podmínek v posledních dvou letech došlo k nárůstu dodávek mléka, a to jak v EU, tak v celém světě. Nadprodukce mléka vedla ke značnému snížení cen, které se dále prohloubilo po zavedení protiopatření, kterými Ruská federace reagovala na uvalení sankcí ze strany USA a EU. S platností od 6. 8. 2014 trvá zákaz dovozu vybraných potravin, v délce jednoho roku, původem z USA, Kanady, EU, Austrálie a Norska. Ztráta ruského trhu byla částečně kompenzována zvýšeným vývozem másla do USA a Saudské Arábie, sušeného mléka zejména do Alžírsko, ale i do Číny, Egypta a Indonésie.

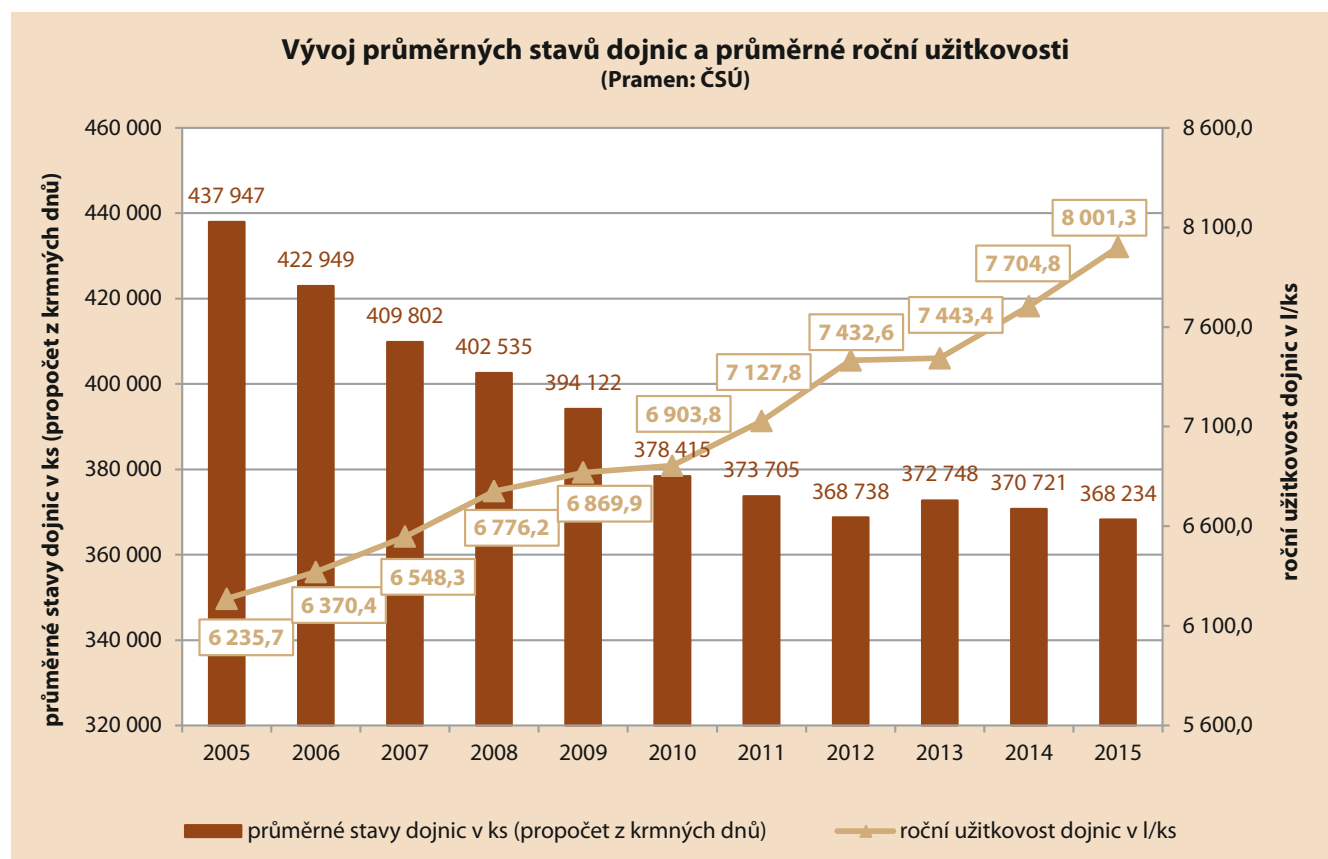
V roce 2015 se v Evropské unii zvýšily dodávky mléka o více jak 2 %, a to i navzdory výraznému poklesu cen za mléčnou surovinu. Počasí na podzim 2015 bylo velmi mírné a dojnice na pastvě zůstaly déle, což mělo za následek 5 % meziroční navýšení dodávek mléka v posledním čtvrtletí roku 2015. Dostatek kvalitních krmiv spolu s jejich nízkou cenou a nízkými náklady na energii přispěly k podpoře dalšího navýšení produkce mléka. Pokles produkce mléka na Novém Zélandu byl nižší, než se původně očekávalo (cca o 1 %). Naproti tomu došlo ke zvýšení produkce mléka zejména v USA (o 1,2 %) a Austrálii (o více jak 2 %). Společně s Evropskou unií tyto země vyrobily téměř 5 mil. tun mléka navíc, zatímco poptávka zůstala stabilní a vysoké zásoby z roku 2014 se dále navýšily. Střednědobé výhledy zatím nenaznačují, že se situace ve světové spotřebě a dovozu výrazně změní. V roce 2016 se očekává zvýšení dodávek mléka v Evropské unii o 2 mil. tun. Zatímco omezený růst je predikován ve Francii, kde družstva a mlékárenské společnosti omezily pobídky k rozšíření výroby, významný nárůst se očekává v Irsku, Nizozemsku a Dánsku. Vyšší dodávky mléka by měly být i ve Velké Británii, zatímco omezené navýšení se očekává v Německu. V rozporu s tímto trendem by mohlo dojít ke stabilizaci dodávek, a to s ohledem na vývoj stád v Polsku, Maďarsku, na Slovensku a v pobaltských zemích. Ke konci roku 2015 bylo zaznamenáno další navýšení stavů dojníc v zemích EU-15 (o 1,2 %), naproti tomu v nových zemích

EU-13 bylo zaznamenáno nejvyšší snížení stavů dojnic od roku 2011 (o 3 %). Mezi členskými státy existují výrazné rozdíly ve snížení (o 5 % v Polsku a Estonsku) či navýšení stavů dojnic (o 10 % v Irsku).

Průměrné roční stavy dojených krav byly v České republice v roce 2015 meziročně nižší o 0,7 % (snížení průměrných stavů z 370,7 tis. ks v roce 2014 na 368,2 tis. ks v roce 2015). Zvýšení průměrné roční dojivosti krav v roce 2015 o 3,8 %, představuje zvýšení o 296,5 l/ks, na 8 001,3 l/ks. Na celkovém meziročním navýšení užitkovosti se podílely všechny kraje. Nejvyšší užitkovost byla v roce 2015 dosažena v kra-

ji Zlínském (8 641,7 l/ks), Moravskoslezském (8 478,6 l/ks) a v kraji Hl. m. Praha + Středočeský (8 412,9 l/ks). Procenticky nejvyšší meziroční nárůst užitkovosti vykázal kraj Zlínský, a to o 4,8 %.

V roce 2015 produkce mléka v České republice dosáhla 2 946,3 mil. l a byla meziroční vyšší o 3,2 %. Rovněž i tržní produkce mléka, tzn. celkový prodej mléka, oproti předchozímu roku vzrostla o 3,3 %, a to na 2 843,6 mil. l. Z celkové tržní produkce mléka bylo zejména prostřednictvím odbytových organizací prodáno celkem 22,7 % mléka do zahraničí, převážně do Německa.

Vývoj v sektoru mléka v České republice

Ukazatel/rok	MJ	1989	2011	2012	2013	2014	2015 ¹⁾
Zemědělství							
Průměrné stavy dojnic	tis.ks	1 228,5	373,7	368,7	372,7	370,7	368,2
Průměrná roční dojivost	l/ks	3 982,0	7 127,8	7 432,6	7 443,4	7 704,8	8 001,3
Průměrná denní dojivost	l/ks	10,91	19,53	20,31	20,39	21,11	21,92
Výroba mléka	mil.l	4 892,5	2 663,7	2 740,7	2 774,5	2 856,3	2 946,3
Tržnost	%	91,4	95,9	95,9	96,1	96,4	96,5
Celkový prodej mléka	mil.l	4 473,3	2 554,7	2 628,6	2 665,5	2 753,2	2 843,6
CZV za mléko I třídy	Kč/l	4,74	8,26	7,67	8,50	9,37	7,66

Mlékárenský průmysl a produkce hlavních výrobků

Nákup syrového mléka	mil.l	4 473,3	2 303,9	2 381,8	2 319,5	2 350,7	2 434,7
Průměrný obsah tuku	%	3,999	3,88	3,85	3,88	3,87	3,84
Průměrný obsah bílkovin	%	–	3,38	3,39	3,40	3,42	3,39

Produkce

Konzumní mléko	tis.l	920 701,0	627 222,0	601 609,9	631 819,3	631 862,5	653 217,3
Konzumní smetana	tis.l	44 744,0	46 779,4	46 547,9	49 881,4	53 457,3	55 000,9
Jogurty	tis.l	40 982,0	132 567,5	131 392,9	127 476,3	121 564,7	126 547,6
Ostatní kysané výrobky	tis.l	36 872,0	56 454,6	48 245,6	49 669,3	48 894,6	50 474,3
Tvarohy	tuny	52 846,0	30 448,3	30 506,2	32 970,3	34 285,0	34 517,8
Sýry	tuny	104 440,0	93 565,8	95 742,7	101 794,0	98 293,3	100 546,4
Máslo	tuny	119 818,0	39 287,2	38 867,0	38 031,0	39 495,5	39 319,5
Sušená mléka celkem	tuny	139 829,0	29 087,0	29 986,5	31 517,3	39 822,6	37 118,4
z toho: SOM ²⁾	tuny	–	14 511,2	16 884,2	18 056,7	26 141,8	23 637,2

Celková domácí spotřeba vybraných výrobků

Konzumní mléko, smetana	tuny	965 445,0	557 921,4	569 333,1	570 083,0	510 424,5	512 362,5
Mléčné konzervy ³⁾	tuny	62 262,1	14 641,6	14 388,0	16 990,8	21 797,7	18 763,7
Kysané mléčné výrobky	tuny	77 854,0	161 521,6	170 257,5	156 388,1	152 680,9	156 189,6
Sýry, tvarohy	tuny	148 431,0	171 586,5	175 608,5	170 976,2	172 917,2	177 308,9
Máslo	tuny	94 161,0	51 570,6	54 960,2	53 027,9	53 327,6	58 264,1

Pramen: Chov skotu ČSÚ, Statistická ročenka ČSFR 1990, MZe – Výsledky statistického zjišťování Mlék (MZe) 6–12 Měsíční výkaz o nákupu mléka, o výrobě a užití vybraných mlékárenských výrobků, ČSÚ – Databáze zahraničního obchodu – celní statistika MZe, SZIF (celkový prodej mléka = dodávky a přímý prodej), propočty MZe

Pozn.: ¹⁾ předběžný údaj, ²⁾ sušené odtučněné mléko, ³⁾ sušená a zahuštěná mléka a smetany

V roce 2015 se v EU-28 zvýšily dodávky mléka o více jak 2 %, a to i navzdory výraznému poklesu realizačních cen za mléčnou surovinu. Počasí na podzim roku 2015 bylo velmi mírné a dojnice na pastvě zůstaly déle, což mělo za následek 5% meziroční zvýšení dodávek mléka v posledním čtvrtletí roku. Dostatek kvalitních krmiv spolu s jejich nízkou cenou nízkými náklady na energii podpořily nárůst produkce mléka. Většina nárůstu dodávek mléka v německých a belgických mlékárnách souvisí především se zvýšením objemu nakoupeného mléka přímo od zemědělců v jiných členských státech. Z celkového nárůstu dodávek mléka v Německu o 1,6 %, představuje nárůst dodávek mléka od místních cho-

vatelů dojníc pouze 0,3 %. Obdobně v Belgii, kde celkový nárůst dodávek mléka představuje 7,2 %, místní chovatelé dojníc navýšili dodávky mléka pouze o 2,9 %.

Pokles produkce mléka na Novém Zélandu byl nižší, než se původně očekávalo (cca 1 %). Naproti tomu došlo k navýšení produkce mléka zejména v USA (o 1,2 %) a Austrálii (více jako o 2 %). Společně s EU-28 tyto země vyrobily téměř 5 mil. tun mléka navíc, zatímco poptávka zůstala stabilní a zásoby mlékárenských výrobků se meziročně zvýšily. Tuzemská spotřeba v uvedených zemích vzrostla, ale ne na tolik, aby zastavila pokles cen.

Střednědobé výhledy zatím nenaznačují, že se situace ve světové spotřebě a obchodu výrazně změní. Výrazné oživení trhu s mlékem může být zpožděno hromaděním intervenčních zásob. V roce 2016 se očekává navýšení dodávek mléka v EU-28 o 2 mil. tun. Zatímco omezený růst je predikován ve Francii, kde družstva a mlékárenské společnosti omezily pobídky k rozšíření výroby, významný nárůst se očekává v Irsku, Nizozemsku a Dánsku. Vyšší dodávky mléka by mohly být i ve Velké Británii, zatímco omezené navýšení se očekává v Německu. V rozporu s tímto trendem by mohlo dojít ke stabilizaci dodávek mléka, a to s ohledem na vývoj stád dojnic. Ke konci roku 2015 bylo zaznamenáno další navýšení počtu dojnic v zemích EU-15 (+1,2 %), naproti tomu v EU-NZ13 bylo zaznamenáno nejvyšší snížení stavů dojnic od roku 2011 (o 3 %). Mezi členskými státy existují výrazné rozdíly ve snížení (o 5 % v Polsku a Estonsku) či navýšení stavů dojnic (o 10 % v Irsku).

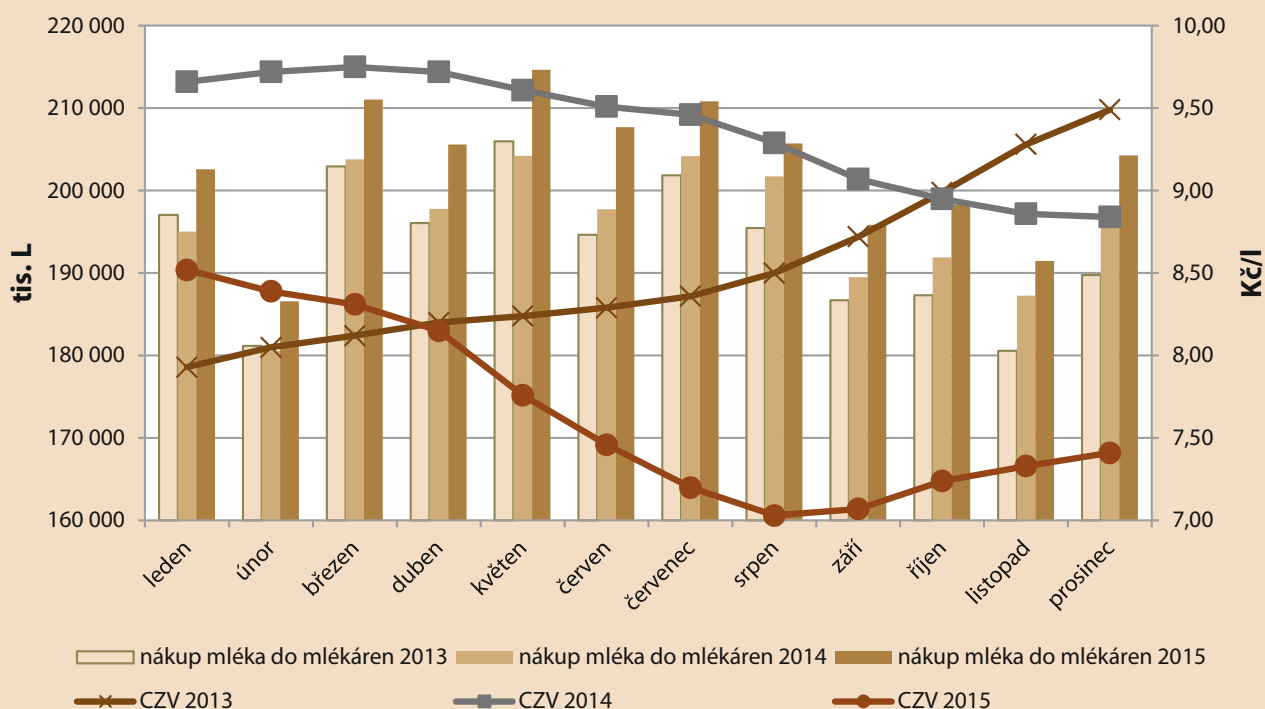
V roce 2015 mlékárenský průmysl nakoupil od českých producentů 2 434,7 mil. l mléka, tj. o 84 mil. l více v porovnání s rokem 2014. Z uvedeného nákupu bylo cca 174,2 mil. l (7,2 % z nákupu mléka) vyvezeno ke zpracování do zahraničí a 7,8 mil. l dovezeno ze zahraničí. V porovnání s rokem 2014 se v roce 2015 zvýšil objem mléka ke zpracování v tuzemských mlékárnách o 3,9 %. Snížil se objem výroby čerstvého konzumního mléka o 11,9 %, tavených sýrů o 9,6 %, sušeného odstředěného mléka o 9,6 % a sušeného plnotučného mléka o 1,5 %. Naopak meziročně vyšší objemy produkce vykázala výroba konzumního trvanlivého mléka o 7,1 %, konzumní smetany o 2,9 %, jogurtů o 4,1 %, zakysaných mléčných výrobků ostatních o 3,2 %, konzumního

másla o 3,0 %, přírodních sýrů o 4,6 %, smetanových krémů o 8,8 %, tvarohových dezertů o 25,3 %, mléčných dezertů o 15,7 %, kondenzovaného mléka o 1,8 %.

Pokles cen mlékárenských komodit v roce 2015 na světových trzích se promítl do výrazného snížení průměrné ceny za syrové kravské mléko. Ta se v prosinci 2015 v zemích EU-28 snížila na 30,47 ct/kg, a byla o 7,9 % nižší než cena 33,08 ct/kg v prosinci 2014. Pod váženým průměrem 30,47 ct/kg zůstalo 18 členských zemí (Lucembursko, Francie, Španělsko, Nizozemsko, Německo, Irsko, Bulharsko, Portugalsko, Slovinsko, Slovensko, Belgie, Polsko, Rumunsko, Česká republika, Maďarsko, Estonsko, Litva a Lotyšsko). Existují i rozdíly v cenách mlékárenských komodit. Cena mléka je stále o 20 % vyšší než cena mléčného ekvivalentu sušeného odstředěného mléka a másla. Cena másla v EU-28 klesá na 276 €/100 kg (polovina února 2016), což představuje meziroční snížení ceny o 14 %, ale stále je o 25 % vyšší než intervenční cena másla. Ceny másla v EU a v Oceánii jsou na přibližně stejné cenové úrovni, ale cena v USA zůstává vyšší o 50 % z důvodů silné americké poptávky.

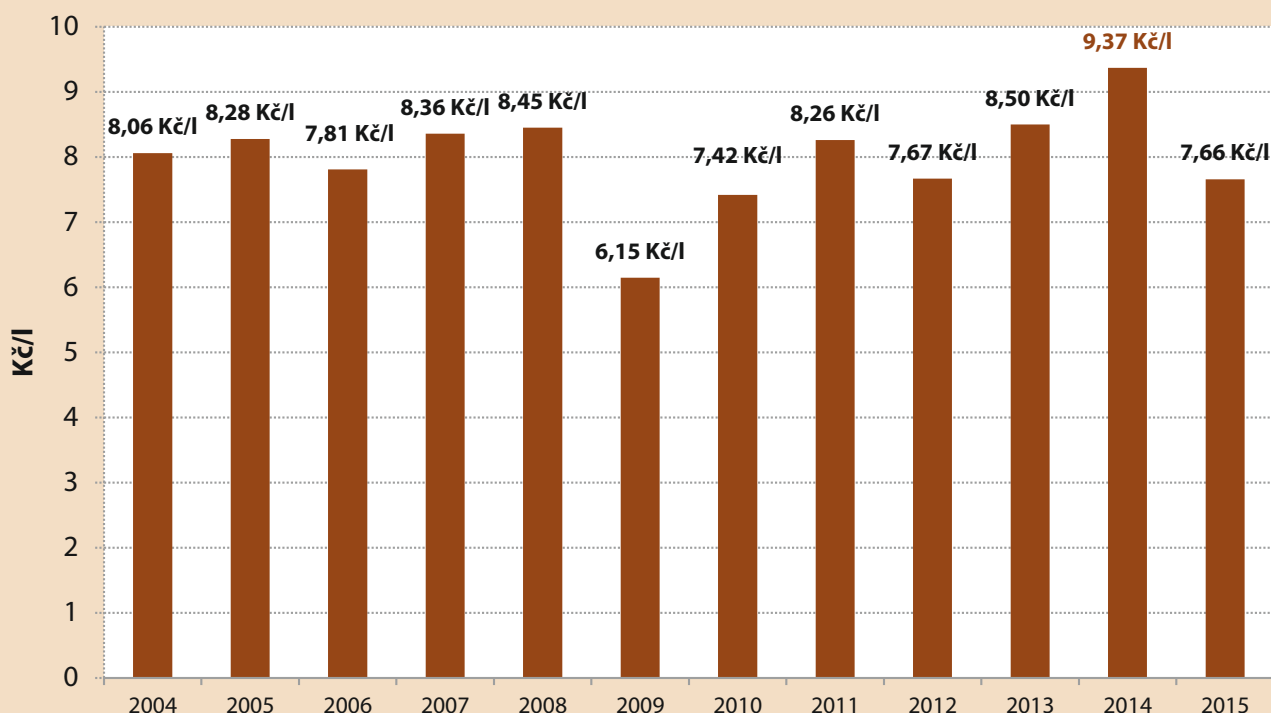
Tržby za mléko v roce 2015 v České republice dosáhly 18,6 mld. Kč a byly meziročně nižší o 15,5 %, tj. o 3,4 mld. Kč. Průměrná roční cena za mléčnou surovinu vyplacená mlékárnami na území České republiky za rok 2015 dosáhla 7,66 Kč/l a byla meziročně nižší o 18,3 % (o 1,71 Kč/l). Cena mléka v České republice v roce 2015 v porovnání s dosaženými cenami producentů mléka v ostatních evropských zemích ukazuje na cenové rozdíly uvnitř evropského trhu.

Nakoupené množství mléka do mlékáren na území ČR a průměrná nákupní cena (CZV) mléka v období roku 2013 až 2015
(Pramen: rezortní statistika Mlék (MZe 6-12))

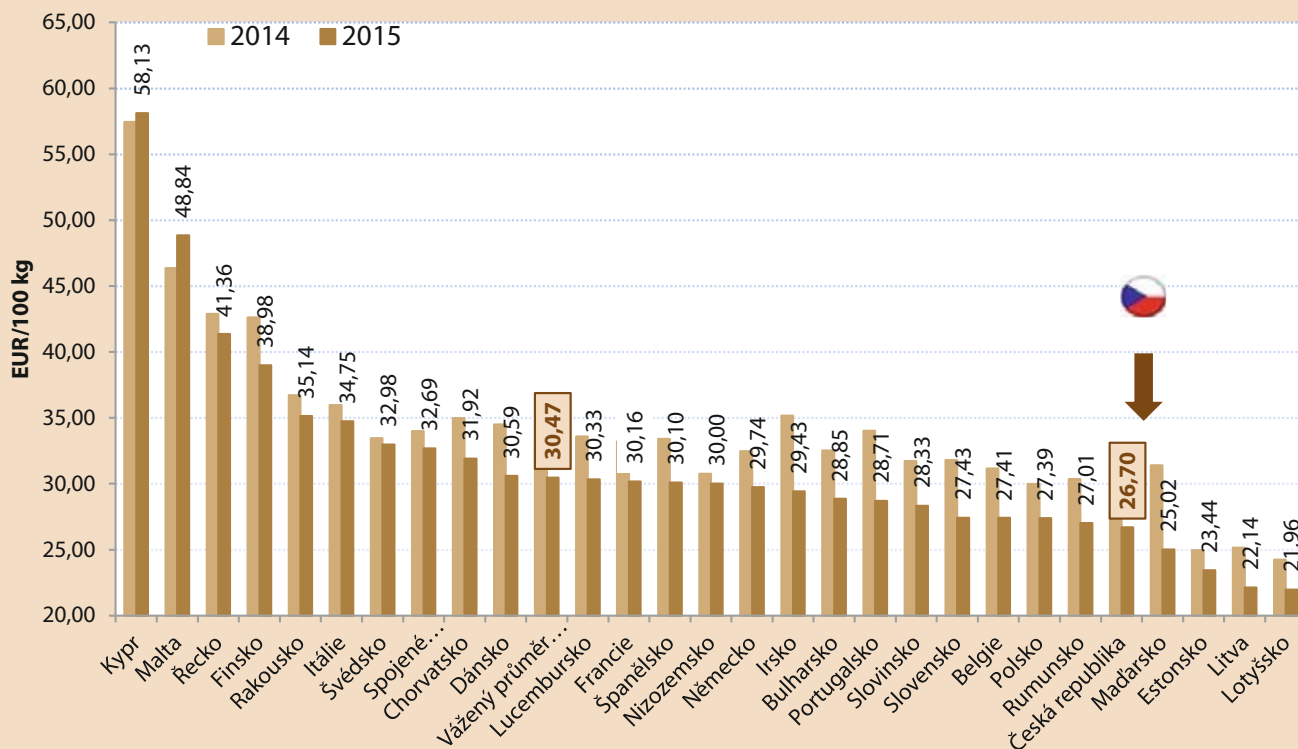
Průměrná roční cena zemědělských výrobců za mléko celkem (vážený průměr za mléko celkem)

(Pramen: rezortní statistika Mlék MZe 6-12)

Ceny syrového kravského mléka v EU-28 v prosinci 2014 a 2015

(Pramen: Evropská komise)

Podle předběžných údajů za rok 2015 došlo ke **zvýšení celkové domácí spotřeby mléka a mléčných výrobků meziročně o 2,4 %**. Ze sledovaných výrobků se zvýšila spotřeba konzumního mléka a smetan, másla, přírodních sýrů, tvarohových dezertů, smetanových a tvarohových dezertů. Došlo

ke snížení spotřeby tavených sýrů, kondenzovaného mléka, sušeného plnotučného mléka a zakysaných výrobků ostatních. Podíl celkového dovozu mléka a mléčných výrobků (v přepočtu na mléko) na celkové domácí spotřebě v roce 2015 představoval 42,6 %.

Vývoj zahraničního obchodu u mléka a mléčných výrobků v tunách

Ukazatel/rok	2004	2011	2012	2013	2014	2015 ¹⁾
Vývoz						
Mléko, smetana, nezahuštěné ²⁾	89 976,3	636 043	697 165	702 221	768 376	848 780
Mléko, smetana, zahuštěné	59 494,0	34 223	38 546	33 009	34 094	35 735
Jogurty, kefíry, podmásolí apod.	16 520,9	69 098	61 476	61 077	59 808	61 011
Syrovátka	41 240,0	50 753	49 633	53 283	56 880	55 600
Máslo a tuky z mléka	19 263,3	4 957	3 651	4 103	5 583	3 893
Sýry, tvarohy	20 388,6	31 050	33 302	46 926	47 357	48 538
Dovoz						
Mléko, smetana, nezahuštěné ²⁾	73 813,4	72 950	83 235	73 150	76 759	74 872
Mléko, smetana, zahuštěné	4 009,7	7 302	6 624	7 843	9 086	6 896
Jogurty, kefíry, podmásolí apod.	29 651,7	41 634	44 034	40 728	41 459	40 179
Syrovátka	15 318,9	25 743	31 462	29 768	44 059	39 988
Máslo a tuky z mléka	4 519,5	18 827	19 487	19 208	20 303	24 061
Sýry, tvarohy	31 159,1	78 347	82 522	84 797	88 606	89 870
Saldo zahraničního obchodu						
Mléko, smetana, nezahuštěné ²⁾	+16 162,9	+563 093	+613 930	+629 071	+691 617	+773 908
Mléko, smetana, zahuštěné	+55 484,3	+26 921	+31 922	+25 166	+25 008	+28 839
Jogurty, kefíry, podmásolí apod.	-13 130,8	+27 464	+17 442	+20 349	+18 349	+20 832
Syrovátka	+25 921,1	+25 010	+18 171	+23 515	+12 821	+15 612
Máslo a tuky z mléka	+14 743,8	-13 870	-15 836	-15 105	-14 720	-20 168
Sýry, tvarohy	-10 770,5	-47 297	-49 220	-37 871	-41 249	-41 332

Pramen: ČSÚ – Databáze zahraničního obchodu – celní statistika MZe

Pozn.: ¹⁾ předběžný údaj – únor 2015 ²⁾ včetně syrového mléka v „cisternách“ pro zpracování

Mléko a mléčné výrobky se z ČR v roce 2015 vyvezly do 79 zemí světa. V meziročním porovnání (rok 2015/rok 2014) došlo ke snížení finanční hodnoty vývozu o 12,5 %, na celkových 17 149 mil. Kč. **72,4 % finančního objemu vývozu představuje export do 4 zemí** (do Německa 30,9 % – jedná se především vývoz mléčné suroviny, dále export mlékárenského zboží na Slovensko 21,4 %, do Itálie 13,4 % a do Polska 6,7 %). **Na celkové finanční hodnotě vývozu v daném období se vývoz tekutých mlék a smetan podílel 45,0 %.** Podíl vývozu mléčné suroviny na celkové finanční hodnotě vývozu mléka a mléčných výrobků činil v daném období 30,5 %. Významným vývozním artiklem mlékárenského zboží jsou sýry a tvarohy (podíl na celkové finanční hodnotě vývozu představují 26,1 %).

V rámci zahraničního obchodu došlo v roce 2015 ke snížení finanční hodnoty dovozu o 8,2 %, na celkových 12 631 mil. Kč. Dovozy ze tří zemí – z Německa (40,0 %), Polska (25,5 %) a Slovenska (13,3 %) představují celkem 78,8 % veškerého dovozu mléka a mléčných výrobků (z finančního vyjádření). **Pokračuje zvyšování objemu dovozu sýrů a tvarohů, kterých se do České republiky během roku 2015 dovezlo 89 870 tun.** Obchodní bilance sýrů a tvarohů a másla je pro Českou republiku dlouhodobě záporná. **Podíl dovozu sýrů a tvarohů na jejich domácí výrobě v roce 2015 představoval 66,5 %**, podíl dovozu másla ve spotřebitelském balení na jeho výrobě činil 75,9 %.

Dovozy z vybraných zemí (% z celkově dovezeného objemu daného sortimentu zboží)

Název zboží	Jednotky	Leden – prosinec 2015			
		Země celkem	Německo	Polsko	Slovensko
Mléko a smet. nezah. (0401)	%	100	19,3	17,7	57,5
	t	74 872	14 465	13 221	43 015
Mléko a smet. zahuš. (0402)	%	100	38,6	24,6	28,7
	t	6 896	2 661	1 698	1 976
Jogurty, kefíry apod. (0403)	%	100	53,2	26,5	10,6
	t	40 179	21 362	10 663	4 277
Sýrovátka (0404)	%	100	18,5	6,2	18,4
	t	39 988	7 390	2 484	7 354
Máslo (0405)	%	100	37,4	26,1	12,8
	t	24 061	9 003	6 291	3 086
Sýry a tvarohy (0406)	%	100	47,8	29,4	8,0
	t	89 870	42 947	26 432	7 205

Pro poslední kvótový rok 2014/15 představuje výše vnitrostátní kvóty pro dodávky mléka 2 910 128 t a pro přímý prodej 25 017 t mléka. Za uplynulé období kvótového roku (duben 2014–leden 2015) bylo odběratelům mléka v rámci dodávkové kvóty mléka dodáno celkem 2 393 845 t mléka a vnitrostátní kvóta pro dodávky byla za uvedených 10 měsíců kvótového roku za Českou republiku plněna na 82,3 %. Za stejné období kvótového roku bylo přímo spotřebitelům mléka prodáno 9 668 t mléka a mléčných výrobků a vnitrostátní kvóta pro přímý prodej byla v daném období plněna na 38,6 %. Od 31. března 2015 končí systém mléčných kvót, který reguloval produkci mléka v Evropské unii.

V roce 2014 byla chovatelům dojníc vyplacena podpora, která vychází z nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Komise (ES) č. 1112/2009 a nařízení vlády č. 60/2012 Sb., v platném znění. V rámci této zvláštní podpory na krávy chované v systému s tržní produkcí mléka bylo v roce 2014 podáno 1 765 žádostí. Sazba dotace byla stanovena na 2 750,62 Kč/VDJ.

V České republice je od roku 1999 podporován program školního mléka. Ve školním roce 2013/2014 bylo do programu podpory školního mléka zapojeno 6 subjektů, které dodávaly podporované mléčné výrobky do cca 3 001 škol. Meziročně se zvýšil počet zapojených škol do programu o 1,4 %. Oproti roku 2012/2013 došlo ke zvýšení celkových dodávek podporovaných mléčných výrobků do škol o 3,2 %. V roce 2014 bylo na podporu spotřeby školního mléka vyplaceno celkem 57 930 tis. Kč, z toho 47 266 tis. Kč ze státního rozpočtu a 10 664 tis. Kč z rozpočtu Evropské unie.

V rámci podpory propagace zemědělských produktů, konkrétně mléka a mléčných výrobků, byl v roce 2013 realizován program propagace spotřeby mléka a program propagace kvalitních evropských mléčných výrobků. Česká republika v rámci uvedených opatření realizovala program „Bílé plus (Mléko. Velké PLUS pro Vás)“. Tento tříletý program

byl zahájen 1. října 2010. V roce 2013 byl rozhodnutím Komise C(2013) 7297 schválen nový tříletý program „Bílé plus (Mléko a mléčné výrobky VELKÉ PLUS pro vás)“, který je pokračováním programu propagace spotřeby mléka „Bílé Plus (Mléko. Velké PLUS pro Vás)“. Mezi plánované akce patří tiskové konference, účast na veletrzích, webové stránky, akce pro školy Putování za kravičkou a mléčný festival Milkparade. Na toto opatření byly v roce 2014 celkem vyplaceny finanční prostředky ve výši 2 905 tis. Kč, z toho 1 090 tis. Kč ze státního rozpočtu a 1 815 tis. Kč z rozpočtu Evropské unie.

Česká republika dále realizuje v rámci uvedeného opatření propagační program s názvem „Kvalitní evropské mléčné výrobky“ Tříletý program byl zahájen dne 23. července 2013 a jeho cílem je zvýšit celkové povědomí o mléčných výrobcích, jejich vysoké kvalitě, vynikající dostupnosti a široké variabilitě na ruském a ukrajinském trhu. Ruská federace zavedla protiopatření, kterými reagovala na uvalení sankcí ze strany USA a Evropské unie. S platností od 6. 8. 2014 platí zákaz dovozu potravin, včetně mléka a mléčných výrobků na ruský trh, které mají původ z USA, Evropské unie, Kanady, Austrálie a Norska. Proto výše uvedené opatření bylo směřováno především na ukrajinský trh. V roce 2014 byly celkem čerpány finanční prostředky na uvedené opatření ve výši 19 458 tis. Kč, z toho 7 297 tis. Kč ze státního rozpočtu a 12 162 tis. Kč z rozpočtu Evropské unie.

Skot, hovězí maso**Vývoj početních stavů skotu**

K 1. dubnu roku 2015 bylo dle údajů ČSÚ v České republice chováno 1 407 132 kusů skotu, což ve vztahu k předchozímu roku představuje navýšení o 33 572 kusů (+2,4 %). Po stagnaci početních stavů skotu v roce 2013 a mírnému navýšení o 1,5 % v roce 2014 došlo tedy v roce 2015 k navýšení výraznějším. Z pohledu minulých posledních 25 let se v roce 2011 při počtu 1 343 686 kusů skotu jednalo o nejnižší počet kusů skotu v České republice od roku 1990, kdy byly stavy

skotu nejvyšší. K 1. 1. 1990 bylo v České republice chováno 3 506 222 kusů skotu.

V kategorii krav chovaných v systému s tržní produkcí mléka dochází v roce 2015, na rozdíl od uplynulých cca 25 let, podruhé k nárůstu jejich početního stavu. V tomto roce došlo k vzestupu o 3 512 kusů na 376 144 kusů (+0,9 %). V kategorii krav chovaných v systému bez tržní produkce mléka došlo, tak jako i v předchozích pěti letech, k početnímu vzestupu, a to v roce 2015 o 12 627 kusů na 203 958 kusů

(+6,6 %), což představuje nejvyšší dosažený počet kusů v této kategorii od počátku jejího sledování a znamená pokoření hranice 200 000 kusů krav chovaných tímto způsobem chovu. V rámci sledování krav celkem jako národního základního stáda skotu došlo po čtyřleté stagnaci k druhému navýšení jejich početních stavů. V roce 2015 se tedy jedná o nárůst počtu krav celkem o 16 139 kusů na 580 102 kusů (+2,9 %). Z celkového počtu krav chovaných v České republice činí podíl krav chovaných v systému chovu bez tržní produkce mléka 35,2 % (+1,3 %).

Vývoj početních stavů skotu celkem a krav dle kategorií k 1. 4. daného roku (ks)

Kategorie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Skot celkem	1 349 286	1 343 686	1 352 685	1 352 822	1 373 560	1 407 132
Krávy dojné	383 523	373 832	373 136	367 327	372 632	376 144
Krávy bez tržní produkce mléka	167 722	177 704	178 089	184 597	191 331	203 958
Krávy celkem	551 245	551 536	551 223	551 924	563 963	580 102

Pramen: ČSÚ – Soupis hospodářských zvířat

V chovu krav bez tržní produkce mléka od roku 1995, tedy roku od něhož jsou početní stavy této kategorie v České republice statisticky sledovány, dochází s mírnými krátkodobými výkyvy k neustálému zvyšování počtu chovaných kusů. Chov masného skotu plně projevuje svou nezastupitelnou úlohu nejen ve svém potenciálu produkovat spotřebiteli žádané kulinářsky a dieteticky kvalitní maso, ale i v naplňování jeho mimoprodukčních funkcí v rámci utváření krajiny a vůbec celého českého venkova. Jedná se jak o přirozené protierozní udržování trvalých travních porostů pastevním způsobem s pozitivním vlivem na biodiverzitu a spoluvytváření kulturně-estetického vzhledu krajiny, tak také o vytváření pracovních příležitostí a dalších podnikatelských aktivit, formou jak dodavatelských, tak i odběratelských vztahů, souvisejících s chovem masného skotu. S tím velmi úzce souvisí zachování osídlení českého venkova a také rozvíjení se turistického ruchu v našich horských a podhorských oblastech s příznivým dopadem do mnoha dalších pracovních a sociálních oblastí a to nejen v daných lokalitách, kde se chov masného skotu realizuje.

Kontroverzním a mnohokrát v chovatelské veřejnosti diskutovaným trendem, který se stále ve velké míře v chovu masného skotu projevuje, je mnoha jeho chovateli z ekonomických důvodů prováděný sezónní vývoz zástavového skotu do okolních zemí po ukončení pastevního období. Důsledkem je skutečnost, že se následně nedostatečně využívá možný potenciál naší krmivové základny. Následná realizace přidané hodnoty masa, která vzniká při porážení zvířat a následném zpracování masa, se rovněž uskutečňuje mimo území České republiky. Nehledě na skutečnost, že čeští konzumenti jsou ochuzeni o značnou část produkce kulinářsky a dieteticky velmi kvalitního hovězího masa.

Výše uvedené dlouhodobé značné snižování s mírným navýšením v posledních dvou letech početních stavů krav cho-

vaných v systému s tržní produkcí mléka je způsobeno vedle výkyvů poptávky po syrovém kravském mléce, také jednak vlivem zavádění nových výrobních technologií, ale zejména se na tomto poklesu počtu chovaných dojnic projevuje vliv intenzivního šlechtění ve vztahu k limitům, které byly dány výší mléčných kvót a nyní vlivu tržní poptávky po syrovém kravském mléce. V cca posledních 25 letech docházelo a dodnes stále dochází v ČR k navyšování průměrné mléčné užitkovosti skotu. Jedná se o dvounásobný nárůst mléčné užitkovosti. Vzhledem k ukončení působnosti systému mléčných kvót k 31. 3. 2015 se projevilo předpokládané mírné navýšení početních stavů dojených krav. Odpovědí na tuto skutečnost však je, že na tento trend, navýšení užitkovosti a početních stavů dojnic má nemalý vliv na výši ceny syrového kravského mléka, která od dubna 2014, kdy kulminovala na výši 9,75 Kč za 1 l mléka, neustále s mírnými výkyvy klesá a je pod výrobními náklady producentů syrového kravského mléka.

Produkce hovězího masa

Výroba hovězího masa v roce 2015 byla na úrovni 174,7 tis. t živé hmotnosti skotu, což představuje meziroční nárůst o 5,1 tis. t. (+3,0 %). Dovoz byl ve výši 47,2 tis. t, což činí meziročně vzestup o 2,4 tis. t (+5,4 %). U vývozu se také projevilo velmi výrazné zvýšení na 105,3 tis. t živé hmotnosti skotu, meziročně tedy o 10,7 tis. t více (+11,3 %). Po přerušení dlouhodobého poklesu domácí spotřeby v roce 2014, se v roce 2015 trend jejího poklesu opět navrátil. Tentokrát bylo spotřebováno pouze 117,9 tis. t hovězího masa. Z úrovně roku 2014, která činila pouze 121,1 tis. t, došlo tedy k poklesu o 3,2 tis. t (–2,6 %). V soběstačnosti České republiky v produkci hovězího masa došlo v roce 2015 k pokoření historického maxima, které bylo v roce 2013 na úrovni 146,2 %, na 148,2 %. Meziročně však došlo k vzestupu o 7,9 procentního bodu.

Bilance výroby a spotřeby hovězího masa (tis. t živé hmotnosti)

Ukazatel	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počáteční zásoba	11,9	12,0	7,1	9,1	11,8	11,3	11,8	7,1	8,7	8,8
Výroba	170,6	170,3	182,7	180,9	170,6	170,3	170,8	164,0	169,6	174,7
Dovoz	31,6	35,6	29,9	37,1	43,1	43,2	37,7	42,4	44,8	47,2
Celková nabídka	214,1	217,9	219,7	227,1	225,7	224,8	220,3	213,5	223,1	230,7
Domácí spotřeba	159,7	163,5	149,5	149,4	149,3	139,7	129,9	112,2	121,1	117,9
Vývoz	42,4	47,3	61,1	65,9	65,1	73,1	83,5	92,6	94,6	105,3
Celková poptávka	202,1	210,8	210,6	215,3	214,4	212,8	213,4	204,8	215,7	223,2
Konečná zásoba	12,0	7,1	9,1	11,8	11,3	11,8	7,1	8,7	8,8	7,5
Soběstačnost v %	106,8	104,2	122,2	121,1	114,5	121,6	131,5	146,2	140,3	148,2

Pramen: ČSÚ, ÚZEI, MZe, Celní statistika

Bilance výroby a spotřeby hovězího masa¹⁾ a jeho ekonomika

Ukazatel	MJ	2011	2012	2013	2014	2015 ²⁾
Stavy skotu celkem	tis. ks	1 343,7	1 353,7	1 352,8	1 373,6	1 407,1
z toho – krávy celkem	tis. ks	551,5	551,2	551,9	564,0	580,1
z toho – krávy BTM	tis. ks	177,7	178,1	184,6	191,3	204,0
Průměrný přírůstek býci výkrm	kg/ks/den	0,896	0,930	0,946	0,946	0,968
Počáteční zásoba	tis. t j. hm.	6,0	6,2	3,7	4,7	4,7
Výroba	tis. t j. hm.	92,0	92,2	88,6	91,6	94,3
Dovoz³⁾	tis. t j. hm.	23,3	20,1	22,9	24,0	25,5
Celková nabídka	tis. t j. hm.	121,3	118,6	115,2	120,2	124,6
Domácí spotřeba	tis. t j. hm.	75,6	69,8	60,5	65,0	63,7
Vývoz³⁾	tis. t j. hm.	39,5	45,1	50,0	50,4	56,9
Celková poptávka	tis. t j. hm.	115,1	114,9	110,5	115,4	120,5
Konečná zásoba	tis. t j. hm.	6,2	3,7	4,7	4,8	4,1
Soběstačnost⁸⁾	%	121,7	132,2	146,4	140,9	148,0
Náklady na výkrm býků⁴⁾	Kč/kg ž. hm.	60,15	57,36	58,79	56,78	60,79
CZV jateční býci celkem	Kč/kg ž. hm.	41,92	46,13	44,82	46,27	47,32
Přímé platby a dotace vstupů⁵⁾	Kč/VDJ skotu	910,80	504,56	129,42	96,64	101,63
Přímé platby a dotace vstupů⁵⁾	Kč/VDJ KBTPM	1 393,80	778,43	190,92	131,95	131,63

Přímé platby a dotace vstupů⁶⁾	Kč/VDJ tele	0,00	8 148,50	11 649,50	15 214,35	10 001,63
Jednotková podpora celkem⁷⁾	Kč/kg ž. hm.	10,34	11,96	12,16	11,63	11,56
Nákladová rentabilita⁸⁾	%	-30,31	-19,58	-23,76	-18,51	-22,16
Souhrnná rentabilita⁸⁾	%	-13,12	1,27	-3,08	1,97	-3,51
Cena EU jateční býci⁹⁾	€/100 kg j. hm.	352,09	383,73	381,26	367,62	377,20
Cena ČR jateční býci⁹⁾	€/100 kg j. hm.	322,55	344,44	325,86	313,85	326,27

¹⁾ Bilance uvedena v jatečné hmotnosti, přepočtový koeficient na živou hmotnost = 0,540.

²⁾ Údaje o dovozu a vývozu jsou předběžné, rovněž navazující výpočty nabídky, poptávky, spotřeby a soběstačnosti.

³⁾ Dovozy a vývozy včetně živých zvířat.

⁴⁾ Náklady respondentů s podvojným účetnictvím podle výběrového šetření ÚZEI, rok 2015 odhad.

⁵⁾ Do roku 2012 národní doplňkové platby, od roku 2013 přechodná vnitrostátní podpora.

⁶⁾ Přímá platba na VDJ tele masného typu.

⁷⁾ Jednotková podpora vykrmovaných býků včetně nepřímých podpor na vlastní krmiva.

⁸⁾ Meziroční index je vyjádřen v p. b. (tj. rozdílem %).

⁹⁾ Cena = CZV na reprezentativních trzích EU.

Pramen: ČSÚ – Výsledky chovu skotu, Soupis hospodářských zvířat k 1. 4., Statistika zahraničního obchodu; TISČRSZIF; EC-DG for Agriculture; EUROSTAT, výpočty ÚZEI a MZe.

Zpracoval: M. Abrahamová (ÚZEI), M. Roubalová (MZe).

Výroba hovězího masa je dlouhodobě určována především poptávkou na domácím trhu a dále pak zejména možnostmi exportu hovězího masa a hlavně živého skotu na zahraniční trhy. Výroba syrového kravského mléka je ovlivněna také rentabilitou chovu skotu i se vzhledem k výši evropských a národních dotačních opatření, včetně nastavení podmínek možnosti jejich čerpání jednotlivými chovateli skotu. V tomto směru je velmi aktuální vyjednané nastavení pod-

mínek společné zemědělské politiky EU do roku 2020 nejen z pohledu chovu skotu a produkce hovězího masa, ale i z komplexního vlivu chovu skotu na celou zemědělskou výrobu včetně souvisejících dalších návazných odvětví služeb a zpracovatelského průmyslu, a to při dodržování požadovaných ekologických a dalších chovatelských podmínek, včetně podmínek produkce krmiv.

Vývoj zahraničního obchodu – živý skot a hovězí maso

	Období	Objem (tuny)			Průměrná cena (Kč/kg)		Finanční hodnota (tis. Kč)			Směn. relace ¹⁾
		dovoz	vývoz	saldo	dovoz	vývoz	dovoz	vývoz	Saldo	
Živý skot (CS 0102)	2006 ²⁾	–	–	–	–	–	50 652	2 051 360	+2 000 708	–
	2007 ²⁾	–	–	–	–	–	108 627	2 078 860	+1 970 233	–
	2008 ²⁾	–	–	–	–	–	101 909	2 349 709	+2 247 800	–
	2009	1 978	51 182	+49 204	42,41	46,75	83 904	2 392 574	+2 308 670	1,10
	2010	1 062	47 411	+46 349	46,55	47,43	49 454	2 248 553	+2 199 099	1,02
	2011	574	51 209	+50 635	50,98	55,76	31 979	2 610 648	+2 578 669	0,90
	2012	642	67 538	+66 896	78,22	57,13	50 253	3 858 327	+3 808 074	0,73
	2013	794	71 007	+70 213	66,67	53,44	52 645	3 794 951	+3 742 306	0,80
	2014	1 251	78 977	+77 726	50,77	51,69	63 520	4 082 085	+4 018 565	1,02
	2015	3 916	89 954	+86 038	79,42	56,92	311 012	5 120 597	+4 809 585	0,81

Hovězí maso čerstvé, chlazené (CS 0201)	2006	13 733	2 357	-11 376	81,20	86,15	1115175	203 017	-912 158	1,06
	2007	14 845	3 312	-11 533	89,21	87,05	1324329	288 302	-1 036 027	0,97
	2008	12 866	5 346	-7 520	92,93	80,51	1195676	430 397	-765 279	0,87
	2009	16 503	4 494	-12 009	92,01	82,59	1518448	371 151	-1 147 297	0,90
	2010	18 692	5 677	-13 015	89,09	85,71	1665232	486 546	-1 178 668	0,96
	2011	18 302	7 261	-11 041	96,88	87,00	1773150	631 727	-1 141 423	0,89
	2012	17 221	7 708	-9 513	111,51	96,19	1 920 211	741 377	-1 178 834	0,86
	2013	19 316	7 554	-11 762	110,02	96,79	2 125 232	731 129	-1 394 103	0,88
	2014	23 159	7 680	-15 479	109,82	100,91	2 543 443	774 968	-1 768 475	0,92
	2015	23 470	8 355	-15 115	117,86	108,56	2 766 112	907 022	-1 859 090	0,92
	2015	23 470	8 355	-15 115	117,86	108,56	2 766 112	907 022	-1 859 090	0,92
Hovězí maso zmrazené (CS 0202)	2006	2 809	387	-2 422	75,30	109,91	211 519	42 571	-168 948	1,46
	2007	2 749	643	-2 106	90,98	62,65	250 084	40 256	-209 828	0,69
	2008	2 168	723	-1 445	93,96	61,90	203 710	44 737	-158 973	0,66
	2009	1 967	581	-1 386	99,25	78,78	195 187	45 798	-149 389	0,79
	2010	2 739	835	-1 904	92,19	81,60	252 489	68 124	-184 365	0,89
	2011	3 171	756	-2 415	95,84	101,94	303 922	77 080	-226 842	1,06
	2012	2 500	921	-1 579	124,21	121,76	310 520	112 083	-198 437	0,98
	2013	2 420	910	-1 510	135,06	138,24	326 913	125 800	-201 113	1,02
	2014	2 510	752	-1 758	136,11	147,73	341 622	111 133	-230 489	1,08
	2015	142	11	-153	108,91	66,7	15 510	724	-14 786	0,61
	2015	142	11	-153	108,91	66,7	15 510	724	-14 786	0,61

Pramen: ČSÚ – Statistika zahraničního obchodu

Poznámky: ¹⁾ Vyjadřuje podmínky, za nichž určitá země prodává své vývozní produkty a nakupuje dovozní produkty – poměr indexu vývozních cen k indexu dovozních cen. Číselné údaje jsou zaokrouhleny.

²⁾ Od 2. čtvrtletí 2006 do 31. 12. 2008 nebyla živá hmotnost skotu sledována.

Ceny placené zemědělským výrobcům (CZV) za jatečný skot

V historii posledních cca 10 let chovu skotu u nás CZV všech kategorií jatečného skotu kulminovaly v roce 2006. Kdy po té následovalo několikaleté období jejich poklesu. Nejmarkantnější následné meziroční poklesy byly následně zaznamenány jak v roce 2007, tak i v roce 2008, a zejména pak v kategorii jatečných telat. Zde bylo zaznamenáno snížení průměrné realizační ceny za 1 kg živé hmotnosti v roce 2007 až o 7 Kč, tj. z 65,69 Kč na 58,67 Kč a dále v roce 2008 přibližně o 6 Kč na 52,28 Kč. Tento pokles se však v roce 2009 zastavil. V následujícím období se CZV jatečných telat pohybovaly na úrovni 57 až 58 Kč za 1 kg živé hmotnosti, s výjimkou roku 2012, kdy se cena dostala na průměr roku ve výši

cca 61 Kč za 1 kg. V roce 2014 však průměrná CZV jatečných telat klesla na cca 50 Kč za 1 kg a zde se udržela i v roce 2015. Přesto však rozdíl mezi počátkem a koncem roku 2015 činí cca 10 Kč za 1 kg.

V kategorii jatečných býků došlo v roce 2015 k mírnému vzestupu po předchozí dvouleté stagnaci. Průměr roku činil 47,06 Kč za kg živé hmotnosti zvířat, což činí nárůst o 1,18 Kč (+2,6 %). V kategorii jatečných krav došlo k meziročnímu vzestupu 0,70 Kč na úroveň 30,57 Kč za kg živé hmotnosti (+2,3 %). U kategorie jatečných jalovic došlo taktéž ke zvýšení CZV. Průměrná cena za rok činila 37,12 Kč tj. vzestup o 1,14 Kč (+3,2 %).

V posledních letech lze ve všech kategoriích jatečného skotu sledovat poměrně stabilní stav průměrných ročních cen s jejich mírným růstem v posledních čtyřech letech. Mimo již zmíněné kategorie jatečných telat, kde dochází ke kolísání cen. Tyto ceny se nyní pohybují na úrovni – býci jateční cca 46 Kč, krávy jatečné cca 30 Kč a jalovice jatečné 36 Kč za 1 kg živé hmotnosti v průměru tříd zmasilosti S, E a U.

V České republice se na rozdíl od jiných okolních zemí, vzhledem ke kulinářské kvalitě, bohužel dlouhodobě neprojevuje odpovídající výše ceny za jatečné jalovice. Jejich cena se stále pohybuje mírně nad CZV za jatečné krávy (cca +5 Kč) a hluboko pod průměrnou CZV za jatečné býky (cca –10 Kč).

CZV – býci jateční tř. j. S, E, U Kč/kg živ. hm.

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2004	35,89	36,48	36,77	37,15	37,11	37,67	38,60	39,21	39,48	39,24	38,87	39,13	38,27
2005	39,54	39,84	40,87	41,44	41,93	41,92	42,29	42,15	42,09	41,18	40,83	40,72	41,31
2006	41,07	41,70	41,89	42,80	42,61	42,45	42,77	42,58	41,96	41,69	41,07	40,63	41,89
2007	40,58	40,48	40,77	40,71	40,57	40,38	39,81	39,27	39,27	39,08	38,62	38,57	39,84
2008	39,00	38,90	38,89	39,19	39,05	39,27	38,90	38,73	38,48	38,40	38,38	38,58	38,81
2009	39,27	40,71	41,72	41,74	41,22	40,75	39,92	39,44	39,32	38,47	38,16	38,64	39,95
2010	38,70	39,58	40,07	40,14	39,82	39,93	39,40	39,33	39,25	39,23	39,69	40,36	39,63
2011	41,70	42,44	42,39	42,42	42,10	41,46	41,20	41,46	41,45	42,32	42,64	43,53	42,08
2012	43,70	45,02	45,41	45,23	45,88	46,78	47,73	47,33	47,77	47,36	47,60	47,24	46,42
2013	46,73	47,19	46,81	47,00	45,76	45,72	44,81	44,74	44,67	44,16	44,21	44,58	45,53
2014	44,99	45,35	45,95	46,27	46,08	45,93	46,01	46,10	46,10	45,87	46,02	45,97	45,88
2015	46,45	46,94	46,88	47,68	47,54	47,13	47,36	47,45	46,66	46,62	46,97	47,08	47,06

Pramen: Měsíční ceny ČSÚ

Poznámka: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr

CZV – krávy jatečné tř. j. S, E, U Kč/kg živ. hm.

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2004	18,41	18,52	18,83	19,29	20,52	22,17	23,97	24,78	24,97	25,24	24,94	25,09	22,96
2005	25,24	25,87	26,38	27,16	27,52	27,84	28,21	28,12	28,35	27,57	26,95	26,39	27,26
2006	26,82	26,84	26,96	27,00	27,26	27,52	27,76	27,51	27,17	27,23	27,02	27,48	27,24
2007	27,03	27,25	27,09	26,66	27,12	27,07	27,06	27,15	27,26	26,94	26,78	26,88	27,02
2008	26,65	26,68	26,72	27,14	27,24	27,64	27,95	27,02	26,76	26,62	26,83	26,46	26,97
2009	26,24	26,56	27,22	26,95	27,04	26,74	27,13	26,70	26,05	25,86	25,21	25,24	26,41
2010	25,42	25,54	26,27	26,03	25,82	25,97	26,13	26,18	26,03	25,85	26,01	25,55	25,90
2011	26,09	26,53	26,57	26,79	27,38	27,83	27,66	27,76	28,08	28,17	28,82	29,05	27,56
2012	29,25	29,73	30,57	31,07	31,10	31,94	31,90	32,83	33,52	32,71	33,56	32,54	31,73
2013	31,07	31,42	31,73	32,21	32,14	31,85	31,56	31,17	30,77	30,61	29,49	29,60	31,14
2014	29,16	29,10	29,71	29,79	30,13	30,74	30,36	30,67	30,26	29,58	29,05	29,03	29,87
2015	28,83	29,68	30,42	30,92	30,98	31,54	31,14	31,79	30,80	30,90	29,94	29,85	30,57

Pramen: Měsíční ceny ČSÚ

Poznámka: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr

CZV – telata jatečná Kč/kg živ. hm.

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2004	42,28	38,61	40,71	42,38	44,84	50,29	54,31	56,79	54,71	55,86	55,47	57,27	51,21
2005	56,73	62,32	61,79	65,56	69,66	70,41	68,51	69,72	63,95	64,21	65,25	61,73	65,29
2006	63,23	65,73	69,38	68,15	70,91	69,87	73,06	67,11	66,56	61,65	60,43	58,55	65,69
2007	58,57	59,38	60,44	59,84	59,54	60,28	60,04	58,77	58,05	58,25	55,31	55,53	58,67
2008	56,13	54,68	55,15	55,52	53,41	53,80	52,46	52,49	49,50	47,98	48,93	47,32	52,28
2009	47,28	47,27	49,37	52,19	54,53	56,33	59,41	58,88	58,70	58,50	57,69	58,37	54,88
2010	58,92	58,82	59,81	58,00	58,23	57,83	58,75	58,14	58,31	56,60	56,46	57,38	58,10
2011	57,40	53,84	56,74	56,92	57,70	58,11	58,40	58,46	58,62	58,35	58,81	58,28	57,64
2012	58,98	58,86	59,16	60,04	60,58	60,99	60,56	62,63	63,79	63,84	62,50	63,26	61,27
2013	60,91	59,88	56,02	55,97	55,83	57,11	57,99	56,97	52,18	48,54	48,61	48,16	54,85
2014	47,67	46,27	49,93	49,19	51,70	51,16	50,37	51,91	52,43	52,61	50,73	45,82	50,36
2015	45,49	45,30	45,73	48,40	49,58	51,11	50,58	51,45	52,83	51,45	53,71	54,41	50,00

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr

Spotřebitelské ceny (SC) hovězího masa

U hovězího masa zadního bez kosti, které je bráno jako reprezentativní druh hovězího masa, má SC již mnoho let s občasným mírným zakolísáním, které bylo naposledy v roce 2010, stále stoupající tendenci. V roce 2015 tomu tak však opět nebylo, došlo k mírnému snížení průměrné roční ceny. Z počátku roku 2015 tomu tak nebylo, protože prvních 5 měsíců se cena držela na výši prosince roku 2014, pak však

následoval pokles s neobvyklým zvýšením v listopadu 2015 o cca 9 Kč/kg na 106,40 Kč. V prosinci nakonec byla SC hovězího masa zadního bez kosti na úrovni cca 200 Kč/kg.

V meziročním srovnání ročních průměrů SC posledních dvou let došlo k poklesu z 204,38 Kč za 1 kg o 1,46 Kč na 202,92 Kč za 1 kg (–0,7 %). Již čtvrtým rokem si SC tohoto masa drží vcelku vyrovnanost.

Spotřebitelské ceny za hovězí maso zadní bez kosti Kč/kg

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2004	147,39	147,79	147,92	147,69	146,93	147,48	151,16	152,57	153,86	155,08	153,25	153,73	150,40
2005	154,15	153,75	154,10	155,95	156,51	157,75	159,35	160,26	159,16	159,80	161,25	160,42	157,70
2006	160,88	161,42	162,77	164,40	164,49	165,44	165,75	166,24	166,69	167,51	167,91	167,41	165,08
2007	168,53	168,00	167,36	167,28	168,54	167,81	167,65	169,49	169,04	169,29	168,66	169,66	168,44
2008	172,84	173,22	172,32	173,65	174,17	174,62	175,49	176,47	175,83	174,79	176,23	176,17	174,65
2009	175,63	177,94	178,34	177,33	178,62	179,36	178,01	177,70	177,02	178,58	176,35	177,88	177,73
2010	177,89	176,73	175,29	175,23	175,67	174,87	176,92	175,09	173,75	173,53	173,03	175,27	175,31
2011	177,78	178,49	177,94	174,07	178,78	176,63	180,54	181,12	178,13	182,57	184,22	187,21	179,79
2012	192,23	193,63	192,88	199,53	195,52	199,84	201,05	202,67	203,79	206,50	206,12	205,25	199,92
2013	206,80	204,13	206,65	207,32	206,52	206,72	207,02	206,83	206,78	203,52	207,31	208,48	206,51
2014	207,92	207,18	204,44	203,14	205,50	201,00	201,31	199,85	206,37	205,80	205,89	203,07	204,38
2015	205,66	206,43	206,62	206,09	206,34	203,71	199,95	200,44	195,48	197,27	206,40	200,64	202,92

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr

Kontrola mléčné užitkovosti

V rámci kontroly mléčné užitkovosti v posledním sledovaném kontrolním období 2014/2015 došlo již druhým rokem za sebou po cca 25 letech k navýšení počtu dojnic zapojených do této kontroly z 354 835 kusů dojnic na 356 594 kusů, tedy nárůst o 1 759 kusů (meziročně nárůst o 0,5 %).

Dlouhodobý trend poklesu krav zapojených do kontroly mléčné užitkovosti a tím i početních stavů dojnic se v současné době již druhým rokem zastavil. Projevila se tak odezva chovatelů na v roce 2015 skončenou působnost systému mléčných kvót, který omezoval produkci mléka v celé Evropské unii. Na snižování počtu dojených krav však také v předchozích letech působila zejména velmi nízká tržní cena syrového kravského mléka. Tato cena byla zejména v období let 2008 a 2009 hluboce pod výrobními náklady producentů mléka. Tento stav nerentabilní ceny syrového kravského mléka se více méně znovu projevuje od dubna 2014 i po celý rok 2015.

V kontrole mléčné užitkovosti je v posledních několika letech v České republice z hlediska plemenné příslušnosti početně nejvíce zastoupeno plemeno holštýnského skotu. V posledním uzavřeném kontrolním roce 2014/2015 se jedná o 164 739 normovaných laktací z celkového počtu 294 740 normovaných laktací všech plemen v České republice (55,9 %). Na plemeno holštýnského skotu početním zastoupením navazuje hned naše národní plemeno českého strakatého skotu s možným výhodným využitím obou směrů jeho kombinované užitkovosti. Tyto krávy měly v roce 2015 uzavřeno celkem 108 046 normovaných laktací tj. 36,7 % ze všech v České republice.

V rámci celé České republiky bylo v uplynulém kontrolním roce 2014/2015 dosaženo mléčné užitkovosti 8 537 kg mléka za normovanou laktaci, což představuje navýšení o 167 kg mléka oproti minulému kontrolnímu období. V rámci početně nejzastoupenějších plemen chovaných v České republice se jednalo u plemene holštýnského skotu o užitkovost 9 582 kg mléka (nárůst o 177 kg) a u plemene českého strakatého skotu byla dosažena užitkovost 7 130 kg mléka (nárůst o 114 kg).

V pozvolném zastavení rapidního poklesu početních stavů krav chovaných v systému s tržní produkcí mléka, které se projevuje v posledních pěti letech a celkově vyrovnaném pozvolném vzestupu mléčné užitkovosti, která je v rámci okolních zemí na výborné úrovni, je vidět, že dochází k postupné konsolidaci v chovu dojeného skotu. Zásadní vliv na tuto skutečnost má postupný vývoj tržní ceny syrového kravského mléka. Tato během svého vývoje v roce 2014 kulminovala v dubnu na výši 9,75 Kč za 1 l. V srpnu 2015 však již byla na úrovni pouze 7,03 Kč/l. Do prosince 2015 se opět postupně zvedala až na výši 7,44 Kč/l, přičemž průměrná cena zemědělských výrobců v roce 2015 činila 7,66 oproti roku 2014, kdy byla na průměrné výši 9,37 Kč za 1 l mléka.

Ve vývoji počtu kusů krav chovaných v systému s tržní produkcí mléka se nejen v České republice projevoval očekávaný konec působnosti kvótového systému výroby mléka. Tento systém omezování produkce mléka, který byl v rámci EU zaveden 31. 3. 1984, byl v ČR uplatňován od 1. 4. 2001 a jeho ukončení bylo v rámci celé EU dle plánu ukončeno ke konci kvótového roku 2014/2015, tedy k 31. 3. 2015. Správu

tohoto systému v České republice prováděl Státní zemědělský intervenční fond.

Reprodukce skotu

V úzkém vztahu se zvyšující se mléčnou užitkovostí je také vývoj reprodukčních ukazatelů. Především se jedná o délku mezidobí, které se dá z ekonomických důvodů označit za jeden ze základních reprodukčních ukazatelů. Tento ukazatel byl v uplynulém kontrolním roce 2014/2015 na úrovni 404 dní, což znamená, že se meziročně tato hodnota snížila o 4 dny. V několika předchozích několika letech tento ukazatel zaznamenával mírný pokles či mírné zvýšení. Stále je však velmi vysoký a vlastní reprodukce skotu včetně navazujícího procentického ukazatele odchovu telat (zejména v chovu skotu bez tržní produkce mléka) zůstává jedním z hlavních ekonomických problémů chovatelů mnoha stád v České republice.

Taktéž hodnota průměrného pořadí laktace ve výši 2,4 na jednu dojnici je z ekonomického hlediska značně nevyhovující. Takto nízká životnost dojnic znamená vysoké zvýšení nákladů na 1 litr vyrobeného mléka v rámci odpisů hodnoty základního stáda skotu. Tzn. že se zde projevují značně vysoké částky na zařazování vysokobřezích jalovic, které jsou někteří chovatelé dokonce nuceni v rámci udržení odpovídajícího početního stavu jejich základního stáda nakupovat.

Plemenářská práce v chovu skotu

V dosahovaných výsledcích v chovu u mnoha chovatelů skotu se pozitivně projevuje nejen um a vyspělost jich samotných, ale také i práce předmětných chovatelských svazů a sdružení. Dále také činnost spolupracujících krmivářských a výživářských firem, plemenářských a šlechtitelských společností, vědeckovýzkumných a vývojových pracovišť včetně našeho zemědělského školství. O těchto výsledcích práce v chovu skotu se můžeme několikrát ročně přesvědčovat na pravidelně pořádaných výstavách hospodářských zvířat a chovatelských dnech, kde jsou prezentováni nejlepší jedinci všech u nás chovaných plemen (kombinovaných, dojných a masných).

V oblasti chovu skotu v České republice je nutno zde také zmínit, že se v současné době, tak jako ve všech vyspělých zemích v návaznosti na domácí populace plemen skotu, v rámci výzkumných projektů připravují postupy stanovení plemenných hodnot na základě jednotlivých nukleotidů. Toto vede ke stanovení genomických plemenných hodnot a následně rozvoji nově zaváděné genomické selekce. Na úrovni světového žebříčku plemenných býků „Interbull“ se v nejbližší době postupně očekává celosvětové genomické hodnocení. Každá země má své jedinečné chovatelské podmínky a své populace plemen skotu, proto je třeba vytvořit vlastní metody hodnocení v každé zemi samostatně. V České republice se jedná zejména o populace plemen českého strakatého skotu a holštýnského skotu. V rámci tohoto progresivního hodnocení plemenných hodnot skotu se za podpory zainteresovaných chovatelských svazů zahájil výzkumný projekt, který má za úkol zabezpečit, aby Česká republika nezůstala pozadu ve šlechtění dojeného skotu, či aby postupně díky vysokému ekonomickému přínosu genomického hodnocení plemenných hodnot nezankla kvalitní česká plemenářská práce, která by díky tomu byla v brzké budoucnosti chovatelsky vyspělým světem překonána.

Národní ozdravovací program od IBR

Rok 2015 byl desátým rokem realizace Národního ozdravovacího programu od IBR (dále jen „NOP od IBR“) v České republice. K 31. 12. 2015 činil počet hospodářství, která byla prohlášena za úředně prostá IBR 95,6 %. V roce 2015 bylo ukončeno ozdravování ve 2 501 hospodářstvích, která krajské veterinární správy (dále jen „KVS“) převedly mezi hospodářství se statutem „prosté“. Nárůst IBR prostých hospodářství v roce 2015 činil 12,8 %. V ČR již zbývá necelých 4,5 % hospodářství, v nichž dosud nebylo ozdravování dokončeno. V konkrétním číselném vyjádření to znamená, že z 19 487 hospodářství k 31. 12. 2015 aktivně chovajících skot dle ústřední evidence (dále jen „ÚE“), bylo ozdravování ukončeno v 18 553 hospodářstvích (95,2 %).

Z celkového počtu hospodářství aktivně chovající skot dosud neobdrželo status úředně prostého 896 hospodářství – přičemž 146 hospodářství z uvedeného počtu ještě ozdravuje a část z nich je již ve fázi prvního nebo druhého závěrečného vyšetření. Dalších 84 hospodářství z uvedeného počtu jsou hospodářství, na kterých ve skutečnosti nejsou chována žádná zvířata, jak bylo zjištěno kontrolou KVS a k 31. 12. 2015 bylo na nich v ÚE evidováno celkem 708 kusů skotu. V uvedeném počtu 896 hospodářství bez statusu prostého je zahrnuto ještě 22 hospodářství s výkrmem skotu určeného na vývoz, kterým zatím nelze status přidělit z důvodu, že zvířata nepocházejí výhradně z hospodářství prostých nebo pocházejí z jiného členského státu, byť splňují dodatečné garance dle platné legislativy. K 31. 12. 2015 na uvedených 22 hospodářstvích se nacházelo celkem 9 586 zvířat. Ve výsledku tedy zůstává 644 hospodářství, která nemají status prostého ani ozdravujícího hospodářství. Jedná se především o drobnochovatele, kteří

v průběhu roku odchovávají 1 až 3 kusy skotu pro vlastní spotřebu, kdy odchovávají telata nakoupená z jiných hospodářství. Administrativně zatím nelze těmto drobnochovatelům přidělit status prostého hospodářství, jelikož dle NOP od IBR není zakázán nákup zvířat (telat) z ozdravujících hospodářství, byť se jedná o vakcinovaná zvířata. Od roku 2017, kdy již nebude platit NOP od IBR, bude možné přesouvat na hospodářství pouze zvířata z hospodářství prostých, čímž automaticky drobnochovatelé získají administrativně statusy IBR prostých hospodářství.

Dokončení NOP od IBR stále limitují hospodářství, v nichž je dosud chován infikovaný skot. K 31. 12. 2015 zbývá v ČR 46 hospodářství s infikovaným skotem (0,23 %). Jedná se vesměs o hospodářství, která v důsledku závažných nedostatků v průběhu ozdravování toto dosud nedokončila nebo v průběhu NOP od IBR přišla o status úředně prostého. Poslední infikovaná zvířata se nacházejí především v základních stádech (u krav), ale v ojedinělých případech i u mladého skotu. Rozdíl mezi počtem hospodářství, v nichž jsou chována infikovaná zvířata (46) a počtem hospodářství, v nichž dosud nebylo dokončeno ozdravování (146) tvoří jednak hospodářství návazná jako např. teletníky, odchovny mladého skotu, samostatné výkrmny, v nichž infikovaná zvířata již chována nejsou.

Celkový počet registrovaných hospodářství chovajících skot (dle údajů v ÚE) byl k 31. 12. 2015 34 568. Naproti tomu počet hospodářství aktivních, ve kterých byl skot skutečně chován, činil 19 403. Rozdíl mezi celkovým počtem hospodářství registrovaných v ÚE a těch v nichž je aktuálně chován skot je vysoký – činí 15 165. Rozhodující část představují hospodářství, v nichž není skot dlouhodobě chován.

Počet hospodářství s chovem skotu

Stav k datu	Počet (aktivních) hospodářství se skotem	Pokles (zvýšení) o:
31. 12. 2006	24 087	
31. 12. 2007	21 676	–2 411
31. 12. 2008	19 558	–2 118
31. 12. 2009	18 872	–686
31. 12. 2010	18 394	–478
31. 12. 2011	18 243	–151
31. 12. 2012	18 472	+229
31. 12. 2013	18 789	+317
31. 12. 2014	19 383	+594
31. 12. 2015	19 403*	+20

* Počet hospodářství, ve kterém není zahrnuto 84 hospodářství, která ve skutečnosti nechovají skot.

Ke zvýšení došlo i u samotného počtu zvířat. Stav skotu k 31. 12. 2014 činil 1 407 555 ks a stav k 31. 12. 2015 byl 1 414 587 ks. To znamená, že v průběhu roku 2015 došlo ke zvýšení o 7 032 ks.

Za deset let průběhu NOP od IBR stoupl procento IBR prostých hospodářství z 19 % na 95,6 %. K nejvyššímu nárůstu prostých hospodářství došlo v letech 2006–2008, dále v roce 2014 a v roce 2015. Počáteční intenzivní nárůst byl

způsoben prošetřením stád a potvrzením, že některá hospodářství již byla prostá a nevědělo se o tom. Dále pak také tím, že některá stáda, v nichž byl vstupním sérologickým vyšetřením zjištěn nízký počet infikovaných zvířat, ozdravila rychle eliminační metodou bez vakcinace. Intenzivní nárůst prostých hospodářství v letech 2014 a 2015 byl způsoben zejména dokončením ozdravování u drobných chovatelů. Počet skotu ve skupině prostých hospodářství činil k 31. 12. 2015 1 327 186 ks. Jestliže ústřední evidence udává

ke stejnému datu 1 414 587 ks skotu celkem, pak to znamená, že 93,86 % skotu je již chováno v úředně prostých hospodářstvích. Situace mohla být lepší, kdyby nedošlo k zavlečení choroby a rozšíření infekce do několika velkých, původně prostých stád. KVS se podařilo v letech 2014 a 2015 ukončit ozdravování u velkého počtu drobných chovatelů. Výsledky ozdravování od konce roku 2005 do konce roku 2015 charakterizuje následující tabulka.

Podíl IBR prostých hospodářství ze všech

Stav k datu	% prostých hospodářství	nárůst v %
31. 12. 2005	19,02	–
31. 12. 2006	29,82	10,80
31. 12. 2007	47,99	18,17
31. 12. 2008	57,32	9,33
31. 12. 2009	59,90	2,58
31. 12. 2010	62,71	2,81
31. 12. 2011	64,98	2,27
31. 12. 2012	69,75	4,77
31. 12. 2013	71,74	1,99
31. 12. 2014	82,81	11,07
31. 12. 2015	95,6	12,8

Ozdravování bylo zahájeno v roce 2006 vstupním sérologickým vyšetřením všech zvířat od stáří 6 měsíců, ve všech hospodářstvích, která nebyla tehdy prostá. Počet infikovaných zvířat činil 85–95 %, někde bylo nutné stádo kvalifikovat jako stoprocentně zamořené. Tedy ozdravit od IBR znamenalo obměnit celé stádo. Jako průměrnou roční obměnu stád chovatelé uvádějí 25–35 %. Drobní chovatelé a některá masná stáda méně než 25 %. Průběžná obměna stáda a zodpovědný přístup chovatele k ozdravování jsou základem jeho úspěšného dokončení. Bohužel ne všichni chovatelé si včas uvědomili významnost této povinné národní akce, která byla finančně dotovaná státem, a „dovolili“ infekci šířit se ve stádě ještě několik let po zahájení ozdravování. Došlo tak ke zvýšení počtu infikovaných (pro stádo neperpektivních) zvířat, prodloužení a prodražení ozdravování. Délku ozdravování v ČR také prodlužuje to, že do některých IBR prostých stád byla podceněním zásad biologické ochrany zavlečena infekce, která se v nevakcinovaném stádě rychle rozšířila. Jedná se i o hospodářství dlouhodobě (již před zahájením ozdravování) IBR prostá. V mnohých případech došlo k prodloužení ozdravování tím, že chovatelé nakupovali skot (převážně z krachujících hospodářství) sice ze stejné nakažové situace, ale ze stáda s podstatně vyšším zastoupením infikovaných zvířat.

Třetí skupinou hospodářství, která dosud nezískala status hospodářství prostého, jsou drobní chovatelé ať už jen výkrmového nebo i reprodukčně využívaného skotu. Jsou mezi nimi i 3 chovatelé, kteří ještě chovají 1 infikované zvíře, ale u většiny však již infikovaná zvířata chována nejsou, takže ukončení programu a získání statusu prostého hospodářství bude víceméně administrativní záležitostí. Dokončování ozdravování u drobných chovatelů je velmi náročné zejména v krajích, kde je chov skotu v početně menších hospodářstvích silně rozšířen (Jihočeský, Moravskoslezský kraj i další). KVS se podařilo v roce 2014 a 2015, hodně drobných chovatelů převést do skupiny prostých. Jelikož nárůst počtu drobných chovatelů je poslední roky kontinuální, bude proces přiznávání statusů pokračovat i v průběhu roku 2016. Inspektoři KVS zjišťují, že mnohá hospodářství vedená jako aktivní chovatel, skot i dlouhodobě nechovají. Důvodem je neodhlášení zvířat chovatelem po ukončení chovu. Hospodářstvím bez zvířat nelze status udělit, proto inspektoři KVS musí tato hospodářství vyhledat a navrhnout MZe administrativní ukončení chovu skotu. Proces dokončení ozdravení u drobných chovatelů musí být ukončen nejpozději do 31. 12. 2016, tedy do data ukončení NOP od IBR.

Výsledky ozdravování od IBR k 31. 12. 2015

Kraj	počet hosp. aktivně chovající skot	počet hosp., kterým byl udělen status IBR prostého	počet hosp., kterým dosud nebyl udělen status IBR prostého	počet hosp. s pozit. skotem	počet pozit. zvířat
Hl. město Praha	20	20	0	0	0
Středočeský	2 160	2 079	75	10	414
Jihočeský	2 907	2 818	93	9	262
Plzeňský	1 866	1 846	13	3	527
Karlovarský	420	415	4	0	0
Ústecký	780	655	127	3	19
Liberecký	1 012	957	55	0	0
Královéhradecký	1 494	1 434	57	4	404
Pardubický	1 635	1 615	13	2	498
Vysočina	2 226	2 183	33	2	98
Jihomoravský	725	517	205	2	42
Olomoucký	1 005	945	52	9	866
Zlínský	1 213	1 220	6	2	102
Moravskoslezský	1 940	1 849	79	0	0
CELKEM ČR	19 403*	18 553	812*	46	3 232

* Počet hospodářství, ve kterém není zahrnuto 84 hospodářství, která ve skutečnosti nechovají skot.

Hospodářství bez statusu IBR negativního chovu

Kraj	Počet hospodářství, která dosud neobdržela status	Z toho počet hosp. s pozit. skotem	Z toho počet hosp., která ještě ozdravují	Z toho počet hosp. s výkrmem skotu na vývoz	Počet hosp., u kterých musí být dorešen status
Hl. město Praha	0	0	0	0	0
Středočeský	75	10	31	3	41
Jihočeský	93	9	22	9	62
Plzeňský	13	3	6	0	7
Karlovarský	4	0	1	0	3
Ústecký	127	3	10	2	115
Liberecký	55	0	1	2	52
Královéhradecký	57	4	11	0	46
Pardubický	13	2	5	0	8
Vysočina	33	2	15	1	17
Jihomoravský	205	2	6	5	194
Olomoucký	52	9	33	0	19
Zlínský	6	2	5	0	1
Moravskoslezský	79	0	0	0	79
CELKEM	812*	46	146	22	644

* Počet hospodářství, ve kterém není zahrnuto 84 hospodářství, která ve skutečnosti nechovají skot.

Situaci ojediněle ještě komplikují staré krávy v masných stádech, případně u drobnochovatelů. Je nutné, aby chovatelé tato zvířata již nepripouštěli a vyřadili je. Nákup nových zvířat realizovali výhradně z IBR prostých hospodářství.

Pro dokončení ozdravování od IBR vydalo Ministerstvo zemědělství v květnu 2012 ve Věstníku MZe zásady, které byly doplněny do NOP od IBR jako nový článek 17. Byl zaveden kontrolní režim spočívající jednak ve čtvrtletních hlášeních chovatelů a následných kontrolách ze strany KVS. Tento režim platí a je nutné jej dodržovat. Pokud jde o kontroly, nemohou se stát pouze administrativní záležitostí a konstatovat, že všechny úkony stanovené zásadami NOP od IBR a individuálním ozdravovacím programem chovatele jsou prováděny bez závad a tolerovat zásadní věc, kterou je např. šíření infekce ve stádě. Součástí kontrol musí být odborné posouzení aktuálního stavu v ozdravování a odborná pomoc při řešení problémů.

Při zahájení NOP od IBR v roce 2006 se předpokládalo jeho ukončení za 7–8 roků. Tento předpoklad vycházel z chovatelů vykazované průměrné roční obměny stád a také ze zkušeností při dosavadním ozdravování. Velkým přínosem bylo výhradní zavedení markerových vakcín při eliminační metodě s vakcinací. Oproti dříve používaným konvenčním vakcínám, znamenalo použití markerových vakcín výrazné zkrácení ozdravování (až o polovinu), neboť bylo možné po dokončení ozdravování reprodukčně využít neinfikovaných, vakcinovaných zvířat. To při konvenčních vakcínách nebylo možné.

Do konce roku 2012, tedy za 7 roků ukončilo ozdravování 70 % chovatelů. Někteří chovatelé zpočátku podcenili významnost této povinné akce, nedostatečně se věnovali ozdravování. Nebylo včas zastaveno šíření nákazy ve stádě, docházelo k reinfekcím i u mladých zvířat a výsledkem bylo prodlužování procesu ozdravování. Proto ani po deseti letech průběhu NOP od IBR ozdravování nebylo ukončeno. Zůstává ještě necelých pět procent chovatelů, u nichž je po-

třeba proces dokončit. Na druhé straně je možné výsledek 95,6 % prostých stád považovat za úspěch. I s ohledem na dobu trvání procesu v zemích, které již ozdravování dokončily nebo ještě ozdravují (SRN).

Pracovní skupinou k NOP od IBR bylo rozhodnuto, že k 31. 12. 2016, tedy po 11 letech průběhu, bude NOP od IBR ukončen. Lze předpokládat, že do této doby poklesne počet hospodářství s infikovaným skotem minimálně o polovinu. Pro hospodářství, která nestihnou dokončit ozdravování do 31. 12. 2016, budou krajskými veterinárními správami od 1. 1. 2017 nařízena mimořádná veterinární opatření a ozdravování bude dokončeno v režimu těchto opatření.

Ozdravování od IBR v České republice dospělo do závěrečné fáze. V této fázi již nelze vystačit s obecnými zásadami, stanovenými na začátku ozdravování v zásadách NOP od IBR. Zejména v hospodářstvích, která začala ozdravovat v roce 2006, a doposud proces nedokončila je nutný individuální přístup a trvalá odborná spolupráce. Důvody proč se nedaří, jsou specifické a vyžadují individuální řešení.

Prasata, vepřové maso

V roce 2015 došlo k poklesu stavu prasnic, a tím i stavu prasat celkem, který započal již v druhém pololetí roku 2014. Je nutné upozornit, že stav prasnic v roce 2015 byl nejnížší od roku 1980. Pokles proti 31. 12. 2014 je sice pouze 2,0%, avšak proti průměru let 2010–2014 se jedná o pokles o 7,7 %. Celkové stavy prasat reagují na změny v důsledku ekonomických vlivů působících na tuto komoditu. Rentabilitu výroby vepřového masa nepříznivě ovlivňuje růst nákladů (krmné směsi, energie, odpisy atd.), výkyv cen zemědělských výrobců za jatečná prasata, dovozy živých prasat a vepřového masa.

V polovině roku 2015 bylo na území ČR evidováno 3043 hospodářství s chovem prasat, avšak v dalším průběhu roku došlo ke zrušení 4 hospodářství s kapacitou nad 10 tis. prasat.

Vývoj stavů prasat v ČR

Rok	Stavy prasat celkem k 1. 4.	z toho stav prasnic k 1. 4.	Stavy prasat celkem k 1. 8.	z toho stav prasnic k 1. 8.	Stavy prasat celkem k 31. 12.	z toho stav prasnic k 31. 12.
	tis.kusů	tis.kusů	tis.kusů	tis.kusů	tis.kusů	tis.kusů
2010	1 909	133	1 948	130	1 845	122
2011	1 749	112	1 658	103	1 487	97
2012	1 579	100	1 574	101	1 534	98
2013	1 587	102	1 513	102	1 548	102
2014	1 617	103	1 632	101	1 607	98
2015	1 560	96	1 560	96	1 555	96

Pokles stavů prasnic mívá obvykle jako vedlejší efekt zkrácení reprodukční užitkovosti, protože dochází především k selekci méně užitkových zvířat. I když se od roku 2010 počet narozených a odchovaných selat stále zvyšoval a ČR

se zařadila mezi chovatelsky vyspělé země, v roce 2015 se tento trend zastavil a naopak došlo k mírnému poklesu reprodukční užitkovosti o 0,3 selete, i když ztráty selat se snížily o 0,2 %.

Počet narozených a odchovaných selat na prasnici ks

Rok	Průměrný stav prasníc	Narozených selat na prasnici	Odchovaných selat na prasnici	% uhynulých selat z narozených
2010	139 878	24,8	22,1	10,9
2011	114 494	26,3	23,5	10,9
2012	105 991	26,8	23,9	10,9
2013	108 317	27,9	25,0	10,6
2014	109 695	29,0	26,0	10,4
2015	107 704	28,6	25,7	10,2

Výroba vepřového masa v České republice poklesla v roce 2015 proti roku 2014 pouze o 0,9 %, tj. proti průměru let 2010–2014 o 5,8 %. Celková spotřeba, která meziročně

stoupla o 3,1 %, tak byla pokryta zvýšeným dovozem (o 4,5 %) vepřového masa a zástavových selat, při současném poklesu vývozu (o –6,9 %).

Bilance výroby a spotřeby vepřového masa (tis. tun živé hmotnosti)

Rok	Počáteční zásoba	Výroba	Dovoz	Celková nabídka	Domácí spotřeba	Vývoz	Celková poptávka	Konečná zásoba
2010	13,5	366,4	279,6	659,5	574,0	68,6	642,6	16,9
2011	16,9	350,3	301,7	668,9	576,3	76,8	653,1	15,8
2012	15,8	303,6	328,5	647,9	556,6	77,6	634,2	13,7
2013	13,7	311,6	321,1	645,0	545,2	86,2	631,4	13,6
2014	13,6	312,5	325,0	651,1	546,2	92,9	639,1	12,0
2015	12,0	309,8	339,5	661,3	563,0	86,5	649,5	11,8

Dovoz živých prasat byl především v kategorii zástavových selat do výkrmu v počtu 358 tis. ks, z toho 155 tis. ks. ze SRN a 125 tis. ks z Dánska o průměrné ceně 30,54 Kč. Jatečných prasat bylo dovezeno 65 tis. ks, z toho 31 tis. ks ze SRN a 27 tis. ks z Polska o průměrné ceně 52,00 Kč. Vyvezeno bylo živých prasat celkem 405 tis. ks, z toho 325 tis. jateč-

ných prasat nad 50 kg a 66 tis. selat. Nejvíce bylo vyvezeno na Slovensko (133 tis. ks.), a to jak selat, tak prasat nad 50 kg a plemenných prasat.

Saldo zahraničního obchodu je v této kategorii kladné jak v hmotnostním, tak ve finančním vyjádření

Objem zahraničního obchodu s živými prasaty

Rok	Dovoz		Vývoz		Saldo		Nejvyšší objem obchodu	
	tis. t. ž. hm.	mil. Kč	tis. t. ž. hm.	mil. Kč	tis. t. ž. hm.	mil. Kč	dovoz země	vývoz země
2010	21,7	1 153	20,0	597	–1,7	–556	DK/52 %	SK/33 %
2011	24,1	1 066	22,5	754	–1,6	–312	DK/45 %	SK/40 %
2012	31,4	1 557	24,8	948	–6,6	–609	DK/36 %	SK/33 %
2013	22,6	1 278	27,9	1 082	+5,3	–196	SRN/40 %	SK/45 %
2014	23,4	1 107	37,0	1 315	+13,6	+198	SRN/41 %	SK/43 %
2015	17,5	763	41,6	1 333	+24,1	+570	SRN/38 %	SK/58 %

Nejvíce vepřového masa bylo dovezeno ze SRN (100,2 tis. tun jat. hm.), Španělska (30,4 tis. tun jat. hm.) a Polska (27,6 tis. tun jat. hm.). Vyvezeno bylo celkem 34,9 tis. tun jat. hm. vepřového masa, z toho na Slovensko 26,6 tis. tun jat. hm.

Dovoz vepřového masa v roce 2015 výrazně překročil objem vyvezeného masa, saldo zahraničního obchodu ČR tak bylo vysoce záporné jak v hmotnostním, tak i ve finančním vyjádření (tabulka).

Objem zahraničního obchodu s vepřovým masem

Rok	Dovoz		Vývoz		Saldo		Nejvyšší objem obchodu	
	tis. t. jat. hm.	mil. Kč	tis. t. jat. hm.	mil. Kč	tis. t. jat. hm.	mil. Kč	Dovoz ze země	Vývoz do země
2010	198,9	9 855	37,8	1 965	-161,1	-7 890	SRN/53 %	SK/88 %
2011	216,0	10 906	42,2	2 142	-173,8	-8 764	SRN/47 %	SK/85 %
2012	231,8	13 321	42,1	2 504	-189,7	-10 817	SRN/43 %	SK/86 %
2013	232,2	13 786	45,4	2 688	-186,8	-11 098	SRN/45 %	SK/86 %
2014	234,7	13 778	43,5	2 633	-191,2	-11 145	SRN/47 %	SK/76 %
2015	250,5	13 305	34,9	1 744	-215,6	-11 561	SRN/40 %	SK/77 %

Vývoj soběstačnosti v produkci vepřového masa v České republice má od roku 2004 (96,9 %) trvale klesající tendenci a přes mírné zlepšení v roce 2013 (57,6 %) se v roce 2015 pohybuje na úrovni 55 %.

V řadě členských států Evropské unie i v dalších zemích dochází ke snižování dovozu potravin díky tomu, že občané preferují stále více potraviny vyrobené z vlastních zdrojů, které považují za bezpečnější, zdravější a chutnější. Tento vývoj, vedoucí ke zvyšování domácí výroby potravin, má příznivý dopad na růst zaměstnanosti, snižování nákladů na výrobu včetně mezinárodní dopravy, snižování spotřebitel-

ských cen a na strategické zabezpečení v případě celosvětových nebo lokálních výpadků v zásobování potravinami.

V České republice dosud nebyla soběstačnost ve výrobě všeobecným společenským tématem, nová strategie rozvoje chovu prasat a výroby vepřového masa však počítá s rozvojem tohoto odvětví a postupným zvyšování stavů prasnic tak, aby v roce 2030 pokrývala výroba vepřového masa poptávku na úrovni 80 %. Spotřeba masa na obyvatele vykazovala v dřívějších letech mírně klesající tendenci, která se v roce 2014 zastavila. Poměr spotřeby vepřového masa k masu celkem zůstává víceméně stabilní.

Soběstačnost a spotřeba vepřového masa

Rok	Soběstačnost produkci vepřového masa	Spotřeba masa celkem na kosti	Z toho vepřové maso	Podíl spotřeby vepřového masa k masu celkem
	%	kg/osoba/rok	kg/osoba/rok	%
2010	63,8	79,1	41,6	52,6
2011	60,8	78,6	42,1	53,6
2012	54,5	77,4	41,3	53,4
2013	56,9	74,8	40,3	53,9
2014	57,2	75,9	40,7	53,6
2015*	55,0			

* Pozn.: Spotřebu masa na osobu a rok zveřejňuje ČSÚ až koncem následujícího roku, tzn. za rok 2015 v roce 2016

Z vývoje cen zemědělských výrobců (CZV) jatečných prasat je patrné, že meziroční pokles cen 2015/2014 v živém o 3,91 Kč i v mase o 5,19 Kč (tj. o -12 %) byl významný, s nejvyšším poklesem v prosinci roku 2015. Ceny selat meziročně poklesly o 6,25 Kč/kg. ž. hm. (tj. o -11 %).

Spotřebitelské ceny vybraných masných výrobků – vepřové kýty a vepřového bůčku v roce 2015 zaznamenaly též pokles, ovšem oproti roku 2014 pouze o -5, resp. -4 %.

Ceny zemědělských výrobců jatečných prasat, ceny selat a zemědělských výrobků

Rok	Jatečná prasata v živém	Jatečná prasata v mase ve třídě SEU	Ceny chovných selat	Spotřebitelské ceny Kč/kg	
	Kč/kg ž. hm.	Kč/kg masa	Kč/kg ž. hm.	V. kýta	V. bůček
2010	27,22	35,07	53,62	102,89	65,21
2011	28,66	36,84	48,29	103,00	65,80
2012	33,25	37,70	56,99	112,90	77,28
2013	34,43	37,79	59,07	119,71	83,55
2014	33,00	43,05	59,05	122,62	84,14
2015*	29,09	37,86	52,80	116,20	80,44
Rozdíl 2015–2014	–3,91	–5,19	–6,25	–6,42	–3,70
Index 2015/ 2014	0,88	0,88	0,89	0,95	0,96

Podpory do chovu prasat v roce 2015

Podpory do chovu prasat v roce 2015**Národní programy**

Ministerstvo reagovalo na nepříznivou situaci v sektoru chovu prasat a také v roce 2015 zařadilo v rámci dotačního programu **Nákazový fond** podprogramy Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravení chovů prasnic a Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravování chovů prasat. Dotační program Nákazový fond byl ke konci **roku 2015** posílen dalšími finančními prostředky, a proto bylo na oba dotační podprogramy vyplaceno **celkem 787 mil. Kč**.

V roce 2015 byl v rámci národních dotačních programů podporován sektor chovu prasat v oblasti **Udržování a zlepšování genetického potenciálu** v celkové výši **32 mil. Kč**. Jednalo se o podporu ověřování původu, zavádění plemených knih, kontrolu užitkovosti a kontrolu dědičnosti.

Dotace z prostředků Evropské komise

V rámci **PRV 2014–2020** byly v roce 2015 schváleny podpory na opatření **Dobré životní podmínky zvířat**, mezi které patří též podopatření Zlepšení životních podmínek v chovu **prasat – prasnic a prasniček** a podopatření **Zvětšení plochy pro odstavená selata**. Skutečně vyplacené finanční prostředky pro období závazku 2015/2016 do sektoru prasat budou známy po ukončení ročního závazku a provedení všech nezbytných administrativních operací.

Zároveň chovatelé prasat mohou čerpat finančních prostředky v operaci **Investice do zemědělských podniků**, a to především na výstavbu nebo rekonstrukci stájí, jímek a hnojišť, skladů krmiv, zemědělských strojů atd.

Další možností, jak podpořit menší chovatele prasat v rámci investičních podpor, je operace **Zahájení činnosti mladých zemědělců**. V této operaci mohou zemědělci do 40 let, kteří nepodnikají déle než 2 roky, získat dotaci ve výši 45 tis. EUR na realizaci svého podnikatelského plánu.

Z PRV ČR 2014–2020, z operace investice do zemědělských podniků bylo v rámci 1. kola příjmu žádostí vyčleněno **690,8 milionů Kč** pouze pro chovatele prasat. Tato částka byla zcela vyčerpána a úspěšnost žadatelů v tomto kole byla 88 %. Dalších 117,8 milionů Kč bylo určeno na projekty malých žadatelů v živočišné výrobě, kde mohli chovatelé prasat žádat na malé projekty do 1 milionu Kč. Z této částky chovatelé prasat vyčerpali cca **2,5 mil. Kč**, přičemž jejich úspěšnost byla 100%.

Evropská Komise uvolnila v roce 2015 prostředky **mimořádné** podpory na krytí nepříznivé situace v produkci mléka a vepřového masa pro členské státy EU. Na sektor chovu prasat je vyčleněna částka **1 624,70 Kč** na prasnici.

Drůbež, drůbeží maso a vejce

V roce 2015 byl zaznamenán po několika letech příznivý vývoj produkce drůbežího masa. Produkce se meziročně zvýšila o 0,9 % na 239,0 tis. tun ž. hm. Na zvýšení se podílelo hlavně snížení spotřebitelských cen a také vysoká poptávka po tomto druhu masa vzhledem k jeho cenovým relacím vůči ostatním druhům masa a také rychlé kuchyňské úpravě.

Bilance drůbežího masa je dlouhodobě záporná, to znamená, že rozdíl mezi produkcí a poptávkou byl vyrovnáván dovozy. V oblasti zahraničního obchodu v roce 2015 došlo proti roku 2014 k výraznějším změnám. Dovoz drůbežího masa v roce 2015 byl nejvyšší od roku 2005 a pohyboval se kolem 179 tisíc tun a vývoz se pohyboval kolem 47 tisíc tun drůbežího masa. V průměru se dováželo za 52,52 Kč/kg a vyváželo za 53,82 Kč/kg. Vyšší průměrná vývozní cena byla způsobena vývozem kvalitnějších dílů masa, než byly dovozové druhy drůbežího masa. Nejvíce se dovezlo z Polska, Brazílie, Německa a Slovenska a většina vývozu směřovala na Slovensko.

Bilance výroby, spotřeby drůbeže a ceny kuřat (tis. t ž. hm. a Kč/kg)

Rok	Výroba	Dovoz	Vývoz	Spotřeba	Spotřeba kg/ obyv./rok	CZV kuřat	CPV kuřat	SC kuřat
1989	199	–	13,2	180	13,0	18,50	–	–
1990	210	–	21,5	188	13,6	18,50	–	–
1991	208	–	26,1	177	12,2	20,60	34,61	39,07
1992	170	0,6	20,8	168	12,0	21,31	37,98	43,02
1995	180,0	11,7	10,2	178,8	13,0	22,22	38,81	46,80
2000	294,0	21,6	9,6	307,0	22,2	21,82	43,72	53,63
2001	312,5	20,4	12,5	302,0	22,9	25,82	51,60	63,53
2002	317,0	26,0	16,0	335,0	23,9	21,95	40,98	51,42
2005	321,7	74,5	36,5	355,0	26,1	21,18	38,06	51,58
2010	263,0	103,9	35,6	332,6	24,5	20,38	39,06	56,79
2011	236,8	120,2	33,9	323,3	24,5	22,11	40,56	57,97
2012	241,7	148,9	42,8	348,4	25,2	23,09	41,35	62,57
2013	235,0	139,4	43,5	331,9	24,3	24,74	43,57	69,14
2014	236,8	147,7	44,2	341,2	24,7	23,86	43,82	71,60
2015	239,0	179,1	47,3	371,1	26,8*	23,73	45,15	69,35

Pramen: ČSÚ, SDP, celní statistika, Situační a výhledové zprávy MZe

Vysvětlivky: CZV – ceny zemědělských výrobců

CPV – ceny průmyslových výrobců

SC – spotřebitelské ceny

Stavy drůbeže podle Soupisu hospodářských zvířat k 1. 4. 2015 vzrostly meziročně o 4,9 %, s výjimkou slepic, jejichž stavy poklesly o 6,8 % a tvořily tak 28,4 % z celkových stavů drůbeže. Velký nárůst zaznamenaly stavy kuřat na výkrm proti roku 2014 o 613 tis. kusů (5,3 %). Kuřata

na výkrm tvoří 53,9 % ze stavů drůbeže celkem. V procentickém vyjádření nejvíce narostly stavy kachen (o 50,0 %), ale na celkovém počtu drůbeže se kachny podílely pouze 2,6 %. U krůt byl meziroční nárůst o 5,1 %. Krůty tvořily pouze 1,9 % z drůbeže celkem.

Vývoj stavů jednotlivých kategorií drůbeže v ČR (v tis. ks)

Rok	Kuřata na chov	Kuřata na výkrm	Slepice	Kohouti	Husy	Kachny	Krůty	Drůbež celkem
2004	3 663	14 166	6 394	142	32	258	837	25 494
2005	3 706	14 322	5 941	134	33	420	816	25 372
2006	3 608	14 670	6 316	175	17	494	456	25 736
2007	2 813	14 310	6 288	188	16	410	566	24 592
2008	3 465	16 183	6 309	149	19	496	697	27 317
2009	3 003	15 868	6 464	153	21	504	478	26 491
2010	2 755	14 884	6 216	187	19	402	376	24 838
2011	2 932	11 320	6 137	188	18	289	365	21 250
2012	2 686	11 824	5 355	242	15	249	320	20 691

2013	3 364	11 693	7 243	233	20	272	440	23 265
2014	2 155	11 508	6 756	237	18	393	396	21 464
2015	2 820	12 121	6 297	245	19	590	416	22 208

Pramen: ČSÚ – Soupis hospodářských zvířat k 1. 4. daného roku

Vejce

V roce 2015 klesla produkce vajec o 2,9 % (na 2 174 mil. ks) vlivem snížení stavů slepic a to jak v zemědělském sektoru, tak i v domácích hospodářstvích. Ve sledovaném období stoupla domácí spotřeba o 2,8 % (na 2 773,6 mil. ks), což v přepočtu na obyvatele a rok představovalo nárůst o 11 kusů vajec na osobu a rok (odhad MZe 267 ks na obyvatele v roce 2015). Tento jev měl za následek snížení soběstačnosti o 4,5 % na 78,4 %. Vejce patří k nejlevnějším zdrojům bílkoviny na trhu, a proto jejich spotřeba v posledních letech stoupá. Rozdíl mezi nabídkou a po-

ptávkou vyrovnaly dovozy, které byly vůbec nejvyšší od roku 2000.

Dovozy se pohybovaly přibližně na úrovni 800 mil. kusů a vývozy kolem 200 mil. kusů. Údaje jsou uváděny jako položky celkem za zahraniční obchod jak s konzumními vejci, tak s melanžemi po přepočtu na konzumní vejce.

Ceny zemědělských výrobců vajec, a ceny spotřebitelské se v roce 2015 mírně meziročně zvýšily, a to o cca 2 % u ceny průmyslových výrobců a 0,6 % u spotřebitelské ceny.

Bilance výroby a spotřeby vajec (mil. ks) a ceny zemědělských výrobců (CZV) a spotřebitelské ceny (SC) v Kč/ks

Rok	Výroba	Z toho samoz.	Dovoz	Vývoz	Spotřeba	CZV	SC
2001	3 190	1 658	45,8	60,6	3 174,2	1,92	2,77
2002	3 150	1 321	64,3	140,7	3 073,6	1,58	2,39
2003	2 626	982	117,0	143,0	2 600,0	1,76	2,44
2004	2 423	944	290,4	175,6	2 537,8	1,80	2,76
2005	2 148	876	409,7	165,9	2 393,8	1,47	2,32
2006	2 191	968	497,2	154,3	2 528,3	1,48	2,33
2007	2 203	958	519,4	372,1	2 350,3	1,67	2,48
2008	2 647	926	421,6	180,1	2 888,5	1,75	2,56
2009	2 275	916	527,9	146,3	2 656,6	1,73	2,59
2010	2 125	888	615,7	191,7	2 549,0	1,63	2,47
2011	2 168	896	647,5	157,5	2 658,0	1,43	2,31
2012	2 001	852	650,5	179,5	2 472,0	2,23	3,58
2013	2 160	926	614,4	255,2	2 519,2	1,77	3,03
2014	2 237	943	676,0	214,4	2 698,6	1,84	3,08
2015	2 174	928	799,0	199,7	2 773,3	1,88	3,10

Pramen: ČSÚ – Výsledky chovu skotu, prasat a drůbeže, celní statistika, MZe

Koeficient pro přepočet kg na kusy vajec: skořápková vejce 17,4 ks
tekuté vaječné produkty 20 ks
sušené vaječné produkty 72 ks

Průměrný stav nosnic v roce 2015 byl zjištěn ve výši 8,9 mil. ks (meziroční pokles o 2,8 %), z toho v zemědělském sektoru bylo chováno 4,1 mil. ks (46,5 %) a v domácích hospodářstvích bylo evidováno 4,8 mil. ks nosnic. Celková snáška konzumních vajec, tzn. včetně domácích hospodář-

ství činila 2 174 224 tis. kusů, v zemědělském sektoru snáška činila 1 245 744 tis. kusů a v domácích hospodářstvích 928 480 tisíc kusů. Průměrná snáška na nosnici se v roce 2015 v zemědělském sektoru pohybovala na úrovni 301,1 kusů a v domácích hospodářstvích na úrovni 195,0 kusů.

Stavy nosnic po dopočtu domácích hospodářství obyvatelstva v ČR

Rok	Zemědělský sektor	Domácí hospodářství	Celkem
2004	6 344 869	4 767 869	11 112 349
2005	5 539 143	4 378 116	9 917 259
2006	5 426 940	4 961 646	10 388 586
2007	5 749 022	4 912 030	10 661 052
2008	6 044 670	4 746 182	10 790 852
2009	5 744 053	4 698 720	10 442 773
2010	3 998 409	4 555 230	8 553 639
2011	4 142 277	4 596 268	8 738 545
2012	3 733 242	4 368 340	8 101 582
2013	4 003 130	4 749 092	8 752 223
2014	4 324 306	4 835 730	9 160 036
2015	4 137 802	4 761 437	8 899 239

Pramen: Výsledky chovu drůbeže ČSÚ – údaj vyjadřuje průměr v roce, nikoliv stav k 31. 12.

Podpory v chovu drůbeže v roce 2015

Dotační programy zemědělství na chov drůbeže ze státního rozpočtu, tzv. „národní dotace“	2014 v mil. Kč	2015 v mil. Kč
Podpora vybraných činností na ozdravování chovů drůbeže (dotační titul 8Fc)	357	440
Podpora šlechtění plemen drůbeže s cílem zkvalitnění a zvýšení produkce drůbežního masa (dotační titul 2A)	33	33

Dotace z prostředků Evropské komise

Chovatelé drůbeže mohou čerpat finanční prostředky v rámci programu rozvoje venkova v operaci Investice do zemědělských podniků, a to především na výstavbu nebo rekonstrukci stájí, jímek a hnojišť, skladů krmiv, zemědělských strojů atd.

Další možností, jak podpořit menší chovatele prasat v rámci investičních podpor, je operace Zahájení činnosti mladých zemědělců. V této operaci mohou zemědělci do 40 let, kteří nepodnikají déle než 2 roky, získat dotaci ve výši 45 tis. EUR na realizaci svého podnikatelského plánu.

Z PRV ČR 2014–2020, z operace investice do zemědělských podniků bylo v rámci 1. kola příjmu žádostí doporučeno pro chovatele drůbeže 51 žádostí s částkou dotace 575 mil. Kč v roce 2015.

Ostatní živočišné komodity**Ovce a kozy**

Početní stavy ovcí a koz pokračují v trendu dlouhodobého růstu. Stavy ovcí se od roku 2000, kdy se chovalo pouze 84 108 kusů, zvýšily na 231 694 kusů v roce 2015, což představovalo nárůst o 147 586 kusů, tj. o 175,5 %. V meziročním srovnání činil nárůst ovcí a koz 6 297 kusů tj. 2,8 %.

Stavy bahnic překročily v roce 2015 hranici 134 tisíc kusů (134 491 ks) a společně s 26 428 ks jehnic je to základ pro další rozvoj chovu ovcí u nás.

Početní stavy koz měly stoupající úroveň do roku 1995, po které následoval pokles stavů trvajících do roku 2004, ve kterém bylo v ČR chováno pouze 11 912 kusů koz. V dalších letech stavy postupně rostly. Počet kusů v roce 2014 byl 24 348 kusů.

V roce 2015 se chovalo celkem 26 765 kusů koz, což představuje proti roku 2004 (kdy byl vůbec od roku 1990 nejnižší stav koz) zvýšení o 14 853 kusů, tj. o 124,7 %, oproti roku 2014 došlo k dalšímu zvýšení početních stavů koz o 1 359 ks, tj. o 18,9 %.

Spotřeba skopového a kozího masa (dle statistiky včetně koňského masa) je v České republice velmi nízká a pohybuje se na úrovni 0,4 kg na obyvatele za rok. Na jatečných porážkách je poráženo pouze kolem 10 % ovcí, jehňat, koz a kůzlat, zatímco v rámci samozásobení je poráženo 90 % jatečných zvířat.

Vedle produkce kvalitního a dieteticky hodnotného masa je chov ovcí nezastupitelný pro udržování oblastí s trvalými travními porosty v kulturním stavu pastvou.

Stavy ovcí a koz v ČR 2010–2015

Ukazatel	MJ	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Stavy ovcí celkem k 1. 4. daného roku	ks	196 913	209 052	221 014	220 521	225 397	231 694
Stavy koz celkem k 1. 4. daného roku	ks	21 709	23 263	23 620	24 042	24 348	26 765
Výroba	tis. t j. hm.	2,15	2,38	3,00	3,32	3,49	3,34
z toho – domácí hospodářství	tis. t j. hm.	1,65	1,89	2,84	3,14	3,30	3,16
Dovoz²⁾	tis. t j. hm.	0,31	0,34	0,36	0,39	0,34	0,46
Celková nabídka	tis. t j. hm.	2,46	2,72	3,36	3,71	3,83	3,80
Domácí spotřeba	tis. t j. hm.	2,37	2,68	3,28	3,61	3,65	3,59
Vývoz²⁾	tis. t j. hm.	0,09	0,04	0,08	0,10	0,18	0,21
Celková poptávka	tis. t j. hm.	2,46	2,72	3,36	3,71	3,83	3,80
Soběstačnost	%	90,7	90,2	91,5	92,0	95,6	93,0

¹⁾ Koeficient přepočtu živé hmotnosti na jatečnou = 0,46

²⁾ Dovoz a vývoz včetně živých zvířat

³⁾ Pramen: ČSÚ, MZe, Statistika zahraničního obchodu ČSÚ, Svaz chovatelů ovcí a koz ČR

V roce 2015 se proti roku 2014 snížila produkce skopového a koziho masa o 4,3 % i přesto, že narostly početní stavy zvířat. Důvodem růstu stavů zvířat je skladba stád, kdy se zvýšil stav bahnic a koz ponechaných k navýšení počtu samic. Na pokles produkce měla vliv stagnace poptávky po tomto druhu masa v roce 2015 z důvodů poměrně vysokých spotřebitelských cen ve srovnání s oblíbenějšími a cenově dostupnějšími druhy mas, jako je vepřové a drůbeží maso. Na růst produkce v minulých letech, kromě stoupajících stavů ovcí a koz, měla vliv i rostoucí poptávka po tomto druhu masa, které je však stále jen doplňkovým masem na tuzemském trhu. Většinou se jedná pouze o tradiční sváteční spotřebu a spotřeba v průběhu roku je oproti ostatním druhům masa stále na nízké úrovni.

Na zvyšování početních stavů těchto zvířat má nemalý podíl i dotační politika státu – národní dotace, podpory z Programu rozvoje venkova, přímé platby.

• Národní programy

V rámci národních dotačních programů byl podporován sektor chovů ovcí a koz v oblasti Udržování a zlepšování genetického potenciálu v roce 2015 ve výši 3,1 mil. Kč.

• Přímé platby – Podpora chovatelů ovcí a koz

Nově podmínky této podpory upravuje nařízení vlády č. 50/2015 Sb.

Základní podmínkou pro poskytnutí této platby je chov ovcí, popřípadě koz pastevním způsobem chovu, což znamená, že žadatel musí ovce nebo kozy chovat a pást na trvalých travních porostech nebo na travních porostech na orné půdě, minimálně v období od 15. května do 11. září příslušného kalendářního roku. Zároveň je tato platba poskytována na minimálně 2 velké dobytčí jednotky (VDJ), přičemž přepočítací koeficient u bahnic a koz je 1 koza či bahnice = 0,15 VDJ, tzn. minimální počet zvířat je 14 ks. Nově se u bahnic a koz bude posuzovat pouze minimální věk 1 rok.

• Dobrovolná podpora vázaná na produkci (VCS)

- z obálky na přímé platby vyhrazeno 15 % finančních prostředků (cca 3,4 mld. Kč) na podporu citlivých sektorů rostlinné a živočišné výroby
- podpora se poskytuje na brambory pro výrobu škrobu, chmel, ovoce a zeleninu, konzumní brambory, cukrovou řepu, bílkovinné plodiny vázané na chov přežvýkavců, sektor hovězího masa, sektor mléka, ovce a kozy

• Podpora chovu ovcí a koz

- prostřednictvím platby na chov bahnice a kozy
- chov a pastva ovcí/koz na travních porostech a trvalých travních porostech v období nejméně od 15. 5. do 11. 9. příslušného kalendářního roku
- ovce/koza musí být starší jednoho roku
- platba na nejméně 2 VDJ (14 ks zvířat)

• Přechodná vnitrostátní podpora (PVP)

- navazuje na národní doplňkové platby k přímým podporám (Top-Up)
- poskytována z národních zdrojů

Platba na chov ovcí, popřípadě koz

- platba na ovce, popřípadě kozy chované na hospodářství v období od 1. do 31. 7. příslušného kalendářního roku
- podmínka 2 VDJ

• Program rozvoje venkova

Chovatelé ovcí a koz mohou čerpat finančních prostředky v operaci **Investice do zemědělských podniků**, a to především na výstavbu nebo rekonstrukci stájí, jímek a hnojišť, skladů krmiv, zemědělských strojů atd.

Z PRV ČR 2014–2020, z operace investice do zemědělských podniků bylo v rámci 1. kola příjmu žádostí doporučeno 44 žádostí pro kategorii ostatní, která zahrnuje více komodit s částkou dotace 96 mil. Kč.

Králíci

Pokles stavů králíků pokračoval jak u faremních chovů, tak i malochovů od roku 2010 až do roku 2015. Největší stavy králíků byly v roce 1999, a to 16,8 mil. kusů, zatímco v roce 2015 pouhých 5,4 mil. kusů, kdy tvořily pouze 32 % ze stavů v roce 1999. Důvodem bylo snížení odbytu králíčího masa nejenom na tuzemském trhu, ale i na zahraničních trzích.

Spotřebitelská cena se od roku 1995 neustále zvyšovala. Vrcholu dosáhla v roce 2015 (177,10 Kč/kg), kdy proti roku 1995 vzrostla o 69,3 %. Ceny jsou závislé na výši poptávky po této komoditě, na cenách ostatních druhů mas na tuzemském trhu, a také na uplatnění tohoto druhu masa na zahraničních trzích. Díky vysokým spotřebitelským cenám (jedno z nejdražších mas na tuzemském trhu), relativně malé výtežnosti (50–53 % podle hmotnosti a plemene) byla výrazně menší poptávka po králíčím masu. Spotřebitelské ceny byly způsobeny i vysokými cenami průmyslových výrobců dováženého masa (např. dovozní ceny z Číny – 91,17 Kč/kg, ze Španělska 120,39 Kč/kg a ze Slovenska 107,33 Kč/kg).

Produkce králíčího masa v ČR se od roku 2008 až do roku 2015 výrazně snižovala. Pokles od roku 2008 do roku 2015

činil 57,9 %. V roce 2008 byla produkce králíčího masa 39 340 tun ž. hm., zatímco produkce v roce 2015 se odhaduje na 16 552 tun ž. hm. Klesá také spotřeba tohoto druhu masa z důvodů, které byly uvedeny výše. V roce 2014 podle údajů ČSÚ byla spotřeba tohoto druhu masa pouze 1,0 kg/obyv./rok, zatímco v 90. letech se spotřeba pohybovala na úrovni 3,5 kg/obyv./rok, a tím řadila Českou republiku mezi jedny z největších spotřebitelů tohoto masa v Evropě. Rozdíl mezi poptávkou a produkcí byl kompenzován převážně dovozem živých zvířat, která jsou v tuzemsku porážena, a také dováženým králíčím masem. V roce 2013 a 2014 se dovezlo přes 400 tisíc živých králíků s průměrnou porážkovou váhou kolem 2,50 kg. V roce 2015 se celkový dovoz snížil proti roku 2014 o cca 7 %. Průměrná hmotnost se pohybovala na úrovni cca 2,50 Kg.

Vzhledem k tomu, že králíčí maso je vysoce kvalitním dietním masem, tak se předpokládá, že i přes vyšší cenovou hladinu si jako doplňkové maso, obdobně jako maso jehněčí, na tuzemském trhu zachová současnou úroveň spotřeby. V posledních letech se na tuzemském trhu objevují i výrobky vyšší finalizace z tohoto druhu masa, přesto jeho spotřeba neustále klesá.

Stavy králíků v tis. kusech

Druh chovu	Kategorie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Faremní	Chov	26	25	23	21	16	14
	Výkrm	503	454	452	305	180	160
Malochovy	Chov	1 100	1 050	920	850	780	740
	Výkrm	6 677	6 373	5 900	5 300	4 700	4 500
Celkem		8 306	7 932	7 295	6 476	5 676	5 414

Pramen: Rabbit Trhový Štěpánov

Státní podpory na chov králíků jsou následující:

• Národní dotace

„Zásady, kterými se na základě § 2 a 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, stanovují podmínky pro poskytování dotací na udržování a využívání genetických zdrojů pro výživu a zemědělství“ – tyto zásady jsou na www.eagri.cz v kolonce dotace – národní dotace – genetické zdroje – dotace.

• Program rozvoje venkova

V programovém období 2014–2020 jsou nově v Programu rozvoje venkova podporovány i investice související s chovem a výkrmem králíků, a to v dotačním titulu 4.1.1. Investice do zemědělských podniků – vše o tomto dotačním titulu je uvedeno na stránkách Ministerstva zemědělství www.eagri.cz – Program rozvoje venkova – období 2014–2020.

V roce 2015 v prvním kole žádostí bylo celkem 6 doporučených projektů na chov králíků a požadovaná dotace byla celkem 10 mil. Kč.

Spotřeba králíčího masa v ČR v kg na obyvatele a rok

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
3,0	3,0	2,9	2,8	2,6	2,6	2,5	2,3	2,2	1,8	1,4	1,3

Pramen: ČSÚ

Ryby

Pod pojmem rybářství se skrývá chov, zušlechťování, ochrana a lov ryb, popřípadě jiných vodních organismů. Rybářství v České republice lze rozdělit na produkční a rekreační rybářství. Produkční i rekreační rybářství je v České republice řízeno zákonem č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské stráž, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství) a jeho prováděcí vyhláškou č. 197/2004 Sb. Produkční rybářství je tradiční součástí zemědělské výroby.

Produkčním rybářstvím se rozumí systematická, cílevědomá a odborná péče o obsádky ryb a jejich ochrana při využití reprodukce a zlepšování potravních podmínek. Produkční rybářství je reprezentované především rybníkářstvím a už po staletí je pojmem stability a úspěšnosti zemědělského podnikání. V České republice označení produkční rybářství nezahrnuje pouze dominantní rybníkářství (rybníkářství je v ČR nejvýznamnější oblastí rybářství), ale i chov lososovitých druhů ryb, chov ryb ve speciálních rybochovných objektech a chov ryb v plovoucích klecích k zajištění produkce ryb a rybího masa, ale také i rybí násady. Přestože se rybníkářství řadí mezi živočišnou výrobu, ovlivňuje jej mnoho typických prvků rostlinné výroby – např. vliv klimatických podmínek (především sucho, povodně), kvalita půdy rybníčního dna na výživu a růst ryb (především zabahnění rybníků), střídání a délka vegetačního období.

První zmínky o českém rybníkářství sahají až do 11. století, kdy byly postaveny první rybníky výhradně za účelem chovu ryb (chov ryb byl nejvýnosnější zemědělskou činností). Začátek zlatého věku českého rybníkářství započal ve 14. a 15. století, přičemž největší rozmach českého rybníkářství nastal v 16. století, kdy se do stavby rybníků zapojila nejen šlechta, ale ve větší míře také města a církve. Tato doba je také nazývána „zlatým věkem rybníkářství“, přičemž celková plocha rybníků dosahovala výměry 180 000 ha. Rychlé rozšiřování rybníků zastavila až třicetiletá válka v první polovině 17. století, která měla za následek útlum v rybníkářství. Dalším faktorem, který měl významný vliv na úbytek rybníční plochy, zhruba o 50 %, je zemědělství (zánik rybníků, vznik orné půdy). Z výše uvedeného plyne, že rybářství v České republice má dlouholetou tradici, přičemž rybníky byly v minulosti budovány výhradně za účelem chovu ryb. Rybníky neplnily a neplní úlohu nejen produkční, ale plní širokou škálu dalších významných mimoprodukčních funkcí, jako jsou protipovodňová ochrana a retence vody, dočišťování povrchových vod, zlepšování vláhové bilance v krajině, eko-

logická funkce rybníků, a jiné. Na tento sektor navazuje rovněž nezanedbatelný sektor služeb, který produkční rybářství pro svou existenci nutně potřebuje, jako jsou výrobci různých síťových systémů, další nutné techniky a nástrojů, které jsou nezbytné pro fungování oboru jako takového.

Na našem území se v současné době nachází přibližně 24 tisíce rybníků a vodních nádrží o celkové ploše kolem 52 tis. ha. Z toho na více než 41 tis. ha se uskutečňuje vlastní chov ryb. V České republice existuje více než 70 významnějších producentů ryb (tj. s produkcí nad 5 tun ryb ročně) a několik set drobných chovatelů. Rozhodující producenty s chovem ryb a vodní drůbeží, zpracovatele ryb, instituce rybářského výzkumu a školství a také rybářské svazy v České republice sdružuje Rybářské sdružení České republiky se sídlem v Českých Budějovicích.

Rekreačním rybářstvím se rozumí výkon rybářského práva v rybářských revírech České republiky. Hospodaření v rybářských revírech spočívá v obhospodařování říčních systémů a vodních útvarů takovým způsobem, aby byla zachována stabilní, druhově a věkově různorodá rybí společenstva. V České republice je vyhlášeno více než 2000 rybářských revírů o výměře přibližně 42 000 ha, přičemž je zde registrováno přibližně 350 000 rekreačních rybářů. Rybářské revíry jsou rozděleny na mimopstruhové a pstruhové. Největšími uživateli rybářských revírů v České republice jsou Český rybářský svaz, z. s., a Moravský rybářský svaz, z. s. Každoročně rekreační rybáři v rybářských revírech uloví cca. 4–5 tisíc tun ryb, přičemž hlavní lovenou rybou je kapr obecný. Na obor rekreační rybářství navazuje celá řada dalších odvětví, např. cestovní ruch, prodej rybářského vybavení, turismus, atd.

České rybářství je v posledních letech negativně ovlivňováno zejména nadměrnou predací rybožravými predátory (zejména kormoránem velkým a vydrou říční), klimatickou změnou (sucho x povodně) a omezováním hospodářské činnosti z důvodu ochrany přírody.

Produkce tržních ryb v roce 2015 dosáhla celkem 20 200 tun, z toho bylo vyloveno 19 570 tun ryb z rybníků. Ze speciálních zařízení (převážně z pstruhařství) bylo získáno 594 tun a 36 tun ryb bylo vyloveno z přehrad. V průběhu desetiletí se produkce nijak významně neměnila a kolísala především v závislosti na vnějších klimatických podmínkách, tlaku rybožravých predátorů či na omezeních v souvislosti s požadavky ochrany přírody. Tabulka zobrazuje produkci tržních ryb v České republice v delším časovém období.

Tržní produkce chovaných ryb v České republice (tuny)

Druh	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kapr	17 507	17 258	17 746	18 198	17 972	16 809	17 833	17 860
Celkem	20 395	20 071	20 420	21 010	20 763	19 358	20 135	20 200

Pramen: MZe a Rybářské sdružení ČR

Na tuzemský trh bylo dodáno 9 154 tun živých ryb, čímž došlo k meziročnímu nárůstu o 682 tun. Vývoz živých ryb dosáhl 9 884 tun, což představovalo nárůst o 1 477 tun. V roce

2015 bylo zpracováno 1 949 tun ryb v živé hmotnosti, tedy 9,6 % z objemu vylovených tržních ryb.

Užití tržních ryb vyprodukovaných chovem v České republice (tis. tun)

Rok	Produkce celkem	Z toho ^{*)}		
		prodej živých ryb v tuzemsku	zpracované ryby (živá hmotnost)	vývoz živých ryb
2008	20,4	8,4	1,7	9,0
2009	20,1	9,1	1,6	8,9
2010	20,4	9,5	1,8	9,1
2011	21,0	9,7	2,1	8,8
2012	20,8	9,5	2,3	8,6
2013	19,4	9,0	2,4	8,4
2014	20,1	8,5	2,1	8,5
2015	20,2	9,2	1,9	9,9

Pramen: MZe a Rybářské sdružení ČR

Pozn.: *) Zahrnuty zásoby na počátku a konci roku, ztráty a dovoz živých sladkovodních ryb. Nejsou zde zahrnuty ryby akvarijní, sladkovodní okrasné živé ryby a okrasné ostatní živé ryby.

Druhovému zastoupení tržních ryb je relativně stabilní a výrazněji se proti předchozím rokům nezměnilo. Kapr se podílel na celkovém objemu lovených ryb 88,4 %, lososovité ryby zaujímaly 3 %, býložravé ryby 4,1 %, výlov lina činil 0,8 % a dravé ryby představovaly 1,1 % z celkového výlovu.

Domácí trh nadále preferoval dodávky ve formě živých ryb, které v posledních třech letech představovaly 42–47 % produkce získané chovem. Vývoz živých ryb odpovídal během tří předešlých let z celkového výlovu 42–49 % a dokladoval

stabilní zájem o ryby produkované převážně členskými subjekty profesního sdružení. V rybích zpracovnách bylo zpracováno na výrobky 10–12 % vyprodukovaných sladkovodních tržních ryb.

Spotřeba sladkovodních ryb v České republice získaných chovem dosáhla 1,03 kg/osobu/rok. Pro výpočet celkové spotřeby sladkovodních ryb za rok 2015 na 1 obyvatele bylo uvažováno s počtem obyvatel k 31. 12. 2015 ve výši 10 553 843.

Spotřeba ryb v České republice (kg/osobu/rok)

Druh	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ryby celkem	5,9	6,2	5,6	5,4	5,7	5,3	5,4	0*
z toho sladkovodní vyprodukované a ulovené v ČR	1,3	1,4	1,4	1,5	1,5	1,4	1,3	1,03**

Pramen: ČSÚ a Rybářské sdružení ČR

Pozn.: * údaj za rok 2015 není k dispozici

** nejsou započítány úlovky lovené ryb na udici

Zahraniční obchod se sladkovodními rybami vykazuje v České republice dlouhodobě kladné saldo.

V roce 2014 bylo vyvezeno celkem 14,9 tis. tun ryb za celkem 1 547,1 mil. Kč, v roce 2015 pak bylo vyvezeno celkem 17,22 tis. tun za celkem 1 722 mil. Kč. V uvedených údajích vývozu jsou uvedené sladkovodní ryby (živé, čerstvé, chlazené, zmrazené, filé – položky 0301, 0302, 0303 a 0304). V údajích nejsou zahrnuty akvarijní a okrasné ryby. Z hlediska vývozu živých ryb vyprodukovaných v České republice, tak nejvíce bylo vyvezeno kapra obecného (9,08 tun), dále ostatních živých ryb (815 tun), poté pstruha (19,8 tun) a nakonec úhoře (0,05 tun).

Ve vývozu sladkovodních ryb představuje největší položku kapr živý:

V letech 2014–2015 představoval kapr živý cca. 77% ve vývozu sladkovodních ryb z České republiky. V roce 2014 bylo vyvezeno celkem 7 545 tun kapra živého za celkem 386,5 mil. Kč, v roce 2015 již bylo vyvezeno 9 075 tun živé hmotnosti kapra obecného celkem za 452,72 mil. Kč. Průměrná vývozní cena kapra živého v roce 2014 činila 51,22 Kč/kg, v roce 2015 se cena snížila na hodnotu 49,88 Kč/kg. Tradičně hlavními odběrateli kapra živého z České republiky jsou Německo, Polsko a Slovenská republika. V roce 2014 bylo z České republiky vyvezeno, pokud jde

o živé kapry, do Německa 2 354 tun, do Polska 2 227 tun a do Slovenské republiky 1 037 tun. V roce 2015 pak bylo nejvíce živého kapra obecného vyvezeno do Polska a to 4 009 tun, pak do Německa 2 504 tun a do Slovenské republiky 1 008 tun. Dalšími většími odběrateli kapra živého jsou pak: Rakousko, Francie a Maďarsko.

Rovněž je z České republiky vyvážen pstruh živý, pro srovnání s kaprem obecným daleko v menší míře. V roce 2014 bylo vyvezeno celkem 24,93 tun pstruha živého za celkem 2,60 mil. Kč, s průměrnou cenou 104,55 Kč/kg, přičemž největšími odběrateli byly státy: Rakousko (18,13 tun), Maďarsko (4,05 tun) a Slovenská republika (2,0 tun). V roce 2015 bylo vyvezeno celkem 19,84 tun pstruha živého za celkem 2,13 mil. Kč s průměrnou cenou 107,52 Kč/kg. Hlavními odběrateli byly opět státy: Rakousko (13,25 tun), Slovenská republika (4,74 tun) a Maďarsko (1,85 tun).

V roce 2014 bylo dovezeno celkem 14 200 tun ryb za celkem 1925 mil. Kč, v roce 2015 bylo dovezeno celkem 15 911 tun ryb za celkem 2049 mil. Kč. V oblasti dovozu došlo oproti roku 2014 k významnému nárůstu. V uvedených údajích dovozu jsou uvedené sladkovodní ryby (živé, čerstvé, chlazené, zmrazené, filé – položky 0301, 0302, 0303 a 0304). V uvedených údajích nejsou zahrnuty akvarijní a okrasné ryby. Největší položky z daného výčtu dovozu sladkovodních ryb tvořily:

V roce 2014:

- Losos obecný, hlavatka podunajská, čerství nebo chlazení: 6399 tun, 909,4 mil. Kč
- Filé z lososa, čerstvé nebo chlazené: 1667 tun, 398,1 mil. Kč
- Filé ze sumců, zmrazené: 1138 tun, 64,18 mil. Kč
- Filé z lososa, zmrazené: 1040 tun, 148,7 mil. Kč
- Pstruzi, zmrazení: 883 tun, 72,2 mil. Kč
- Filé z tilápie, zmrazené: 677 tun, 54,5 mil. Kč
- Pstruzi živí: 526 tun, 37,8 mil. Kč

V roce 2015:

- Losos obecný, hlavatka podunajská, čerství nebo chlazení: 6897 tun, 958,5 mil. Kč
- Filé z lososa, čerstvé nebo chlazené: 1782 tun, 374,9 mil. Kč
- Filé ze sumců, zmrazené: 1465 tun, 83,8 mil. Kč
- Kapr živý: 1070 tun, 47,6 mil. Kč
- Filé z lososa, zmrazené: 950 tun, 154,5 mil. Kč
- Filé ze pstruha, čerstvé nebo chlazené: 801 tun, 135,7 mil. Kč
- Pstruzi, zmrazení: 800 tun, 66,5 mil. Kč

Včely

Včelařství je jedním z nejstarších oborů lidské činnosti. Lidstvu nejdříve přinášelo včelí produkty, jako je med a vosk a v pozdějších obdobích se začalo s využíváním příznivých účinků mateří kašičky, včelího jedu a pylu. Pro své antibakteriální vlastnosti našel uplatnění i propolis. V České republice produkovaný med dosahuje v souladu se základními pravidly ošetřování včelstev a zpracování medu významně lepší kvality než udává vyhláška č. 76/2003 Sb., oddíl 2 Med, popřípadě směrnice Rady (ES) 2001/110. Většina produkce odpovídá vyšší kvalitě, kterou deklaruje norma Českého svazu včelařů, o. s. (dále jen ČSV) č. 1/1999 Český med. Fyzikální a chemické požadavky se v rámci této normy hodnotí dle metod „Harmonised methods of the European Honey Commission, 1997“. Certifikáty specifických vlastností:

jsou vydávány podle normy jakosti ČSV 1/1999 Český med, v platném znění. V České republice stále přetrvává převaha drobných včelařů, chovajících do 15 včelstev. Tato skutečnost napomáhá optimálním způsobem zajistit rovnoměrné opylování krajiny a současně dává ideální předpoklady pro produkci regionálních potravin a možnosti regionální nabídky včelích produktů na celém území ČR. Současně je tato struktura cennou zárukou stability oboru jako celku s nejvíce flexibilním chováním podmíněným zvýšenou odolností vůči změnám v ekonomických podmínkách trhu, které menší včelařské jednotky bez přímé ekonomické závislosti na oboru mohou lépe překonávat.

Důležitá je i současná existence 107 (rok 2015) větších včelařských provozů v ČR tj. se včelstvy nad 150, které jsou regionálními centry propagace pokrokových metod a racionalizace ve včelařství, a současně se pořádáním vzdělávacích kurzů podílejí i na zlepšování úrovně chovu u drobných chovatelů včel, pro které svými přidruženými aktivitami zajišťují výrobu včelařských pomůcek, ale i odbyt části jejich produkce, kterou nedokážou sami uvést na trh. To vytváří bázi pro globální rozvoj včelařství v ČR. Zároveň větší včelařské provoz, včetně několika velkoprovozů, mají kvalitnější technické vybavení a používají i modernější technologie v ošetřování včelstev, z nichž některé přebírají včelaři s menšími počty včelstev, kteří tak současně vytvářejí základnu pro budoucí růst provozů komerčního charakteru, potřebných pro rozvoj progresivních metod v českém včelařství.

Rizikovým faktorem stále zůstává věková struktura chovatelů včel, proto je kladen tak velký důraz na práci s mládeží. Významnou roli ve včelařství v České republice dlouhodobě zaujímá Výzkumný ústav včelařský v Dole, s.r.o. Ten se kromě dalších aktivit zabývá výzkumem v oblasti nemocí včel, genetikou, šlechtěním, uchováváním genových zdrojů, řeší chemii včelích produktů, otázky toxikologie agrochemikálií, včelařskou technologii, botaniku a opylování a v neposlední řadě i biologii a chov čmeláků. Veřejnost je s výsledky seznámována formou jak odborných publikací, metodických pokynů, tak články v časopisech. Pořádají se zde přednášky a kurzy pro včelaře, žáky základních, středních i vysokých škol i pro širokou veřejnost. Výzkumný ústav včelařský, s.r.o. má akreditovanou zkušební laboratoř, která byla ředitelem Státní veterinární správy současně jmenována Referenční laboratoří pro náklady včel.

Silnou stránkou oboru je vysoký stupeň organizovanosti českých včelařů v jednotlivých základních a okresních organizacích ČSV, o. s. a ostatních spolicích. Odborná úroveň včelařů je zajišťována systémem vzdělávání prostřednictvím vzdělávacích přednášek kurzů a seminářů, vedených zkušenými lektory. Včelařské vzdělávání s možností získání profesní kvalifikace má v České republice dlouholetou tradici. Vzdělávání dospělých a mládeže a výchova nových učitelů včelařství se uskutečňuje prostřednictvím Středního odborného učiliště včelařského – Včelařského vzdělávacího centra, o.p.s., (SOUV-VVC) v Nasavrkách. SOUV-VVC je zařízení založené společně Ministerstvem zemědělství a Českým svazem včelařů, o. s., a je hlavním vzdělávacím zařízením poskytujícím celostátně komplexní teoretickou a praktickou výuku ve včelařství formou dálkového studia. Tato včelařská škola je též významným příjemcem evropských dotací pro zajištění výuky včelařů. Jedním z dalších významných center

včelařského vzdělávání v České republice s akreditovaným učebním oborem Včelař je SOU Blatná, jehož zřizovatelem je Jihočeský kraj. Toto učiliště zajišťuje komplexní teoretickou a praktickou výuku ve včelařství, ve které je garantem výuky Pracovní společnost nástavkových včelařů CZ. Další školy, které otevřely obor Včelař, je např. Střední lesnická škola Žlutice, Střední škola hospodářská a lesnická ve Frýdlantu nabízí studentům obor chovatel včel Střední škola zahradnická a zemědělská Antonína Emanuela Komerse v Děčín – Libverda, přisp. organizace, výuku včelařství poskytuje jako součást oborů zahradnictví a veterinářství. Současně je v rámci školy vytvořen včelařský kroužek. Střední lesnická škola v Hranicích zajišťuje včelařské vzdělávání prostřednictvím včelařského kroužku, který je vedený pod Základní organizací ČSV, z., s, Hranice.

Z vysokých škol zaujímá stěžejní roli ve vzdělávání Mendelova univerzita v Brně, ve které má včelařství vlastní oddělení v rámci Ústavu zoologie, rybářství, hydrobiologie a včelařství. Česká zemědělská univerzita v Praze je pak garantem předmětu Včelařství na katedře zoologie a rybářství Fakulty agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů a Jihočeská univerzita, Katedra rostlinné výroby a agroekologie Zemědělské fakulty nabízí jednosemestrální volitelný předmět „Včelařství“.

Výsledky výzkumu a aktuální informace jsou široké včelařské veřejnosti prezentovány rovněž prostřednictvím časopisu Včelařství (vydavatel ČSV, o. s.) a časopisu Moderní včelař (vydavatel PSNV-CZ, o. s.). Časopis Včelařství je interní odborný časopis určený členům ČSV, o. s., a je distribuován pro všech 52 184 (k 31. 12. 2015) členů této organizace.

Časopis Moderní včelař vychází v celkovém nákladu 8 000 výtisků, včetně Slovenska, a je volně prodejný. Podpora včelařství je i v dnešní době potřebná z mnoha společenských

hledisek. Významné hodnoty z ekonomického hlediska přináší opylovací činnost včel. Včela medonosná je nejvýznamnějším opylovačem. Zvláště v zemědělství je opylování zemědělských entomofilních plodin zásadní, a to především za účelem zajištění hospodářské produkce a ve vztahu k přírodním ekosystémům je zárukou zachování biodiverzity krajiny. Včelařství je významným zdrojem biologicky hodnotných potravin – medu, farmakologicky významných antimikrobiálních látek – propolisu, látek biostimulujících imunitní systém – pylu, mateří kašičky, jedu i technicky významných látek – vosku, nalézajícího uplatnění v různých průmyslových odvětvích i ve farmacii.

Včely mohou sloužit i k indikaci a monitorování stavu životního prostředí vzhledem k velké citlivosti k některým škodlivinám jako je arsen, pesticidy nebo radiace. Podaří-li se zachovat současnou úroveň českého včelařství a tento obor přizpůsobovat novým společensko-ekonomickým požadavkům, dokáže plnit veškeré funkce i spolupůsobit při zajištění potravinové bezpečnosti ČR v oblasti produkce řady zemědělských komodit závislých na opylování i všech včelích produktů, tak jak je tomu dosud. Česká republika je rozložením včelstev celoplošně relativně dobře pokryta. Hustota „zavčelení“ se pohybuje v průměru okolo 7 včelstev na 1 hektar. V českém včelařství výrazně převažují zájmoví chovatelé včel, které lze zařadit do skupiny drobných chovatelů. V neposlední řadě je české včelařství podporováno i v národních právních předpisech jako je např. oblast veterinární péče. Státní veterinární správa připravuje návrh vyhlášky „O veterinárních požadavcích na chov včel a včelstev a o opatřeních pro předcházení a zdolávání některých nebezpečných nálezů včel“ tzv. „včelí vyhláška“. Hlavním motivem pro vytvoření tohoto nového legislativního předpisu v oblasti chovu a ochrany včel je skutečnost, že nálezová problematika u včel je velmi specifická a odlišná od jiných druhů hospodářských i volně žijících zvířat.

Stavy včelstev a počty včelařů v České republice od roku 2005

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet včelstev celkem	551 681	525 560	520 084	461 086	497 946	528 186	565 419	540 705	553 040	603 392	576 783
Včelařů s 1–15 včelstvy	39 315	38 802	38 197	37 145	36 689	36 471	37 130	37 990	38 389	39 124	39 683
Včelařů s 16–30 včelstvy	6 442	6 087	5 994	5 140	5 503	6 001	6 468	6 030	6 185	6 648	6 571
Včelařů s 31–150 včelstvy	2 661	2 496	2 442	2 133	2 435	2 721	3 005	2 747	2 825	3 155	3 125
Včelařů nad 150 včelstev	81	83	90	83	97	100	120	110	106	118	107
Včelařů mimo ČSV	1 325	1 210	1 243	1 103	1 265	1 280	1 331	1 255	1 365	1 460	1 611
Včelařů celkem	49 824	48 678	47 966	45 604	46 033	46 573	48 057	48 132	48 870	53 447	49 486
Ø počet včelstev na včelaře	11,07	10,80	10,84	10,11	10,82	11,34	11,77	11,23	11,32	11,29	12

Zdroj: ČSV

Zhodnocení stávajícího stavu v oblasti dotační politiky EU

Aplikací nařízení rady (ES) č. 797/2004 a nařízení Evropského parlamentu (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007, a nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 2015/1366 ze dne 11. května 2015, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o podporu včelařství, a prováděcím nařízením Komise (EU) č. 2015/1368 ze dne 6. srpna 2015, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o podporu v odvětví včelařství.

Projevil se výrazně větším zájmem chovatelů včel o modernizaci zařízení pro získávání a zpracování včelích produktů. Kladný vliv využití nařízení je zvláště patrný na obnově speci-

alizovaných včelařských zařízení. Dále pak mohou chovatelé včel zvyšovat svou kvalifikaci prostřednictvím přednášek, kurzů a seminářů. Trvale je hodnocena úroveň odborných akcí, včetně odborné i pedagogické kvality lektorů na všech úrovních včelařského vzdělávání.

Díky aplikaci některých opatření z citovaných nařízení stále stoupají počty obnovených včelstev, která jsou osazena matkami vysoké genetické hodnoty. Tyto dodávají širokému okruhu včelařů šlechtitelské chovy včelích matek. V České republice je k provádění opatření podle Českého včelařského programu vydáno nařízení vlády č. 197/2005 Sb., o stanovení podmínek poskytnutí dotace na provádění opatření ke zlepšení obecných podmínek pro produkci včelařských produktů a jejich uvádění na trh, které je pravidelně pro každé programovací období novelizováno. Rok 2015 byl přípravou nového Českého včelařského programu 2017–2019. V roce 2016 končí tříleté programovací období 2014 až 2016.

Přehled o čerpání dotací dle nařízení Rady (ES) č. 797/2004 a dle nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 v letech 2005–2015.

Opatření	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
technická pomoc tis. Kč	1 939	7 040	10 862	24 167	26 792	24 030	34 460	36 897	35 629	34 307	26 877
boj proti varoaze tis. Kč	4 882	9 267	10 522	13 816	10 198	11 448	11 112	15 949	18 932	17 238	27 513
racionalizace kočování tis. Kč	1 480	3 108	4 287	7 844	10 765	11 503	5 016	4 478	3 867	2 259	2 159
rozbory medu tis. Kč	113	324	550	505	471	503	1 836	937	494	678	712
obnova včelstev tis. Kč	4 734	5 778	6 213	8 526	8 705	8 903	8 804	8 159	7 286	9 465	7 414
celk. čerpání v tis. Kč	13 148	25 518	32 434	54 859	56 931	56 387	61 231	66 420	66 208	63 947	64 675
možnost čerpání v Kč	30 480	38 600	45 720	54 860	56 962	56 389	62 653	66 421	66 212	63 947	64 677
čerpání v %	43,14	66,11	70,94	100,00	99,95	100,00	97,73	100,00	99,99	100,00	100,00

Zdroj: SZIF

Další podpory do včelařství

Na základě § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, byla poskytnuta chovatelům včel v roce podpora z národních zdrojů 1. D. – „Podpora včelařství“ směřovaná na zabezpečení opylování zemědělských hmyzosnubných rostlin. V roce 2014 bylo v rámci této podpory na 602 910 včelstev vyplaceno 80 mil. Kč, což představovalo skutečně vyplacenou finanční částku na včelstvo ve výši 126 Kč. V roce 2015 bylo v rámci této podpory na 592 442 včelstev vyplaceno 80 mil., což představovalo skutečně vyplacenou finanční částku na včelstvo 128 Kč.

Včelařství v ČR je podporováno i prostřednictvím státní dotační politiky vůči nestátním neziskovým organizacím. Včelařským spolkům jsou poskytovány finanční prostředky podle „Zásad vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu

ČR nestátním neziskovým organizacím ústředními organizacemi státní správy“, a to na základě předloženého projektu, který je v rámci výběrového řízení posuzován. V roce 2015 byla poskytnuta částka ČSV, z. s., ve výši 21 200 000 Kč, Včelí stráž při ČSV, z. s., 100 000 Kč, Mendelově společnosti pro včelařský výzkum, a. s., 150 000 Kč, Spolku pro rozvoj včelařství MÁJA 100 000 Kč, Pracovní společnosti nástavkových včelařů CZ, z. s., 400 000 Kč.

V ČR existuje díky aktivním opatřením zahrnutým do Českého včelařského programu příznivá situace nejen v oblasti zdravotního stavu včelstev, ale i využití cílené průhledné a kontrolovatelné administrace veškerých finančních příspěvků. S ohledem na celosvětově ojedinělou organizovanost českých včelařů (v Českém svazu včelařů, z. s., je 97% chovatelů včel), je příznivá situace nejen v oblasti zvládnutí zdravotního stavu včelstev, ale i ve využití svazu k cílené,

průhledné a kontrolovatelné distribuci některých finančních příspěvků.

Koně

Česká republika patří mezi země s tradičním chovem koní. Chov koní, ačkoli plní i jiné funkce než chov ostatních hos-

podářských zvířat, spadá jednoznačně do oblasti zemědělské výroby. Podle plemenářského zákona č. 154/2000 Sb., je kůň nadále hospodářským zvířetem.

Obliba chovu koní v české společnosti trvá a počet koní, který od roku 1996 každoročně zvyšuje.

Počet koní registrovaných v ústřední evidenci

Období	Počet kusů
2004	49 512
2005	54 956
2006	59 165
2007	63 196
2008	66 671
2009	71 223
2010	73 932
2011	76 365
2012	79 473
2013	81 124
2014	82 105
2015	84 703

Pozn.: k 31. 12. daného roku

V posledních letech ale dochází vlivem nepříznivé ekonomické situace ke stagnaci chovu, ke snížení počtu reprodukčně využívaných klisen a tím i narozených hříbat. Nejrozšířenějším plemenem je český teplokrevník. Dalšími početnými plemeny koní chovanými v ČR jsou anglický plnokrevník, slovenský teplokrevník, velšská plemena pony a kob, Quarter Horse, českomoravský belgický kůň, hafling, klusák, starokladrubský kůň, norik, Paint Horse, huculský kůň, slezský norik a další.

Speciální úlohu v chovu koní plní tři státní příspěvkové organizace, a to Národní hřebčín Kladruhy nad Labem, Zemský hřebčinec Písek a Zemský hřebčinec Tlumačov.

Plemenářská práce byla před rokem 1989 řízena Státním plemenářským podnikem. V roce 1991 přešla většina pravomocí v řízení šlechtitelské práce ze státu na chovatelské svazy. V oblasti šlechtění je v ČR v současné době činných 13 uznaných chovatelských sdružení, která realizují své šlechtitelské programy celkem pro 22 plemen koní. Nejvíce plemen, celkem deset, zastupuje Asociace svazů chovatelů koní ČR, o.s., která je také chovatelským sdružením, které zastupuje nejvíce chovatelů koní.

Českými plemeny jsou starokladrubský kůň, český teplokrevník, českomoravský belgický kůň, slezský norik, český sportovní pony, moravský teplokrevník a kůň Kinský. Z toho jsou starokladrubský kůň, českomoravský belgický kůň a slezský norik zařazeni do Národního programu konzervace a využívání genetických zdrojů zvířat významných pro výži-

vu a zemědělství. K těmto speciálně chráněným plemenům náleží ještě populace huculského koně, jehož významná část je chována právě v ČR.

Zootechnickým unikátem a součástí národního kulturního dědictví ČR je kůň starokladrubský. Již přes 4 století je chován v hřebčíně v Kladruzech n. L., který je považován za jeden z nejstarších velkých dosud fungujících hřebčinů na světě. Jedná se o plemeno vyšlechtěné k ceremoniálním účelům rakouského císařského dvora. Světovým unikátem je skutečnost, že vedle historického areálu hřebčína bylo zařazeno mezi národní kulturní památky i kmenové chovné stádo starokladrubských koní chované v hřebčíně.

Od roku 2010 je za národní kulturní památku prohlášen i Zemský hřebčinec v Písku a od roku 2011 je základní objekt Zemského hřebčince Tlumačov, s.p.o. kulturní památkou.

Podpory

Cílem podpor pro chovatele koní je jednak zachování původních málopočetných populací plemen koní, která byla zařazena do tzv. genetických zdrojů a jednak zlepšování genetického potenciálu koní a tím zvýšení konkurenceschopnosti českých chovatelů.

Po vstupu ČR do EU byly zachovány stávající podpory poskytované formou dotací na základě podpůrných programů stanovených podle § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství vydávané každoročně v samostatných „Zásadách“

včetně podpor poskytovaných na genetické zdroje. Mezi významné národní dotační programy na podporu chovu koní patří program 2.A. Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat. Jedná se o dotace na vedení plemenných knih, na Kritérium mladých koní, na zajištění kontroly užitkovosti a kontroly dědičnosti anglického plnokrevníka a klusáka formou dostihů, na zkoušky výkonnosti klisen, na zajištění plemenitby formou inseminace, na testování a posuzování hřebečků v testacích odchovných. Dále je možnost čerpat národní dotace prostřednictvím podpor nestátních neziskových organizací.

Veškeré informace včetně Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování státních dotací, jsou zveřejněny na webových stránkách ministerstva: www.eagri.cz – Dotace – Národní dotace.

Ekologické zemědělství

Statistické údaje k 31. 12. 2015

Historie ekologického zemědělství (dále jen „EZ“) se v ČR datuje od roku 1990, kdy byly registrovány první 3 ekologické farmy. Ke konci roku 2015 bylo do systému EZ zaregistrováno již více než 4 000 certifikovaných ekologických farem, které obhospodařují výměru téměř půl milionu ha zemědělské půdy, což představuje skoro 12% podíl z celko-

Chov koní je spojen také s některými podporami z rozpočtu EU, zejména tzv. LFA a agroenvi opatřeními Programu rozvoje venkova, kdy je podpořena údržba trvalých travních porostů pastvou koní.

Označování a evidence

Podle plemenářského zákona č. 154/2000 Sb., je každý chovatel koně povinen zajistit označení a zaregistrování koně do ústřední evidence. Od 1. 1. 2005 musí každého koně doprovázet identifikační dokument – průkaz koně, který vydává osoba pověřená vedením ústřední evidence. Od 1. 7. 2009 je podle evropské legislativy povinné označování koní čipováním. U koní plemen starokladubský kůň, lipický kůň, Shagya-arab, norik, slezský norik, českomoravský belgický kůň a moravský teplokrevník lze čipování nahradit označením výžehem podle příslušného řádu plemenné knihy.

vé výměry zemědělské půdy v České republice. Každoročně se také rozrůstá segment výrobců biopotravin, jejichž počet k 31. 12. 2015 dosahoval 542. Registrováno je také například 13 ekologických včelařů. Konkrétní čísla ukazuje tabulka, která obsahuje rovněž srovnání s předchozím rokem.

Srovnání základních statistických ukazatelů EZ

	31. 12. 2014	31. 12. 2015
Počet výrobců biopotravin	506	542
Počet ekofarem	3 866	4 086
Výměra zemědělské půdy v ekologickém zemědělství (ha)	494 635	496 681
Podíl ekologického zemědělství na celkové výměře zemědělské půdy (%)	11,73	11,79
Výměra orné půdy (ha)	56 555	66 548
Výměra trvalých travních porostů (ha)	413 213	407 448
Výměra trvalých kultur (sady) (ha)	6 682	4 590
Výměra trvalých kultur (vinice) (ha)	1 015	939
Výměra trvalých kultur (chmelnice) (ha)	11	11
Ostatní plochy (ha)	17 159	17 145

Z údajů vyplývá, že došlo k meziročnímu nárůstu ekologických farem i výměry ekologicky obhospodařované půdy, a naopak k výraznějšímu poklesu rozlohy plochy ekologických sadů, což bylo zapříčiněno především spuštěním nového programovacího období Programu rozvoje venkova v letech 2014–2020 v opatření Ekologické zemědělství, v kterém došlo ke zpřísnění podmínek pro dotace na ekologické sady, což způsobilo jejich pokles, resp. část sadů přešla pod jinou trvalou kulturu.

Mezi hlavní priority v oblasti ekologického zemědělství patří rozvoj domácího trhu s biopotravinami, jako pozitivní lze tedy vyhodnotit každoroční nárůst počtu výrobců biopo-

travin. K nejčastěji provozovaným činnostem patří již dlouhodobě zpracování masa a masných výrobků, zpracování a konzervování ovoce a zeleniny a výroba mléčných výrobků.

Výraznější meziroční nárůst rozlohy orné půdy je způsoben chybným zadáváním některých ploch v LPIS mezi lety 2014–2015, kde byly v tomto období postupně transformovány půdní bloky se zatrávněnou ornou půdou z kultury „trvalý travní porost“ do nové samostatné kultury „travní porost na orné půdě“. Díky kontinuálně probíhající revizi dat v Registru ekologických podnikatelů se rovněž data uvedená k 31. 12. 2014 mohou lišit od údajů k totožnému dni publikovaných v loňském roce.

Akční plán pro rozvoj ekologického zemědělství

Akční plán pro ekologické zemědělství je dlouhodobě hlavním strategickým dokumentem v oblasti rozvoje ekologického zemědělství a produkce biopotravin. Připravován je Ministerstvem zemědělství v úzké spolupráci s nevládními organizacemi. V současné době je v platnosti v pořadí již třetí akční plán EZ. Aktuální **Akční plán ČR pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2016–2020** byl schválen vládou 20. 11. 2015 a jedná se o vůbec první akční plán EZ schválený vládou, což poskytuje lepší základ pro systémovou snahu o jeho realizaci. Hlavními strategickými cíli a prioritními oblastmi aktuálního akčního plánu je *zvýšení ekonomické životaschopnosti ekofare* (prostřednictvím zvýšení efektivity produkce a zlepšení odbytu bioproduktů, včetně správného nastavení podpor), *zvýšení podílu domácích biopotravin na trhu* (prostřednictvím zvýšení efektivity výroby a zlepšení odbytu biopotravin), *zvýšení spotřeby biopotravin, a to zejména domácích* (prostřednictvím zvýšení důvěry spotřebitelů za pomoci osvěty a propagace), *zvýšení povědomí o přínosech EZ pro životní prostředí a welfare zvířat* (prostřednictvím hodnocení vlivu EZ na životní prostředí a welfare zvířat a zveřejňování výsledků), a *zvýšení využití poznatků výzkumu a inovací* (v oblasti produkce bioproduktů, poskytování veřejných statků či modernizace výroby biopotravin). Co se týče kvantifikace těchto strategických cílů, stanoveno

je zvýšení hodnoty produkce ekofare o 15 % (dle metodiky FADN), zvýšení podílu českých biopotravin na 60 % na trhu s biopotravinami, dosažení 3% podílu biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů, zvýšení důvěry spotřebitelů – vyjádřeno zvýšením průměrných výdajů za biopotraviny na 600 Kč na obyvatele za rok, zvýšení reálného přínosu EZ pro životní prostředí a pohodu zvířat, resp. dosažení 15% podílu ekologických ploch na celkové rozloze zemědělské půdy v ČR, dosažení 20% podílu orné půdy na celkové výměře půdy v EZ a zajištění financování výzkumu a poradenství v EZ v rozsahu odpovídajícím podílu ploch EZ na celkové zemědělské půdě (15 %).

Loňským rokem skončila platnost Akčního plánu ČR pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2011–2015. Tento akční plán byl 14. 12. 2010 vzat vládou ČR na vědomí a jeho hlavním cílem bylo dosažení 15% podílu ekologického zemědělství do roku 2015, v oblasti produkce biopotravin bylo cílem dosáhnout 3% podíl biopotravin na celkovém množství zpracovaných potravin a zvýšit podíl českých biopotravin na 60 % na trhu s biopotravinami.

Jak napovídají výše uvedené kvantifikované cíle aktuálního akčního plánu, těchto cílů se do roku 2015 nepodařilo dosáhnout. Hodnocení úspěšnosti Akčního plánu ČR pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2011–2015 shrnuje následující tabulka.

Hlavní měřitelné cíle a stav jejich plnění

Měřitelný cíl	cíl AP (k 31. 12. 2015)	Stav plnění
Podíl EZ	15%	11,8% (k 31. 12. 2015)
Podíl biopotravin na trhu s potravinami	3%	0,72% (k 31. 12. 2014)
Podíl českých biopotravin na trh s biopotravinami	60%	57% (k 31. 12. 2014)

Kontrolní organizace ekologického zemědělství

Všechny subjekty registrované v systému ekologického zemědělství jsou nad rámec komplexního systému křížových kontrol státních orgánů podrobeny pravidelné každoroční kontrole jednou z akreditovaných soukromých kontrolních organizací, s níž má daný subjekt uzavřenu smlouvu o kontrole. V současné době jsou pověřeny výkonem kontroly a certifikace v ekologickém zemědělství 4 akreditované kontrolní organizace (KEZ o.p.s., ABCERT AG, BIOKONT CZ, s.r.o. a Bureau Veritas Czech Republic, s.r.o.). Všechny tyto kontrolní organizace musí plnit podmínky normy ČSN EN 45011 (závazná norma pro kontrolní a certifikační postupy), inspektoři provádějící kontrolu musí mít dostatečné vzdělání a praxi, organizace musí mít dostatečné technické a materiální vybavení. Bližší informace je možné nalézt na webu MZe.

Všechny kontrolní organizace – inspektoři i jejich samotné ústředí – jsou podrobeny superviznímu dozoru MZe.

Finanční podpora ekologického zemědělství ze strany státu

Dotace jsou ekologickým zemědělcům vypláceny od roku 1998 formou dotací na plochu zařazenou do ekologického zemědělství nebo přechodného období. Od roku 2007 bylo vyplácení podpory ekologickým zemědělcům na plochu zajištěno v rámci Programu rozvoje venkova (dále jen „PRV“)

pro roky 2007–2013, kde bylo ekologické zemědělství jedním z tzv. agroenvironmentálních opatření v rámci Osy II PRV.

V roce 2015 bylo spuštěno nové programovací období PRV na roky 2014–2020, kde je podpora EZ realizována v rámci samostatného opatření. Cílem opatření EZ je podporovat systémy hospodaření šetrné k životnímu prostředí – posílit prevenci degradace půdy, zachovat a obnovit cenná stanoviště na zemědělské půdě z hlediska druhové rozmanitosti a zvýšit ekologickou stabilitu a estetickou hodnotu krajiny.

Předmětem dotace je zemědělská půda obhospodařovaná v režimu přechodného období nebo ekologického zemědělství s druhem zemědělské kultury trvalý travní porost, standardní orná půda, travní porost na orné půdě, úhor na orné půdě, trvalá kultura ovocný sad, vinice a chmelnice a jiná trvalá kultura – krajinotvorný sad. V novém programovacím období je podpora směřována pouze pro ekofarmy, které nehospodaří souběžně v režimu konvenční produkce na zemědělské půdě v případě kultur, které jsou způsobilé pro dotaci na ekologické zemědělství. Pro hospodaření na jednotlivých kulturách jsou stanoveny dílčí podmínky vč. mj. minimálního zatížení hospodářskými zvířaty na travních porostech. Finanční alokace pro celé programové období je 340 713 064 EUR (cca 9,2 mld. Kč). V následující tabulce je zobrazen přehled výše podpor pro jednotlivé kultury.

Výše podpory v rámci opatření Ekologické zemědělství PRV

Druh zemědělské kultury	Hospodaření/dotace	Výše sazby* (EUR/ha)	
		Přechodné období	Ekologická produkce
Trvalý travní porost	Trvalý travní porost	84	83
Orná půda	Pěstování zeleniny nebo speciálních bylin	536	466
	Pěstování trav na semeno	265	180
	Pěstování ostatních plodin	245	180
	Travní porost	79	69
	Úhor	34	29
Trvalá kultura	Ovocný sad – intenzivní	825	779
	Ovocný sad – ostatní	424	424
	Vinice	900	845
	Chmelnice	900	845
	Jiná trvalá kultura – s ekologicky významným prvkem krajiny: ovocný sad	165	165

Níže uvedená tabulka zobrazuje přehled vyplacených finančních prostředků v rámci opatření „Ekologické zemědě-

lství“ – dotace na plochu zařazenou do ekologického zemědělství nebo přechodného období v letech 1998–2015.

Vyplacené finanční prostředky na podporu ekologického zemědělství

Rok	Vyplacené finanční prostředky
1998	48 091 000
1999	84 168 000
2000	89 101 971
2001	167 966 104
2002	210 861 131
2003	230 810 809
2004	292 200 000
2005	285 828 855
2006	304 995 064
2007	536 410 176
2008	687 594 517
2009	980 809 000
2010	1 154 028 000
2011	1 160 709 973
2012	1 245 193 855
2013	1 256 975 454
2014	1 237 100 163
2015	1 308 357 741

Propagace biopotravin, spotřebitelský průzkum

Od roku 2004 probíhá pravidelně informační akce pro spotřebitele „Září – Měsíc biopotravin.“ Hlavním cílem je především propagovat konkrétní akce, na kterých se spotřebitelé mohou setkat s ekologickými farmáři, výrobci biopotravin a ochutnat jejich produkty. Jedná se o obvyčejné o dny otevřených dveří na ekologických farmách a u výrobců biopotravin, biodožínky, biojarmarky nebo ochutnávky biopotravin. Podporován je tak nákup lokálních (regionálních) biopotravin. I v roce 2015 byl při většině akcí pořádaných v rámci Měsíce biopotravin přítomen stánek se zaměstnanci MZe, kteří informovali veřejnost o EZ, o kampani na podporu biopotravin a prezentovalo biovýrobky a publikace týkající se EZ. Konkrétní informace o všech konaných akcích je každoročně možné nalézt na webových stránkách www.mesicbiopotravin.cz.

Mottem loňského ročníku byl slogan „V souladu s přírodou“ s podtitulem „Příroda by kupovala bio“, který měl za cíl zdůraznit environmentální přínosy ekologického zemědělství. Vedle produkce biopotravin vysoké kvality bez reziduí nepovolených látek a vysokých standardů pro pohodu chovaných zvířat je šetrnost ekologické produkce k přírodě a životnímu prostředí nejdůležitější motivací spotřebitelů pro jejich nákup. Ekologické zemědělství přináší pro životní prostředí celé spektrum benefitů, od ochrany půdy a udržení její dlouhodobé a trvale udržitelné úrodnosti a zamezení eroze, po ochranu a zvýšení původní biodiverzity v krajině, a v neposlední řadě udržení vody v krajině.

Podle výsledků spotřebitelského průzkumu ze září 2014 kupuje biopotraviny již 41 % spotřebitelů. Hlavním důvodem k nákupu je skutečnost, že jsou biopotraviny zdravé a chutné a jejich produkce je šetrná k životnímu prostředí. Naopak hlavní překážkou k nákupu biopotravin je pro většinu spotřebitelů jejich vyšší cena. Hlavním důvodem, proč jsou biopotraviny dražší než klasické potraviny, je fakt, že se biopotraviny vyrábějí v menších objemech a zvyšují se tak náklady na jednotku produkce. Pokud se ale biopotraviny vyrábějí v dostatečných objemech, cenový rozdíl se snižuje, případně není žádný. Například u biojogurtů je jejich cena srovnatelná s cenou klasických jogurtů stejné kategorie. Stejně tak se cena biomléka přibližuje ceně klasického mléka. Mezi cenově dostupné a tudíž nejtypičtější druhy biopotravin na českém trhu patří další mléčné výrobky, především sýry, a dále dětská výživa nebo pečivo.

Národní logo, kterým se označují biopotraviny, zná 75 % spotřebitelů, evropské biologo zná 25 % spotřebitelů. Značka BIO na obalu biopotravin je tak osvědčenou zárukou kvality biopotravin, které mohou spotřebitelé důvěřovat. Tuto značku si nemůže dát na svůj výrobek každý, produkce biopotravin má svá jasně daná pravidla. Každý ekologický zemědělec, nebo výrobce biopotravin musí být registrován na Ministerstvu zemědělství a podléhá pravidelné kontrole dodržování pravidel.

Podpora vzdělávání

V rámci Ročního vzdělávacího plánu MZe každoročně finančně podporuje konání mezinárodní konference „Evropská letní akademie ekologického zemědělství“ (v roce 2015 podpořena MZe ve výši 80 000 Kč) a vzdělávání zaměstnan-

ců a inspektorů pověřených kontrolních organizací (podpora MZe v roce 2015 ve výši 60 000 Kč).

Podobně jako v roce 2014, tak i v roce 2015 MZe finančně podpořilo pořádání vzdělávacích seminářů pro ekologické pěstitele, v roce 2014 se série vzdělávacích seminářů týkala ekologického ovocnářství, v roce 2015 potom opětovně ekologického ovocnářství, ale navíc také polních plodin a zeleniny.

Trh a obchod s biopotravinami

V roce 2015 bylo evidováno 542 výrobců biopotravin, 409 distributorů biopotravin, a z toho je 139 dovozců do třetích zemí a 70 vývozců ze třetích zemí.

Bližší údaje se jsou k dispozici s ročním zpožděním. Mezi zajímavé statistiky za rok 2014 patří;

Celkový obrat s biopotravinami českých subjektů včetně vývozu dosáhl asi 3,2 mld. Kč. Spotřeba biopotravin v ČR (včetně dovozu činila 2,02 mld. Kč. Průměrná roční spotřeba na obyvatele zůstává pod hranicí 200 Kč a podíl biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů na úrovni 0,72 %.

Nejvíce biopotravin nakupují čeští spotřebitelé v maloobchodních řetězcích tj. supermarketech, hypermarketech a drogeriích (57,4 %), na druhém místě pak v prodejnách zdravé výživy a biopotravin (24,8 %). Podíl přímého prodeje ze dvora i od výrobců a distributorů zaznamenal opět nárůst a činil více než 10 % (oproti 9 % v roce 2013 a 5,9 % v roce 2012). Přes 3 % biopotravin se nakoupilo v lékárnách. Trvale dochází ke zvýšení uplatnění prostřednictvím gastronomických zařízení a provozoven veřejného stravování (2,9 %). Na nejnižší úrovni uplatnění bioproduktů byl prodej prostřednictvím nezávislých prodejen potravin (1,7 %).

Nejprodávanejší kategorií jsou dlouhodobě „Ostatní zpracované potraviny“, které tvoří 33% podíl, z něhož polovinu představují hotové pokrmy včetně dětských výživ a ostatní zpracované biopotraviny jinde neuvedené. Následuje kategorie „Mléko a mléčné výrobky“ (22 %) a dále „Ovoce a zelenina“ (14 % včetně ovocných a zeleninových šťáv).

Biopotraviny z dovozu (při zahrnutí jen finálních biopotravin) se na maloobchodním obratu v roce 2014 podílely 43 % (46 % v roce 2013).

Co se týče distribuce, čeští výrobci vyvezli do zahraničí biopotraviny za přibližně 906 mil. Kč. Vývoz biopotravin z ČR trvale roste a směřuje převážně do zemí EU (98 %), přičemž největší objem biopotravin (304 mil. Kč) byl vyvezen do ostatních zemí EU nesousedících s ČR a dále pak do Rakouska (232 mil. Kč) a Německa (228 mil. Kč). Přitom však většina výrobců biopotravin (77 %) uplatnila své výrobky výhradně či v převážné většině na českém trhu.

Největším odbytištěm mezi distributory je český trh (celkem odbytováno 62,5 % objemu distribuovaných biopotravin v hodnotě 436 mil. Kč oproti roku 2013, kdy šlo o 70 % objemu a 319 mil. Kč).

V biokvalitě je možné koupit už prakticky všechny potraviny – ovoce, zeleninu, maso a uzeniny, mléko a mléčné výrobky,

mouku, vejce, ale i kečup, olej, čokoládu, víno, kávu nebo čaj. Nejprodávanejší je dětská výživa - tvoří téměř čtvrtinu všech prodaných biopotravin. Do kategorie spadají nejen přesnídávky nebo náhradní mléčná výživa, ale i kaše, maso, zeleninové příkrmy, nápoje, sušenky či oplatky. Bioprodukty jsou dostupné pro každého – prodávají se ve specializovaných i běžných prodejnách potravin, ale také v řetězcích, lékárnách, v drogeriích nebo na internetu.

Spolupráce s nevládními organizacemi

MZe spolupracuje v oblasti ekologického zemědělství tradičně zejména se svazem ekologických zemědělců PRO-BIO a také s kontrolními organizacemi ekologického zemědělství. Dalšími významnými organizacemi v této oblasti jsou Bioinstitut o.p.s. a PRO-BIO Liga ochrany spotřebitele. MZe

podporuje EZ také prostřednictvím dotací nestátním neziskovým organizacím.

V roce 2009 vznikla Česká technologická platforma pro ekologické zemědělství, která sdružuje zástupce univerzit, výzkumných ústavů, ekologických zemědělců i spotřebitelů. Platforma byla založena za účelem sjednocení a propojení aktivit široké škály zainteresovaných aktérů v oblasti ekologického zemědělství a produkce biopotravin. Hlavním cílem platformy je budovat a zajišťovat rozvoj znalostního systému v oblasti ekologického zemědělství a produkce biopotravin s důrazem na přenos poznatků ve všech klíčových oblastech sektoru. Činnost platformy podpořilo MZe v roce 2015 částkou 1 250 000 Kč. Bližší informace o činnosti platformy lze nalézt na webu www.ctpez.cz.

Biopaliva

Výrobní kapacity, povinnost snižování emisí skleníkových plynů (GHG) z pohonných hmot a související legislativa

Výrobní kapacity

Jmenovité produkční kapacity na výrobu FAME/MEŘO zůstaly v roce 2015 na stejné úrovni jako v minulých letech.

Současné výrobní kapacity FAME/MEŘO v ČR (využití 330 dní za rok v třísměnném provozu)

Název společnosti	Rok zahájení nebo znovuzahájení výroby ^{a)}	Roční produkční kapacita FAME/MEŘO (t)	Rozhodující použitá surovina
AGROPODNIK, a.s. Jihlava	2004	70 000	řepka olejka
Oleo Chemical, a.s. Liberec	2009	70 000	odpadní rostlinné oleje a živočišné tuky, řepkový olej
Primagra, a.s. Milín	2007	35 000	řepka olejka
Preol, a.s. Lovosice	2009	120 000	řepka olejka
Kratolia Trade, a.s. Ústí nad Labem	2013 ^{a)}	100 000	odpadní rostlinné oleje a živočišné tuky, řepkový olej
Ostatní	–	15 000	řepka olejka
CELKEM	–	410 000	–

Pramen: MZe

Výrobu certifikovaného FAME/MEŘO v roce 2015 zajišťovaly pouze společnosti Preol, a.s. Lovosice a Primagra, a.s. Milín. Někteří z ostatních provozů buď výrobu přerušili, nebo se zaměřili na dílčí činnosti, jako je lisování řepky olejky, prodej řepkového oleje a surových FAME. Někteří další výrobci zajišťovali výrobu směsné motorové nafty SMN B30 (ČSN 65 6508) spojenou s nákupem FAME/MEŘO a dodávkou SMN

Přehled výrobců, roční produkční kapacity a výchozí suroviny pro výrobu FAME/MEŘO s kvalitou ČSN EN 14214 v roce 2015 ukazuje tabulka:

B30 a FAME na trh s motorovými palivy v souladu s platnou legislativou.

V tabulce jsou uvedeny kapacity, rok zahájení provozu a použitá výchozí surovina pro výrobu bioethanolu jako složky automobilových benzinů nebo paliva Ethanol E85. Stejně jako v roce 2014 výrobu v roce 2015 zajišťovaly jen závody Tereos TTD, a.s. Dobruška a Ethanol Energy, a.s. Vrdy.

Bioethanolové lihovary v ČR a jejich roční kapacita-zůstává

Název společnosti	Rok zahájení výroby	Roční produkční kapacita		Základní použítá surovina
		hl	t	
Agroetanol Tereos TTD, a.s. (lihovar Dobruška)	2006	1 000 000	79 000	cukrová řepa
PLP, a.s. (lihovar Trmice)	2007	1 000 000	79 000	obiloviny, kukuřice
Ethanol Energy, a.s. (lihovar Vrdy)	2007	700 000	55 200	obiloviny, kukuřice
Korfil, a.s. (lihovar Hustopeče)	2008	1 000 000	79 000	obiloviny
CELKEM		3 700 000	292 200	

Zdroj: Svaz lihovarů ČR

Podíl bionafty (FAME, MEŘO, HVO) vyrobené v ČR ve srovnání s unijní výrobou v roce 2014 (výsledky za rok 2015 zatím ještě nejsou k dispozici) dosáhl cca 1,8 % a u bioethanolu cca 2,5 %.

Produkce FAME/MEŘO a HVO v EU v období 2007–2014 (v 1000 t)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Belgie	145	277	416	350	472	291	500	600
Dánsko	70	98	86	76	79	109	200	200
Německo	2 890	2 600	2 500	2 350	2 800	2 600	2 600	3 000
Anglie	427	282	196	154	177	246	250	350
Francie	954	1 763	2 089	1 996	1 700	1 900	1 800	1 850
Itálie	470	668	798	799	591	287	459	400
Holandsko	85	83	274	382	410	382	606	650
Rakousko	242	250	323	337	310	264	234	240
Polsko	44	170	396	371	364	592	648	692
Portugalsko	181	169	255	318	359	299	294	310
Švédsko	114	145	110	130	239	352	223	180
Slovinsko	7	8	7	21	1	6	15	0
Slovensko	46	105	103	113	127	110	105	101
Španělsko	180	221	727	841	649	472	581	750
Česká republika	82	75	155	198	210	173	182	219
Ostatní EU	–	–	–	–	548	660	712	682
EU-27	6 129	7 321	8 888	8 981	9 036	8 743	9 409	10 224
HVO	–	–	–	–	404	1 201	1 325	1 620
Celkem	6 129	7 321	8 888	8 981	9 440	9 944	10 734	11 844

Zdroj: F.O. Licht, UFOP, 2015

Výroba bioetanolu v EU v období 2009–2014 (v tis. t)

	2009	2010	2011	2012	2013 ^{*)}	2014
Francie	705	940	940	965	896	918
Německo	585	595	568	604	662	716
Benelux	171	323	525	700	765	778
Maďarsko	158	148	148	226	305	358
Anglie	54	274	69	167	216	591
Španělsko	362	366	359	296	344	354
Rakousko	136	155	167	167	173	171
Polsko	128	151	130	165	183	140
Česká republika	90	95	54	102	104	104
Ostatní EU	375	273	456	231	172	131
CELKEM	2 764	3 320	3 416	3 623	3 820	4 261

^{*)} revidováno

Zdroj: EU FAS Posts – přepočteno z litrů na tuny při hustotě bioethanolu 777,8 kg/m³

Povinnost snižování emisí GHG z pohonných hmot, související legislativa a podpora čistých biopaliv a jejich vysokoprocenných směsí s fosilními palivy

Rada EU přijala 20. 4. 2015 směrnici 2015/652, kterou se stanoví metody výpočtu a požadavky na podávání zpráv podle směrnice FQD. Tato směrnice definuje v článku 2 „emise z těžby“ jako veškeré emise GHG, k nimž dojde předtím, než se začne daná surovina zpracovávat v rafinerii nebo zpracovatelském zařízení, kde se vyrábí palivo. Dále specifikuje „základní normu pro paliva“, která vychází

z emisí GHG z fosilních paliv během jejich životního cyklu na jednotku energie v roce 2010. Intenzita emisí GHG jako základní norma pro paliva pro rok 2010 se stanovuje na 94,1 g CO_{2eq}/MJ. V tabulce se uvádí hodnoty vážené intenzity emisí GHG fosilních motorových paliv a jejich procentický podíl k základní normě pro paliva. Nemění se celkové emise GHG z referenčního fosilního paliva E_F 83,8 g CO_{2eq}/MJ, jak je definuje směrnice RED. Ty dále slouží k výpočtu úspory emisí GHG U vyvolané při používání biopaliv E_B ($U = (E_F - E_B) / E_F$).

Vážená intenzita emisí GHG fosilních motorových paliv během životního cyklu a jejich podíl k základní normě pro paliva podle směrnice Rady 2015/652

Palivo uvedené na trh	Vážená intenzita GHG během životního cyklu (g CO _{2eq} /MJ)	Úspora + / zvýšení emisí – GHG oproti základní normě pro paliva 94,1 g CO _{2eq} /MJ (%)
Benzin z konvenční ropy	93,3	+0,85
Motorová nafta nebo plynný olej z konvenční ropy	95,1	–1,06
Stlačený zemní plyn CNG	69,3	+26,3
Zkapalněný zemní plyn LPG	74,5	+20,8
Zkapalněný ropný plyn LPG	73,6	+21,8

Koncem dubna 2015 schválil Evropský parlament (EP) téměř tři roky bouřlivě diskutovanou revizi směrnic 98/70/ES o jakosti benzínu a motorové nafty (FQD) a 2009/28/ES o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů (RED). Omezil se příspěvek biopaliv vyrobených z potravinářské a energetické biomasy pěstované na zemědělské půdě na maximálně 7 % energetického obsahu (e.o.). Revidovaná směrnice je člení na konvenční. Vedle toho EP odhlasoval také i referenční hodnotu 0,5 % e.o. pro biopaliva vyrobená ze zbytků biomasy a obnovitelná paliva nebiologického původu používaná v odvětví dopravy. Ta se člení na pokročilá. Následně EP a Rada EU na návrh Evropské komise (EK) přijaly 9. 9. 2015 směrnici 2015/1513, kterou se mění směrnice FQD a RED. Z hlediska dopadů této směrnice se nemění povinnosti postupného snižování emisí GHG o 6 % a splnění 10% e.o. podílu obnovitelných zdrojů energie v dopravě – OZE (udržitelných biopaliv, obnovitelných paliv nebiologického původu a obnovitelné elektřiny) na celkové spotřebě energie v dopravě do roku 2020. Plnění snižování emisí GHG z pohonných hmot v ČR započalo 1. 1. 2014 a zákonem stanovená hodnota do konce roku 2016 byla stanovena na

2 %. V Německu bylo plnění stejné povinnosti zahájeno 1. 1. 2015 ve výši 3,5 %.

Dne 30. 6. 2015 oficiálně končil notifikovaný EK „Víceletý program podpory dalšího uplatnění biopaliv v dopravě“ schválený vládou ČR 25. 2. 2008 (tzv. Program 1). „Víceletý program podpory dalšího uplatnění udržitelných biopaliv v dopravě na období 2015–2020“ byl schválen vládou ČR 6. 8. 2014 (tzv. Program 2). Program 2 byl zaslán EK 17. 10. 2014 a 12. 8. 2015 byl v Bruselu notifikován. Státní podpora SA.39654 (2015/NN) byla schválena. Protože v období 1. 7. 2015 – 31. 12. 2015 výše spotřební daně zůstala stále na úrovni daně notifikovaným Programem 1, což vytváří nadměrnou kompenzaci, musí se vyvážit úpravou výše podpory v dalších obdobích. Tím dojde k narovnání a zpětné kompenzaci nepřiměřeného zvýhodnění biopaliv využívaných ve druhém pololetí 2015 k plnění povinnosti uvádění minimálního množství biopaliv do volného daňového oběhu podle zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší. Sazby spotřební daně pro podporovaná biopaliva uvádí tabulkách s tím, že daňově jsou podpořeny i hydrogenované rostlinné oleje (HVO) a hydrogenačně zpracované estery a mastné kyseliny (HEFA).

„Základní“ sazba spotřební daně z minerálních olejů na období 1. 7. 2017 – 31. 12. 2020 v Kč/l, u (bio)CNG v Kč/MWh

	FAME B100	Rostlinný olej	SMN B30	Ethanol E85	Ethanol E95	SMN HVO/ HEFA 30	Bioplyn s kvalitou zemního plynu
Sazba daně	2,190	1,610	8,515	12,84 *) (vratka 10,970)	0	7,665	0

*) Sazba je stejná jako u benzínu, podpora je realizována vrácením daně plátcí podle skutečného obsahu bioethanolu v palivu.

„Navýšená“ sazba spotřební daně z minerálních olejů na přechodné období 1. 1. 2016 – 30. 6. 2017 v Kč/l, u (bio)CNG v Kč/MWh

	FAME B100	Rostlinný olej	SMN B30	Ethanol E85	Ethanol E95	SMN HVO/ HEFA 30	Bioplyn s kvalitou zemního plynu
Sazba daně	4,590	4,590	9,265	12,84 *) (vratka 10,230)	0	7,665	0

*) Sazba je stejná jako u benzínu, podpora je realizována vrácením spotřební daně plátcí podle skutečného obsahu bioethanolu v palivu.

HVO/HEFA patří mezi parafrinické syntetizované uhlovodíky získané z biomasy. Čistá HVO/HEFA 100, odpovídající technickému standardu prEN 15940 „Motorové nafty – Parafrinické motorové nafty ze syntézy nebo hydrogenační rafinace – Technické požadavky a metody zkoušení“, jsou v rámci pilotního projektu úplně osvobozena od spotřební daně.

Povinnost snižování emisí GHG z pohonných hmot se v roce 2015 řídila zákonem č. 221/2011 Sb., o ochraně ovzduší a zákonem č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění

pozdějších předpisů. Dodavatelé a distributoři pohonných hmot preferovali biopaliva s nejvýhodnějším poměrem mezi úsporou emisí GHG a prodejní cenou.

V tabulce jsou uvedeny povinné kvóty pro snížení emisí GHG na jednotku energie obsaženou v pohonné hmotě v jejím úplném životním cyklu, minimální úspory emisí GHG u certifikovaných biopaliv a podíl OZE v dopravě na celkové spotřebě energie v dopravě do roku 2020. V roce 2015 se obchodovalo s certifikovanými biopalivy s deklarovanou úsporou emisí GHG kolem 60 % (viz hodnota v závorce).

Povinné kvóty pro snížení emisí GHG z pohonných hmot, minimální úspory emisí GHG vyvolané použitím biopaliv a podíly OZE v dopravě

	Povinnost snižování emisí GHG o (%)	Minimální úspora emisí GHG u biopaliv (%)	Podíl biopaliv a obnovitelné elektřiny v dopravě na celkové spotřebě (% e.o.)
2014–2016	2	35 (60)	5,71 (3,33)
2017–2019	4	50 (65)	8,00 (6,15)
2020	6	60 (70)	10,00 (8,57)

Tuzemská výroba biopaliv, směsných motorových paliv, spotřeba výchozích surovin, využití zemědělské půdy pro výrobu biopaliv a jejich cenové relace v roce 2015

Bionafta FAME/MEŘO a směsná motorová nafta

Bilanci výroby FAME/MEŘO v ČR, jejich vývoz, dovoz, hrubou spotřebu, prodej FAME/MEŘO jako čisté palivo B100 a směsné motorové nafty SMN B30 v letech 2009–2015 uvádí tabulka. Podle standardního šetření v oblasti kapalných

biopaliv měsíčním výkazem o biopalivech v gesci Ministerstva průmyslu a obchodu (MPO) se v roce 2015 vyráběla bionafta jen z řepky olejné v podobě methylesterů mastných kyselin řepkového oleje (MEŘO). Mimo měsíční výkazy MPO se podle šetření SVB Praha vyráběly menší šarže certifikovaných FAME v řádu set tun a nepřevyšující 3 % celkové výroby MEŘO v ČR z odpadních živočišných tuků a mastných kyselin pro zahraniční odběratele s deklarovanou standardní hodnotou úspor emisí GHG. Z tabulky je patrná bilance osevních ploch a produkce řepky olejné využitá na výrobu MEŘO v letech 2009–2015.

Bilance výroby, vývozu, dovozu a uplatnění na trhu ČR FAME/MEŘO B100 a SMN B30 v období 2009–2015

	2009 (t)	2010 (t)	2011 (t)	2012 (t)	2013 (t)	2014 (t)	2015 (t)	Index 2015/2014
Výroba FAME/MEŘO v ČR¹⁾	154 923	197 988	210 092	172 729	181 694	219 316	167 646	0,76
Dovoz FAME do ČR¹⁾	10 866	21 707	54 294	78 314	85 551	118 278	175 839	1,49
Vývoz FAME/MEŘO z ČR¹⁾	29 911	35 232	16 796	6 703	43 216	35 221	67 623	1,92
Hrubá spotřeba v ČR³⁾	135 572	184 188	245 216	242 267	228 084	300 413	277 268	0,92
MEŘO jako čistá pohonná hmota²⁾	32,6	25 150	31 669	56 312	63 467	107 112	108 480	1,01
SMN B30 (obsahuje pouze MEŘO)²⁾	23 762	105 960	155 812	131 023	124 125	157 404	135 106	0,86

¹⁾ MPO – Eng (MPO) 6–12

²⁾ Generální ředitelství cel

³⁾ Při zohlednění počátečních a konečných zásob

Pro tuto bilanci se použily hodnoty hustot při 15 °C: FAME/MEŘO: 891,9 kg/m³, SMN B30: 853,6 kg/m³, motorová nafta: 837,2 kg/m³.

Bilance osevních ploch a produkce řepky olejky využitá na výrobu MEŘO

	Jednotka	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Výroba FAME:¹⁾		154 923	197 988	210 092	172 729	181 694	219 316	167 646
z toho MEŘO	t	144 013	186 268	197 492	159 979	181 694	217 315	167 646
Spotřeba řepky olejky na výrobu MEŘO²⁾	t	367 233	474 983	503 605	407 946	463 320	554 153	427 497
Sklizňová plocha řepky olejky³⁾	ha	354 826	368 824	373 386	401 319	418 808	389 298	366 180
Výnos řepky olejky³⁾	t/ha	3,18	2,83	2,80	2,76	3,45	3,95	3,43
Produkce řepky olejky³⁾	t	1 128 119	1 042 418	1 046 071	1 109 137	1 443 210	1 537 320	1 256 212
Plocha řepky olejky, při daném výnosu, určená pro výrobu MEŘO	ha	115 482	167 838	179 859	147 807	134 296	140 292	124 635
Podíl ploch řepky olejky zpracované na MEŘO z celkových ploch	%	32,5	45,5	48,2	36,8	32,1	36,0	34,0

¹⁾ Zdroj: MPO – Eng (MPO) 6–12

²⁾ Zdroj: VÚZT & SVB s ohledem na účinnost získávání řepkového oleje a jeho reesterifikaci, řepka olejka 2,55 kg na 1 kg MEŘO

³⁾ Zdroj: ČSÚ

Výroba 167 646 t FAME/MEŘO v roce 2015 byla na úrovni 76 % roku 2014 a hrubá spotřeba FAME/MEŘO poklesla na 92 % téhož roku. Dovoz FAME/MEŘO se zvýšil oproti roku 2014 o 49 % a poprvé od roku 2001 převýšil dovoz FAME/MEŘO domácí výrobu, a to o 8 193 t. Vývoz MEŘO 67 623 t byl o 92 % vyšší než v roce 2014. Oproti roku 2014 se zvýšila hrubá spotřeba FAME/MEŘO B100 ve 100% koncentraci pro pohon vznětových motorů o 1 368 t v roce 2015, tj. o cca 1,3 % a dosáhla 108 480 t, což představuje cca 39 % hrubé spotřeby FAME/MEŘO v témže roce. U směsné motorové nafty SMN B30 došlo k poklesu hrubé spotřeby na 86 % ve srovnání s rokem předcházejícím. Z údajů o jmenovitých výrobních kapacitách FAME/MEŘO (viz tabulka) a výše skutečné produkce ČR plyne, že jejich průměrné využití v roce 2015 dosáhlo cca 41 %. Pro výrobu MEŘO se v ČR v roce 2015 spotřebovalo 427 497 t řepkového zrna, což při průměrném výnosu 3,43 t/ha představuje plochu 124 635 ha, resp. 34 % celkové sklizňové plochy řepky olejky v roce 2015.

Týdenní průběhy velkoobchodních cen (VOC) motorové nafty, SMN B30 a FAME/MEŘO jako palivo B100 v roce 2014 a 2015 jsou uvedeny na obr. 5. Ve srovnání roku 2015 s rokem 2014 došlo k výraznému snížení rozdílu mezi motorovou naftou a FAME/MEŘO B100 z 6,87 na 3,90 Kč/l a u SMN B30 z 1,92 na 1,46 Kč/l.

Bioethanol a paliva na jeho bázi

Bilance výroby, dovozu, vývozu a hrubé spotřeby bioethanolu, dovozu bio-ETBE (ethyl-tertio-butyl-ether) a hrubé spotřeby paliva Ethanol E85 ve vozidlech „flexi fuel vehicles“ k takovému palivu určeným v ČR v období 2010–2015 získané standardním šetřením pod gescí MPO je uvedena v tabulce. Pro výrobu byly použity cukrovka a zrno kukuřice. Související bilance je rozvedena pro období 2009–2015.

Bilance bioethanolu v ČR v období 2009–2015

	2009 (t)	2010 (t)	2011 (t)	2012 (t)	2013 (t)	2014 (t)	2015 (t)	Index 2015/2014
Výroba ¹⁾	89 625	94 523	54 412	102 195	104 488	104 112	104 715	1,00
Dovoz ¹⁾	32 939	10 361	35 696	5 184	1 979	37 352	37 342	0,99
Vývoz ¹⁾	50 953	36 556	7 378	16 644	17 475	22 812	31 066	1,36
Hrubá spotřeba ^{1), 3)}	74 936	69 037	78 961	89 592	86 432	119 042	119 548	1,00
Dovoz bio-ETBE ^{1), 4)}	9 800	15 351	13 969	10 970	10 530	6 100	6 250	1,02
Hrubá spotřeba E85	190 ²⁾	801 ²⁾	5 450 ²⁾	15 523 ²⁾	21 486 ²⁾	23 288 ¹⁾	12 329 ¹⁾	0,53

1) MPO – Eng (MPO) 6–12

2) GR cel

3) při zohlednění počátečních a konečných zásob

4) jen do automobilových benzinů určených na export

Pro tuto bilanci se použily hodnoty hustot bioethanolu při 15 °C: 777,8 kg/m³

Bilance cukrovky a obilovin využitých na výrobu palivového bioethanolu v období 2009–2015

	Jednotka	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Výroba palivového bioethanolu z ¹⁾								
– cukrovky technické	t	89 625	94 523	54 412	102 195	104 488	104 112	104 715
– pšenice		53 775 ²⁾	57 814 ²⁾	54 412	69 920	80 852	66 000	56 819
– zrna kukuřice		35 850 ²⁾	36 709 ²⁾	–	–	–	2 875	–
		–	–	–	32 275	23 636	35 234	47 896
Spotřeba výchozích surovin pro bioethanol:								
– cukrovky technické	t	644 762	693 190	652 400	838 341	969 415	791 340	681 260
– pšenice		118 305	121 140	–	–	–	9 497	–
– zrna kukuřice		–	–	–	88 433	64 763	96 541	131 235
Sklizňové plochy: ³⁾								
– cukrovky technické	ha	52 500	56 400	58 300	61 161	62 401	62 959	57 612
– pšenice		831 300	833 600	863 100	815 381	829 393	835 941	829 820
– kukuřice na zrno		105 300	103 300	109 700	119 333	96 902	98 749	79 972
Výnos: ³⁾								
– cukrovky technické	t/ha	57,92	54,36	66,84	63,26	60,00	70,28	59,38
– pšenice		5,24	4,99	5,79	4,32	5,67	6,51	6,36
– zrna kukuřice		8,45	6,71	8,12	7,78	6,97	8,43	5,54

Produkce: ³⁾								
– cukrovky technické	t	3 038 000	3 065 000	3 899 000	3 868 829	3 743 772	4 424 619	3 421 035
– pšenice		4 358 100	4 161 600	4 993 400	3 518 896	4 700 696	5 442 349	5 274 272
– zrna kukuřice		889 600	692 600	890 500	928 147	675 380	832 235	442 709
Plocha:								
– cukrovky technické	ha	11 132	12 752	9 761	13 252	16 157	11 260	11 473
– pšenice		22 577	24 277	–	–	–	1 459	–
– kukuřice na zrno při daném výnosu využitá pro výrobu bioethanolu		–	–	–	11 367	9 292	11 452	23 689
Podíl ploch								
– cukrovky technické	%	21,2	22,6	16,7	21,6	25,9	17,9	19,9
– pšenice		2,7	2,9	–	–	–	0,2	–
– kukuřice na zrno zpracovaných na bioethanol z celkových ploch těchto plodin		–	–	–	9,5	9,6	11,6	29,6

¹⁾ Zdroj: MPO – Eng (MPO) 6–12

²⁾ Zdroj: Svaz lihovarů ČR

³⁾ Zdroj: ČSÚ

Bilance výtěžnosti: cukrovka: 11,99 kg na 1 kg bioethanolu, tj. 9,3 kg na 1 l bioethanolu pšenice (měkká): 3,3 kg na 1 kg bioethanolu, tj. 2,6 kg na 1 l bioethanolu zrno kukuřice: 2,74 kg na 1 kg bioethanolu, tj. 2,13 kg na 1 l bioethanolu

Tuzemská výroba bioethanolu 104 715 t byla v roce 2015 o cca 600 t vyšší než v roce 2014. Dovoz zůstal na stejné úrovni jako v roce 2014. Výrazněji se zvýšil vývoz bioethanolu, a to o 36 %, z 22 812 t na 31 066 t v roce 2015. Hrubá spotřeba bioethanolu v roce 2015 stoupla o cca 500 t a hrubá spotřeba paliva Ethanol E85 poklesla z 23 288 t v roce 2014 na 12 329 t v roce 2015. Související srovnání s léty 2010–2015 ukazuje tabulka Bilance bioethanolu v ČR v období 2009–2015. Využití bioethanolových lihovarů s ohledem na produkční kapacitu činilo 36 % v roce 2015.

Pro výrobu bioethanolu v roce 2015 se spotřebovalo 681 260 t cukrovky a 131 235 t zrna kukuřice. Podíl ploch cukrovky zpracované na palivový bioethanol činil cca 20 % a cca 30 % sklizňových ploch kukuřice na zrno. Z průběhu VOC automobilového benzínu BA 95N, včetně spotřební daně a paliva Ethanol E85 včetně spotřební daně na podíl benzínu v něm obsaženém bez DPH vyplývá, že průměrný rozdíl cen BA 95N a Ethanolu E85 byl 8,36 Kč/l v roce 2014 a 4,25 Kč/l v roce 2015.

Snížení emisí GHG využitím certifikovaných biopaliv z dodaných pohonných hmot, energetické hodnoty a související využití zemědělské půdy k produkci surovin pro jejich výrobu v roce 2015

Snížení emisí GHG z dodaných pohonných hmot v roce 2015 zjištěných z výběrového šetření VÚZT&SVB Praha se u jednotlivých distributorů pohybovalo od 2,1 do 2,97 %.

Celková energetická hodnota biopaliv a potřeba zemědělské půdy využitá k výrobě biopaliv v ČR v roce 2015 je patrná z tabulky. Pro výrobu biopaliv v ČR v roce 2015 bylo využito 159 797 ha zemědělské půdy. To představuje 4,6 % celkem obhospodařované půdy v ČR 3 480 tis. ha, 14,3 % zemědělské půdy deklarované Akčním plánem pro biomasu pro energetické a surovinové využití v ČR na období 2012–2020 – 1 120 tis. ha a 42,0 % zemědělské půdy pro biopaliva – 380 tis. ha. V ČR v roce 2015 činila energetická hodnota vyrobených biopaliv 9,03 PJ a jejich hrubá spotřeba na trhu s motorovými palivy dosáhla 13,49 PJ (viz tabulka).

Celková energetická hodnota biopaliv a související využití zemědělské půdy k produkci výchozích surovin pro jejich výrobu v roce 2015

	Vyrobené množství v ČR		Hrubá spotřeba v ČR		Potřeba zemědělské půdy k výrobě biopaliv v ČR	
	(t)	(PJ)	(t)	(PJ)	(ha)	index 2015/2014
FAME/MEŘO	167 646	6,20	277 268	10,26	124 635	0,89
Bioethanol	104 715	2,83	119 548	3,23	35 162	1,45
Celkem	–	9,03	–	13,49	159 797	0,97

Zpracoval: Ing. Petr Jevič, CSc., prof. h.c.

Geneticky modifikované organismy

Geneticky modifikované (dále jen „GM“), transgenní plodiny jsou názvy pro takové plodiny, u kterých byl změněn dědičný materiál pomocí genových technologií. GM plodiny se vyznačují různými specifickými vlastnostmi, mezi které patří zejména odolnost vůči škůdcům nebo tolerance k neselektivním herbicidům. Nově získané vlastnosti mají obecně přínášet přímé výhody především pro pěstitele, a to v podobě úspory nákladů, zvýšeného výnosu, zkvalitnění produkce a vyšší šetrnosti k životnímu prostředí.

GMO a jejich produkty jsou součástí předpisů v rámci zemědělské politiky EU a je zde nastaven jeden z nejpřísnějších právních rámců ve světě. Rozhodnutí a právní předpisy EU v oblasti GMO jsou pro ČR závazné. EU uplatňuje specifický přístup před i po schválení GMO, tzv. princip předběžné opatrnosti. S GM plodinou je nutné, i po schválení a prohlášení za stejně bezpečnou jako její konvenční forma, nakládat odděleně od ostatní produkce a sledovat ji dále v celém výrobním řetězci.

V EU, tedy i v ČR, je možné pěstovat pouze jedinou GM plodinu, která byla schválena na úrovni EU a prošla přísným schvalovacím procesem, a to Bt-kukuřici MON 810. Jedná se

o GM plodinu s vloženým genem z půdní bakterie *Bacillus thuringiensis* (odtud také označení Bt-kukuřice). Tato bakterie kukuřici propůjčuje odolnost proti škodlivému zavíječi kukuřičnému. Jiná GM plodina nebyla v uplynulém období v EU schválena. Produkce GM kukuřice je ve většině případů využívána jako krmivo pro hospodářská zvířata, z menší části také jako surovina pro výrobu bioethanolu či bioplynu. Vypěstovaná GM kukuřice není v ČR užívána pro potravinářské účely.

Ve světě každoročně podíl plochy geneticky modifikovaných rostlin roste, v EU stagnuje nebo klesá. V rámci ČR se GM kukuřice pěstuje od roku 2005, kde její plocha začínala na 150 ha. V roce 2015 se pěstovala na výměře 997 ha, oproti roku 2014 došlo k poklesu pěstování této plodiny téměř o polovinu a k poklesu počtu pěstitelů z 18 na 11. Je to dáno zejména administrativní náročností pěstování GM kukuřice (evidence, označování, nakládání s produkci) a nutností dodržovat pravidla koexistence (sousedství s běžnými plodinami), kde hraje významnou roli vhodnost pozemků. V neposlední řadě je to i negativní medializace problematiky GMO. Obdobná situace je i v rámci ostatních států EU.

Plochy GM kukuřice v ČR, počet pěstitelů

Rok	Plocha (ha)	Počet pěstitelů
2005	150	51
2006	1 290	82
2007	5 000	126
2008	8 380	167
2009	6 480	121
2010	4 680	82
2011	5 090	64
2012	3 050	41
2013	2 560	31
2014	1 754	18
2015	997	11

Pramen: MZe ČR

Uplatnění GM plodin na trhu EU je velmi problematické právě dílem vyšší nákladovosti, pravidly koexistence, ale také dílem značné nedůvěry obyvatelstva. Výsledkem je mj. i stagnace či pokles ploch GM plodin v některých zemích. Plocha GM plodin v EU poklesla v roce 2015 téměř o 11 %

oproti předchozímu roku. První místo v pěstování GM plodin v EU tradičně zaujímá právě Španělsko, kde ovšem došlo k poklesu plochy o 9 %, druhé je Portugalsko. K poklesu plochy pěstování došlo ve všech státech pěstujících GM kukuřici, což dokládá níže uvedená tabulka.

Vývoj ploch GM kukuřice v EU

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*
Španělsko	75 148	79 269	79 706	76 575	97 346	116 307	136 962	131 537	120 000
ČR	5 000	8 380	6 480	4 677	5 091	3 053	2 561	1 754	997
Rumunsko	331	7 146	3 400	822	588	217	834	771	3
Portugalsko	4 199	4 856	5 094	4 869	7 724	7 700	8 202	8 542	6 000
Polsko	100	300	3 000	3 500	3 900	4 000	0	0	0
Slovensko	930	1 930	875	1 281	760	189	100	411	400
Francie	22 135	0	0	0	0	0	0	0	0
Německo	2 685	3 171	0	0	0	0	0	0	0
CELKEM	110 528	105 052	98 555	91 724	115 409	131 466	148 659	143 015	127 400

Pramen: USDA FAS, Pozn: *odhad kromě ČR, kde se jedná o konečný údaj.

Mezi hlavní způsoby hospodaření na zemědělské půdě v ČR se řadí konvenční způsob, ekologické zemědělství a pěstování GM plodin (kukuřice).

Cílem konceptu koexistence je minimalizace konfliktů mezi jednotlivými pěstitelskými systémy a jejich udržitelnost do budoucnosti na základě stanovení efektivních, úměrných a kontrolovatelných pravidel. Z tohoto důvodu ČR přijala tzv. pravidla koexistence, aby mohlo dojít k souběžné existenci dvou a více pěstitelských systémů, která musí dodržovat pěstitelé GM kukuřice v ČR.

Zásadní legislativní změnou týkající se celé EU je přijetí Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/412 ze dne 11. března 2015, kterou se mění směrnice 2001/18/ES, pokud jde o možnost členských států omezit či zakázat pěstování geneticky modifikovaných organismů (GMO) na svém území. Členské státy měly možnost od 2. dubna do 3. října 2015 požádat o úpravu zeměpisné působnosti podané žádosti nebo povolení, které bylo uděleno do 2. dubna 2015 bez udání uvedených důvodů. ČR vychází z vědeckých podkladů a dlouhodobě platných a uznávaných

studií, proto možnost zákazu pěstování GM plodin na území ČR využita nebyla a nadále bude umožněna svobodná volba každého pěstitel, jakou formu plodiny pro pěstování zvolí, zda konvenční, ekologickou či geneticky modifikovanou. V současné době je zakázáno pěstování GM kukuřice MON 810 na 21 území EU.

Přijetím uvedené směrnice pro ČR vyvstala řada úkolů a právních změn. Pro rok 2016 zůstávají ovšem pravidla pro pěstitel GM kukuřice beze změny.

Vzhledem ke stávající situaci v oblasti GMO v EU lze očekávat, že zájem českých pěstitelů o technologii, založenou na GM plodinách, se bude vyvíjet úměrně s mírou tolerance GMO evropskými spotřebiteli, a s tím spojeným vývojem legislativy v EU.

ČR podporuje aplikace moderních biotechnologií pro účely výzkumu za předpokladu vysokého stupně ochrany zdraví a životního prostředí na základě spolupráce se širokým okruhem odborníků a odborných poradních orgánů.

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 17, 110 00 Praha 1
www.eagri.cz, info@mze.cz
+420 221 811 111

Praha 2016

ISBN 78-80-7434-292-9